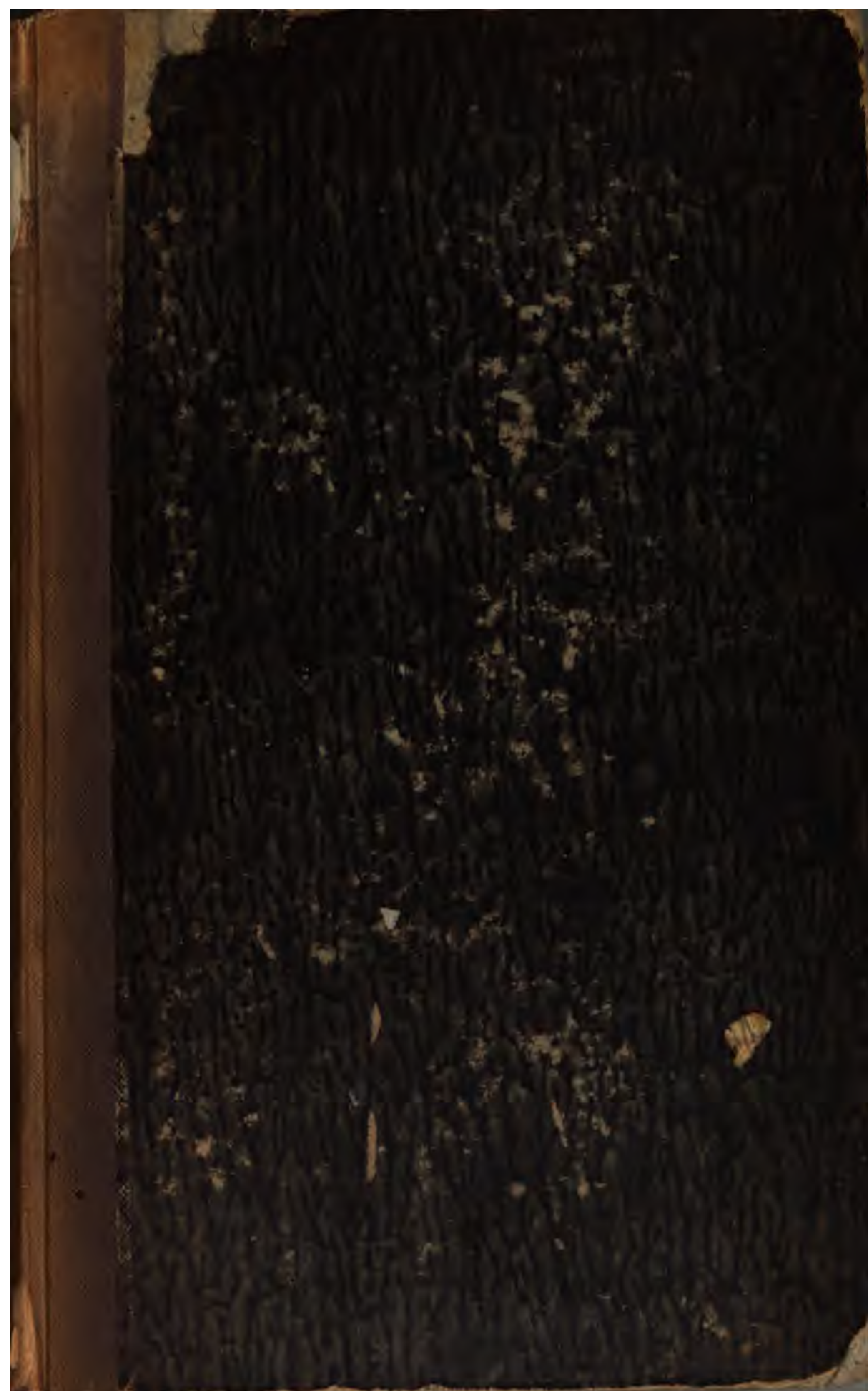

ISOCRATIS
PANEGYRICUS.

CUM

MORI SUISQUE ANNOTATIONIBUS

EDIDIT

FRID. AUG. GUIL. SPOHN.

EDITIO ALTERA EMENDATIOR ET AUCTIOR.

CURAVIT

IO. GEORGIUS BAITERUS.

LIPSIAE

APUD WEIDMANNOS

a. MDCCCXXXI.

PRAECEPTORIBUS OPTIMIS

IO. HENRICO BREMIO

ET

IO. CASP. ORELLIO

HANC PANEGYRICI EDITIONEM

GRATISSIMO ANIMO

OBTULIT

IO. GEORGIUS BAITERUS.

PRAEFATIO

IO. GEORGII BAITERI.

Quum ante hos sex menses redemtores honestissimi a me petiissent, ut Spohnii editionem Panegyrici repetendam curarem, quippe quae a multis etiamnum desideraretur, eamque operam propter insignem utilitatem et voluptatem, quam ipse adolescens ex illa editione perceperam, haud invitus suscepissem: id primum officium mihi praestandum duxi, ut verba Graeca exhiberem quantum fieri posset emendatissima. Quod ut in Isocrate minus difficile sit, quam in ceteris scriptoribus antiquis, effecit *Immanuelis Bekkeri*, summi viri, accuratissima diligentia, cuius recensionem in plerisque sequetur quicunque et Graecae linguae indolem et Isocratis usum perspexerit. Itaque in illius editione praestantissima ita acquievi, ut tamen aliquoties, ubi vel nova mea subsidia meliorem lectionem praebuissent vel rationes linguae mutationem suasissent, ab illa recedere non dubitarem. Quae autem adiumenta, praeter optimum codicem Urbinatem, a Bekkero excussum, Panegyricum edenti mihi praesto erant, haec sunt:

Primum enim *Bremius*, vir praestantissimus, qua est in me eximia voluntate dudum mecum communicaverat lectiones Panegyrici e codice *Ambrosiano* (cuius accuratiorem descriptionem vide in notitia codicum) a nescio quo satis diligenter erutas. Quae quum Spohnio essent destinatae serius ad eum pervenerunt, quam ut ipse iis uti potuisset. Confirmat autem plerumque Ambrosianus lectionem Urbinatis cui multi adhuc ut interpolato fidem denegant, inter quos *Matthiae* in Grammatica; in aliis tamen consentit cum Vulgata; sed est etiam ubi solus veram servavit. Dignum igitur eum habui cuius integram varietatem in annotationibus indicarem, paucis tantummodo praetermissis quae orthographiam spectant saepiusque recurrunt. Scilicet in eo constanter scriptum est *πελοπόνησος*, et contrario errore *ὅμοῤῥος*; neque in prosodia ullius est auctoritatis et apostrophos paullo rariores habet Urbinate. Cum eodem codice quum tres alias orationes, *Ar-*

chidamum, *de Pace*, *Trapeziticam*, accuratissime contulisset vir doctissimus mihique peramicus, *Melchior Huldricus*, in usum *Bremii* orationes selectas Isocratis edituri, ab huius autem editione alienum fuisset, omnem varietatem exhibere, gratam viris doctis rem facturus mihi videbar, si quibus in locis Ambrosianus discrepet ab editione Bekkeri, hîc diligenter enotarem, addito nonnunquam meo de vera lectione iudicio.

Archidamus.

§. 2. *τις*] *τις ἄλλος* cum Laur. et Vulg.

5. *μεγάλαις — περιβάλοιμεν*] *μεγίσταις — περιβάλλοιμεν* cum Urb.

ἂν ὠφελήσαιμεν] *ὑμᾶς ὠφελήσομεν* cum Urb.

δόξομεν] *δόξαιμεν* cum Laur. et Vulg.

6. *παρεσκευασμένους*] *παρεσκευασμένος*. Illud quod debetur errori typothetae propagavit etiam Dindorfius.

εἴ τίς τι] *εἴ τε τι*

7. *τηλικούτων*] *τοσούτων* cum Urb.

12. *πείϑ. ἡμᾶς*] *πείϑ. ὑμᾶς* cum Corayo.

13. *δεῖν ἡμᾶς*] *δεῖν* cum Urb.

ἵν' αὐτοὶ] *ἵν' οὗτοι*

διδ. ἡμᾶς] *διδ. ὑμᾶς*

14. *κίνδ. ἡμῖν*] *κίνδ. ὑμῖν*

περιγενέσϑαι] *περιγίνεσϑαι*. Praesens utique videtur praeferendum.

15. *γενέσϑαι*] *γενήσεσϑαι*

17. *ἀφίκοντο εἰς Δελφούς*] *εἰς Δελφοὺς ἀφίκοντο*. Qui verborum ordo est recipiendus ut vitetur hiatus.

18. *κατὰ δόσιν*] *καταδουλωϑεῖσαν* cum Laur. et Vulg.

19. *δοριάλωτον*] *δορυάλωτον* cum Laur. Vid. ad Paneg. §. 177.

πλὴν ὑπὸ] *πλὴν* cum Laur. et Vulg.

20. *αὐτοὶ*] *αὐτοῖς*

24. *ὑπ. ἡμῖν*] *ὑπ. ὑμῖν*

ἀναγκαῖον] *ἀναγκαιότερον*

26. *ἦν*] *ἂν* cum Urb. quod receperunt Dindorfius et Bremius; eadem forma sine varietate legitur §. 72. 91. et alibi.

27. *κατέσχηκε*] *κατέσχε* cum Laur. et Vulg.

πλέον ἢ] *πλέον* cum Urb. Quibus auctoribus particula comparativa, mox repetita, est eiicienda, quam in eiusmodi constructione legitime abesse docuit Lobeckius, vir eruditissimus, ad Phrynichum p. 410 sq. De Pace §. 118. solus eam omisit Urbinas.

31. *ἡμετέραν*] *ὑμετέραν*

ἀμφοτέρων εἰς Δελφούς] *εἰς Δελφ. ἀμφοτέρων*

32. *διελϑεῖν*] *ἔτι διελϑεῖν* cum Laur. et Vulg.

34. *ἡμῖν*] *ὑμῖν*

35. *προὐργιαίτερον*] *προὐργ. τὸ συμφέρον* cum Laur. et Vulg.

καλοὺς] *καλούς τε* cum Laur. et Vulg.

38. *ἡμετέρων*] *ὑμετέρων* cum Corayo.

τυχὸν] *σχεδὸν* cum Urb.

39. *ἄξομεν*] *ἕξομεν* cum Laur. et Vulg.

40. *κατακεκλειμένων*] *καταδεεστέρων κεκλεισμένων*

42. *διεξιοίην*] *διεξέλϑοιμι* cum Laur. et Vulg.

43. *τὴν χώραν*] *τὴν πόλιν καὶ τὴν χωραν* cum Laur.

τῶν αὐτῶν] *τῆς αὐτῶν*. Quod malim.

47. *ἀπείποιμεν*] *ἀπείπωμεν*

τε] om.

51. *δέδοικα*] Hanc lectionem ab H. Wolfio divinatam, a ceteris editoribus receptam, unus servavit Ambrosianus.

κατάλυσιν] *διάλυσιν* cum Laur. et Vulg.

53. *αὐτὸν*] *αὐτῶν*

54. *μηδὲ πειρᾶσϑαι*] *μήτε δύνασϑαι μήτε πειρᾶσϑαι* cum Urb.

§. 55. ἀδηφαγούντων] ἀδδηφαγούντων cum Laur.
56. ἀνάνδρως] ἡττηθέντες ἀνάνδρως
πάντα] ἅπαντα cum Laur. et Vulg.
ἀνταρκέσειαν] Sic etiam Ambr. nisi quod praepositioni suprascriptum est ἐπ'.
58. ἥξειν] ἥξειν, supra scripto ξ
πολεμεῖν] πολεμεῖν ἡμῖν
59. καὶ μάχεσθαι] καὶ μέχρι θανάτου μάχεσθαι
60. πρώτους] προγόνους πρώτους
62. ἀλλ'] ἀλλ' οὖν cum Vulg. et Laur.
ἡμετέρας] ἑαυτῶν πᾶν
ἡμῖν] νῦν ἡμῖν cum Laur. et Vulg.
ἑαυταῖς] αὑταῖς. Quod mutato spiritu est recipiendum.
63. οὐσίαις προέχοντας] θυσίαις προσέχοντας cum Urb. Sed veram lect. habet in margine.
64. ἀποβέβηκεν] αὐτοῖς ἀποβέβηκεν cum Vulg. et Laur.
65. ὡμαλισμένοι] Sic etiam Ambr. Sed in marg. δεδαμασμένοι cum Vulg.
68. τῶν δεινῶν ἢ χαλεπῶν] δεινὸν ἢ χαλεπὸν cum Laur.
69. ἀλλ' ἐὰν] ἀλλὰ κἂν cum Vulg. et Laur.
71. τὴν πόλιν] ἡμῶν τὴν πόλιν cum Laur. et Vulg.
ἐλέγξομεν] ἐλέγξωμεν cum Vulg.
παρασχήσομεν] παράσχωμεν cum Laur. correcto.
72. ἡμῖν] ὑμῖν
73. ἐς] εἰς. Quod Isocrati est restituendum, a quo altera forma prorsus aliena est.
καὶ Ἰταλίαν] om.
πεπόνθασιν] πεπ. ὑφ' ἡμῶν cum Vulg. et Laur.
74. ἐχυρώτατον] ἐχυρότατον, suprascripto ὁ
75. βουλ. ἡμῶν] βουλ. ὑμῶν
76. ἄγειν] πρῶτον ἄγειν c. Laur. et Vulg.
78. διεσχ.] παρεσχ. cum Laur. et Vulg.
τῶν ὑπαρχόντων] τῆς τῶν ὑπαρχόντων κτήσεως cum Laur. et Vulg.
79. ἄλγιστον] ἀλγεινότατον c. Laur. et Vulg.
ἀνταρκεῖν] αὐταρκεῖν c. Laur. et Vulg.
80. παρατεταγμένους] παρατεταγμένους cum Laur. et Vulg.
οὐδὲν] οὐδὲ cum Laur. et Vulg.
καιροῖς] om. cum Laur. et Vulg.
83. τῶν Ἑλλ.] τῶν ἄλλων Ἑλλ. c. Laur. et Vulg.
ἀφέσθαι] ἀφεῖσθαι cum Urb.
84. Φωκαεῖς] φωκεῖς cum Laur.
Μασσαλίαν] μεσσαλίαν cum Urb.
85. ἀφορᾶν] εὐθὺς ἀφορᾶν. Satis aptum huic loco adverbium, quod male vulgo in superiori versu ante ἀφ' legebatur, a Bekkero autem, Urb. auctore, omissum est.
αὑτῶν] αὑτῶν οἰκείους c. Laur. et Vulg.
86. ἡμῖν] ἡμῖν ἐστὶ
περὶ] ὑπὲρ cum Urb. quod recte receperant Dindorfius et Bremius.
87. διατελοῦμεν] διατελέσομεν cum Vulg. et Laur.
89. ταῖς ἀτ.] πάσαις ἀτ. cum Vulg. et Laur.
94. ἡμᾶς] ὑμᾶς
95. περίστατος] ἀπερίστατος
98. ἀληθιναῖς ἀλλὰ πεπλασμέναις] ἀληθινῶς ἀλλὰ καταπεπλασμένως cum Urb.
99. Θυρέαις] θυρεαῖς
100. σφᾶς αὐτοὺς] αὐτοὺς cum Urb. Legendum αὑτούς.
105. ὑπολείψομεν] καταλείψομεν cum Urb. Quae lectio vera est. καταλείπειν enim est verbum proprium de maioribus qui posteris (τοῖς ἐπιγιγνομένοις) aliquid relinquunt, et usus est eo Isocrates in eadem formula etiam de Big. §. 34 nunquam vero altero.
106. προσέχουσι] προσέξουσι cum Vulg. et Laur.
109. ἧς] ἣν cum Urb. Recte. Nullus enim hic attractioni locus, quum sensus non sit: pro *ea* vita *quam* cet.
110. ὑμετέρους] ἡμετέρους. Male.
οὐκ ἂν] οὐδὲν ἂν cum Urbinate.

ACADEMIÆ HARVARDIANÆ SIGILLUM
VE RI TAS
1638.
FROM THE
DONATION FUND
OF
MDCCCXLII.
Rec^d Oct. 12.
1847.

κοντα Ἀθηναῖοι μυρίους οἰκήτορας εἰς αὐτὴν (Ἀμφίπολιν) ἐξέπεμψαν. ὁμοίως δὲ καὶ τούτων ὑπὸ Θρᾳκῶν διαφθαρέντων περὶ Δράβησκον κ. τ. λ. Quid? quod Pausanias I. 29. eosdem viros, quos Herodotus apud *Datum* periisse narrat, duces eorum nominavit, qui ad *Drabescum* occiderint: ut in dubium vocari prorsus nequeat, et Herodotum et Thucydidem et Diodorum et Pausaniam et Isocratem unam eandemque calamitatem in animo habuisse. Constat autem, haud raro idem praelium ab aliis scriptoribus alio nomine esse appellatum: de qua re, si tanti est, conferatur Spohnius ad Paneg. §. 142.

§. 87. ἐν ἦν] ἐνῆν cum Vulg.

89. ἀλλὰ τὴν] τὴν om.

μᾶλλον τῶν ἄλλων] τῶν ἄλλων om. cum Urb. neque iis carere non possumus.

τὰς τυρανν..] τὰς om.

90. ἐν ἐνδείαις] ἐν om. cum Urb.

91. πόνοις καὶ κακοῖς] πόνοις κακοῖς

92. τῆς αὐτῶν] τῆς αὐτῆς

93. δεξαίμεθ' ἂν] δεξαίμεθα cum Urb. Vide quae diximus in edit. Brem. ad h. l.

ἁπάντων τῶν τοιούτων om. cum Urb.

95. διέφθειρεν] διέφθειραν

τὴν αὐτῆς] τὴν ἑαυτῆς

97. ἀπέσχοντο] ἀπέχοντο

98. συμβαλομένων] συμβαλλομένων cum Urb.

100. διῴκισαν] διῴκησαν

Ἀργείων] ἀργείαν

ἧτταν τὴν ἐν] ἧτταν ἐν cum Urb.

101. τοῖς ἐπὶ τῇ τελευτῇ γιγνομένοις] ἐπιγιγνομένοις cum Urb. Ex utraque lectione veram concinnavit Dindorfius: τοῖς ἐπιγιγνομένοις.

ἀληθέστερα om.

ἐκτῶντό τε] ἐκτῶντο γὰρ cum Urb.

102. ταύτης om.

106. καὶ πλείους] καὶ πλείστους cum Urb. Error natus e superiori versu.

108. ἠνάγκασεν] ἠνάγκαζεν cum Urb.

109. ἀμφότερα ταῦτ'] ἀμφότερα καὶ ταῦτ' cum Urb.

καρτερικοὺς] καρτεροὺς cum Urb.

116. τὼ πόλη τούτω] τὰ πόλη τούτω cum Urb.

117. ἀργυρεῖα] ἀργύρια

119. ἰδίων] ἰδιωτῶν cum Urb. quod sine dubitatione recipiendum erat. Opponuntur enim inter se, ut sequentia docent, singulorum civium et totius civitatis mores. Eodem modo supra §. 96. conferuntur τὸ κοινὸν et οἱ ἰδιῶται. Conf. Areopag. §. 72. mox αἱ πόλεις — οἱ ἰδιῶται. Conf. Philipp. §. 117. de Antid. §. 85.

121. οἷά περ] ὅπερ cum Urb.

122. ὃ] ἃ cum Urb.

125. εὐδαίμονας] εὐδαιμονεστέρους cum Urb. Comparativum probat Bernhardy Syntax p. 436.

126. ἀνήνεγκεν] ἀνήγαγεν cum Urb. Verbum ἀναφέρω de hac re usurpavit Isocrates in Philippo §. 146. et de Antid. §. 234. utroque loco nulla varietate lectionis. (Quod enim posteriori Bekkerus tamquam Mustoxydae lectionem indicavit ἀνήγαγε falsum est. Editio Must. habet ἀνήγαγκε errore typogr. correcto iam ab Ang. Maio). Conf. Andocid. de Pace §. 87. ἀνηνέγκαμεν χίλια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Ibid. §. 8. ἑπτακισχίλια τάλαντα νομίσματος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνηνέγκαμεν. Sed etiam verbo ἀνάγειν de pecunia in arcem portanda usi sunt oratores Attici, ut Demosth. Olynth. III. §. 24. (p. 35.) et περὶ συντάξ. §. 26. (p. 174.) πλείω ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον. Itaque hic receperim quod optimi codd. praebent.

129. ὑμᾶς] ἡμᾶς

131. αὐτοὶ om. cum Urb.

133. ποιώμεθα] ποιούμεθα

τούτων] τούτων ἐστὶν

134. ὥσπερ] περ cum Urb.

135. τρίτον δ'] τρίτον cum Urb. et Antidosi. Particula δὲ hic haud magis est necessaria quam

in orat. de Antid. §. 187. ubi sine varietate legitur: πρῶτον μὲν — ἔπειτα — τρίτον et in Panath. §. 30. πρῶτον μὲν — ἔπειτα — ἔτι — τέταρτον.

§. 142. τὴν ἐν Λακεδαίμονι βασιλείαν] τὰς ἐν Λακεδαίμονι βασιλείας cum Urb. et Antidosi. Hoc recte receperunt Dindorfius et Bremius, vanaque est Bekkeri coniectura: „praestat fortasse τοὺς — βασιλέας." Abstractum enim positum est pro concreto, ut de Antid. §. 71. ἐπιτιμῶ ταῖς μοναρχίαις, ὅτι δέον αὐτοὺς τὴν φρόνησιν ἀσκεῖν μᾶλλον τῶν ἄλλων χεῖρον παιδεύονται τῶν ἰδιωτῶν. Similiter ad Nicocl. §. 8. dicitur νομοθετεῖν ταῖς μοναρχίαις, i. e. τοῖς κρατοῦσι τοῦ πλήθους.

Trapezitica.

§. 1. τοῦ [μὴ] δοκεῖν] τοῦ δοκεῖν cum Urb.

2. ἐπὶ ταῖς τραπ.] ἐπὶ τραπ.
διαχειρίζουσι] δυσχυρίζουσι.

3. ἴσασιν οὕτως — διακείμενον] ἴσασιν. οὗτος — διακείμενος·

6. ἡγούμην — Σάτυρον om. cum ceteris.

7. προσομολογεῖν — προσέταττε καὶ om. cum Urb. et Dionysio.

9. νομίζων] ἐνόμιζεν cum Urb.
μὲ μετὰ] με om.

10. πρὸς om.

12. ἀφῆκεν] ἀφῆκέ με

14. οὐδ' ἐδεδοίκει] οὐδὲ δεδοίκει
διεγγυῶντος] κατεγγυῶντος cum Urb.

15. δὲ βασ.] δὲ δέκα βασ.
ἀπηντήσαμεν] ἀπήντησαν μὲν

16. ἤθελεν] ἔθελεν cum Urb.

17. ὅστις τὸν παῖδα] ὅστις παῖδα

19. ὑμεῖς om.
ἀπαλλαγῆς] καταλλαγῆς cum Urb.

20. διαλλαγῶμεν] ἀπαλλαγῶμεν

21. Πασίων om.
εἴ τι] ἐπὶ cum Urb.

22. αὐτὸν] αὐτὰ

23. πείσας τοὺς] πείσας τοῦ Μενεξένου τοὺς cum Vulg.
ἐγεγένητο] ἐγένετο cum Urb. quod praeferendum videtur. Nam ἐγεγένητο male respondet praecedenti οὐκ ἔφθη.
πρὸς ἔμ' αὐτῷ] πρὸς ἐμαυτῷ cum Urb.

25. τὴν συνθ. τῷ ξένῳ] τῷ ξένῳ τὴν συνθ.

27. καταθήκης] παρακαταθήκης cum marg. Urb. quod de hac re proprium est verbum itaque hic quoque Isocrati erat restituendum, qui eo usus est in hac oratione §. 13. 18. 45. 50. 53. 56. ad Demon. §. 22. Paneg. §. 188. adv. Euthyn. §. 16. Epist. IV. §. 12. altero nunquam.

28. δὲ κελεύσαθ'] δ' ἐκελεύσασθ'

29. ὅς] ὅσ' cum Urb.

30. ἐπειδὴ δὲ] ἐπεὶ δὲ. Vide quae annotavimus ad Trapez. §. 27. in edit. Brem.

31. Ἀγύῤῥιον] ἀργύριον. Sic etiam §. 32.

32. ἐξελέγξειν] ἐξελέγχειν cum Vulg.

33. ἐπιχειρήσει] ἐπιχειρήσοι
τοιαῦτα ἤδη] τοιαῦτ' ἤδη
ὑδρίας] ὑδρείας

34. χορηγῶν] πονηρῶν cum Urb.

35. Ἤδη] εἰ

36. οὖν om.

37. ἢ om. cum Urb.
καὶ ὡμολόγησεν] καὶ ᾧ καὶ ὡμολόγησεν

38. ἐπελαμβάνετο] ἀπελαμβάνετο

41. δὲ Πασίωνος] Πασίωνος δ'. Falso in Bekkeri editione hic ordo verborum tribuitur Vulgatae; videtur esse Urbinatis.

42. δ' ἐμοῦ] δέ μου cum Vulg.
διέθεσαν] ἔθεσαν cum Urb.
τελευτῶντες δ'] τὸ μὲν πρῶτον cum Urb.

43. ἀπεστερεῖτο] ἐπεστερεῖτο

44. ἐγένετο] κατέστη cum Urb.

45. ἐμοὶ — ὃν] ἐμὲ — ὄντα

46. εὐθύς μοι] εὐθὺς ἐμοὶ cum Urb.

47. πάντων τῶν ἐν] πάντων ἐν cum Urb.

48. ἄξιόν ἐστιν] ἄξιον
ἐπιχειρεῖ] ἐπεχείρει cum Urb.

50. ἔχοιμεν] ἔχομεν cum Urb.

51. ἐκεῖσε ἔλεγεν] ἐκεῖσ' ἔλεγεν
πέμψειε] εἰσπέμψ

52. δὲ σφόδρ' ἐνόμιζεν ἀδικεῖσθαί με] Sic solus Ambrosianus.

§. 53. ἀποστερεῖ] ἀποστερεῖν
γ' αὐτῶν] γ' αὐτῷ
54. γεγενημένων] παραγενομένων cum Urb.
56. ὡς] Sic unus Ambrosianus: ceteri ὅς.
57. ἀπέρχεσθε] ἀπέρχεσθαι
58. ποιήσαισθε] Optativum unus Ambrosianus servavit: ceteri soloece ποιήσεσθε. Conf. ad Paneg. §. 182.

Secundum subsidium, ne hoc quidem spernendum, erant *Copiae Victorianae* i. e. lectionis varietas a P. Victorio in exemplari suo editionis Aldinae margini (utrum ex uno an e pluribus codicibus, haud mihi constat; hoc tamen probabilius) annotata: quam ipse quondam, quum Monachii versabar, ubi duce *Thierschio*, viro multis mihi nominibus laudando, bonis literis operam darem, exscripsi. Earum lectionum aliae cum Urbinate et Ambrosiano conspirant, quem consensum in annotationibus indicavi; aliae vero et ab his codd. et a ceteris omnibus differunt; quas et ipsas, ne quid earum neglexisse perhiberer, et in Panegyricum et in ceteras Isocratis orationes hîc supponendas curavi.

Panegyricus.

§. 5. ἔπειθ'] εἶτα
μεμνῆσθαι περὶ τούτων] μεμνῆσθαι τούτων
ἴδη] εἴδη
8. πειρατέον om.
9. προγεγενημέναι] προσγεγενημέναι (lineolis subductis quod improbationis signum videtur.)
11. διορῶντας] δὴ ὁρῶντας
12. οὐ om.
15. εὐθὺς om.
22. πολλὰς τὰς] πολλὰς ἂν τὰς
23. ἀπολείψομεν] αὐτοὺς ἀπολειφθῆναι καὶ ἐλάττους δόξαι ἐξελέγξομεν
ἔτι μᾶλλον] μᾶλλον ἔτι
24. ἐθνῶν om.
25. καλέσαι] καλεῖσθαι
27. αἰτίαν] αἴτιον
προαιρεῖσθαι] προειρῆσθαι
30. πιστὰ] ἄπιστα
32. αὐτοὺς] αὐτοῖς
36. τὴν οἴκοι χώραν κατέλιπον] τὴν χώραν κατέλιπον οἴκαδε
40. περὶ τῶν φον.] περὶ om.
42. ἑκάστων] ἕκαστον
ὅπου] οὔπω. in marg. adnotatum ὅπου οἶμαι βέλτιον γράφεσθαι.
εἰσαγαγέσθαι] εἰσάγεσθαι
ἐν παρ'] τῶν
44. συνόδους] συνδόσεις
45. εἴ τι] εἴ τίσ (sic)
περιειλῆφθαι] περιελείφθη
46. λαμβάνει] συμβαίνει
49. ἀμαθεῖς] ἀγαθοὺς
51. περὶ om.
τοῖς τοιούτοις] τούτοις
52. ἄλλων] Ἑλλήνων
53. οὕτως] ὄντως lineolis subductis.
54. παῖδες om.
55. ἀνελέσθαι] παρελέσθαι
57. ἧττους — μείζω] Haec omnia om.
59. ὅσων ἐδεήθη] ὅσν (sic) ἐδεδείχεισαν
βιάσασθαι] βεβιᾶσθαι
64. ὅτε] οἵ τότε
66. ὀλίγῳ] μικρῷ
68. ἐπῆρχον] ἦρχον
ἁπασῶν] ἁπάντων
69. δὲ] γὰρ
70. μὲν Ἀμ.] μὲν οὖν Ἀμ.
ἐν τῷ om.
71. τοιαῦθ'] ταῦθ'
ἐκ τοι.] ἐκ τῶν τοι.
73. ὀλίγῳ] ὀλίγον
74. χαλεπὸν] χαλεπώτατον
75. ἐπιγιγνομένους] ἐπιγενομένους
76. καταλείψειν] καταλιπεῖν
78. οὕτω τοὺς] τοὺς om.

ὁμονοήσουσιν] ὁμονοοῦσιν
§. 82. τὰς — ἀρετὰς] haec duo vv. om.
86. ὅσην περ] ὥσπερ
87. σφόδρ'] σφοδρῶς
πρὶν om.
91. περιγιγνομένην] περιγενομένην
92. φυγεῖν] φεύγειν
93. γεγενημένων] γενομένων
εἰσβάλλειν] εἰσβαλεῖν
γεγενημένοι] γενόμενοι
94. λαβεῖν] λαμβάνειν
95. διαφεύγειν] διαφυγεῖν
96. ἐτόλμησαν] γρ. (i. e. γραπτέον, non: γράφεται) ἔτλησαν ut 164 (i. e. Ald. Antid.) et apud Arist. l. 3. ῥητ. 319.
100. ἤδη om.
101. οὐδὲν] μηδὲν
104. πολιτείας] οὐδὲ πολιτείας
ὁμόν. κοιν. ὠφέλειαν] ὠφ. κοιν. ὁμόνοιαν
ὅλων] πάντων
105. μετοικεῖν] κατοικεῖν
106. ἔχοντες] ἔχοντας
107. ἐξεπέμπομεν] ἐπέμπομεν
108. κατεστήσαντο] κατέστησαν
111. διεξῆλθον] διῆλθον
112. ὑμῶν] ἡμᾶς
113. καὶ τῶν] καὶ περὶ τῶν
114. ἂν ἰάσασθαι] ἀνιᾶσθαι
117. διέθεμεν] διατεθήκαμεν
119. ἐπέδειξαν] ἀπέδειξαν
ἀπέβησαν] ἐπέβησαν
125. ῥώμῃ] δυνάμει
ἐξέβαλλον] ἐξέβαλον
127. ἄτοπον] ἄλογον
δουλεύειν] δουλεύσειν
130. πείθειν] ποιεῖν
131. ὅλης om.
132. τύχην] μάχην
137. ὃ] ἃ
ἔσται] ὢν
ἔχοιμ' ἂν] ἔχοιμεν ἂν
141. ὑπὲρ] πρὸ
διατέτριφεν] διέτριψεν
ἐκπολιορκηθῆναι] πολιορκηθῆναι
143. οὐδεὶς ἂν ἔχοι τοῦτ' εἰπεῖν] οὐκ ἄν ἔχοι τις τοῦτο ποιεῖν
145. ἐπεδείχθησαν] ὑπεδείχθησαν
147. συνταράξων] συνταραξάντων lineolis subductis.
149. πρεσβευόντων] ἐλθόντων
μάχας] χώρας
150. μετέχειν] μετασχεῖν
πεπαιδευμένος] παιδευόμενος
152. ἤθεσι] ἔθνεσι
153. καταλαβοῦσιν] μεταλαβοῦσιν
στρατευσαμένους] διαστρατεύσαντας
156. ἐπηράσαντο] ἐπειράθησαν
καταστῆσαι] κινῆσαι
157. ὅσοις] ὅσοι
158. καὶ Περσικοῖς om.
πυνθάνεσθαι] καταμαθεῖν
161. Κιλικίᾳ] λυκίᾳ lineolis subductis.
163. ὁρμωμένοις] ὁρμημένοις
165. καταστάντες] καταστήσαντες
φθῆναι] φθάσαι
Ἰωνίαν] αἰολίαν
166. διαβιβάσωμεν] διαβιβασώμεθα
βασιλείας] ἀρχῆς
168. πάθη] πάλιν
ἀλλήλων] τῶν ἄλλων
171. μικροῖς] σεμνοῖς
τηλικούτων] τούτων τῶν
173. δεῖ δὲ] δεῖ δὴ
ἐπιχειρεῖν] συνεπιχειρεῖν
174. πρὸς τὸν] εἰς τὸν
175. τυχοῦσαι] τυγχάνουσαι
οὐ χρὴ διαλύειν] χρὴ διαμένειν
176. ποιοῦμεν] ποιοῦσιν
ἔχωσι] ἔχουσι
177. ταύτην om.
εἴτ' ἐδόκει] εἴτε δοκεῖ
178. ἀπένειμαν] ἀπενείμαντο
179. δηλώσειν] δηλῶσαι
180. ἱερῶν] ἱεροῖς
Ἑλλάδος] ἐλπίδος
182. τιμωρίαν] σωτηρίαν lineolis subductis.
183. ταύτας τὰς] τὰς αὐτῶν
184. χρωμένους] χρῆσθαι δυναμένους
οὐ - περιβεβλημένοις] Haec omnia om.
ἅμα δὲ] ἄλλα lineolis subductis.
185. αὐταῖς] ἐνταῦθα
ἐπιθυμησόντων] ἐπιθυμούντων
186. καὶ μνήμην om.
καταλείψειν] καταλιπεῖν
ἀριστεύσαντας] ἀριστεύοντας
187. δὲ om.
διενοήθην] διενοούμην

§. 188. τὴν ἅμιλλαν om.
μεγάλων] μεγίστων

Ad Demonicum.

§. 31. ποιοῦντες μὲν] Inter haec duo verba interseri Victorius volebat εὖ. Eandem emendationem proposuerat Budaeus, quem secuti sunt Wolfius et alii; perperam: id quod apparet e loco simillimo Euripidis, apud Lycurg. adv. Leocr. §. 100.

Ad Nicoclem.

§. 5. ὑφ'] ἐφ'
11. περὶ cum Bekkero.
12. δυναμένης] μάλιστα δυναμένης
14. φρονιμωτέροις] φρονίμοις
17. ἐπιτηδευμάτων] ἐπιταγμάτων
ὀρθῶς cum Bekk.
18. ἀκινήτως cum Bekk.
21. πολιτικῶν] ἰδίων
δαπανῶντας] δαπανωμένους ἀπὸ τῶν ἰδίων cum margine Urbinatis.
22. ἀφικνουμένων] ἀφικνούντων
25. καλῶν cum Bekk.
29. αὐταῖς] ἀκοαῖς
47. εὐχομένους] εὐωχουμένους linea subducta.
50. κρίνειν cum Bekk.
51. ὄντες cum Bekk.

Nicocles.

§. 14. διωρίσθαι] διορίζεσθαι

Busiris.

§. 22. κατέδειξαν cum Bekk.
23. ἀστρολογίᾳ cum Bekk.

Philippus.

§. 3. μὲν ἡμᾶς ἔχειν cum Bekk.
4. μηδὲ] μήτε
ὅπερ cum Bekk.
6. ἡμῖν] ἡμῖν τε
χεῤῥονήσῳ γεωργοῦντας] χεῤῥονήσῳ κατοικοῦντάς τε καὶ γεωργοῦντας
7. ἤλπισαν] ἔγνωσαν
13. μεγάλην] μᾶλλον linea subducta.
23. τοσοῦτον μετ.] τοσοῦτον κατ.
25. ἐργολαβίαν] ἐργολαβείαν
28. θεωρήσειας] θεωρήσαις cum Corayo. Sed vide Excursum nostrum in edit. Brem. p. 204.
τυγχάνομεν cum Bekk.
32. γὰρ ἑκάστῃ cum Bekk.
34. οὐδὲ] οὐδὲ ἂν cum Cor.
35. ἄξια καὶ σαυτοῦ] ἄξιον σεαυτοῦ τε lineis subductis.
36. μηδὲν — ὠφελεῖν] μηδὲν ἧττον σεαυτῷ ἢ ἐκείναις συμφέρειν
43. διοικίσαι voluit etiam Victorius.
ἐκείνων] παρ' ἐκείνων linéa subducta.
47. οὐ κατὰ] οὐ καὶ κατὰ cum Cor. quae lectio genuina videtur. Nunquam enim in hac formula non duplici καὶ usus est Isocrates. Vid. infra §. 63. Archid. §. 53. 74. de Pace §. 68. Euag. §. 7. 54. Panath. §. 158.
53. ἔφθασαν] ἔφθησαν. Vid. ad Paneg. §. 86.
54. ἐκείνους cum Bekk.
63. τῶν Ἑλλήνων cum Bekk.
ὑπισχνεῖτο cum Bekk.
65. ἀλόγως] καὶ ἀλόγως
68. χρῶο] χρῶ
69. βουλεύῃ] βουλεύσησθε
70. εἰσηγούμενος cum Bekk.
ἔχῃ — πυνθάνωνται — δεδίωσι] ἔχει — πυνθάνονται — δεδίασι
73. ἐπιβουλεύεις] ἐπιβουλεύοις
77. ἑαυτοῦ cum Bekk.
78. σαυτῷ] σοι
81. δυναμένην] δεδυνημένην
85. ὅ τι — συμφέρῃ] ὅτι ἄν θ' ὑπεστί μοι καὶ συμφέρει cum Cor.
97. στρατείας] στρατιᾶς
98. ἑτέρους] ἕτερον
102. συμφόρως] συμμάχως lineolis subductis.
103. γε] τε
105. κατὰ πόλεμον] κατὰ τὸν πόλεμον
108. διάγοντα] διαγαγόντα cum Cor.
110. ἐξ αὐτῶν] ἐκλεξάμενος (cum Cor.) lineolis subductis.
112. τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ] τῆς αρετης τῆς αὐτοῦ. Quod solum recte se habet. Constanter enim Isocrates hanc servat regulam, *ut articulus ante genitivos reflexivorum, ubi*

possessivam vim habent, repetatur, ante genitivos pronominum personalium et αὐτοῦ cet. omittatur.
§. 115. ῥᾷον] ῥᾴδιον (cum Urb.) linea subducta.
122. ὁρίσαι] ὀχυρῶσαι
138. καὶ] καὶ τὰ
139. συναχθεῖσαν] συνταχθεῖσαν cum Cor.
145. καίτοι cum Bekk.
παρὰ add. cum Bekk.
κτησαμένους (cum Bekk.) linea subducta.
152. ἐπιθυμήσῃς] ἐπιθυμήσεις

His denique accedebat codex Scaphusianus, chartaceus, sec. XV. a Graeca manu eleganter scriptus, cuius usum, intercedentibus *Orellio* et *Henrico Meiero* meo, debeo insigni humanitati *C. E. Chr. Bachii*, Gymnasii Scaph. Directoris meritissimi. Continet ille liber has duodecim orationes hoc ordine: 1. Ad Demonicum. 2. Ad Nicoclem. 3. Nicocles. 4. Panegyricus. 5. Helenae encomium. 6. Euagoras. 7. Busiris. 8. Adv. Sophistas. 9. Plataicus. 10. Areopagiticus. 11. Philippus. 12. De Pace. Sed quum plerumque consentiat cum deterioribus libris, neque in annotatione ad Panegyricum nisi raro, ubi originem depravationis ostendebat, eius mentio facienda erat, neque hîc eius varietatem indicandam putavi nisi ex una oratione ad Demonicum, in qua scilicet est optimae notae et aliquot locis ipsi Urbinati anteponendus.

§. 1. ὁ πᾶς] ἅπας
3. ἄλλους om.
4. ἐπιχειροῦσιν] ἐπιχειροῦσι ποιεῖν. Infinitivo carere nullo modo possumus.
6. ἀνήλωσεν] ἀνάλωσεν cum Vulg.
ἔβλαψε] ἐλυμήνατο cum marg. Urb. Quae genuina lectio videtur et ἔβλαψε glossema. „Verbum λυμαίνεσθαι de quacunque iniuria, foeditate, noxa, pervulgatum est. Suidas λυμαίνων· φθείρων, βλάπτων." Lennep ad Phalar. p. 47. a.
8. δύνασθαι om.
9. σοι om.
ὑπέμενεν] ὑφίστατο cum Urb. et Dind.
10. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ. Scrib. αὑτοῦ.
τῷ γένει] Articulus abest, recte; sic in Aeginet. §. 33. legimus γένει προσήκειν.
11. ὃ] ὃν cum Urbinate.
γενόμενον] γινόμενον. Idem voluisse videtur librarius Urbinatis in quo est τινόμενον.
12. ἡγοῦ] ἡγοῦμαι
ἀδύνατον] οὐ δυνατόν. Sic legendum; nam idem voluit etiam Urbinas, a quo tamen negatio male abest.
13. νόμοις] ὅρκοις cum Urb.
14. συμφέροντα om. cum Urb.
λήγοις] λήγεις
15. ταῦτα om.
16. γε om. cum Urb. et Dind.
18. διαφύλαττε] ταῦτα διαφύλαττε cum Urb. et Dind.
19. κτημάτων] χρημάτων cum Urb.
τὰς om.
21. λυπηροῖς] πονηροῖς cum Urb. Quod verum videtur, alterum glossema. Mutetur tamen accentus, iubente Lobeckio ad Phryn. p. 389.
24. πρότερον] προτέροις
δεόμενός του] δεόμενος τὸ cum ceteris libris.
περιμένῃς] προσμένῃς cum Urb. et Dind.
26. τοῖς φίλοις om.
29. βελτίω] βέλτιστα

τοὺς κακοὺς] τοὺς om.

§. 30. σεμνὸς] σεμνός τε καὶ ὑπερ-οπτικὸς

31. φιλόνικος] φιλόνεικος cum Vulg.

περὶ — περὶ] παρὰ — παρὰ cum Urb.

32. διαμαρτόντα τῶν εὐθυνούντων] διαμαρτάνοντα τῶν εὐθυνόντων cum Vulg.

33. ὧν — τούτων] In margine legitur ὃν τούτω, cum Vulg.

34. ἀλλοτρίου τοῦ πράγματος] Articulus recte omissus est.

35. ὑπὲρ σεαυτοῦ] ὑπὲρ τῶν σεαυτοῦ

βουλεύεσθαι παροξυνθείης] παροξυνθείης βουλεύεσθαι

36. τὸν ἐκείνων] τὸν ἐκείνου

37. ἂν om.

οἷά περ] οἷα cum Urb.

38. ὀρέγεσθαι] ἄγαν ὀρέγεσθαι

ταύτης] τούτου cum Urb. et Dind.

43. καλῆς δόξης] καλῆς τῆς δόξης

ἡ φύσις om. cum Urb.

47. ἐλυπήθημεν] ἐλυπήθησαν cum Urb.

δι' αὐτὰ τὰ] διὰ τὰ cum Urb.

48. φάσκοντας] φήσαντας cum Urb.

51. δεῖ] δὴ hic et §. 52. Unde nata videtur vulg. χρή.

52. ἐπικρατήσειεν] κρατήσειεν

Liceat iam hac praefandi opportunitate uti vel, si mavis, abuti ad alia quaedam notanda, quae a Bekkero melius quam factum est videntur constitui potuisse. Qua in re haud magis quam in superioribus id secutus sum, ut aliquid de huius viri laudibus detraherem (quem, tot antiquitatis reliquiis tam praeclare editis, in singulis praeteriisse quaedam quis nisi iniquus iudex miretur?), sed ut et ipse pro virili parte ad emendandum scriptorem limatissimum contribuerem quantulumcunque possem.

In verbis Nicoclis §. 60. *οἷά περ παρόντος ἐμοῦ λέγετε, τοιαῦτα καὶ περὶ ἀπόντος φρονεῖτε* nullus accentus cadere potest in pronomen personale, sed in ea verba quae sibi opponuntur *παρόντος — ἀπόντος, λέγετε — φρονεῖτε.* Scribendum igitur erat cum Urbinate *μου.*

In Philippica §. 1. *οὐ δι' ἄνοιαν οὐδὲ διαψευσθεὶς τῆς ἀῤῥωστίας.* Pro *ἄνοιαν* legendum esse *ἄγνοιαν* viderat iam Wolfius, cuius coniecturam firmavit Urbinas. Genitivus *τῆς ἀῤῥ.* referendus et ad *διαψευσθείς* et ad *ἄγνοιαν,* similiterque iunguntur *ἀγνοεῖν* et *διεψεῦσθαι* Antid. §. 171. *Dementiae* autem notio huic loco parum apta. — Ibid. §. 10. pro *ξυμφέρουσαν* e cod. Urbinate recipiendum erat *συμφέρουσαν,* quod e coniectura verissima dederat iam Coray. Nam vocabula cum *σὺν* composita nunquam apud Isocratem *ξ* habent pro *σ.* Obiter autem moneo, quod satis mirum est, ***Isocratem ipsa praepositione ΣΥΝ prorsus abstinuisse,*** praeter unum locum ad Demon. §. 16. *τέρψις σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δὲ τούτου κάκιστον.* —

In eadem orat. §. 61. *τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γενέσθαι τῶν παρόντων κακῶν.* Urbinas habet *γίγνεσθαι.* Scribendum sine dubio *γεγενῆσθαι,* ut de Pace §. 101.

ubi eadem verba leguntur. — Ibid. §. 88. partim ex Urbinate, partim ex Epistola nona (§. 14) legendum videtur: ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους μὴ πρότερον ἐκφέρειν πρὸς βασιλέα τὸν πόλεμον, πρὶν ἂν διαλλάξῃ τις τοὺς Ἕλληνας. — Ibid. §. 147. τὴν δ᾽ αὐτὴν γνώμην. Restituenda est Isocrati lectio Urbinatis τὴν αὐτὴν δὲ γνώμην, quae legitima sedes est particulae δὲ cum hoc pronomine iunctae. Eadem verba eodem quo hic ordine iterum occurrunt in Panath. §. 29. et similiter τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον Paneg. §. 80. de Big. §. 1. conf. Antid. §. 106. Trapez. §. 49. οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων Paneg. §. 187. conf. Cypr. §. 42. Panath. §. 260. —

In Archidamo §. 66. Bekkerus pro ὡς τετμῆσθαι legendum censet ὥστε τετμῆσθαι, quod tantopere probo, ut in textum receptum velim; quamvis hanc et alias quasdam Bekkeri coniecturas mira audacia sordes appellaverit *Spengelius* in praefat. ad Συναγωγὴν Τεχνῶν p. XVII. ubi ipse, vir ceteroquin doctissimus et ingeniosus, horrendam sane et inauditam Isocratis verbis crisin adhibuit. Simili mendo Isocrates liberandus est paullo ante §. 62. ubi pro ὡς περὶ legendum ὥσπερ περί. Hoc enim flagitat praecedens ὁμοίως, quod quidem ὡς sequebatur etiam §. 92. sed ibi ex Urbinate περ restitutum est. Saepissime autem ante praepositiones περὶ et ὑπὲρ vocula περ a librariis est omissa. Et ipsa particula ὥστε pro ὡς restituenda videtur etiam in Dinarchi orat. c. Demosth. §. 32. οὕτω κατέστρεψεν ἡ τύχη ταῦτα ὡς τἀναντία γίνεσθαι τοῖς προσδοκωμένοις. Legendum ὥστ᾽ ἐναντία.

In Encomio Helenae §. 14. legitur τῶν εὖ λέγειν τι βουληθέντων. Pro εὖ λέγειν Bekkerus in Addendis proposuit εὐλογεῖν, quod cave ne ab eo accipias. Saepius quidem haec verba a librariis inter se permutata sunt, ut in Panath. §. 38. Euag. §. 11. Sed quod inter utrumque obtinet discrimen h. l. de immutatione cogitare nos vetat. Est enim εὐλογεῖν *laudibus efferre*, quod si hic voluisset Isocrates, addidisset, opinor, τινὰ vel τινάς, (ut in Busir. §. 4. τοὺς εὐλογεῖν τινὰς βουλομένους) non τι. Contra εὖ λέγειν est *bene* (i. e. ad leges artis) *dicere*, ut in Cypr. §. 1. τοὺς εὖ λέγειν ἐπιθυμοῦντας. De Antid. §. 47. τῶν τὰς δίκας εὖ λεγόντων, et alibi. Quae significatio nostro loco optime convenit.

Panath. §. 21. in verbis τῆς ψευδολογίας τῆς περὶ ἐμὲ γιγνομένης pronomini non maior vis inest quam sequente versu τοῦ μὴ δύνασθαί με τυχεῖν. Nec tamen ausus est Bekkerus recipere quod praebebatur ab Urbinate περί με,

deterritus scilicet vulgari grammaticorum regula, ὅτι αἱ προθέσεις ὀρθοτονοῦσι τὰς ἀντωνυμίας. Cui optimorum codd. auctoritas non erat posthabenda neque hîc neque §. 22. de Antid. §. 4. 31. 163. 165. multoque minus Isocrati obtrudi debebant monstra illa περὶ μοῦ Antid. §. 6. et περὶ 'μοῦ ibid. §. 32. 195. Monosyllabam enim formam ὀρθοτονεῖσθαι non posse constat, et elisioni post περὶ nullus est locus, quae praepositio saepissime et apud Isocratem et apud poëtas praecedit vocalem. — Ibid. §. 68. οὐκ ἐκ τούτων ἔφερον ἐξ ὧν αὐτοὶ διέσωσαν. Bekkerus ad h. l. maluit ἐξ abesse. Sed errorem retractavit in Addendis, exemplis similis repetitionis allatis, quibus ex Isocrate haec addi possunt: οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν, ἐξ ὧν μεθ' ἑκατέρων γέγονε Paneg. §. 140. γνοίη δ' ἄν τις κἀκεῖθεν — ἐξ ὧν αὐτοὶ διατιθέμεθα πρὸς ἕκαστον αὐτῶν Hel. §. 55. — Ibid. §. 72. libri omnes habent: Μεσσήνη Νέστορα παρέσχε τὸν φρονιμώτατον ἁπάντων τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένων, pro quo Bekkerus dedit γενόμενον. Causam perspicere frustra conatus sum. Conf. de Pace §. 43. ἀπολελείμμεθα τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένων. — Ibid. §. 80. male vulgatam lectionem Μενέλεω retinuit Bekkerus, quum meliorem praebeat Urbinas Μενελάου. Hanc enim declinationem omnes Isocratis libri tuentur in hac voce, Μενελάου infra §. 89. et Hel. §. 51. Μενελάῳ Hel. §. 62. Μενέλαον supra §. 72. similiterque Ἀγησίλαος Paneg. §. 144. Philip. §. 86. Epist. IX. §. 11. Ἀγησιλάου Paneg. §. 153. Ἀγησίλαον Philip. §. 62. — Ibid. §. 99. τὴν ἡμετέραν πόλιν οὐδεὶς ἂν οὐδ' εἰπεῖν τολμήσειε — ὡς τοιοῦτον ἐν τοῖς συμμάχοις τι διαπραξαμένη ἦν. Turpissimus hiatus qui est inter duo postremo vocabula, neque Isocrati debetur, neque etiam librariis, sed dumtaxat editoribus. Urbinas enim habet διαπραξαμένην, ceteri libri manu scripti διαπεπραγμένην, unde Coray primus fabricavit διαπεπραγμένη ἦν, quem recepto aoristo secutus est Bekkerus. Uterque offensus esse videtur constructione, quum non putarent verbis dicendi iungi posse accusativum cum participio, addita particula ὡς. Quod etsi rarissimum esse libenter confitear, tamen alibi quoque ab Isocrate factum deprehendimus: λέγω δ' οὐχ ὡς δυνησόμενον ἁπάσας σε μιμήσασθαι τὰς Ἡρακλέους πράξεις Philipp. §. 114. et alia quaedam exempla leguntur apud Matthiaeum Gr. p. 1124. — Ibid. §. 171. οὐχ ὁμοίως ἔγνωσαν. Ad haec Bekkerus annotavit „fortasse legendum ὅμοια.“ Minime vero. Ingratus exsisteret hiatus, et in adverbio non est, quo offendaris. Conf. Philip. §. 40. οὐχ ὁμοίως ἔγνωκα

περὶ αὐτῶν. De Pace §. 8. πράττειν ὡς ἐγνώκασι. Antid. §. 32. οὕτω γιγνώσκοντες, et sic passim.

Orationem de Antidosi paullo negligentius tractavit Bekkerus, nulla ratione habita neque codicis Laurentiani, neque eorum quae ab *Angelo Maio* ex ipso cod. Ambrosiano post Mustoxyden correcta sunt, neque illorum, quae emendavit *Orellius* noster. Statim ab initio §. 6. pro ἔχειν τέχνην codd. Ambr. et Laur. habent ἔχειν φαίη τέχνην, Cor. ἔχειν τέχνην φαίη. Nullam varietatem annotavit Bekkerus, ut utrum incuria quadam an ex Urb. auctoritate omissum sit verbum nescias. — §. 36. οὐδ' εἰ ταῦτ' ἔχων περὶ ἐμαυτοῦ λέγειν οὐδ' οὕτω κ. τ. λ. Quis hic participio locus sit equidem videre non possum; recte Orellius retinuit quod ante Mustoxyden edebatur ἔχω. — §. 48. συνίσασι γὰρ τοῖς μὲν — ἐμπείροις — γεγενημένοις. A Mustoxyde e codd. Ambr. et Laur. editum esse accusativum τοὺς μὲν — ἐμπείρους — γεγενημένους, quo ducere videtur etiam scriptura ἐμπείρους in Urbinate, indicare noluit Bekkerus: quamquam accusativus propter ea quae sequuntur, τοὺς δ' — εἰληφότας, καὶ τοὺς μὲν — ὄντας — τοὺς δ' — τυγχάνοντας praeferendus videtur. Ceterum σύνοιδα utraque ratione construitur ab Isocrate: συνειδότες Ἀθηναίοις ἐκλιποῦσι τὴν αὑτῶν χώραν Archid. §. 83. σύνοιδα τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἥκιστα χαίρουσι Areop. §. 50. συνειδότες πολλοὺς καὶ μεγάλους οἴκους — ἀναστάτους γεγενημένους de Pace §. 4. συνίσασι τοὺς πρὸ αὐτῶν τετυραννευκότας τοὺς μὲν — ἀνῃρημένους ibid. 113. Duae constructiones in unum conflatae sunt infra §. 120. συνίσασι γὰρ αὐτῷ — εἰς τὰς ἐσχάτας ἐνδείας καθιστάμενον. — §. 115. Τιμόθεος οὔτε — ἔχων — οὔτ' — κατατετριμμένος, ἀλλ' ὁ — πολιτευόμενος. Articulus ὁ ferri nequit. Legendum ἀλλὰ cum Laur. et Orellio. Similiter ὁ abiiciendum videtur in Busir. §. 34. εἰ μὲν γὰρ ἄλλος τις ἦν φανερὸς ὁ ταῦτα πράξας, probandaque Bekkeri emendatio in Callim. §. 53. — §. 116. ὡς διὰ τούτων διαπραξάμενοί τι τῶν δεόντων. Sic libri omnes, neque quisquam adhuc in his verbis offendit, quod sane mirum. Sensus enim manifesto debet esse is: *opinantes, vos per hos aliquid recti perfecturos.* Itaque scribendum διαπραξόμενοι. — §. 169. χρήσωμαι Bekkerus restituit ex Urb. lectione χρήσομαι, ceteris tribuens χρήσιμον. At χρήσομαι e Laur. dedit iam Orellius. — §. 178. ὠφελεῖ. Bekkerus annotavit: „libri ὠφελεῖν." At indicativum praebuit Laurentianus ediditque Orellius. — §. 181. διττάς. Bekkerus: „libri δὲ τάς." διττὰς habent et Laur. et Orellius. — §. 191. ταῖς δ' ἐμπειρίαις καὶ ταῖς ἐπιμελείαις

προσέχοντας. Displicet verbum προσέχω et propter contextum et quoniam ex Isocratis solenni usu addendum erat τὸν νοῦν, qui accusativus quum *quinquagies* ferme adsit, *semel* omissus est, in Panath. §. 139. Legendum igitur προέχοντας, ut iam voluerat Orellius in Addendis. De cuius emendationis veritate non dubitabis, ubi contuleris haec: τοῖς καὶ τῇ φύσει καὶ ταῖς ἐπιμελείαις διενεγκοῦσι supra §. 185. προέχετε καὶ διαφέρετε τῶν ἄλλων οὐ ταῖς περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμελείαις infra §. 293. τῶν καὶ ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις προεχόντων §. 200. et inprimis: ἣν καὶ τὴν φύσιν καταδεεστέραν ἔχωσιν ἀλλ' οὖν ταῖς γ' ἐμπειρίαις πολὺ τῶν ἄλλων προέχουσι Cypr. §. 18. — §. 192. οὔτε παρομοίαν οὔτε παραπλησίαν ἔχει τούτοις τὴν δύναμιν. Haec verba rationem declarant praecedentium περὶ τῆς παιδείας οὐκ ἔχω τοιοῦτον λόγον εἰπεῖν. Itaque male omittitur particula causalis, quae restituenda est cum Laurent. et Orellio legendo γὰρ ὁμοίαν. Adiectivum παρόμοιος ab Isocrate alienum est. — §. 195. ἀκμάζων καὶ πανόμενος αὐτῆς. Bekkerus: „fortasse legendum ἀκμῆς." Minime. Vide ad Paneg. §. 134. — §. 200. προεχόντων. Bekkerus indicavit lectionem Mustoxydis προσεχόντων, apud quem merus est error typogr. correctus a Maio. — §. 247. ἐνίοτε μὲν ὡς ἐξηπατημένων καὶ πεφενακισμένων προσποιοῦνται καταγελᾶν αὐτῶν, ὁπόταν δὲ τύχωσι μεταβαλόντες ὥσπερ πλεονεκτεῖν δυναμένων τοὺς λόγους ποιοῦνται. Pro ὥσπερ cod. Laur. praebuit ὡσπερεὶ, unde unice veram lectionem restituit Orellius: ὡς περὶ. — §. 259. διάκεισθε. Bekkerus: „legendum διακέησθε." Quod necessarium non videtur. Vid. Buttmann Gr. vol. I. p. 566. et in Addendis p. 430. — §. 308. τοὺς διαφέροντας καὶ προσέχοντας μὴ μόνον ταῖς εὐγενείαις κ. τ. λ. Verbum προσέχειν h. l. minime aptum nititur dumtaxat errore typogr. editionis Mustox. Cod. Ambros. enim, teste A. Maio, habet προέχοντας, quod praeferrem etiamsi alterum in Urbinate esse certo scirem: cuius ne minima quidem auctoritas est in his praepositionibus, ut apparet e varietate lectionis ad Paneg. §. 90. 164. 165. Philipp. §. 122. Archid. §. 63. Panath. §. 237. Antid. §. 1. Epist. III. §. 5. προέχοντας e coniectura dedit Orellius. Similiter προέχειν et διαφέρειν iunguntur supra §. 293.

De Big. §. 21. pro οὐδέποτε cod. Urbinas obtulit οὐδεπώποτε, quod grato animo accipi debebat. Conf. enim quae leguntur in Archidamo §. 111. οὐδεπώποθ' οἱ πολέμιοι τρόπαιον ἡμῶν ἔστησαν ἡγουμένου βασιλέως ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἡμετέρας.

Epist. IV. §. 7. editum est a Bekkero πολλὰ χρήσιμος, quum cod. Urb. praebeat περὶ πολλὰ χρήσιμος, quod Isocrati restituendum est. Sic enim etiam in Nicocle §. 51. legimus: ὅσοι ὑμῶν περὶ πλεῖστα τῶν ἐμῶν χρησίμους αὑτοὺς παράσχωσιν.

Epist. VI. §. 6. pro ἡγοῦμαι συμβουλεύειν legendum est ἡγοῦμαι δὲ συμβουλεύειν cum Urbinate; quod neminem negaturum esse confido, ubi mutata interpunctione totum locum hîc apposuero: ἀλλὰ γὰρ οὔτε πρότερον οὐδεπώποτ᾽ ἐφιλοτιμήθην ἐπὶ τούτοις, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἑτέροις μᾶλλον ἃ τοὺς πολλοὺς διαλέληθεν, οὔτε νῦν ἔχων ταύτην τὴν διάνοιαν ἐπραγματευσάμην, ἀλλ᾽ ὑμᾶς μὲν ὁρῶν ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις πράγμασιν ὄντας, αὐτὸς δ᾽ ἀποφήνασθαι βουλόμενος ἣν ἔχω γνώμην περὶ αὐτῶν. ἡγοῦμαι δὲ κ. τ. λ.

Epist VIII. §. 10. μὴ θαυμάσητε. Libri habent θαυμάζητε, quod corrigendum erat in θαυμάζετε, ut ex auctoritate Urbinatis factum est in Epist. VI. §. 9.

Alia quaedam, in quibus a Bekkeri editione et ab huius repetitione Dindorfiana discedendum esse puto, hîc praetermisi, ne taedium lectoribus moverem. Sed unum Isocratis locum quin adhuc tangerem a me impetrare non potui, fore sperans ut si coniectura mea assensum virorum doctorum non ferat, saltem veram loci interpretationem ab alio quodam edocear. Quotiescunque enim legens Isocratis orationem ad Philippum incidebam in illa verba (§. 57.): τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν ὡς οὐ θᾶττον κ. τ. λ. toties vanam argumentationem et Isocrate prorsus indignam continere mihi videbantur. Scriptor multis exemplis vult probare, facile Philippum Graecorum civitates inter se conciliaturum. Nam si, inquit, declaratum fuerit, etiam alios quosdam veterum non pulchrioribus quidem aut sanctioribus rebus operam navasse quam sunt eae, quarum nos tibi auctores sumus, sed maiora tamen et difficiliora perfecisse: *quid reliquum erit iis qui obiiciunt, te non celerius haec quam illos difficiliora confecturum esse?* Talem obiectationem si exspectasset Isocrates, eam ne sexcentis quidem alienorum facinorum exemplis refellere potuisset. Haec enim obiicientibus semper reliquum erat dicere: „Tu quidem ostendisti, alios res perfecisse difficillimas; at inde non sequitur, Philippum quoque talia perfecturum.“ Immo Isocrates et credidisse et dixisse putandus est, *neminem fore qui non, ubi demonstratum fuerit alios iam difficiliora perpetrasse, Philippum conciliationem Graecorum multo celerius quam illos graviora perfecturum arbitretur.* Atque hic sensus nostro loco restitui potest una litera mutata, si totam enunciationem sic ex-

hibemus: ἣν γὰρ φανῶσιν ἕτεροί τινες τῶν προγεγενημένων μὴ καλλίοσι μὲν μηδ᾽ ὁσιωτέροις ὧν ἡμεῖς συμβεβουλεύκαμεν ἐπιχειρήσαντες, μείζω δὲ καὶ δυσκολώτερα τούτων ἐπιτελέσαντες, τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσι; πῶς οὐ θᾶττον σὺ τὰ ῥᾴω πράξεις ἢ 'κεῖνοι τὰ χαλεπώτερα; Sunt autem οἱ ἀντιλέγοντες ii qui conciliationem Graecorum rem perdifficilem arbitrantur. Solet enim verbum ἀντιλέγειν sic absolute poni de aliter sentientibus. Confer inprimis locum simillimum in Paneg. §. 67. καίτοι τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν κ. τ. λ. Satis probabilem reddunt nostram emendationem ea quae infra leguntur §. 67. ubi Isocrates declaratis iam iis quae alii viri egregie fecerant argumentationis summam breviter repetiit his verbis: ὅπου δ᾽ Ἀλκιβιάδης μὲν φυγὰς ὤν, Κόνων δὲ δεδυστυχηκώς, Διονύσιος δ᾽ οὐκ ἔνδοξος ὤν, Κῦρος δ᾽ οὕτως οἰκτρᾶς αὐτῷ τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως ὑπαρξάσης, εἰς τοσοῦτον προῆλθον καὶ τηλικαῦτα διεπράξαντο, πῶς οὐ σέ γε χρὴ προσδοκᾶν, τὸν ἐκ τοιούτων μὲν γεγονότα, Μακεδονίας δὲ βασιλεύοντα, τοσούτων δὲ κύριον ὄντα, ῥᾳδίως τὰ προειρημένα συστήσειν;

Sed redeo iam ad Panegyricum. Verbis graecis mutatis annotationes criticas Mori et Spohnii plerasque omittendas fuisse per se patet. Eas vero quae vel grammaticam vel historiam spectabant vel difficiliorum locorum interpretationem continebant, omnes repetii, nisi quae manifesto errore laborabant. Addidi aliorum quoque editorum animadversiones selectas, auctoris quamque nomine insignitas, et meas. Praeterea notitiam codicum et editionum usque ad haec tempora deduxi, multis omissis quae in priori editione adfuerant neque viris doctis amplius neque tironibus utilia. Accessit etiam Vita Isocratis primum ab Andr. Mustoxyde e duobus codd. Laurentianis edita in Anecdotis Graecis. Indices denique dedi correctos et auctos.

Spohnii praefationem quum totam supponere non attineret, postrema tamen eius verba ex animo repetii: „Mea autem si respicio, opto, ut ne ea viris improbentur, qui in his literis habitant, inprimis *Immanueli Bekkero*, qui iam dudum in scriptis oratorum Atticorum perpoliendis et emendandis versatur.“

Scrib. Turici Helvetorum Kal. Mart. a. MDCCCXXXI.

S. F. N. MORI
PRAEFATIO
EDITIONIS PRIMAE. *)

Si Graecorum oratorum praestantissimum a me tractatum dicam, ea videar Isocratis commendatione uti, quae et praecipitis iudicii, et vani amoris reprehensionem mereatur: sed si praestantissimam eius particulam explicatam arbitrer, nihil profecto sentiam, quod non dudum doctissimis hominibus placuerit: adeo una et consentiens omnium opinio Panegyrico principem orationum Isocraticarum locum attribuit, ut turpe sit, suam sententiam a reliquorum iudicio separare. Itaque non solum principatum ei concedam; sed, adiuncta honori utilitatis laude, veluti basin totius Isocratis esse profitear. Sive enim reliquae eius orationes posteriores Panegyrico sint; esse autem fere omnes, vix dubitari potest; sive antea quasdam ediderit, tantam tamen habent cum Panegyrico similitudinem, ut, si quis recens ab huius lectione ad caeteras accesserit, et quid, et quomodo dicturus sit Isocrates, saepenumero divinare possit.

Neque vero hoc temporis causa dixi, sed quia plane probo. Saepe miratus sum, eum, in quo fuerit tanta inveniendi felicitas, tanta porro eloquendi facultas, tantum ordinis studium, tanta divinarum humanarumque rerum scientia, tanta quotidie praecipiendi exercitatio, eum ergo incredibili similitudine scribendi non satis opulenti oratoris suspicionem movisse. Igitur, inquis, cum sententiarum ordo eum ad maiorum laudes deduxit, ubique Salamis et Marathon dicentur? Est ita. Cum dignitatem patriae collaudat, nihil nisi aborigines, legum, frugum, philosophiae inventionem praedicabit? Debes vero hoc ferre. Ubi ergo amorem patriae aliquando commovere conatus est, venturum me cum eo ad Artemisium et Thermopy-

*) Secunda prodiit a. 1786. tertia, curata a C. C. Wendlero, a. 1804. quarta, seu Spohnii prima, a. 1817.

las praesentisco. Certe venies, atque etiam de incensa desertaque patria audies. At exordia varietate placebunt. Adi vero, et delectare: noli tamen mirari, si in multis aliquid querelarum et vituperationis reperias. Sed si abstergam huius similitudinis taedium, si et alia concedam, quae, quoniam ex reliquis coniectura capi potest, non magis variata vereor, si eadem de imperio Graeciae, odio erga Persas, iniuriis Spartanorum, intestinis dissensionibus relegenda sunt: tamen multiplex dicendi genus, diversa orationis structura, argumentorum varia conclusio, alternans vehementia et lenitas, numeri permutatio, formae transeundi divitias oratoris ante oculos ponent, et aliam ex alia admirandi occasionem largientur. Nolumus tibi hanc spem praescindere; illud tamen significandum est, omnia esse ad eumdem modum concinna: nisi quod concinnitatis affectatio, qualem Dionysius Halicarnasseus reprehendit, parcius usurpata est: multa simili sono terminata, saepius eadem ratione continuatum sententiae ambitum. Vehementem non fuisse, ubique senties: ad summum interrogat, si quando accuset, irascatur, doleat. Cum argumenta concludit, legem velut similitudinis sibi dixisse videtur. Ita ergo Panegyrici interpretationem commentatione aliarum orationum absolvi intelligis.

Ne tamen reliquas negligas, aut me putes Panegyrici mei laude ceteris detractum velle, accipe, quae excusatio parata sit. Ac nos quidem ex ea re hoc lucrum cepimus, ut, Panegyrici interpretatione laboriosa defuncti, ceterarum lectione celeriore recreari possemus, tractataque semel historiae Graecae ea parte, quam continet Panegyricus, alibi facili negotio et tempora, et loca, et res, et homines agnosceremus, ut mores Isocratis et ingenium, semper sui simile, plane perspiceremus, et, quid ad imitandum utile esset, disceremus. Sed malumus de Isocrate ipso dicere. Primum igitur, cum in simili re saepenumero versaretur, an orationis similitudinem omnino vitare potuit? Nempe volunt, qui talia perite iudicant, ad persuasionem illustrissima argumenta eligi. Sed nihil habuit res Atheniensis nobilius iis, quae in Panegyrico collecta sunt: proinde frequentem laudatorem Athenarum oportuit in his frequenter haerere. Cui si quis sic occurrat, ut eamdem rem saepe ab eodem tractandam neget, ne, quod ab homine vix caveri potest, suus ipse sit imitator, et domi suae nihil novi deprehendat: cum eo non magnopere pugnabimus; illud tamen relinquitur, singulis locis suum consilium esse. Interdum de industria tractat, interdum obiter: huc retulit, ut laudaret; illuc, ut vituperaret: nunc iis argumentis hortatur, quibus olim

docuerat. Ad quam consilii diversitatem si variatas narrationum partes, clarius alibi, alibi obscurius demonstratam argumentorum vim, cum annis crescentem gravitatem et fiduciam, approbationem et excusationem eorum, quae fuerant olim dicta, et senilem acti temporis laudationem, diversitatem hominum et civitatum, quibus scriptae sunt orationes, si haec, inquam, adiungamus, nonne quisque locus sua quaedam et singularia commoda habeat? Quamquam enim in scribendo novitas sententiarum praeclari ingenii significationem continet: tamen, cum in tanta ingeniorum librorumque multitudine paucis hoc contigerit, quis servum appellet imitatorem, si quis ab aliis aut a se ipso dicta repetat, si alio modo, hoc est, nove dicat, vel, quod Isocratem fecisse demonstravimus, accommodate ad cuiusque loci consilium? Relinquit ergo lectoribus, quae, cum non omnibus locis communia sint, singularem observandi operam mereantur, ideoque varietate aliqua delectent. Caeterum si ab eo, quod inter multa similia optimum est, et studiosissime elaboratum, ordiendum censeamus, et Panegyricum, qui caeterarum orationum intellectum pandit, primo loco ac saepe legendum putemus, nemo hoc iudicium aut a vero abhorrens, aut cupidum esse statuet.

Quae si una esset utilitas, magna tamen videri deberet: sed haud paullo maior coniuncta est, quod rem tractat, ab omnibus non dicam oratoribus, sed historicis tentatam, qui quidem ingenii laudem tulerint. Herodotus [a]) et Xenophon [b]) Atheniensibus imperium maris iisdem argumentis vindicarunt, quibus in Panegyrico Isocrates. Thucydides [c]) Athenas reliquis urbibus eodem modo, quo Isocrates, praetulit. Lysias eius orationis, quae caeses in acie laudavit, imitatorem nactus est Isocratem. [d]) Lycurgus ad eumdem modum, quem Isocrates usurparat, amorem patriae virtutemque maiorum commendavit. Nec argumenta tantum, sed ipsas sententias singulares, dicendi formas, ac verba adeo simili modo expressa esse constat. Non ergo, qui Panegyrici formam, sententias, verba, narrationes, diligenter cognoverit, ad aliorum similes locos paratus accedet, et, victis interpretandi quaerendique difficultatibus, versabitur in imitatione iudicanda, in quo lectionis magna pars et insigne praesidium inest? Quid Aristidem dicam, qui, pluribus seculis recentior, cum a cunctis sciret Isocratem tra-

a) Lib. IX. c. 27.
b) Hellen. VII. 1.
c) Lib. II. c. 35 sqq.
d) Vid. Taylorus ad Lysiam p. 27. Lection. Lysiac. c. 2. Marklandus in Coniecturis p. 435.

ctari et probari, tamen omnia e Panegyrico in Panathenaicum suum transtulit, et ea fere optime dixit, quae ad superiorum, in his Isocratis, similitudinem informarat? Cuius quidem cum Isocrate comparatio praecipuum hunc fructum adferet, ut adfectatae orationis et ineptae saepius imitationis vitia clare cernamus. Quidquid enim priores graviter docuerant, id Aristides non nisi polivit ornavitque: quidquid illi vere auxerant, id hic, dum interdum pueriliter effert, mendacio simile reddidit: quidquid illi, bona causa freti, se narraturos esse ostenderant, id hic aeque longa prolusione commendavit, ac tractatione explicavit, et, ne dubitarent lectores, magna se legisse, cum tractavit, denuo praedicare ausus est.

Itaque de hac oratione eorum causa edenda, qui cognitis graecae linguae initiis ad maiores scriptores accederent, iam ante plures annos cogitavi, omnemque operam huc contuli, ut, quae recordarer mihi tali tempore impedita fuisse, explicarem, aut quae usu aliquo observassem utilia ad plurium locorum intellectum, illustrarem. Sed varia, ut fit, consilio huic obiecta sunt. In primis differendi studium dicam, an necessitatem, confirmavit verecundia, honesta illa in homine huius aetatis et ingenii, quae se numquam audet viris doctis sine aliqua cunctatione praebere. Cum enim, quater absoluta Panegyrici interpretatione, quam amicis gratam fuisse laetor, animadversum mihi esset, quo saepius orationem tractassem, eo minus eam ubique intelligi, eoque plus difficultatum enasci: dubitavi, rem aut recte susceptam a me, aut accurate effectam esse. Sed quod vel aequa reprehensione a futuris erroribus caveri mihi posse, vel humana laude incendi studium meum exploratum habebam, superavi omnem cunctationem. Animadversionum autem mearum ratio et consilium hoc est. Cum indicatis fontibus, e quibus narratio rerum uberior hauriri posset, studiosos arbitrarer et fontium tractandorum rationem, et necessitatem oratorum ex historia explicandorum cognituros esse, in hoc animadversionum genere fui diligentior. Si nimius interdum videar, hoc velim cogitent lectores, non doctis hominibus a me scriptum esse; quorum eruditioni, quod saepe dicendum est, nec aetas mea, nec ingenium ullo modo prodesse potest; sed iis, qui non omnia perspecta haberent. Multo parcius adspersi grammaticas interpretationes, et de verbis universas disputationes: primum quod Isocraticum dicendi genus expeditum est, deinde quod sine multo labore in commentariis virorum doctorum, quibus illustrati sunt scriptores graeci, quaeri possunt, quae in hunc usum saepissime dicta, repetita, correcta, aucta sunt: praesertim cum haec colligere facilius sit

studiosis, quam ex integris Herodoti, Thucydidis, Xenophontis ac Diodori Siculi libris necessaria, saepe illa satis minuta, huc referre, hoc est, historicos aliquoties legere, et fortasse nihilo minus quaedam praetermittere, quorum ignoratio omni consilio legendi et interpretandi noceat. Spero tamen, si quid in uno et altero verbo haereant, eos in indice reperturos esse, quid hoc potissimum loco quodque verbum significet, aut quomodo latine dici possit: in quo fateor, me sensum potius locorum, quem contextus definit, quam verborum significatus in lexicis obvios expressisse, neque fere nisi obscuriora posuisse, aut ea saltem, quae latinae formae demonstrandae occasionem praeberent. Simul effectum puto, ut nemo latinam versionem vel Wolfii vel Battiei magnopere desideret. Praeterea, si studiosos adiuvare vellem, comparatione editionum supersedere non potui, quarum indicem praefationi subieci.

Scr. Lipsiae a. 1766.

N O T I T I A

PRAESTANTIORUM CODICUM ET EDITIONUM

ISOCRATIS.

I. *Codicum Isocrateorum* duas familias distinxit Bekkerus, quae cum aliis rebus inter se differunt, tum Antidosi aut integra aut mutila. Ex hoc genere unus nominandus est antiquissimus

Cod. Vaticanus 65. (*Λ*) membranaceus, forma quadrata, foliis 304 versuum vicenorum binorum. *ἐτελειώθη ἡ βίβλος αὕτη παρὰ θεοδώρου ὑπάτου καὶ βασιλικοῦ νοταρίου γραφεῖσα οἰκείᾳ χειρὶ μηνὶ ἀπριλλίῳ . . . ἔτ. ϛφοα.* (i. e. 6571 = 1063 p. Chr.) Continet viginti orationes omissa prima, teste Bekkero. Omnes i. e. viginti unam inesse affirmat Coray, cui credendum videtur, quum ex ipsa oratione ad Demonicum varias lectiones attulerit. In margine leguntur scholia pauca et exigui momenti, tum ab eadem manu scripta tum a seriori. Epistolae desunt. Hoc codice, ex Italia in bibliothecam Parisiensem Imperialem translato, postea suae sedi restituto, primum usus est Coray, qui eum totum excussit; praesto erat etiam Bekkero, qui Callimacheam et Nicianam cum eo contulit.

Alterius generis adhuc innotuerunt quattuor; quorum praestantissimus est

Cod. Urbinas (*Γ*) „membranaceus, forma quadrata, foliis 420, paginis versuum 24 et sub finem 26, a duabus scriptus manibus, quarum prima ad folium 326 r. pertinet, margine a pluribus corrigentium variasque lectiones apponentium oppleta. neque iis se finibus continuit correctorum temeritas, sed textum quoque adorta effecit ut multis locis, quid ab initio scriptum fuerit, dignosci non possit. nocuit etiam mador, quo factum est ut subinde folia foliis adhaerescerent. insunt orationes 19, desunt Callimachea et Niciana.“ Haec Bekkerus, qui nihil de aetate codicis annotavit. In fine Busiridis subscribitur: *βούσειρις* ***ΗΗΗ𐅄ΔΔΔΔ***. *ἐλικώνιος ἅμα τοῖς ἑταίροις*

θεοδώρου καὶ εὐσταθίου. Insunt etiam epistolae. Hunc codicem totum excussit Bekkerus, eumque editioni suae quasi fundamentum subiecit.

Cod. Vaticanus 936. (Δ) „bombycinus, forma et ipse quadrata, foliis 234, quorum 184 — 222. Themistio data sunt. Themistium excipiunt Isocratis epistolae. communem huius cum Urbinate originem arguit communis in extrema Antidosi lacuna, desunt et quae Urbinati desunt, et de Bigis oratio." Cum hoc Bekkerus contulit Euagoram, Helenam, Sophistas, Antidosin.

Cod. Laurentianus (Θ) „foliis 145 Aristotelem habet De Mundo, Isocratis orationes undecim (Hel. Euag. Bus. Paneg. Areop. Plat. Archid. Soph. Phil. Panath. Antid.), Polemonis de Callimacho et Cynaegiro declamationes, Theophrasti characteres primos." Cum hoc Bekkerus contulit dumtaxat Archidamum; ex Antidosi varias lectiones indicaverat Mustoxydes, cui scriptus videtur seculo XII. In Archidamo parvi momenti est, multo maioris in Antidosi, ubi interdum solus veram Isocratis manum servavit.

Cod. Ambrosianus, bombycinus, saeculi XIV. ut videtur Mustoxydi. Fuerat Michaëlis Sophiani; Mediolanum adductus est ex insula Chio a. 1606. Perhibebatur continere Panathenaicum ceteris auctiorem (vid. Colomesius Opusc. p. 36 sqq.), quod tamen negant et Mustoxydes et Angelus Maius. Error natus videtur e permutatione duarum orationum, Panathenaici et Antidoseos. Quot orationes contineat nemo quod sciam declaravit. Epistolas habet octo, hoc ordine: 1. ad Dionysium. 2. ad Archidamum. 3. ad Iasonis liberos. 4. ad Timotheum. (Inter hanc et sequentem codd. Γ et Δ inserunt secundam ad Philippum). 5. ad Philippum (prima). 6. ad Alexandrum. 7. ad Antipatrum. 8. ad Mytilenaeorum magistratus. Ex hoc codice primum integra edita est Antidosis, praeter quam hucusque cum eo collatae sunt quattuor orationes. Vide praefationem nostram. Necessitas eum totum excutiendi ne Urbinate quidem sublata est.

II. *Editio Mediolanensis*. 1493. fol. curante Demetrio Chalcondyla. Praemissa est vita Isocratis e Plutarcho, Philostrato, Dionysio Halicarnasseo. Epistolae non insunt. Paucissimi operarum errores irrepserunt.

Editio Aldina, Venetiis 1513. fol. Ad calcem Alcidamantis, Gorgiae et Aristidis quaedam edita sunt. Epistolas non habet. Plura animadvertimus vitia. A Mediolanensi sic discrepat quibusdam locis, ut non potuerit ex eodem fonte provenire.

Editio Wolfiana, Basil. 1570. fol. Hieronymus Wolfius, omnium optime de Isocrate meritus, hanc ei operam impendit. Iam a. 1548. Basileae apud Oporinum ediderat latinam versionem Isocratis, eo orationum ordine servato, qui in Mediolanensi et Aldina etiamnum occurrit, adiecta tamen epistolarum versione, castigationibus et commentario: de qua versionis editione ipse dixit in praefationibus, t. 1. p. 685. Postea sic correxit versionem, ut nova videri possit: quod ipse ibidem fatetur, p. 686. Atque haec emendata versio una cum textu graeco primum edita est 1551, ut e praefatione, Lutetiae Parisiorum scripta, apparet, t. 1. p. 694, mutato ordine orationum ad argumenti similitudinem, adiectisque epistolis. Differt autem haec versio, quae iam versatur in omnium manibus, sic a priore, ut vere a Wolfio nova dici potuerit. Ut autem commentario permulta insunt, quae abesse poterant a tali editione, ita castigationes utilissimae sunt. Titulus huius editionis, saepius omissis commentariis repetitae, hic est: *Ἰσοκράτους ἅπαντα. Isocratis scripta Graeco-Latina, postremo recognita, annotationibus novis et eruditis illustrata, castigationibusque necessariis expolita, H. Wolfio Octingensi interprete et auctore. Additi sunt rerum et verborum locupletissimi indices. Basil. ex Offic. Oporin.*

Editio Henrici Stephani, 1593. fol. orationes et epistolas (IX.) complectens, quae non ubique recensionem Wolfii sequuta est, saepe Ald. lectionem servavit, quaedam singularia habet. Praeter versionem Wolfii insunt Stephani diatribae septem in Isocratem, Aristidis Panathenaicus et in Romam oratio, Gorgias de raptu Helenae.

Editio Cantabrigiensis a *Guil. Battie* 1729. 8. curata. Comprehendit septem orationes Isocratis et epistolas IX., versionem novam editoris, paucas eiusdem, sed ad historiam utiles, paucas item Wolfii notas, varias lectiones codd. Oxonn. Aldinae et Stephanianae. Idem ille vir doctus alio volumine caeteras quatuordecim orationes Isocratis eodem modo edidit Londini apud I. Whiston.

Editio Parisina, quae prodiit a. 1782, tribus voluminibus, 8. Editor, Athanasius Auger, e regione textus Graeci versionem latinam exprimendam curavit. Ad lectionem constituendam propria praesidia habuit codicum bibliothecae regiae, sed negligentissime iis usus est.

Post hanc editionem prodiit Isocrates cura *Guilielmi Langii*, ita inscriptus: *Isocratis opera quae exstant omnia, ad optimorum exemplorum fidem emendavit, varietate lectionis, animadversionibus criticis, summario et indice instruxit Wilhelmus Lange. Halis* 1803.

Post Langium multo rectius officio editoris et interpretis functus est Coray, cui praeter Wolfium primae tribuendae sunt: Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης τόμ. πρῶτος καὶ δεύτερος, ita quoque inscripti: Ἰσοκράτους λόγοι καὶ ἐπιστολαί, μέρος πρῶτον καὶ δεύτερον, Paris. 1807. 8. Vol. I. textum, Vol. II. animadversiones continet.

Hanc secuta est editio *Immanuelis Bekkeri* (Oratores Attici ex recensione I. Bekkeri. Tomus secundus. Isocrates. Oxon. 1822. et Berol. 1823.) quae praecedentes omnes longe superat. Recensionem omnibus numeris absolutam dare potuisset Bekkerus, si cod. Urbinatem etiam pressius secutus esset, neque neglexisset codd. Vaticanum (*Δ*), et Laurentianum totos, in primisque Ambrosianum excutere; sic quoque talem ei debemus, qualis vix ulli scriptorum antiquorum contigit.

Bekkerum brevi excepit *Guilielmus Dindorfius*, qui illius editionem perpaucis sed egregie immutatis et annotatis ita repetiit, ut etiam typographicos nonnullos errores propagaret, sumptibus Teubneri, Lips. 1825.

Panegyricum postea seorsim ediderunt *G. Pinzgerus*, cum brevi annotatione critica. Lips. 1825. et *G. Dindorfius* cum Mori suisque annotatt. Lips. 1826. Praeter Mori animadversiones historicas in hac edit. insunt etiam quaedam *C. C. Wendleri*, sed eae Mori nomine insignitae, sedulo reiectis quaecunque a Spohnio ad Panegyricum annotata erant. Indices Mori ab eo correctos esse, id quod in praefatione affirmat, nos non vidimus.

Praeterea commemoranda est editio Antidoseos *Mustoxydea* Mediol. 1812. quum in hac oratione magna pars Panegyrici repetita sit. Textum dedit Mustoxydes e cod. Ambrosiano, adiectis variis lectionibus cod. Laurentiani. Propter multos qui insunt errores, typographicos aliosque, caute adhibenda est, nec nisi in auxilium vocatis correctionibus, quas ad calcem versionis Latinae Mediol. 1813. editae adiecit auctor Anonymus (*Angelus Maius*). Mustoxydis editionem repetendam curavit *Casp. Orellius*, additis egregiis animadversionibus et Excursu, Turici 1814.

Nuperrime denique prodierunt: *Isocratis Orationes Commentariis instructae ab Io. Henr. Bremi. Pars. I.* (cont. Paneg., Archid., de Pace, Trapezit.) *Gothae* 1831. in qua editione quae ipsum Bremium auctorem habent talia sunt, qualia a viro de bonis literis meritissimo exspectari poterant.

CONIECTURA

DE TEMPORE

QUO EDITUS VIDETUR PANEGYRICUS,

AUCTORE

S. F. N. MORO.

Locus classicus, e quo tempus huius orationis definiri debet, capite XXXIX. occurrit: *Βασιλεὺς στρατεύσας ἐπ᾽ Εὐαγόραν, — — οὐ δύναται περιγενέσθαι, ἀλλ᾽ ἤδη ἓξ ἔτη διατέτριφεν*, unde necessario sequitur, Panegyricum editum esse sexto aut septimo anno belli, ab Artaxerxe Mnemone cum Euagora gesti, et, si Diodorus Siculus audiatur, per decennium gesti: etsi eum in hoc numero vix audiendum esse, ad Panegyrici c. 39. monui. Initia belli dupliciter constituta reperi. Diodorus Siculus [a]), Calvisius [b]) et Dodwellus [c]) ad annum secundum Olympiadis XCVII. retulerunt, ut adeo editio Panegyrici in annum tertium aut quartum Olymp. XCVIII incidat. Chytraeus [d]), quanquam ipsius anni numeros non expressit, eo tamen loco inseruit mentionem huius belli, ut videatur Olympiadi XCVII. et XCVIII. attribuisse. Scaliger [e]), qui in versione Eusebiani Chronici ad Olymp. XCVIII. notatum repererat: *Euagoras in furorem versus, quum regnaret Cypri:* haec latina primum ex Eusebii graecis, ubi ἐξέστη (i. e. ἐξεχώρησε) scriptum est, recte corrigenda censuit, et de deditione insulae accepit, qua omni, praeter Salamina, *cesserat Euagoras:* deinde anno quarto Olymp. XCVIII. finem belli posuit, sequutus, ut videtur, eam rationem, quam sequendam esse ipse Isocrates suadet, ut ad c. 39. dixi. Nam si Diodori Siculi decennium esset verus numerus: efficeret aliquot annis antiquiorem Panegyricum, eumque anno quarto Olymp. XCVII.

a) L. 14. p. 716. ed. Wessel. Cf. Usserii Annales p. 136.
b) In Opere Chronol. p. 272.
c) Chronologia Xenophont. §. 20.
d) Chronologia Xenoph. p. 192.
e) Ad Euseb. Chron. an. 1630. p. 123.

aut primo Olymp. XCVIII. assignari iuberet: etiamsi tam exiguum discrimen in illa temporum vetustate eo minus attendi deberet, quo minus definiri plane potest, aliusque videtur tempus belli coepti, alius consilii initi et primae occultaeque molitionis notasse. Quum ergo plurium sententiae tamen satis propinqua rei gestae tempora indicent: non temere statuemus, Panegyricum vel Olympiade XCVII. vel XCVIII. scriptum esse. Saltem hoc, nisi chronologis, qui rem consulto tractarunt, nimium detrahere velimus, temporum rationi multo melius convenit, quam quod Fabricius [a]) et nuper doctissimus nobisque amicissimus Schirachius [b]) iudicarunt, innotuisse Panegyricum intra Olymp. XCII et XCVI.

Nihilo minus duo videntur sententiae nostrae opponi posse, quae si tollere nequeamus, veremur, ut de tempore Panegyrici aliquid constituere liceat. Nam primum, quae Isocrates cap. XXXV. de Olynthiis et Amynta narrat, ea Diodorus Siculus [c]) in rebus anni secundi Olymp. XCIX commemoravit, consentiente Dodwello [d]): quae Isocrates ibidem contra Phliasios iam facta dicit, ea idem Diodorus eodem loco et de eodem tempore, quo superiora, tradit: quanquam Dodwellus [e]), probante ad illum Diodori locum *Wesselingio*, post Olynthi expugnationem sub initia Olymp. C. Phliasios subactos putat. Similiter expugnatio Cadmeae recentior Panegyrico est [f]). Tum in Calvisiano opere chronologico, et illa Scaligeriana ἱστοριῶν συναγωγῇ, quae est in Thesauro temporum [g]), nihil eorum ante Olymp. XCIX. aut C. ponitur. Secunda difficultas haec est. Isocrates c. XXXIX. bellum Artaxerxis contra Aegyptios, iam finitum, notandis ducum nominibus et exitu sic describit, ut illud, de quo Diodorus [h]) accurate egit, intelligi debeat. Atqui hoc magno chronologorum consensu ex Diodori auctoritate finem habuit Olymp. CI. anno tertio. Et quis tandem haec expediat? Panegyricum sexto vel septimo anno belli, a Persis contra Euagoram gesti, prodiisse, hoc est, Olymp. XCVII. vel XCVIII., nihilo minus in eo tradi, quae in Olymp. XCIX., C. et CI. incidant. Nam ille locus Isocratis, quem classicum diximus, ita certus est et perspicuus, ut, si quis de vitio cogitet, ne reperiri quidem possit probabili coniectura, cur alicui

a) Bibl. Gr. Lib. II. c. 26.
b) Disput. de Isocrate. §. 7. p. 23.
c) L. XV. p. 17.
d) Chronol. Xenoph. §. 29.
e) Ibid. §. 31.
f) Vid. Dodwell. l. c. §. 29.
g) Pag. 324.
h) Lib. XV. p. 33.

in mentem venerit illud ἤδη ἓξ ἔτη ponere. Diodorum autem, consentientem fere chronologiae Xenophonteae, tamque studiosum in notandis numeris, et cum eo recentiores chronologos, negligentiae errorisque in omni illa serie numerorum arguere velle, temerarium fuerit. Relinquitur ergo, ut vel negemus, nobis de tota re constare: quae ut est saepe honesta excusatio, ita videri potest interdum occultare taedium quaerendi et cogitandi: vel Isocratem duobus locis interpolatum suspicemur. Id autem sic intelligendum est, ex c. XXXV. tollendam esse hanc particulam: *Καὶ τὴν Θηβαίων Καδμείαν κατέλαβον — — τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ*, ex c. XXXIX. totum hunc locum: *Οὐκ ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον — — τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν*. Nempe attentus ad historiam graecam lector haec Isocraticae narrationi addidit, quae sciret postea evenisse. Verum simul ac cogito, in loco de Olyntho *νῦν* et *πολεμοῦσι* tempore praesenti legi, et de Amynta *συμπράττουσι*, omnem hanc coniecturam repudio; saltem vehementer dubito: namque vivo Isocrate, vixit autem ultra haec tempora, nemo interpolare orationem ausus est: cur ergo, qui interpolavit, quum res iam gestae essent, non perfectum usurpavit? Certius mendum alterius loci de defectione Aegypti demonstrare possum. Ter igitur reperi Aegyptum ab Artaxerxe Mnemone descivisse. Primum Lacedaemoniis, a Conone bello petitis [a]), Nephereus, Aegypti rex, frumenta misit, quae est *ἀποστασία*, defectionis a rege Persiae professio. Secundo Acoris, rex Aegypti, Euagoram contra Persas iuvit, habuitque adiutorem Gaon, praefectum classis Persicae [b]). Iam hae quidem defectiones cum eo tempore Panegyrici, quod ab initio constituere conati sumus, conveniunt; sed nec Artaxerxes vel Nephereo bellum intulisse usquam traditur, vel Acoridi, (contra quem sine dubio ultionis studio, finito demum bello contra Euagoram, expeditionem paravit [c]), quanquam ipsum bellum serius cum Nectanebi gestum est), nec talis fuit eventus, potuitve esse, bello non gesto, qualis in loco Isocratico describitur. Igitur narratio oratoris a rei gestae veritate abhorret. Tertia Aegypti defectio plane sic narrata est a Diodoro [d]), quum quoad ducis Pharnabazi nomen, tum quoad eventum seu discessum Persarum ex Aegypto, ut ab Isocrate. Atqui hoc bellum, ut ante diximus, recentius est tempore Panegyrici: quapropter totum

a) Isocr. Paneg. c. 41. Diod. Sic. l. XIV. p. 703. ad quem locum Wesselingius nomen Hercynionis apud Iustinum VI. 2. VI. 6, 3. corruptum iudicat.
b) Diod. Sic. XV. p. 5. 6. 9. 10.
c) Diod. Sic. ibid. p. 23.
d) Lib. XV. p. 33.

hoc, quod agit de bello contra Nectanebin, ducibus Persicis et eventu, resecandum videtur a Panegyrico: ita enim relinquitur defectio vel Nepherei, vel Acoridis, illa antiquior Panegyrico, haec aequalis: esse vero utramque intelligendam, inde fit credibile quod apud Isocratem haec leguntur: *τί διαπέπρακται πρὸς τοὺς ἔχοντας αὐτήν*, hoc est, contra duos reges, diverso tempore imperium obtinentes. Accedit aliud, quod additamentum eiici iubet. Quomodo, si hic de bello contra Nectanebin ageretur, potuisset Isocrates scribere: *Μετὰ ταῦτα ἐπ' Εὐαγόραν στρατεύσας*, quum bellum Euagorae iam antea confectum fuerit? E contrario haec bene cohaerent, si *πρῶτον μὲν* ad alterutram priorum defectionum, vel utramque adeo referatur: ita enim *μετὰ ταῦτα* significat rem, quae profecto post illas defectiones accidit, id quod de Nephereo exploratum est, de Acoride hinc apparet, quod Euagoram in initiis belli et molitione adiuvit, ideoque ante ipsum bellum descivit a Persis. Atque sic Isocraticum *τί διαπέπρακται* magnum contemtum exprimit, quoniam expeditio Persarum contra defectores ne suscepta quidem est.

Si cui forte in mentem veniat opinari, bis potuisse Panegyricum ab ipso Isocrate edi, ac posteriori recensioni adiici, quae post priorem editionem facta essent: is diligenter cogitet, argui hoc modo Isocratem incredibilis negligentiae, qui, cum temporis spatia voluisset extendere, e priori editione *ἤδη ἓξ ἔτη* servarit, quasi non protulisset temporis fines, et res confuderit.

EXCERPTA

EX F. A. G. SPOHNII DISSERTATIONE

DE TEMPORE PANEGYRICI.

Demonstratum est a Moro ante Olympiadem XCVIII. Panegyricum edi non potuisse; patet hoc ex iis quae de Thibrone et Dercylida c. 40, Agesilao c. 41, Cytheris c. 33. (cfr. Xenoph. hist. Gr. IV. 8. Diodor. Sicul. XIV. 84.), Cyri expeditione c. 40, proelio ad Cnidum commisso c. 39. 43, Cononis obitu c. 41, pace Antalcidae c. 33. 34. 39. 47, et praeter alia de Euagorae bello cum Artaxerxe Mnemone narrantur. Quibus missis ad ea progrediar de quibus non convenit.

Aegypti defectio c. 39. commemorata Moro eadem esse visa est quam Diodorus l. XV. enarravit quamque sequutum est bellum gravissimum, in quo dux fuit Pharnabazus. Quod quum gestum sit Olympiadis CI. anno tertio, Panegyricum autem Ol. XCVIII. a. 4. editum esse putet, omnem hunc locum ut ab aliena manu insertum rescindendum censet. Atqui hoc bellum intelligi nequit. Solum Pharnabazi nomen nihil probat: illud autem bellum, quod Olympiadis CI. anno III. assignatur, quanquam plures annos parando belli apparatu insumserat Pharnabazus, per unius anni spatium ita gestum est ut Pharnabazus et Iphicrates ex Aegypto recederent. Navibus enim accesserunt, militibus expositis castellum oppugnarunt, et Nilo omnem regionem inundante ex Aegypto discesserunt: vide Diodorum XIV. 41 — 43. et Polyaen. III. 38. Isocrates vero c. 35. diserte dicit: *καὶ πρῶτον μὲν ἀποστάσης Αἰγύπτου τί διαπέπρακται πρὸς τοὺς ἔχοντας αὐτήν; οὐκ ἐκεῖνος (ὁ βασιλεὺς) μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον κατέπεμψε τοὺς εὐδοκιμωτάτους Περσῶν Ἀβροκόμαν καὶ Τιθραύστην καὶ Φαρνάβαζον; οὗτοι δὲ τρία ἔτη μείναντες καὶ πλείω κακὰ παθόντες ἢ ποιήσαντες τελευτῶντες οὕτως αἰσχρῶς ἀπηλλάγησαν, ὥστε* —. Sed praeterquam quod hoc bellum Isocrates per tres annos gestum esse innuit, illud autem intra unius anni spatium continetur, alia accedunt quae doceant de illo non esse cogitandum. Patet enim ex verbis, *καὶ πρῶτον μὲν ἀποστάσης*

Αἰγύπτου, — μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' Εὐαγόραν στρατεύσας, defectionem Aegypti et sequutam expeditionem Artaxerxis priorem esse bello adversus Euagoram. Eadem serie Isocrates c. 43. *οὐκ Αἴγυπτος μὲν αὐτοῦ καὶ Κύπρος ἀφέστηκε, Φοινίκη δὲ καὶ Συρία — ἀνάστατοι γεγόνασι, Τύρος δ' — ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου κατείληπται; Ἑκατόμνως δ' ὁ Καρίας ἐπίσταθμος τῇ μὲν ἀληθείᾳ πολὺν ἤδη χρόνον ἀφέστηκε.* (postquam bellum inceperat Euagoras, clam eum adiuvit Hecatomnus: Diod. Sic. XV. 2.): unde elucet servato temporis ordine in priore loco Isocratem dixisse *καὶ πρῶτον μὲν — μετὰ δὲ ταῦτα*, et aliam expeditionem, quae triennium expleverit, non istam uno finitam anno, in mente habuisse. De qua si coniecturae datur locus, videtur rex Persarum adversus Nephereum aut Acoridem expeditionem suscepisse quam Diodorus non commemoraverit. Haec igitur ante expeditionem Artaxerxis contra Euagoram evenerant, nec possunt Olympiadis CI. anno tertio assignari.

Iam de Amynta, Olynthiis, Phliasiis et expugnata Cadmea videamus. Olympiadis XCVIII. anno quarto Lacedaemonii Mantineam oppugnarunt; cives per aestatem fortiter restitere, sed sub finem anni se dediderunt Lacedaemoniis, qui eos in vicos denuo abire iusserunt (*διῴκισαν*). Olympiadis XCIX. anno secundo Lacedaemonii cum Amynta Olynthiis et Phliasiis bellum inferre coeperunt; quod varia fortuna cum Amynta continuarunt usque ad finem anni primi Olympiadis C, quo Olynthii se Lacedaemoniis submiserunt: Diodor. Sic. XV. c. 19 — 23. Res Phliasiorum non ut e Diodoro XV. 19. videri possit Olymp. XCIX. anno secundo, sed post Agesipolidis adversus Olynthios expeditionem, h. e. post finem anni quarti eiusdem Olympiadis, compositas esse iam Wesselingius et Dodwellus docuerunt. Cadmeam vero Thebanorum arcem duce Phoebida Lacedaemonii occuparunt anno tertio Olympiadis XCIX.: Diodor. Sic. XV. 20.

Restat ut de bello Euagorae dicatur. De quo ad Olympiadis XCVIII. annum quartum ita scribit Diodorus XV. 9. *ὁ μὲν οὖν Κυπριακὸς πόλεμος, δεκαετὴς σχεδὸν γεγενημένος καὶ τὸ πλέον τοῦ χρόνου περὶ παρασκευὰς ἀσχοληθείς, διετῆ χρόνον τὸν ἐπὶ πᾶσι συνεχῶς πολεμηθείς, τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθη.* quibus repugnant quae libri XIV. capite 98. traduntur, ubi initia huius belli Olympiadis XCVII. anno secundo assignat: hoc modo igitur post decem, illo post sex annos bellum finitum esse dicit. Ad hunc locum Wesselingius: „at Isocr. Panegyr. p. 101. (c. 39.) sextum eius belli annum, cum orationem eam scriberet, verti, iamque Euagoram maritimo certamine superatum rebus angustis esse significat: cui eadem

tempestate viventi cur tandem non accessero?" Tum quidem decem annorum numerum confirmat ipse Isocrates Euagor. c. 23. (p. 201. Steph.) *Εὐαγόρᾳ δὲ πολεμήσας (βασιλεὺς) ἔτη δέκα τῶν αὐτῶν κύριον κατέλιπεν ὧνπερ ἦν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν.* sed reliqua facile illustrari non possunt. Quae Diodorus l. l. narrat per *ἐπανάληψιν* historicam eorum, quae aliquot annis ante facta fuerant, ita ut ea repetierit, quo facilius origines atque causae belli perspici possent, recte explicuit Verpoortenius in Dissertat. de regno Salaminio in Cypro (cur. Ioh. Fr. Fischer. Lips. 1779.) iam enim Olympiadis XCV. anno secundo rex erat. Olympiadis XCVII. anno secundo quum solam Salaminem teneret, reliquis Cypri urbibus bellum intulisse videtur, quarum aliis persuasit, alias armis coëgit ut imperio suo se subiicerent; expeditio autem Artaxerxis adversus ipsum serius initium cepit, atque bellum usque ad mediam Olympiadem centesimam gestum est. Quod ut demonstrem, loco historici utar illi aetati proximi, Theopompi, de quo haec retulit Photius Biblioth. cod. CLXXVI. p. 389. ed Hoeschel. *Ἀνεγνώσθησαν Θεοπόμπου λόγοι ἱστορικοί* [a]). *πεντήκοντα δὲ*

a) Scripsit Theopompus *σύνταξιν Ἑλληνικῶν* libris XII. contentam, in qua ubi desierat Thucydides inde exorsus est et septendecim annorum historiam enarravit, (Diodor. Sic. XIII. 42. XIV. 85.) usque ad Olymp. XCVI. a. 2. ex quo libro esse nequeunt quae Photius affert; indicat enim opus trium et quinquaginta librorum et alia inscriptione insignitum. Intelligendus igitur est liber duodecimus eorum quos Theopompus praeterea conscripsit, eius operis quod ipse *ἱστορικοὺς λόγους* inscripsisse videtur, seriores, quum praecipue res Philippi in eo persequeretur, *Φιλιππικόν* vel *Φιλιππικά* dixerunt. Sed praeterquam quod de numero librorum diversae sunt sententiae, his quoque difficultatibus hic impliciti sumus, primum quod in hoc opere Theopompum ab Olympiadis quintae et centesimae anno secundo exorsum esse dicit Diodorus Sic. XVII. 3. deinde quod Menophanes librum duodecimum periisse dixerat, quod Wesselingium permovit ut ad Diodor. Sic. T. I. p. 573. scriberet: „Ego vero haud scio an Photius libri titulo sit deceptus. Theopompus XII. Graec. Historiae librum absolvit navali pugna ad Cnidum, quae ex nostri calculis anno secundo Olymp. XCVI. commissa est. Quae vero illo libro XII., quem Patriarcha excerpsit cod. CLXXVI., continebantur, omnia Olympiadem eam exceperunt, veluti res Acoridis in Aegypto gestae, Euagorae illatum ab Artaxerxe bellum, pax Antalcidae et motus pacis eius causa per Graeciam orti et reliqua. Haec Callisthenes libris Rer. Graecarum, ut auctor extremo l. XIV. significat, complexus erat, non Theopompus." Sed ut ut est, sive Callisthenes haec scripserit, cuius historica graeca bene distinguenda sunt ob virtutem a reliquis eius scriptis, sive ipse Theopompus fortassis ea ratione, qua a libro XLI. ad XLIII. historiam Siculam rebus Olymp. CIX. gestis inseruit, ab initio tyrannidis Dionysiacae Ol. XCIII. exorsus; tamen ab auctore profecta sunt illi aetati propius vivente quam Diodorus, et permagnum iis nullo modo poterit denegari momentum.

καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ σωζόμενοι αὐτοῦ τῶν ἱστορικῶν λόγοι· διαπεπτωκέναι δὲ καὶ τῶν παλαιῶν τινὲς ἔφησαν τήν τε ἕκτην καὶ ἑβδόμην, καὶ δὴ καὶ τὴν ἐνάτην καὶ εἰκοστὴν καὶ τὴν τριακοστήν. ἀλλὰ ταύτας μὲν οὐδ' ἡμεῖς εἴδομεν· Μηνοφάνης δέ τις τὰ περὶ Θεόπομπον διεξιὼν (ἀρχαῖος δὲ καὶ οὐκ εὐκαταφρόνητος ὁ ἀνὴρ) καὶ τὴν δωδεκάτην συνδιαπεπτωκέναι λέγει· καίτοι αὐτὴν ἡμεῖς ταῖς ἄλλαις συνανέγνωμεν. καὶ περιέχει ὁ δωδέκατος λόγος περί τε Πακώριος (Ἀκώριος) τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως, ὡς πρός τε τοὺς Βαρκαίους ἐσπείσατο, καὶ ὑπὲρ Εὐαγόρου ἔπραττε τοῦ Κυπρίου, ἐναντία πράττων τῷ Πέρσῃ (Olymp. XCVII. exeunte et Ol. XCVIII. in.)· ὅν τε τρόπον παρὰ δόξαν Εὐαγόρας τῆς Κυπρίων ἀρχῆς ἐπέβη, Αὐδήμωνα (Diod. Ἀβδήμονα) κατασχὼν τὸν Κιτιέα, ταύτης ἐπάρχοντα· τίνα τε τρόπον Ἕλληνες οἱ σὺν Ἀγαμέμνονι τὴν Κύπρον κατέσχον, ἀπελάσαντες τοὺς μετὰ Κινύρου, ὧν εἰσὶν ὑπολιπεῖς Ἀμαθούσιοι (haec per ἐπανάληψιν historicam)· ὅπως τε ὁ βασιλεὺς (rex Persarum) Εὐαγόρᾳ συνεπείσθη πολεμῆσαι, στρατηγὸν ἐπιστήσας Αὐτοφραδάτην τὸν Λυδίας σατράπην, ναύαρχον δὲ Ἑκατόμνων (Olymp. XCVIII. in. ad hoc enim tempus et finem praegressae Ol. referenda videntur quae Diodor. Sic. XV. 2. de Euagora (ἐκυρίευε κατὰ τὴν Φοινίκην Τύρου καὶ τινῶν ἑτέρων) et Isocrates dicunt Euag. c. 23. p. 201. Steph. μικροῦ μὲν ἐδέησε Κύπρον ἅπασαν κατασχεῖν, Φοινίκην δ' ἐπόρθησε, Τύρον δὲ κατὰ κράτος εἷλε, Κιλικίαν δὲ βασιλέως ἀπέστησε). Tunc igitur Hecatomno mandatum est ut Euagoram subigeret; paullo post ubi ille plus profuerat quam nocuerat Euagorae, Artaxerxes expeditionem maiorem suscepit. Pergit Photius, καὶ περὶ τῆς εἰρήνης ἣν αὐτὸς τοῖς Ἕλλησιν ἐβράβευσεν. Patet hic intelligendam esse pacem Antalcidae, Ol. XCVIII. a. 2. qua facta ὁ μὲν βασιλεὺς, ut utar Diodori verbis XIV. 110. διαλυθεὶς τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαφορᾶς παρεσκευάζετο τὰς δυνάμεις εἰς τὸν Κυπριακὸν πόλεμον. ὁ γὰρ Εὐαγόρας σχεδὸν ὅλην τὴν Κύπρον ἦν ἐκκεκλημένος, καὶ δυνάμεις ἁδρὰς συνηθροίκει διὰ τὸ τὸν Ἀρταξέρξην ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολέμῳ διεσπάσθαι. Hanc expeditionem Photius indicat ita: ὅπως τε πρὸς Εὐαγόραν ἐπικρατέστερον ἐπολέμει. et ab ea (Olymp. XCVIII. a. 2. ex. et 3. in.) sese exordium libri XV. fecisse declarat ipse Diodorus XV. c. 1. Proxime sequuntur apud Photium: καὶ περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ ναυμαχίας (Diod. l. l. c. 3. constat hanc pugnam commissam esse a. 3. eiusdem Olympiadis) καὶ ὡς Ἀθηναίων ἡ πόλις ταῖς πρὸς βασιλέα συνθήκαις ἐπειρᾶτο ἐμμένειν, Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑπέρογκα φρονοῦντες παρέβαινον τὰς συνθήκας. Quae postrema indicant civium Mantineae διοικισμόν, anno quarto eiusdem

Olympiadis, et quae deinde Olynthiis, Phliasiis, Thebanis fecerunt. Iam quum ad Lacedaemonios transiisset auctor quem excerpsit Photius, et iniuriarum fecisset mentionem et ὑπερβασιῶν, pacem iterum commemoravit Antalcidae Lacedaemonii, quo ex utrorumque, tum Persarum tum Lacedaemoniorum, rationibus considerari posset.

Inde redit: καὶ ὡς Τιρίβαζος ἐπολέμησεν· (Diodor. XV. 8. Ol. XCVIII. anno 4. exeunte et sequentibus) ὅπως τε Εὐαγόρᾳ ἐπεβούλευσεν· ὅπως τε αὐτὸν Εὐαγόρας πρὸς βασιλέα διαβαλὼν συνέβαλε [συνέλαβε collato Diodoro XV. 8. Bekkerus.] μετ' Ὀρόντου. Haec omnia Olympiade nonagesima nona accidisse rerum ordo docet; nec mirandum est quod annorum numeri cum Diodoro non conveniunt, quum is diversam omnino narrationem sequutus sit et, ut supra ostendi, ab se ipse dissentiat. Pergit Photius: καὶ ὡς Νεκτενίβιος παρειληφότος τὴν Αἴγυπτον βασιλείαν, πρὸς Λακεδαιμονίους πρέσβεις ἀπέστειλεν Εὐαγόρας· (rex autem factus est Necteuibis vel Nectanebis ineunte Olympiade C. [a])) τίνα τε τρόπον ὁ περὶ Κύπρον αὐτῷ πόλεμος διελύθη. Ita incideret finis belli huius Cyprii in annum secundum vel tertium Olympiadis centesimae. Consentiunt cum hac ratione quae ab Isocrate narrantur. Nam, ut supra monitum est, bellum Cyprium decem explevit annos, dicit autem c. 39. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' Εὐαγόραν στρατεύσας (Olymp. XCVIII. 2.) ὃς ἄρχει μὲν μιᾶς πόλεως (Salaminem intelligas) τῶν ἐν Κύπρῳ, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἔκδοτός ἐστιν (pace Antalcidae Ol. XCVIII. 2. facta), οἰκῶν δὲ νῆσον κατὰ μὲν θάλατταν προδεδυστύχηκεν (Ol. XCVIII. 3.), ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας τρισχιλίους εἶχε μόνον πελταστάς· ἀλλ' ὅμως οὕτω ταπεινῆς δυνάμεως οὐ δύναται περιγενέσθαι βασιλεὺς πολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὲν ἓξ ἔτη διατέτριφεν· εἰ δὲ δεῖ τὰ μέλλοντα κ. τ. λ. Quae ita sunt explicanda: ex quo victus est Euagoras proelio navali, nonnisi tria millia militum habebat, sola Salamine se continere debet, iam sextus agitur annus; tanto exercitu, quo Euagoram Ol. XCVIII. 2. aggressus est, ipse βασιλεὺς eum subigere nequit,

a) Olymp. C. a. 2. Cfr. *Allgemeine Welthistorie.* T. I. Hal. 1746. p. 566. §. 692. atque §. ant. coll. p. 486. §. 598. Eusebius anno primo Olympiadis XCVIII. assignat, et eiusdem anno secundo Euagorae deditionem; nam recte Scaliger dedit ἑξέστη, quod tamen non potest intelligi de fuga Euagorae ad Acoridem hoc anno a Diodoro enarratam, sed ita: Cypri, paene totius insulae, imperium, quod antea sibi vindicaverat, amisit (et solam retinuit Salaminem). Hic prochronismum esse iam Morus sensit; est autem decem annorum. Simili modo in iis quae proxime notata sunt ab Eusebio prochronismum septem annorum esse iam Scaliger vidit in animadvers. p. 114 b.

sed ex quo cum eo post proelium navale pugnat, et Euagoras, qui antea ingentem exercitum coëgerat (vide supra et Diod. XV. 2.), quum defecissent socii, periissent aut descivissent milites, tria modo habebat militum millia, Artaxerxes οὕτω ταπεινῆς δυνάμεως περιγενέσθαι nequit, sed adversus eam bellum gerens iam sextum annum attigit. Elucet hinc sextum hunc annum, ex quo Artaxerxes frustra οὕτω ταπεινὴν δύναμιν oppugnet, esse annum quartum Olympiadis nonagesimae nonae.

Finis huius belli (σχεδὸν, vid. Diod. supr.) per decennium gesti, et Ol. XCVIII. 2. incepti, incidit in eundem annum qui ex excerptis historici antiqui modo erutus est Ol. C. 2. Post eius finem a Photio haec commemorantur: καὶ περὶ Νικοκρέοντος ὡς ἐπεβούλευσεν, ὡς παραδόξως ἐφωράθη, ὡς ἔφυγε· καὶ ὡς τῇ ἐκείνου παιδὶ καταλειφθείσῃ κόρῃ Εὐαγόρας τε καὶ ὁ τούτου παῖς Πνυταγόρας (vid. Wesseling. ad Diodor. XV. 4.) λανθάνοντες ἀλλήλους συνεκάθευδον, Θρασυδαίου τοῦ εὐνούχου, ὃς ἦν Ἠλεῖος τὸ γένος, αὐτοῖς παρὰ μέρος ὑπηρετουμένου τῇ πρὸς τὴν κόρην ἀκολασίᾳ. καὶ ὡς τοῦτο αὐτοῖς αἴτιον ὀλέθρου γέγονε, Θρασυδαίου τὴν ἐκείνων ἀναίρεσιν κατεργασαμένου. Interemtus autem est Euagoras Ol. CI. 3.: cfr. Verpoorten. l. l. p. 28. Meurs. Cypr. p. 114. Perizon. ad Aelian. T. II. p. 475. ed. Gron. 1731. neque diu post finem huius belli vixit, ita ut, quanquam erat si quis alius audax et ad molitiones proclivis, nihil perfecerit, quapropter etiam Isocrates in eius laudatione post hoc tempus nihil commemorat.

Quae quum ita sint, editus est Panegyricus anno quarto Olympiadis XCIX. et omnia optime consentiunt. Hoc anno dicere poterat Isocrates c. 43. Hecatomnus τῇ μὲν ἀληθείᾳ πολὺν ἤδη χρόνον ἀφέστηκε (inde a media Olympiade XCVIII), c. 35. Μαντινέων πόλιν — ἀνάστατον ἐποίησαν (Ol. XCVIII. 4)· τὴν δὲ Θηβαίων Καδμείαν κατέλαβον (Ol. XCIX. 3. in. de eadem re intelligo verba c. 33. πελτασταὶ δὲ τὰς πόλεις καταλαμβάνουσιν) καὶ νῦν Ὀλυνθίοις καὶ Φλιασίοις πολεμοῦσι, de quibus supra dictum p. XXXVII.

Alia de tempore Panegyrici sententia C. M. Wilandi est in praefatione ad versionem vernaculam huius orationis, Musei Attici fasciculo primo insertam. Qui quae disputavit eo redeunt ut, quum duo argumenta paribus sibi adversentur viribus, quorum hoc probet orationem haud serius esse editam quam ineunte Olympiade XCVIII., illud autem doceat haud prius esse editam quam exeunte XCIX., sumat Isocratem tam diu versatum esse in Panegyrico elaborando et perpoliendo, ut interea bellum Cyprium finitum et expeditio Lacedaemoniorum

adversus Olynthios suscepta fuerit. Recensionem duplicem necessariam esse negat, et verba ἤδη ἓξ ἔτη de industria non mutata remansisse, quum oratoribus ex ipsa Isocratis (Panathen. p. 269 a. Steph.) sententia et ad eiusdem exemplum liceat interdum a fide et veritate historica recedere, quam fidem tanto facilius ab illo negligi potuisse censet, quanto maior fuerit Atheniensium longe alia curantium levitas. At, etiamsi Isocrates decem aut adeo plures annos insumserit Panegyrico elaborando, tamen eo usque dementiae delabi non potuit ut quae in fine huius decennii pariter atque quae in initio gesta essent tanquam praesentia coniungeret. Fac per plures annos eum magnam huius orationis partem, fortassis a c. 4 — 30. perpolivisse, tamen sumi nullo modo potest eum quamvis interea se subiecisset Euagoras, non mutata reliquisse verba ἀλλ' ἤδη ἓξ ἔτη διατέτριφεν· εἰ δὲ δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, πολὺ πλείων ἐλπίς ἐστιν ἕτερον ἀποστῆναι πρὶν ἐκεῖνον ἐκπολιορκηθῆναι. Quamvis enim in rebus antiquioribus orator non adstrictus est ad fidem historicam, tamen tam miro modo de rebus paucis annis antea gestis quam ederet hanc suasionem (Cic. Or. c. II.) non potuit hallucinari, ut argumentis iis uteretur quae iam dudum evanuissent atque ad nihilum redacta essent.

Cum Spohnio consentit qui eius dissertationem non vidit Clintonus in fastis Hellenicis ad annum 380. A. C. Ol. 100, 1. ubi haec ascripsit: „Isocratis *Πανηγυρικός*, *dum Phlius obsidetur necdum finito Olynthio bello atque ante Cadmeam recuperatam*. Paneg. c. 35. Itaque haec oratio publicata est ante 379. et post initium anni 380.“ Confer eundem in appendicis capite XII. de bello Cyprio disputantem.

ΒΙΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἰσοκράτης Θεοδώρου τοῦ αὐλοποιοῦ ἐγένετο παῖς, Ἡδυτοῦς μητρὸς . . . (οὐχ ὅτι δὲ ἰδίαις χερσὶν εἰργάζετο, διὰ τοῦτο αὐλοποιὸς ἐκλήθη, ἀλλ' ὅτι παῖδας εἶχε τοὺς ἐργαζομένους καὶ ἐκ τούτου προσεπορίζετο τὸν βίον). γυναῖκα δὲ ἠγάγετο Πλαθάνην τινά, Ἱππίου τοῦ ῥήτορος ἀπογεννωμένην· ἀτυχήσας δὲ περὶ τέκνα θετὸν ἐποιήσατο παῖδα τὸν ταύτης υἱόν, τὸν Ἀφαρέα. μαθητὴς δὲ ἐγένετο φιλοσόφου μὲν Σωκράτους, ῥήτορος δὲ Θηραμένους — τοῦ μαθητοῦ Γοργίου· ὁ δὲ Γοργίας μαθητὴς Τισίου — τοῦ καὶ κοθόρνου. ἐκλήθη δὲ οὗτος κόθορνος διὰ τοιαύτην αἰτίαν. κόθορνος ὑπόδημά ἐστιν ἁρμόζον γυναιξὶ καὶ ἀνδράσιν, ἢ ἁρμόζον κατὰ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ ποδός· εἴτε οὖν διὰ τοῦτο εἴτε δι' ἐκεῖνο ἁπλῶς κόθορνος ἐκλήθη διὰ τὸ εὐχερὲς τῶν τρόπων, ὥσπερ καὶ ὁ κόθορνος εὐμετάβλητός ἐστι περί τε δεξιὸν πόδα καὶ ἀριστερόν, ἤγουν πρὸς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ μὴ ἐν ἑνί ποτε μόνῳ ἱστάμενος. μέμνηται καὶ Ἀριστοφάνης τοῦ κοθόρνου ἐν τοῖς Βατράχοις (47)

τί κόθορνος καὶ ῥόπαλον συνηλθέτην;

ἀεὶ γὰρ πρὸς τὰς πολιτείας μετεβάλετο, καὶ τιμῶν τὴν παροῦσαν πολιτείαν, καταλυθείσης ταύτης ποτὲ ὕστερον κατήγορος ἐγένετο, ἧς καὶ μετεῖχε πρώην. καὶ διὰ τοῦτο συνειδότες οἱ τριάκοντα πρὸ τῆς καταλύσεως αὐτῶν ἐφόνευσαν αὐτόν, ἵνα μὴ ὕστερον διαβάλῃ καὶ αὐτούς, ὥσπερ τοὺς τετρακοσίους, ὡς σὺν θεῷ μαθησόμεθα. ἀπιόντος δὲ τούτου πρὸς θάνατον συνηκολούθει ὁ Ἰσοκράτης, μετασχεῖν βουλόμενος τοῦ θανάτου, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ θανάτῳ τὴν τιμὴν τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον ἐνδεικνύμενος. ὡς δὲ ἐκώλυσε καὶ οὐκ ἔπειθεν, ὕστερόν τι εἰπὼν ἔπει-

σεν· ἔφησε γάρ· συναπόλλυταί σοι καὶ ἡ ἐμὴ διδασκαλία, ὥστε ζῶν πλέον ἔτι τιμᾷς, ἐνδεικνύμενος τὴν ἐμὴν διδασκαλίαν. καὶ οὕτω πεισθεὶς ἀπελθὼν ἐδίδασκεν. ἔγραφε δὲ λόγους πανηγυρικοὺς καὶ συμβουλευτικούς· τῶν γὰρ δικανικῶν ἀπείχετο πλεονάκις, διὰ τὸ δύο πάθη ἔχειν σωματικά, ὅτι τε δειλὸς ἦν καὶ ἀσθενὴς τῇ φωνῇ. καὶ οὕτως ἦν δειλὸς καὶ αἰδήμων καὶ μὴ φέρων λέγειν ἐν τοῖς πλήθεσι διὰ τὸ ἀπαῤῥησίαστον, ὥστε λέγεται ποτὲ ὡς αὐτοῦ ἐξηγουμένου ἐπεισῆλθόν τινὲς αὐτοῦ ἀκοῦσαι· ὁ δὲ αἰδούμενος ἐσιώπησεν. ἐλάμβανε δὲ χρήματα πάμπολλα ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας, παρὰ μὲν τῶν πολιτῶν οὐδέν, ὥσπερ γέρας τοῦτο κατατιθέμενος καὶ τροφεῖα καταβάλλων τῇ πατρίδι, παρὰ δὲ τῶν ξένων χιλίας δραχμάς. ἀμέλει Ἐφόρου τινός, αὐτοῦ μαθητοῦ, ἀπελθόντος ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐλθόντος πάλιν πρὸς τὸ ἀναλαβεῖν καὶ δόντος τὰς χιλίας, ἐκάλει τοῦτον Δισέφορον. πλούσιος δὲ γενόμενος ἐμερίσατο τὸν πλοῦτον πρὸς τὴν πόλιν διὰ τῆς εὐνοίας, τριηραρχίας καὶ πολλὰς λειτουργίας συντελῶν. ἔσκωπτον δὲ τοῦτον οἱ κωμικοὶ ὡς κεχρημένον τινὶ πόρνῃ Λαγίσκῃ ὀνόματι. λέγομεν δὲ ἡμεῖς ἀπολογούμενοι ὅτι μάλιστα μὲν οὐδὲν τοῦτο ποιεῖ, εἰ εἶχε μετὰ τὴν τελευτὴν τῆς γυναικὸς ταύτην παλλακίδα· ἔπειτα λέγομεν ὅτι τοῦτο αὐτὸν πολὺ πλέον προσαπολύει τῆς διαβολῆς, ὅτι ψευδὲς τὸ παρὰ τῶν κωμικῶν σκώπτεσθαι. εἰώθασι γὰρ οἱ κωμικοὶ τὰ μεγάλα πρόσωπα σκώπτειν διὰ γέλωτα, ὡς Σωκράτην εἰσάγουσιν ἐρῶντα νέων. ἔγραψε δὲ πολλοὺς λόγους, ὧν εἰσὶν αἱ παραινέσεις, εἰ καί τινες ἠβουλήθησαν αὐτὰς εἰπεῖν μὴ εἶναι αὐτοῦ διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς φράσεως, ἃς πρῶτον εἰκότως ἀναγινώσκομεν, οὐχ ὡς βελτίονας οὔσας τῶν ἄλλων λόγων· καὶ γὰρ καὶ ὁ πανηγυρικὸς αὐτῶν προέχει καὶ ἄλλοι πολλοί· ἀλλ' ὅτι περὶ ἠθῶν διαλαμβανόυσιν. ἀναγκαῖον δὲ τὰ ἤθη πρὸ τῶν λόγων κοσμῆσαι, ὥσπερ ὁ γεωργὸς ὀφείλει πρὸ τῶν σπερμάτων καὶ ἧς μέλλει καταβάλλειν φυτείας ἐκκόπτειν ἀπὸ τῶν χωρίων τὰ λυμαινόμενα τούτοις, οἷον ἄγρωστιν καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια· δι' ὅ, ὡς καὶ πρὸς παῖδας ταῦτα γράφων, ἠναγκάσθη ταπεινοτέρᾳ χρήσασθαι τῇ φράσει· ὥστε αὐτοῦ ἂν εἴησαν καὶ αἱ παραινέσεις. ἄξιον δὲ ζητῆσαι διὰ ποίαν αἰτίαν οὕτως αὐτὰς ἀναγινώσκομεν κατὰ τάξιν, πρῶτον τὴν πρὸς Δημόνικον, ἔπειτα τὴν πρὸς Νικοκλέα, καὶ μὴ ἀδιαφόρως, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ λόγοις. λέγομεν ὅτι Ἰσοκράτης βουλόμενος κοινωφελὴς γενέσθαι, φορτικὸν δὲ ἡγούμενος τὸ πρὸς πάντας γράφειν τὰς συμβουλάς, ἦλθεν ὡς τούτους γράφειν. τὸ δὲ ἀληθὲς πᾶσι παραινεῖ διὰ τῶν τριῶν παραινέσεων, ὥσπερ καὶ ὁ Ἡσίοδος,

ὡς πρὸς τὸν ἀδελφὸν λέγων, ἐργάζευ νήπιε Πέρση, πᾶσι παραινεῖ. οὕτω καὶ ὁ Ἰσοκράτης. τάττει οὖν πρῶτον τὸν πρὸς Δημόνικον, ὡς πρὸς ἰδιώτας πρῶτον διαλεγόμενος, εἶτα βασιλεύειν διδάσκων ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα· πρῶτον γάρ τις ἰδιώτης γενόμενος ὕστερον ἔρχεται ἐπὶ τὴν βασιλείαν. εἶτα λέγει ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα, ἢ συμμαχικῷ, πῶς δεῖ καὶ τὸν ἰδιώτην βασιλεύεσθαι. σκώπτουσι δὲ αὐτόν, ὡς εἶπον καὶ ἄνω, οἱ κωμικοὶ ἐπὶ τῇ Λαγίσκῃ, ὧν εἷς ἐστι καὶ Στράττις *), λέγων ταῦτα ἐν Ἀταλάντῃ· καὶ Λαγίσκην τὴν Ἰσοκράτους παλλακὴν εὑρεῖν μὲν συκάζουσαν, εἶθ' ἥκειν ταχὺ τὸν αὐλότρυπον αὐτόν. λέγουσι δέ τινες ὅτι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πρεσβύτερος ἐγένετο δυσὶ καὶ εἴκοσιν ἔτεσιν. ἤκουσε δὲ κατά τινας καὶ Προδίκου τοῦ Κίου καὶ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου· νέος δὲ ὢν ἐδόκει διοίσειν τῶν περὶ Λυσίαν τὸν ῥήτορα πρὸ αὐτοῦ γενομένων· καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ **) Σωκράτην λέγοντα ποιήσας οὕτω· νέος μὲν ἔτι, ὦ Φαῖδρε, Ἰσοκράτης, ὃ μέντοι περὶ αὐτοῦ μαντεύομαι εἰπεῖν ἐθέλω· δοκεῖ γάρ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι. ἔσχε δὲ μαθητὰς πολλοὺς μέν, τοὺς δὲ εὐδοκιμηκότας καὶ ἐπιφανεῖς τούτους, Θεόπομπον, Ἔφορον, ὧν καὶ ἱστορίαι φέρονται, Ὑπερίδην, Ἰσαῖον, Λυκοῦργον, οἵτινες εἰσὶ τῶν δέκα ῥητόρων τῶν κριθέντων τε καὶ ἀναγινωσκομένων, εἶτα Φίλισκον, Ἰσοκράτην ὁμώνυμον αὐτοῦ, Θεοδέκτην, Ἀνδροτίωνα τὸν τὴν Ἀτθίδα γράψαντα, καθ' οὗ καὶ ὁ Δημοσθένης ἔγραψε, καὶ Πύθωνα τὸν Βυζάντιον, τὸν ῥήτορα Φιλίππου. περὶ δὲ Θεοπόμπου καὶ Ἐφόρου φέρεταί τι τοιοῦτο αὐτοῦ καὶ ἀστεῖον· εἶχε γὰρ καὶ τοῦτο. ὡς ἑώρα τὸν Θεόπομπον μικρὰν ὑπόθεσίν τινα λαμβάνοντα καὶ ἐπεκτείνοντα ταύτην καὶ διὰ πολλῶν λέγοντα, ὥσπερ ἐν τῇ Φιλιππικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ ἐποίησε, τὸν δὲ Ἔφορον μεγάλην μὲν ὑπόθεσιν λαμβάνοντα καὶ πολλῶν δεομένην, εἶτα δι' ὀλίγων αὐτὴν λέγοντα καὶ ἐλλειπῶς, ἔφησεν ὡς ὅτι ἔχω τινὰς δύο μαθητάς, ὧν ὁ μὲν δέεται μάστιγος, ὁ δὲ χαλινοῦ· μάστιγος μὲν λέγων περὶ τοῦ Ἐφόρου, διὰ τὸ νωθὲς καὶ βραδὺ τῆς φύσεως· χαλινοῦ δὲ διὰ τὸ Θεο-

*) **Versus Strattidis emendatiores leguntur ap. Athenaeum XIII. p. 592.**

Καὶ τὴν Λαγίσκαν τὴν Ἰσοκράτους παλλακὴν
Ἰδεῖν με συκάζουσαν εὐναίαν ἔτι,
Τόν τ' αὐλοτρύπην αὐτόν.

Conf. Harpocratio s. v. *Λαγίσκα.*

) **Pag. 278 sq. ed. Steph.

πόμπου πολύ τε καὶ ἀκρατὲς τῆς γλώττης. διατριβὴν δὲ εἶχε πρὸς τῷ Λυκείῳ τῷ γυμνασίῳ. λέγεται δὲ καὶ τοῦτο περὶ αὐτοῦ, ὡς ὅτι κατηγορηθεὶς ὡς διαβάλλων τὴν δημοκρατίαν ἐν τῷ γράφειν πρὸς Νικοκλέα ταῖς παραινέσεσι βασιλέα ὄντα, ἤφει ἀπολογησόμενος πάλιν ἐξ αὐτῶν τῶν παραινέσεων, εἰπὼν ἐκεῖνο· ὥσπερ γὰρ τὸν ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενον τὸ πλῆθος δεῖ θεραπεύειν, οὕτω καὶ τὸν ἐν μοναρχίᾳ κατοικοῦντα τὸν βασιλέα προσήκει θαυμάζειν. τοὺς δὲ δικανικοὺς αὐτοῦ λόγους, καὶ οὓς ἔδει ἐν πλήθει λέγειν, λέγεται ὡς ἢ δι' ἄλλων ἐπεδείκνυτο, ἢ δι' ἑαυτοῦ ὀλίγους. ἄξιον δὲ καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τἀνδρὸς εἰπεῖν. ἤδη μὲν οὖν προφθάσαντες εἴπομεν ὡς ὅτι ζηλωτὴς μὲν ἐγένετο τοῦ Γοργίου κατὰ τὸ ὁμοιοκαταληκτῶδες καὶ παρισῶδες, πλὴν οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνος ἀεὶ διὰ τὸ προσκορές· σαφεῖ δὲ τῇ λέξει κέχρηται καὶ ἠθικῇ καὶ πιθανῇ· στρογγύλη δὲ οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ χάριν ἔχουσα, ὥσπερ ἡ τοῦ Λυσίου. λέγεται γὰρ καὶ τοῦτο, ὡς ὅτι διεφθονοῦντο οὗτοι ἀλλήλοις καὶ ἀντεπαίδευον. συνεχὴς δέ ἐστι τοῖς ἐνθυμήμασιν. οὔπω γὰρ τελειώσας τὸ νόημα, ἄλλο αὐτῷ συμπλέκει ἐνθύμημα· διὰ πολλῶν δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ προοίμια. εἰ δέ τινες ἐπεισάγουσιν ἄλλους τινὰς λόγους, ὡς ὄντας αὐτοῦ, οὐ προσδεκτέον ἐκείνους παρὰ τοὺς φερομένους. εἰσὶ δὲ οἱ ἐπεισφερόμενοι οὗτοι· συμβουλευτικοὶ ἐννέα, περὶ παρασκευῆς ἱππομεδῶν, περὶ αὐτονομίας, Σινωπικός, νησιωτικός, σύμμικτοι τρεῖς, Ἀμφικτυονικός, περὶ τοῦ κατοικισμοῦ Μιλησίοις. ἐπιδεικτικοὶ ἑπτά, Κλυταιμνήστρας ἐγκώμιον, Πηνελόπης, Μενεκράτης, ἐπιτάφιος τοῖς ἐν Θυραίᾳ, Νεοπτόλεμος, Παριακός, συνηγορία πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐπιστάτου, περὶ τοῦ ὄρτυγος, ὑπὲρ Τιμοθέου, ἐπιτροπικὸς περὶ τῆς ὑδρίας, σύμμικτοι πέντε, περὶ φιλοσοφίας, περὶ Πλάτωνος, περὶ Ἔριδος, προτρεπτικός, καταδρομὴ σοφιστῶν. λέγεται δὲ ὡς ὅτι καὶ τέχνην ῥητορικὴν ἔγραψε. τῷ δὲ χρόνῳ ἔτυχεν αὐτὴν ἀπολέσαι. ἐρεῖ δέ τις, καὶ πόθεν δῆλον ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει; λέγομεν ὡς ὅτι Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος συναγαγὼν τέχνας ῥητορικάς, ἐμνήσθη καὶ ταύτης. ἐβίωσε δὲ οἱ μὲν λέγουσιν ὡς ὅτι ἑκατὸν ἔτη, οἱ δὲ ἐνενήκοντα καὶ ὀκτώ. ἀπέθανε δὲ ἐπὶ Χερώνδου ἄρχοντος μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, λυπηθεὶς διὰ τὴν ἧτταν καὶ τὴν συμφορὰν τὴν γενομένην ἐκεῖσε τοῖς Ἀθηναίοις παρὰ Φιλίππου. ἀποκαρτερήσας δ' ἐτελεύτησεν, ὡς μὲν Δημήτριός φησιν, ἐννέα ἡμέρας, ὡς δὲ Ἀφαρεύς, δεκατέσσαρας. προαναγνοὺς δὲ τούτους τοὺς στίχους ἐτελεύτησεν, ἐκ τριῶν δραμάτων Εὐριπίδου·

Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ.
Σιδώνιόν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών.
Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐπὶ Πίσσαν μολών.

δηλῶν ἐκ τούτων ὡς ὅτι, ὥσπερ ἐκεῖνοι βάρβαροι ὄντες, ἐλθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα κατέσχον αὐτῆς, οὕτω καὶ τέταρτός τις οὗτος ἀνεφύη δεσπότης τῆς Ἑλλάδος ὁ Φίλιππος. καὶ γὰρ Δαναός, Αἰγύπτιος ὢν βάρβαρος, ἡ γὰρ Αἴγυπτος τότε ὑπὸ τοὺς Πέρσας ἦν, φυγὼν τὸν ἀδελφόν, διὰ τὸν περιφερόμενον χρησμόν, ἐλθὼν εἰς Ἄργος κατέσχε τούτου. πάλιν ὁ Σιδώνιος Κάδμος, βάρβαρος ὤν, ἡ γὰρ Σιδὼν καὶ αὐτὴ ὑπὸ τοὺς Πέρσας ἦν, ἐξελθὼν ἐπὶ ζήτησιν τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς Εὐρώπης, ἐλθὼν εἰς Θήβας κατέσχε τούτων. ὁμοίως Πέλοψ ὁ Φρύγιος, ἡ δὲ Φρυγία καὶ αὐτὴ τῆς Ἀσίας ἦν, φυγὼν τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Ἴλου πολεμοῦντος αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα, ἦλθεν εἰς Πίσσαν, καὶ ὕστερον συμπάσης Πελοποννήσου ἐκράτησεν· ἐξ οὗ καὶ Πελοπόννησος ἐκλήθη. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰρηκότος καὶ τελευτήσαντος, θαυμάσαντες αὐτοῦ οἱ Ἀθηναῖοι ἣν εἶχε πρὸς τὴν πόλιν εὔνοιαν, δημοσίᾳ φιλοτίμως ἔθαψαν, καὶ Σειρῆνας ἐκκολάψαντες διὰ λίθου, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῷ μνήματι, δηλοῦντες τὴν εὐμουσίαν τοῦ ἀνδρός. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θεσπεσίου ῥήτορος.

Λοιπὸν δὲ χωρεῖν ἤδη ἀνάγκη ἐπ' αὐτὰς τὰς ἐξηγήσεις τῶν λόγων αὐτοῦ, πρώτας ποιουμένους τὰς παραινέσεις· ἤδη γὰρ καὶ τὴν αἰτίαν προειρήκαμεν. ἀνάγονται δὲ αἱ παραινέσεις ὑπὸ τὸ συμβουλευτικὸν εἶδος, κέκληνται δὲ αἱ παραινέσεις παρὰ τὸν αἶνον, ὅ ἐστι τὴν συμβουλήν, ὡς καὶ Ἡσίοδος· νῦν δὲ αἰνεῖν βασιλεῦσι· στάσιν δὲ οὐκ ἐπιδέχονται· οὐ γὰρ ἔχουσι τὸν ἀντιλέγοντα. καιρὸς μὲν ἤδη, ὡς εἴπομεν, ἐπ' αὐτὰς λοιπὸν χωρεῖν τῶν λόγων τὰς ἐξηγήσεις. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀναγκαῖον πρὸ αὐτῶν τῶν ἐξηγήσεων προηγεῖσθαι τὰς ὑποθέσεις καὶ τοὺς σκοποὺς τῶν λόγων, δεικτέον πρῶτον τοῦ λόγου τὴν ὑπόθεσιν. Ἱππόνικός τις, ὡς ἔχει ὁ πολὺς λόγος, Κύπριος μὲν ἦν τῷ γένει, Ἰσοκράτους δὲ φίλος τοῦ σοφιστοῦ· οὗτος τελευτήσας κατέλειψε παῖδα, ὀνόματι Δημόνικον. τοῦτον Ἰσοκράτης ὁρῶν παῖδα ὄντα, καὶ πολλῆς ἐπιμελείας λόγων δεόμενον, γράφει αὐτῷ ὑποθήκας, ὅπως δεῖ ζῆν αὐτὸν διδάξαι βουλόμενος· ὥσπερ ἣν εἶχε πρὸς τὸν πατέρα εὔνοιαν παραπέμψαι καὶ μέχρι τοῦ παιδός, ὡς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου προοιμιάζεται. συμβουλεύει οὖν αὐτῷ, γράψας δι' ἐπιστολῆς· οὐ γὰρ ἐδύνατο καταλεῖψαι Ἀθήνας διὰ τοὺς μαθητάς. τινὲς δὲ ἐπιχειροῦσι λέγειν τὸν λόγον, ἐπιστολὴ πρὸς Δη-

μόνικον. καὶ ἡ μὲν φαινομένη ὑπόθεσις αὕτη. εἰρήκαμεν δὲ ἐν τοῖς ἄνω ὡς ὅτι κοινωφελεῖς αὐτοῦ βούλεται ποιήσασθαι τὰς παραινέσεις, καὶ συμβουλεῦσαι, πῶς δεῖ ζῆν τὸν ἰδιώτην. καὶ τοῦτο ποιεῖ διὰ τοῦ Δημονίκου, καὶ τὸ πῶς δεῖ βασιλεύειν προβαλλόμενος τὸν Νικοκλέα. φεύγων δὲ τὸ φορτικὸν, οὐ φανερῶς ἐπιφέρει τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις τὸν ἴδιον σκοπόν. ἄρχεται δὲ ἀπὸ θείων, εἶτα εἰς γονέας μεταβαίνει, εἶτα φίλους καὶ οἶκον καὶ πατρίδα, τήν τε δίαιταν καὶ τὴν περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν περὶ ψυχήν. χωρητέον οὖν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὸ προοίμιον, παρὰ τὸν οἶμον, ὅ ἐστιν ὁδόν. Ἡσίοδος·

μακρός τε καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ᾽ αὐτήν.

ὁδὸς δὲ τοῦ λόγου οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ πράξεις.

ARGUMENTUM PANEGYRICI
ET
EIUS DESCRIPTIO.

EXORDIUM.

Quanquam apud nos qui corporis viribus earumque speciminibus delectant praemiis ornari solent, neque vero qui ingenii viribus rei publicae prodesse student; tamen consilium cepi hortandi, ut bellum Persis inferamus et inter nos consentiamus.

Multi quidem iam in eodem argumento versati sunt, sed quum parum recte in eo elaboraverint, et eadem res variis modis retractari possit, neque temporis opportunitas praeterierit, de eadem re dicam, ita quidem, ut priores illorum conatus longe superem.

PROPOSITIO.

Inde enim exordiar, ut reconciliatis antea Graecis et diremtis controversiis de principatu, instituenda eius inter Athenienses et Lacedaemonios divisione, ad Persas bello coniunctis viribus petendos excitem. §. 1 — 17.

TRACTATIO.

Doceam enim, ut Lacedaemoniis, de dividendo principatu dissentientibus, persuadeam, argumentis variis

A. Atheniensium potius esse imperium quam eorum, §. 18 — 23.
I) primum quidem ob originem, nam urbs Atheniensium est antiquissima, maxima, celeberrima, civium indigenarum laude conspicua; §. 23 — 25.

II) deinde ob res gestas; his enim et meritis in reliquas est eximia, §. 26. 27.

A) quoniam vitam Graecis conservavit et exornavit, ib. nam

a) fruges et mysteria accepit, atque cum aliis communicavit, §. 28. 29., de quibus, quamvis antiquis, constat, §. 30. 31., et patet Athenienses haec bona aut a Diis accepisse aut ipsos invenisse, quum et religiosissimi et solertissimi sint; §. 32. 33.

b) coloniis deducendis Graeciam et servavit et, Persis repressis, amplificavit, §. 34 — 37.

c) institutis et artibus vitam instruxit, §. 38.

1) legibus et forma civitatis, §. 39.

2) artibus aut necessariis aut utilibus partim inveniendis partim excolendis, §. 40.

3) liberali hospitalitate, §. 41.

4) portu, cuius commodis omnes fruuntur, §. 42.

5) spectaculis, et sumtibus et arte eminentibus, atque certaminibus et ludis omnis generis omni tempore instituendis, quibus Graecos delectat et conciliat, §. 43 — 46.

6) philosophia et eloquentia singulari studio colendis, atque Graecis doctrina imbuendis. §. 47 — 50.

B) Pariter autem Athenienses bellica virtute inclaruerunt, et ratione quidem honestissima, non enim ita, ut iniuste amplificarentur, sed ut iniuriam passis opitularentur. §. 51 — 53.

a) §. 54 — 65. Iam olim quidem pro Adrasto et Heraclidis ita egerunt,

Thebanos adorti et Eurystheum, §. 54 — 60.

quem ad incitas redegerunt et Heraclidis, Lacedaemoniorum maioribus, restituendis optime de his meriti sunt, §. 61 — 63.

iam tunc enim principatum obtinebant. §. 64. 65.

b) §. 66 — 98. Deinde praeter alia virtutem comprobarunt bellis adversus Scythas, Thraces, Persas; §. 66. 67.

reliquis enim Graeciae civitatibus adhuc infirmis Thracum, Scytharum et Amazonum incursus, omnem Graeciam vastaturos, soli exceperunt, et felicissime restinxerunt. §. 68 — 70.

§. 71 — 98. Pari virtute excelluerunt in bellis Persicis adversus Darii et Xerxis ingentes copias: quo facto imperium maris ultro oblatum acceperunt; §. 71. 72.

socios quidem virtutis *illo tempore maiores* Lacedaemoniorum habuerunt §. 73. 74.

et optimorum studiorum pro salute omnium *tunc* aemulos; §. 75 — 84.

sed iis antecellere prospero successu studuerunt et contra Darium §. 85 — 87.

et contra Xerxem §. 88 — 96. victis ad Salaminem Barbaris salutis communis auctores. §. 96 — 98.

Eorum igitur, qui toties habuerunt, nunc etiam debet esse principatus; §. 99.

non enim abusi sunt imperio maris, animadverterunt nonnisi in rebelles, civitatis regundae necessitate coacti, neque gravius quam alii, et per longum imperii tempus in paucissimos, §. 100 — 102.

sed maxima cura et amicitia saluti sociorum prospexerunt, §. 103 — 106. iniuste lucrari nolentes; §. 107 — 109.

secus ac Lacedaemonii, qui superbia, imperandi et habendi cupiditate, atque crudelitate civitates et ante pacem (Antalcidae), §. 110 — 114. et hac facta maximis obruerunt malis et toti Graeciae interitum pararunt, ita ut multae urbes pareant Persis, quorum imperium Athenienses antea plane represserant. §. 115 — 118.

Ex quo enim principatus ab Atheniensibus ad Lacedaemonios transiit, Persae male tractarunt Graeciam, §. 119.

atque etiamnum, facta pace, tractant, §. 120 — 124.

Lacedaemoniis in socios suos et reliquos Graecos graviter peccantibus, §. 125 — 128.

quanquam quodammodo possunt excusari; neque vero ab omni parte. §. 129 — 132.

B. Quod autem de parvis possessionibus rixamur et nos invicem diripimus, qui ingentibus Asiae divitiis possimus frui, et Persarum regem magis adiuvamus quam attentamus, magna est perversitas, qua iste, non potentia sua, valere coepit. §. 133 — 137.

Valde enim imbecillis est, nec nisi Graecis iuvantibus aliquid magni perficere potest, §. 138 — 143.

atque eius ignavia et infirmitas tum alibi, tum in expeditione Cyri declarata est; §. 143 — 149.

nam et milites et duces et proceres homines sunt perditissimi. §. 150. 151.

Attamen nos omnes malis implicuerunt et omni tempore insidias nobis struxerunt; §. 152 — 156.

hinc etiam acerrimum Graecorum, praecipue vero Atheniensium in eos odium. §. 157 — 159.

Itaque omnia ad bellum contra eos excitant, cui faciendo praesens tempus maxime est opportunum; istis enim nunc multa desunt, quae nobis aderunt subsidia, quibus festinanter uti debemus: §. 160 — 166.

mala quibus afflicta est tota Graecia nunc ad summum pervenerunt fastigium, §. 167 — 169.

simultates mutuae, quae nobis perniciem parant, hoc tantum modo poterunt componi, §. 170 — 172.

ut quam primum coniunctis viribus bellum contra Persas in Asiam transferamus; §. 173. 174.

tantum enim abest, ut foedera hanc expeditionem impediant, ut ab omni parte excitent. §. 175 — 178.

Suadent eam iniuriae nobis illatae, memoria maiorum, facilitas, qua geri, commoda, quae parare poterit bellum, §. 179 — 182.

suadent iustitia, virtutis aemulatio, pietas, §. 183 — 184.

promovebunt commune odium et gloriae, inde parandae, recordatio. §. 185. 186.

PERORATIO.

Sed infra argumenti gravitatem et dignitatem consistere debeo. Vos ipsi felicitatem, quae ex Asia in Europam hinc redundabit, cogitatione assequi, et quibus est potentia, Athenienses et Lacedaemonios reconciliare studeatis; oratores vero, reliquis omnibus missis, in hoc uno argumento gravissimo et utilissimo elaborantes inter se decertent.

ARGUMENTUM
HIERONYMI WOLFII
IN
ISOCRATIS PANEGYRICUM.

Οὗτός ἐστιν ὁ πολυθρύλλητος [a]) ἐκεῖνος λόγος, καὶ σχεδὸν κορυφαῖος ἐν τοῖς Ἰσοκράτους. Καὶ οἱ μέν φασιν, αὐτὸν δέκα [b]), οἱ δὲ πεντεκαίδεκα ἔτεσιν ἐξειργασμένον, περισσοτέρῳ δήπου μήκει χρόνου, ἤπερ οἱ ἐλέφαντες τίκτουσιν. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες οὐκ εὐφυείας μόνον, ἀλλὰ καὶ σχολῆς ηὐπόρουν, καθὰ Κικέρων φησίν [c])· ἡμεῖς δὲ (λέγω δὲ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ τῶν ὁμοίων, οὐχὶ δὲ περὶ τῶν εἰς ἄκρον παιδείας ἐληλακότων), τοσούτου δεόμεθα τοῦ μιμήσασθαι, ὥστε μηδ᾽ ἀποθαυμάζειν ἢ κατανοῆσαι ἱκανῶς τὸ τῶν λόγων ἔντεχνον οἷοί τ᾽ εἶναι. Μικτὸς δ᾽ ἐστὶν ὁ λόγος ἐξ

a) Aelian. Var. Hist. XIII. 11. et ibi Perizon. Morus. Philostrat. vit. Sophist. L. I. xvii. p. 506. ed. Olear. Spohn.

b) Longin. de sublimit. Sect. 4. Pseudo-Plutarch. in vita Isocratis T. IX. p. 332. ed. Reisk. Dionys. Halic. T. II. p. 30. l. 27. ed. Sylburg. Morus. Plutarchus in libello quo quaerit bellone an pace clariores fuerint Athenienses p. 350 E: *Ἰσοκράτης μικροῦ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνήλωσεν ἵνα γράφῃ τὸν Πανηγυρικὸν λόγον, οὐ στρατευσάμενος ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις οὐδὲ πρεσβεύσας οὐδὲ πόλιν κτίσας οὐδὲ ναύαρχος ἐκπεμφθείς, καίτοι μυρίους τοῦ τότε χρόνου πολέμους ἐνέγκαντος· ἀλλ᾽ ἐν ᾧ Τιμόθεος Εὔβοιαν ἠλευθέρου, καὶ Χαβρίας περὶ Νάξον ἐναυμάχει, καὶ περὶ Λέχαιον Ἰφικράτης κατέκοπτε τὴν Λακεδαιμονίων μόραν, καὶ πᾶσαν ἐλευθερώσας πόλιν ὁ δῆμος ἰσόψηφον αὐτοῖς τὴν Ἑλλάδα κατέστησεν, οἴκοι καθῆστο βιβλίον ἀναπλάττων τοῖς ὀνόμασιν, ὅσῳ χρόνῳ τὰ προπύλαια Περικλῆς ἀνέστησε καὶ τοὺς ἑκατομπέδους.* Ubi Wyttenbachius vol. VII. p. 156. „Scriptor de X Orator. p. 837 F. *τὸν δὲ Πανηγυρικὸν ἔτεσι δέκα συνέθηκεν, οἱ δὲ δεκαπέντε λέγουσιν.* Quinctilianus Instit. Or. X. 4. *Panegyricum Isocratis, qui parcissime, decem annis dicunt elaboratum.* Interpretes ad Aeli·ni Var. Hist. XIII. 11.“ Vid. Upton. ad Dionys. de compos. verb. p. 406. ed. Schaefer. Dind.

c) De Orat. I. c. 6. Spohn.

ἐγκωμίου καὶ συμβουλῆς [d]). Ὁρῶντι μὲν οὖν εἰς τὸ τέλος, ὅπερ Φάβιος δεῖν φησίν, ἐπὶ τὸ συμβουλευτικὸν εἶδος ἀνενεχθήσεται· ἣν δὲ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ πειθώμεθα, ἐσχηματισμένον Ἀθηναίων συμβουλῆς προφάσει ἐγκώμιον ὑποληψόμεθα. Τὴν δὲ ὑπόθεσιν βέλτιον ἴσως αὐτοῦ Ἰσοκράτους ἢ τοῖς ἐμαυτοῦ ῥήμασιν ἡρμηνεῦσθαι. Λέγει δ' οὖν ἐν τῷ περὶ ἀντιδόσεως [e]) ὑπὲρ τοῦ Πανηγυρικοῦ ταῦτα· „Ὁ μὲν γὰρ λόγος ὁ μέλλων πρῶτος ὑμῖν „δειχθήσεσθαι κατ' ἐκείνους ἐγράφη τοὺς χρόνους, ὅτε „Λακεδαιμόνιοι μὲν ἦρχον τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ τα„πεινῶς ἐπράττομεν· ἔστι δὲ τοὺς μὲν Ἕλληνας παρακα„λῶν ἐπὶ τὴν κατὰ [f]) τῶν Βαρβάρων στρατείαν, Λακε„δαιμονίοις δὲ περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητῶν. Τοιαύ„την δὲ τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενος, ἀποφαίνω τὴν πό„λιν ἁπάντων τῶν ὑπαρχόντων τοῖς Ἕλλησιν ἀγαθῶν „αἰτίαν γεγενημένην. Ἀφορισάμενος δὲ τὸν λόγον τὸν „περὶ τῶν τοιούτων εὐεργεσιῶν, καὶ βουλόμενος τὴν ἡγε„μονίαν ἔτι σαφέστερον ἀποφαίνειν, ὡς ἔστι τῆς πόλεως, „ἐνθένδε ποθὲν ἐπιχειρῶ διδάσκειν περὶ τούτων, ὡς τῇ „πόλει τιμᾶσθαι προσήκει πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν περὶ τὸν „πόλεμον κινδύνων ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν.“ Μετὰ ταῦθ' ὑποφέρει [g])· „Ἐνθυμήθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, εἰ

d) Syrian. in Hermogen. p. 18. Cic. Orat. c. 11. Prior orationis pars (c. III — XXX.) laudes Atheniensium continet, orator autem non unice ad hoc annitebatur. Quanquam enim res gestas Atheniensium magna pars orationis celebrat et iis ius τῆς ἡγεμονίας, de qua vide c. II. extr., vindicare studet: tamen illa omnia tanta arte temperata sunt, ut nullo modo concinnitatem turbent, neque consilio, quo Graecos conciliare et contra Barbaros excitare studet (inde a c. XXXV), adversatur. Spohn.

e) Pag. 321. ed. Steph. c. 21.

f) κατὰ inseruit Wolfius e coniectura. Deest etiam in Epistol. ad Archidam. p. 766. ed. Lang. (§. 17.) ubi leguntur: παρακαλέσαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὴν τῶν Βαρβάρων στρατείαν. [Adde: de Antid. §. 77. p. 59. Or.] Simili modo in Helen. Encom. p. 211. Steph. c. 10. haec reperiuntur: παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὴν ᾅδου κατάβασιν, ubi Hier. Wolfius e coniectura dedit: τὴν εἰς ᾅδου κ. Cfr. Schaefer. ad Apollon. Rhod. Tom. II. p. 185. ad Sophocl. Tom. II. p. 345. et in Meletemat. Critic. I. p. 90. Spohn.

g) Ibid. p. 332. c. 22. Adde loc. orat. ad Philipp. c. 4. p. 84. et locum Panegyr. §. 3. ἥκω συμβουλεύσων περί τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Βαρβάρους, καὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Spohn.

„δοκῶ τοῖς λόγοις διαφθείρειν τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ μὴ „προτρέπειν ἐπ᾽ ἀρετὴν καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς πόλεως „κινδύνους, ἢ δικαίως ἂν δοῦναι δίκην ὑπὲρ τῶν εἰρημέ- „νων, ἀλλ᾽ οὐκ ἂν χάριν κομίσασθαι παρ᾽ ὑμῶν τὴν „μεγίστην, ὃς οὕτως ἐγκεκωμίακα τὴν πόλιν καὶ τοὺς „προγόνους καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρό- „νοις γεγενημένους, ὥστε τούς τε πρότερον γράψαντας „περὶ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἅπαντας ἠφανικέναι τοὺς λό- „γους, αἰσχυνομένους ὑπὲρ τῶν εἰρημένων αὐτοῖς, τούς „τε νῦν δοκοῦντας εἶναι δεινοὺς μὴ τολμᾶν ἔτι λέγειν περὶ „τούτων, ἀλλὰ καταμέμφεσθαι τὴν δύναμιν τὴν σφετέραν „αὐτῶν.“ Καὶ μέχρι μὲν τοσούτων Ἰσοκράτης, ὁ τὴν μὲν αὐτὴν ταύτην ὑπόθεσιν περὶ τοῦ πολεμεῖν τοῖς Βαρ- βάροις ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀναλαβών, τὴν δὲ τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἀντεξέτασιν ἐν τῷ Πανα- θηναϊκῷ διὰ πλειόνων ἐκθέμενος, ὥστε προῃρημένος φαίνεται τὸν ἀνυπέρβλητον τουτονὶ δοκοῦντα λόγον ὑπερ- βάλλειν, καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ γενέσθαι κρείττων.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ.

Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων 41 Steph.
καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων, ὅτι τὰς μὲν
τῶν σωμάτων εὐτυχίας οὕτω μεγάλων δωρεῶν ἠξίωσαν,

Vulgatam lectionem cum Bekkero dixi Corayanam, quatenus e libris manuscriptis ducta est.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ] Panegyrica inscribitur haec oratio, quod Olympiae in celebri totius Graeciae conventu (*ἐν πανηγύρει*) sive habita (ut Philostratus, nescio quam recte, tradit. Quis enim putet Isocratem Olympiae se ostentare voluisse, cum ne Athenis quidem verba facere pro concione ausus fuerit?) sive habenda fuerit. Wolf. Simili sed magis etiam peculiari nomine Gorgias Leontinus orationem suam, cui idem ac Panegyrico argumentum erat (vid. Philostratus in vit. Soph. p. 493.), appellaverat *Olympicam*. Ex qua et e Lysiae Epitaphio multa repetiisse Isocratem affirmat Pseudo-Plutarchus in vita Isocratis, p. 239. ed. Hutt. conf. Theon. Progymn. p. 8. edit. Basil. et Photius Biblioth. cod. 260.

1. Exordium, more Isocratis simplicitate conspicuum, transitum ad rem ipsam parat, c. I. II. Superbia quadam a reliquis differt, oratores, quicunque ea de re antea dixerant, spernens. sed, uti jam Augerus rectissime monuit, ita comparatum esse debuit, si quidem Isocrates post tot et toties repetita aliorum tentamina, quae nihil effecerant, animos auditorum sibi et orationi suae statim in initio conciliare voluit. Cfr. quae infra ad c. II. extr. (§. 14.) dicentur. Spohn.

1, 1. *Πολλάκις — καταστησάντων*] Hunc locum laudat Aristoteles Rhet. III. 9. p. 182. ed. Reis. Morus. Demetrius *περὶ ἑρμηνείας* sect. 25. Dind. Aristoteles Rhet. III. 14. p. 197. comparat Isocratis a vituperio *τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων* et Gorgiae in oratione deperdita, quae *Ὀλυμπιακὸς λόγος* inscribebatur, a laude eorundem incipientis exordia. Spohn. Conf. Isocr. Epist. VIII. 5. p. 425. ed. Steph. *θαυμάζω δ' ὅσαι τῶν πόλεων μειζόνων δωρεῶν ἀξιοῦσι τοὺς ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι κατορθοῦντας μᾶλλον ἢ τοὺς τῇ φρονήσει καὶ τῇ φιλοπονίᾳ τι τῶν χρησίμων εὑρίσκοντας.* Wolfius confert Aristot. problem. 228. *διὰ τί οἱ ἐξ ἀρχῆς τῆς μὲν κατὰ σῶμα ἀγωνίας ἆθλόν τι προὔταξαν, σοφίας δ' οὐδὲν ἔταξαν;*

1, 3. *εὐτυχίας* dedi ex auctoritate optimorum codd. Urb. et Ambr. Ceterorum lectio *εὐεξίας*, quam Ambr. margini adscriptam habet, librario deberi videtur usitatius insolentiori nomen substituenti. Sunt autem Isocrati *εὐτυχίαι* omnia fortunae munera, et animi bona, et commoda corporis, et res externae: Ingenium, de antid. §. 292. *συμφέρει ἐπί τε τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῶν λόγων, μὴ τὰς εὐτυχίας ἀλλὰ τὰς ἐπιμελείας εὐδοκιμεῖν. οἱ μὲν γὰρ φύσει καὶ*

τοῖς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδίᾳ πονήσασι καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσασιν ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις δ' οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν.
3 edit. Bekk. ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μᾶλλον ποιήσασθαι πρόνοιαν· τῶν μὲν γὰρ ἀθλητῶν δὶς τοσαύτην ῥώμην λαβόντων οὐδὲν ἂν

τύχῃ δεινοὶ γενόμενοι λέγειν κ. τ. λ. Corporis vires et velocitas, hîc et infra §. 44. Res denique externae, Hel. §. 44. c. 20. p. 216. ἠπίστατο τὰς μὲν ἄλλας εὐτυχίας ταχέως μεταπιπτούσας, τὴν δ' εὐγένειαν ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς παραμένουσαν. Conf. de big. §. 34. c. 14. p. 353. Notio fortuiti, quae inest in v. εὐτυχία, non item in εὐεξία, h. l. eo magis exprimenda fuit, quum in seqq. non in universum animi virtutes, sed eae, quae labore et industria paratae sunt, corporis viribus opponantur.

1, 4. ἰδίᾳ] Non in omnium conspectu, non in conventu et panegyri; sed domi, privato studio, cogitando, discendo, seque ad facultatem ῥητορικὴν parando. Morus. et docendo, quam vitae rationem exemplo ipse comprobavit Isocrates. Vide Lucian. Parasit. Tom. II. p. 257. Cic. Brut. c. 8. Valckenar. ad Euripid. Hippolytum p. 269. et Isocr. in orat. περὶ ἀντιδόσεως. Spohn.

1, 4. ἑαυτῶν] αὑτῶν Dind. Forma disyllaba auctore Urb. Isocrati toties est restituta, vix ut triginta quattuor trisyllabae exempla supersint, eaque partim ex aliis libris scriptis emendanda. Dind. Equidem satius duxi cum Bekkero Urbinatis auctoritatem sequi formam trisyllabam quinquagies ferme tenentis. Ne poëtae quidem Attici ea prorsus abstinuerunt.

1, 6. δ' add. Urbinas, qui eandem particulam solus servavit Areop. §. 63. c. 26. p. 152. d. et de Pace §. 125. c. 40. p. 184. d. Dind. Posteriori loco habet eam etiam Ambrosianus. De particula δὲ in apodosi posita vid. ad §. 98.

2, 2. οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο] *Etsi athletae bis tantum roboris consequuti fuerint; nihil tamen hoc aliis profuerit.* Πλέον γίνεταί τινι ἔκ τινος, *nascitur alicui commodum ex aliquo.* Nam πλέον in quibusdam, ut πλέον ἔχειν, πλεονεκτεῖν, et inde deductis verbis, significat *praecipui quid, commodum*, etiam iniuste partum. Morus. Cfr. Valckenar. diatrib. in Euripid. fragm. c. 14. p. 151. Matthiae Gramm. gr. p. 719. Sed notio prima omnibus significationibus huius generis subest. Ita in Antigona Sophocl. v. 268. τέλος δ', ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον, sensus subest: denique ubi quaerentes nihil amplius nacti erant (quam quod iam norant, i. e. nihil), unde fit: ubi igitur nihil commodi e quaestione instituta adepti erant, etc. Xenophon. Cyropaed. lib. V. c. 5. §. 34. Τί γὰρ ἐμοὶ πλέον, τὸ τὴν γῆν πλατύνεσθαι, αὐτὸν δὲ ἀτιμάζεσθαι; οὐ γάρ τοι ἐγὼ Μήδων ἦρχον διὰ τὸ κρείττω πάντων αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ καὶ αὐτοὺς τούτους ἀξιοῦν ἡμᾶς αὐτῶν πάντα βελτίονας εἶναι. Proprie ita se habet: Quid potius est et praeferendum, τὴν γῆν πλατύνεσθαι καὶ αὐτὸν ἀτιμάζεσθαι, ἢ τὴν μὲν γῆν μὴ πλατύνεσθαι, αὐτὸν δὲ μὴ ἀτιμάζεσθαι (τιμᾶσθαι); Inde oritur hic sensus: Quid mihi oritur commodi, si aucto imperio honor minuitur? Thucydid. l. VII. c. 36: ὡς ἐκ τῆς προτέρας ναυμαχίας τι πλέον ἐνεῖδον σχήσοντες, quemadmodum didicerant e priore proelio navali se fore *meliore* conditione (si ita facerent, quam *antea* fuissent), i. e. commodum inde sibi paratum iri. Ita si nostrum locum ad vivum resecueris haec proprie edisseret: Etsi athletae (plus, imo) altero tanto plus roboris nacti fuerint, (quam antea habuerunt,)

πλέον γένοιτο τοῖς ἄλλοις, ἑνὸς δ' ἀνδρὸς εὖ φρονήσαντος ἅπαντες ἂν ἀπολαύσειαν οἱ βουλόμενοι κοινωνεῖν τῆς ἐκεί-
3 *νου διανοίας. οὐ μὴν ἐπὶ τούτοις ἀθυμήσας εἱλόμην ῥᾳθυμεῖν, ἀλλ' ἱκανὸν νομίσας ἆθλον ἔσεσθαί μοι τὴν δόξαν τὴν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου γενησομένην ἥκω συμβουλεύσων περί τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι πολλοὶ τῶν προσποιησαμένων εἶναι σοφιστῶν ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον*

nemo reliquorum (civium) inde aliquid plus accipiet (iis, quae antea habuit, ὧν πρότερον εἶχεν,) i. e. nihil commodi adipiscetur. Ingenii Graecorum alacritas sensum retinens verba in hoc, uti in aliis struendi modis, in brevius contraxit, unde oritur commodi vel lucri notio, quae proprie non inest. Spohn.

2, 3. δ' ἀνδρὸς Dind. Sustuli hiatum. δὲ ἀνδρὸς Bekkeri editio, qui *„Apostrophum"* inquit p. 17. *„ubicunque posui, posui auctore Urbinate."* Ita factum est ut de centenis hiatuum exemplis octoginta circiter remanserint in undeviginti orationibus: nam Callimacheâ et Nicianâ caret Urbinas: quae non dubium est quin ipsa quoque corrigi oporteat. Dionysius Halic. de vi Demosth. cap. 4. p. 964, 1. Reisk. δι' εὐλαβείας μὲν λαμβάνει Ἰσοκράτης τὸ συγκρούσαι τὰ φωνήεντα τῶν γραμμάτων, δι' εὐλαβείας δὲ ποιεῖται τὸ χρήσασθαί τινι τῶν τραχυνόντων. Plutarchus Moral. p. 350. E. Ἰσοκράτης ὁ φοβούμενος φωνῆεν φωνήεντι συγκροῦσαι. Demetrius περὶ ἑρμ. Sect. 68. περὶ δὲ συγκρούσεως φωνηέντων ὑπέλαβον ἄλλοι ἄλλως. Ἰσοκράτης μὲν γὰρ ἐφυλάττετο συμπλήσσειν αὐτὰ καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ. Dind. Adde: Dionys. Halic. in iudic. de Isocr. c. 2. τῶν φωνηέντων τὰς παραλλήλους θέσεις, ὡς λυούσας τὰς ἁρμονίας τῶν ἤχων καὶ τὴν λειότητα τῶν φθόγγων λυμαινομένας, παραιτεῖται. Cicero Orat. c. 44. *quod quidem latina lingua sic observat, nemo ut tam rusticus sit, quin vocales nolit coniungere. In quo quidem Theopompum etiam reprehendunt, quod eas literas tanto opere fugerit, etsi idem magister eius Isocrates [fecerat].* Corrigenda autem est Dindorfii ratio ex iis quae docuimus Excursu XI. in edit. Brem. Scilicet hiatum tam diligenter vitavit Isocrates in iis dumtaxat orationibus quae πρὸς ἐπίδειξιν, ad voluptatem aurium non ad iudiciorum certamen, scriptae sunt, et in epistolis, neque etiam in illis ab omnibus hiatus generibus abstinuit. In hac editione apostrophum contra libros manuscriptos induxi tantummodo in voculis δὲ et τε, in quibus ε sexcenties eliditur.

2, 4. ἀπολαύσειαν] *Fructum capere e sapientia alterius.* Contra Hom. Il. I. 410. ἐπαύρεσθαι βασιλῆος, *detrimentum accipere ex regis perversitate.* Morus.

3, 6. σοφιστῶν] Sophistae proprie ἀπὸ τοῦ σοφίζειν dicti sunt *magistri*, *doctores*, ut Isocr. contra Soph. in. οἱ παιδεύειν ἐπιχειροῦντες. et §. 7. c. 4. p. 292. τὴν σοφίαν διδάσκοντες. Inprimis ita nominati sunt, qui artem disserendi tradiderunt, eamque duplicem, vel de capite aliquo doctrinae in scholis (Cic. Fin. II. 1.), vel de re publica: quod discrimen apertum est ex oratione contra Soph. l. c. οὐ μόνον τούτοις, qui doctrinam omnem complectuntur, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοὺς πολιτικοὺς λόγους ὑπισχνουμένοις. Sunt ergo hoc loco et c. 23. item Thuc. III. 38. extr. σοφισταὶ *oratores*, (σοφισταὶ λόγων dicuntur ap. Plutarch. in Lycurg. c. 9.) ut de Pace fin. οἱ φιλόσοφοι sunt δημαγωγοί, aut sal-

4 ὥρμησαν, ἀλλ᾽ ἅμα μὲν ἐλπίζων τοσοῦτον διοίσειν ὥστε τοῖς 12
ἄλλοις μηδὲν πώποτε δοκεῖν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν, ἅμα δὲ
προκρίνας τούτους καλλίστους εἶναι τῶν λόγων, οἵτινες περὶ
μεγίστων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ τούς τε λέγοντας μάλιστ᾽
ἐπιδεικνύουσι καὶ τοὺς ἀκούοντας πλεῖστ᾽ ὠφελοῦσιν· ὧν
5 εἷς οὗτός ἐστιν. ἔπειτ᾽ οὐδ᾽ οἱ καιροί πω παρεληλύθα-
σιν ὥστ᾽ ἤδη μάτην εἶναι τὸ μεμνῆσθαι περὶ τούτων.
τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν ἢ τὰ πράγματα

tem, qui dicunt de republica. Plutarchus in Isocrate et Longinus Sect. 4. hunc ipsum Isocratem accensent Sophistis [Cic. Orat. c. 11. inquit: *qualem Isocrates fecit Panegyricum, multique alii qui sunt nominati Sophistae.* Sp.]. Diod. Sic. l. XII. p. 514. ed. Wessel. τὴν σοφιστείαν *eloquentiae facultatem et laudem* dixit. V. Suidas in h. v. et Intt. Hesychii. Morus. Sophistae versabantur tum in scribendis orationibus vel declamationibus, tum in docenda eloquentia; neque *oratores* erant sed *rhetores*. Itaque Isocrates ipse Sophistis se annumeravit de antid. §. 155—157. et alibi. Conf. ad §. 82. Ceterum hic innui videtur praeter alios Gorgias. Vide quae ad inscriptionem huius orat. notata sunt.

4, 1. διοίσειν Urb. διοίσειν αὐτῶν Ambr. αὐτῶν διοίσειν Vulg.

4, 1. τοῖς ἄλλοις μηδὲν πώποτε] πώποτε μηδὲν τοῖς ἄλλοις Urb. Ambr.

4, 3. προκρίνας] Pro simplici κρίνας. Panath. §. 114. c. 44. p. 256. πολὺ σπουδαιοτέραν τὴν ἀρχὴν προκρίναντες, ubi synonymum νομίζοντες, i. e. κρίνοντες. Xenoph. Apol. Socr. §. 21. προκρίνομαι εἶναι βέλτιστος. Idem Cyrop. II. 3, 5. πᾶσι τοῦτο προκέκριται κάλλιστον εἶναι. Morus. Non pro simplici κρίνας ponitur, sed quando aliquid cum aliquo comparatur, et ei praefertur, etiamsi tacite id fiat et illud cui praefertur reticeatur. Spohn. Exemplis a Moro allatis addantur Isocr. de antid. §. 250. προκρίναιεν ἂν τὴν ψυχὴν σπουδαιοτέραν εἶναι τοῦ σώματος. et Philipp. §. 113. c. 47. p. 105. παρακαλῶν ἐπὶ τοιαύτας πράξεις ἃς ἐπὶ τῶν ἔργων οἱ πρόγονοί σου φαίνονται *καλλίστας* (sic enim scribendum videtur pro librorum lectione κάλλιστα) προκρίναντες. In his et similibus, ut augeretur praestantiae notio, duae locutiones idem significantes in unam confusae sunt, προκρίνω τοῦτο, et νομίζω τοῦτο κάλλιον, vel κάλλιστον, εἶναι, quae singulae deinceps leguntur Panath. §. 204. c. 82. p. 275. ποῖα τῶν ἐπιτηδευμάτων κάλλιστα νομίζουσιν εἶναι, mox: οὐδεὶς ὅστις οὐ τῶν ἐπιτηδευμάτων προκρινεῖ τὴν εὐσέβειαν κ. τ. λ. Ex eodem genere etiam haec sunt: ἐξ ἁπασῶν προκρίνας τὴν ἐκεῖ πολὺ διαφέρειν οἴκησιν Busir. §. 11. c. 6. p. 223. τίς οὐκ ἂν πρὸς ἀμφότερα ταῦτα διαφέρειν ἐκεῖνον προκρίνειεν; de Antid. §. 120. περὶ τὴν παιδείαν ἅπαντες ἂν ἡμᾶς πρωτεύειν προκρίνειαν. de Antid. §. 302.

5, 2. μάτην εἶναι] Sunt quaedam adverbia quae sicut nomina praedicati loco ponuntur. Sic ἐγγὺς — ὄντες infra §. 12. τοὺς ἐμποδὼν ὄντας §. 20. πόῤῥω - ἐστιν §. 16. Conf. Archid. §. 42. ἀρχαῖα καὶ πόῤῥω, *antiqua et remota*, ubi adverbium adiectivi vice fungi manifestum est. Huc tamen non pertinent quae leguntur §. 176. μάτην ἐν ταῖς στήλαις ἐστὶν, quippe quo loco ἐστὶν est i. q. γέγραπται. Conf. Matthiae Gr. §. 309. c. Bernhardy Syntax p. 338.

5, 2. τούτων Urb. Ambr. αὐτῶν Vulg.

5, 3. λέγοντας, quod vitandi hiatus causa Hieron. Wolfius in ca-

λάβῃ τέλος καὶ μηκέτι δέῃ βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ἢ
τὸν λόγον ἴδῃ τις ἔχοντα πέρας ὥστε μηδεμίαν λελεῖφθαι
6 τοῖς ἄλλοις ὑπερβολήν. ἕως δ' ἂν τὰ μὲν ὁμοίως ὥσπερ
πρότερον φέρηται, τὰ δ' εἰρημένα φαύλως ἔχοντα τυγχάνῃ,
πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λόγον,
ὃς ἢν κατορθωθῇ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους
καὶ τῆς ταραχῆς τῆς παρούσης καὶ τῶν μεγίστων κακῶν
7 ἡμᾶς ἀπαλλάξει; Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μὲν μηδαμῶς
ἄλλως οἷόν τ' ἦν δηλοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις ἀλλ' ἢ
διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν ἄν τις ὑπολαβεῖν ὡς περίεργόν

stigatt. proposuerat, confirmarunt Urb. et Ambr. recepit Bekk. Vulgo legebatur λέγοντα.

5, 4. αὐτῶν] αὐτὸν pr. Urb.

5, 5. ἔχοντα πέρας] Orat. ad Philipp. c. 60: ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι ταῦτα πέρας ἕξειν· οὐδένα γὰρ ἄλλον ποτὲ δυνήσεσθαι μείζω πρᾶξαι τούτων. Spohn. (Ad quem locum Scholiastes: ἤγουν, τέλος εἶναι τῶν καλῶν καὶ μὴ ἔχειν πλέον τούτων.) Haec locutio male intellecta induxit Taylorum ut in orat. Lycurgi contra Leocr. §. 60. p. 155. Steph. locum tentaret sanissimum, περὶ τὰς πόλεις συμβαίνει πέρας ἔχειν τὴν ἀτυχίαν ὅταν ἀνάστατοι γένωνται, ubi scripsit εὐτυχίαν.

6, 1. ὁμοίως ὥσπερ πρότερον φέρηται] *Dum res eodem modo, ut antea, currunt.* Xenoph. Hellen. III. 4, 25. τὰ πράγματα φέρεται κακῶς. Thuc. II. 60. ἀνὴρ καλῶς φερόμενος, rebus secundis utens. Morus. Isocr. Archid. p. 120. b. ἄμεινον τῶν ἄλλων ἐφέρεσθε, ubi sequitur synonymon βέλτιον πράττειν.

6, 2. φαύλως ἔχοντα] *Non idonea ad persuadendum*, ut Xen. Symp. III. 7. φαῦλος φανοῦμαι, parum idoneus ad emendandos homines: apud Thucyd. IV. 115. φαῦλον τείχισμα, parum idoneum s. firmum ad defendendum. Morus. Xenoph. Memor. Socr. IV. 13. de Venat. III. 7. Thucyd. IV. 9. et multi alii loci addi possent, si necessarium esset. Φαῦλον enim non solum dicitur, quodcunque est parvi pretii, nullius momenti etc; sed quodcunque non tali est conditione, qua esse debet. Spohn.

6, 3. φιλοσοφεῖν est omnino in cogitatione et tractatione alicuius rei versari, praesertim subtilius et certa via. Isocr. de permut. §. 45. c. 18. p. 319. φιλοσοφεῖν περὶ τοὺς ποιητάς, tractare poetas, legendo, interpretando. Contra Soph. §. 14. c. 8. p. 294. οἱ φιλοσοφήσαντες, qui literas, praesertim artem disserendi didicerunt, οἱ συγγενόμενοι τοῖς σοφισταῖς. Plutarchus in Isocr.: ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν (ad cogitandum) καὶ γράφειν ἐτράπετο, quod est e Panath. §. 11. c. 5. p. 235. Alio Panath. loco §. 236. c. 93. p. 282. est, *rem diiudicare*, examinare secundum praecepta. V. infra not. §. 10. Ergo est φιλοσοφεῖν λόγον, *versari in commentatione orationis*, tractare, scribere orationem. Morus. Immo *meditari;* significat enim contentionem mentis. Iunguntur ab Isocrate φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν infra §. 186. Evag. §. 78. c. 32. p. 207. Panath. §. 11. c. 5. p. 235. πονεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ πάντα πράττειν de Antid. §. 285. φιλοσοφεῖν καὶ πράττειν ibid. §. 121. φιλοσοφεῖν καὶ σκέπτεσθαι de Pace §. 116. c. 38. p. 182. ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν Epist. VII. 3. et e vulgata lectione Epist. VI. 13.

6, 5. Alterum τῆς om. Urb.

7, 3. διὰ μιᾶς ἰδέας] *Uno eodemque modo.* Sequitur synonymum,

ἔστι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκείνοις λέγοντα πάλιν ἐνοχλεῖν
τοῖς ἀκούουσιν· ἐπειδὴ δ' οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι
8 *τὴν φύσιν, ὥσθ' οἷόν τ' εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολ-*
λαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τά τε μεγάλα ταπεινὰ ποι-
ῆσαι καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος περιθεῖναι, καὶ τά τε πα-
λαιὰ καινῶς διελθεῖν καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων
ἀρχαίως εἰπεῖν, οὐκέτι φευκτέον ταῦτ' ἐστὶ περὶ ὧν

τὸν αὐτὸν τρόπον, ut de permut. §. 45 sq. c. 18. p. 319. *αἱ ἰδέαι* et *οἱ τρόποι τῶν λόγων* promiscue dicuntur: qui locus omnino conferendus est. Significat igitur *ἡ ἰδέα τῶν λόγων modum*, *formam*, (Cic. Orat. c. 11.), *habitum*, *genus orationum*, in modo et tractandi, et eloquendi. Encom. Helen. §. 11 c. 6. p. 210. *διὰ πολλῶν ἰδεῶν*, ita ut attendas varia genera scriptionum. Busir. §. 33. c. 13. p. 227. *ἡ ἰδέα ὅλη, δι' ἧς εὐλογεῖν δεῖ*, universa forma et modus orationis, quo quis in laudando uti debet. Contra Soph. §. 16 c. 9. p. 294. *αἱ ἰδέαι, ἐξ ὧν τοὺς λόγους συντίθεμεν*, varia genera dicendi, e quibus orationem componimus. De permut. § 11. c. 5. p. 312. Epist. ad Iasonis liberos §. 8. p. 419. inventis argumentis et partibus, *ζητητέον τὰς ἰδέας*, quaerendus est modus et forma orationis, eloquutio et tractatio. Sed Panath. init. sunt *figurae orationis*, ubi et exempla ponuntur. Morus.

7, 5. *ἐπειδὴ — ἀρχαίως εἰπεῖν*] Hunc locum cum aliqua varietate Longinus de Sublim. sect. 38, 2. repetiit [*ἔπειθ' οἱ λόγοι τοσαύτην ἔχουσι δύναμιν, ὥσθ' οἷόν τ' εἶναι καὶ τὰ μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς περιθεῖναι μέγεθος, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς εἰπεῖν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως διελθεῖν*], indicavitque hanc vitiosam hyperbolen, quae dicturo fidem non conciliaret. Et tamen Isocrates, auctore Plutarcho in eius vita, in hac re vim eloquentiae posuit. Morus.

7, 5. *τοιαύτην*] *ταύτην* Urb.

8, 1. *ὥσθ' οἷόν τ'*] *ὡς οἷόν τ'* pr. Urb. *ὥστε δυνατὸν* Vict.

8, 1. *τῶν αὐτῶν*] *τὸν αὐτὸν* Urb.

8, 3. *περιθεῖναι* Urb. Ambr. Vict. *προσθεῖναι* Vulg. Similiter *περιτιθείσαις* restitutum est ex Urb. pro Vulg. *προστιθείσαις* Panath. §. 145. c. 58. p. 263. Aristot. Rhet. I. c. 9. p. 50. *ἡ αὔξησις ἐπιτηδειοτάτη τοῖς ἐπιδεικτικοῖς. τὰς γὰρ πράξεις ὁμολογουμένας λαμβάνουσιν. ὥστε λοιπὸν, μέγεθος περιθεῖναι καὶ κάλλος.*

8, 3. *καὶ τά τε παλαιὰ* Dind. Legebatur *καὶ τὰ παλαιά*. Harpocratio in *ἀρχαίως* scripsit *τά τε παλαιά*. Ergo *καὶ τά τε* reponendum fuit, ut modo dixit *καὶ τά τε μεγάλα — καὶ —*. Ita enim solet Isocrates *μονονοὺ κολαπτῆρσι καὶ ξυστῆρσι τὰς περιόδους ἀπολεαίνειν καὶ ῥυθμίζειν*: quae sunt Plutarchi verba Moral. p. 350. d. Dind.

8, 4. *διελθεῖν* Urb. Ambr. Harpocr. *διεξελθεῖν* Vulg. *διελθεῖν* pro *διεξελθεῖν* auctore Urb. editum in Panath. §. 252. c. 98. p. 285. e. Dind.

8, 4. *περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων* (*γενομένων* Harpocr.) *ἀρχαίως εἰπεῖν*] Sententiam inanem ineptum peperit oppositarum sententiarum studium iam ab veteribus in Isocrate reprehensum. Et hunc quidem locum risisse scriptorem ignotum in epistolis Socraticis p. 37. Orell. (*ὁ τὰ παλαιὰ καινῶς καὶ τὰ καινὰ παλαιῶς ἐπαγγελλόμενος διδάσκειν*) Allatius vidit. Interpretando magistri verba adiuvisse Ephorum ab Harpocratione traditum est in *ἀρχαίως*: *ἔνιοι μέν φασι σημαίνειν ἀρχαιοτρόπως, τουτέστιν ἀρχαιοτέροις ὀνόμασι χρῆσθαι. Ἔφορος δ' ἐν τῇ πρώτῃ τῶν*

ἕτεροι πρότερον εἰρήκασιν, ἀλλ' ἄμεινον ἐκείνων εἰπεῖν ϑπειρατέον. αἱ μὲν γὰρ πράξεις αἱ προγεγενημέναι κοιναὶ πᾶσιν ἡμῖν κατελείφϑησαν, τὸ δ' ἐν καιρῷ ταύταις καταχρήσασϑαι καὶ τὰ προσήκοντα περὶ ἑκάστης ἐνϑυμηϑῆναι καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὖ διαϑέσϑαι τῶν εὖ φρονούντων ἴδιόν ἐστιν. ἡγοῦμαι δ' οὕτως ἂν μεγίστην ἐπίδοσιν λαμβάνειν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας καὶ τὴν περὶ τοὺς λόγους

ἱστοριῶν τρόπον τινὰ ἐξηγήσατο. φησὶ περὶ τῶν ἀρχαίων πραγμάτων τοὺς νεωτέρους διεξέρχεσϑαι· „περὶ μὲν γὰρ τῶν καϑ' ἡμᾶς γεγενημένων" φησὶ „τοὺς ἀκριβέστατα λέγοντας πιστοτάτους ἡγούμεϑα, περὶ δὲ τῶν παλαιῶν τοὺς οὕτω διεξιόντας ἀπιϑανωτάτους εἶναι νομίζομεν, ὑπολαμβάνοντες οὔτε τὰς πράξεις ἁπάσας οὔτε τῶν λόγων τοὺς πλείστους εἰκὸς εἶναι μνημονεύεσϑαι διὰ τοσούτων." Ad eundem Ephori locum spectant Harpocratio in καινῶς et Suidas Photiusque. Dind. Hunc locum ita explicandum esse puto: „Quum autem orationis indoles et natura ea sit, ut eadem minime eodem modo repeti debeant, sed variis modis et formis possint proponi, et res magnae minui et deprimi, contra parvae efferri, augeri et amplificari; iam dudum gestae, a multis igitur iam cognitae et celebratae, nova forma et recens gestarum colore ornari, recens gestae, novae necdum auditae, quadam antiquitatis nota commendari queant, ut illae specie novarum animos alliciant et oblectent, hae vero, dum rebus priscis, et rationibus prius usitatis componantur et conferantur, speciem conditionis haud insolitae prae se ferentes in auditorum animos sese insinuent": et q. s. Spohn. Eodem modo, quo Isocrates, de vi eloquentiae iudicavit etiam Gorgias, teste Aristotele apud Ciceronem in Bruto c. 12. *quod indicaret hoc oratoris maxime esse proprium, rem augere posse laudando, vituperandoque rursus deprimere.* Demetrius π. ἑρμηνείας §. 120. τινές φασι δεῖν τὰ μικρὰ μεγάλα λέγειν καὶ σημεῖον τοῦτο ἡγοῦνται ὑπερβαλλούσης δυνάμεως. Conf. Quintil. Instit. orator. X. 5, 11. *illud virtutis indicium est, fundere quae natura contracta sunt, augere parva.* Plinius in praefat. ad hist. nat. §. 6: *Res ardua vetustis novitatem dare, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam.*

9, 3. τὰ προσήκοντα — διαϑέσϑαι] His verbis omne oratoris officium complectitur Isocrates. Scilicet „tria" ut ait Cicero in Orat. c. 14. „videnda sunt oratori, quid dicat (*inventio*), et quo quidque loco (*dispositio*), et quomodo (*elocutio*)." τὰ προσήκοντα ἐνϑυμηϑῆναι autem est excogitare vel *invenire* quae ad rem, quae tractatur, probandam auditoribus valeant; τὰ ἐνϑυμηϑέντα τοῖς ὀνόμασιν εὖ διαϑέσϑαι, sententias, i. e. argumenta et rationes, apte *disponere* et ornate *verbis exprimere.* Arist. rhet. III. c. 1. p. 161. τὸ μὲν πρῶτον ἐζητήϑη κατὰ φύσιν, ὅπερ πέφυκε πρῶτον, αὐτὰ τὰ πράγματα ἐκ τίνων ἔχει τὸ πιϑανόν (i. e. τὰ ἐνϑυμήματα). δεύτερον δέ, τὸ ταῦτα τῇ λέξει διαϑέσϑαι. Ut apud Latinos *sententiis* opponuntur *verba* (vid. in primis Cic. de Orat. III. 52.), sic a Graecis τοῖς ἐνϑυμήμασι τὰ ὀνόματα sive ἡ λέξις. Conf. Evag. §. 10. c. 3. p. 190. adv. Soph. §. 16. c. 9. p. 294. d. de Antid. §. 47. c. 18. p. 319.

10, 1. ἂν — λαμβάνειν] De particula ἂν infinitivis iuncta accuratissime egit Matthiae Gr. Gr. §. 598.

10, 2. τὴν περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφίαν] Auctore Cicerone de Or. III. 16. ante Socratem omnis

φιλοσοφίαν, εἴ τις θαυμάζοι καὶ τιμῴη μὴ τοὺς πρώ-
τους τῶν ἔργων ἀρχομένους, ἀλλὰ τοὺς ἄρισθ᾽ ἕκαστον
αὐτῶν ἐξεργαζομένους, μηδὲ τοὺς περὶ τούτων ζητοῦντας 43
λέγειν περὶ ὧν μηδεὶς πρότερον εἴρηκεν, ἀλλὰ τοὺς οὕτως
ἐπισταμένους εἰπεῖν ὡς οὐδεὶς ἂν ἄλλος δύναιτο.

11 Καίτοι τινὲς ἐπιτιμῶσι τῶν λόγων τοῖς ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας 2

rerum optimarum cognitio, atque in iis exercitatio, philosophia nominata est: et docet tractatio veterum scriptorum, omnibus disciplinis hoc nomen commune fuisse. Sic enim Panath. §. 19. c. 8. p. 237. a. *αἱ φιλοσοφίαι καὶ αἱ παιδεῖαι τῶν ἄλλων, disciplinae, quas alii coluerunt*, doctrina aliorum cuiusvis generis. Hesychius in *φιλόσοφος* etiam musicos sic appellatos esse tradit. V. Ruhnken. ad h. l. et Ernesti de philosophia vitae. Ergo etiam hoc loco *ἡ περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφία* erit *eloquentia*, eloquentiae studium, aut ars disserendi, ut Evag. §. 8. c. 3. p. 190. *οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, oratores*, quos paullo post appellat *τοὺς περὶ τοὺς λόγους: (οἱ:)* orat. ad Phil. §. 84. c. 35. p. 99. *οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες, oratores*; ep. ad Ias. lib. §. 8. p. 419. *οἱ διατρίβοντες περὶ τὴν φιλοσοφίαν τὴν ἡμετέραν*, aemulantes studia mea, i. e. eloquentiam. In Soph. §. 11. c. 6. p. 293. suam et rhetorum artem *φιλοσοφίαν* nominat: Panath. §. 9. c. 4. p. 234. *ἡ φιλοσοφία, ἣν προειλόμην, genus doctrinae, quod sequutus sum*, cf. init. orat. de permut. Busir. in. et Dion. Hal. in Isocr. p. 94. v. 30. *οἱ χρηματιζόμενοι ἐκ τῆς φιλοσοφίας, qui literis, praesertim eloquentia tradenda, victum quaerunt.* Causa nominis est apud Dion. Hal. p. 98. v. 45. *ὅσοι φιλοσόφως τοῦ μαθήματος τούτου* (loquitur de eloquentia) *προέστησαν*, qui eam subtiliter tractarunt, artem effecerunt: ut Isocrates de permut. §. 48. c. 18. p. 319 sq. *ἐκ φιλοσοφίας τὴν δύναμιν τῶν λόγων εἰλήφασι*, cogitando discendoque, praeceptis subtilius cognoscendis, *θεωρητικῶς*, facultatem dicendi sibi pararunt, non mero usu, *πρακτικῶς*. Morus. Cfr. *Wielandii* observat. in Mus. Attic. Tom. I. P. I. p. 74. Spohn.

10, 3. *θαυμάζοι καὶ τιμῴη* Urb. Ambr. *τιμῴη καὶ θαυμάζοι* Vulg. in quo ordine consentiunt omnes Philip. §. 140. c. 60. p. 110. et de Big. §. 31. c. 13. p. 353.

10, 4. *ἔργων* Urb. Ambr. *λόγων* Vulg.

10, 4. *ἄρισθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν* Urb. Ambr. *ἄριστα αὐτῶν ἕκαστον* Vulg.

10, 5. *ζητοῦντας* Urb. Ambr. Vict. *ζητοῦντάς τι* Vulg.

11, 1. *τοῖς ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας ἔχουσι*] *quae superant intelligentiam et vires indoctorum, alienorum a facultate dicendi, quae vulgi captum excedunt.* Rarior syntaxis, *ὑπερέχειν* accusativo iungens. V. Henr. Steph. Thes. L. G. Tmesis verbi *ὑπερέχειν*, in oratione Attici scriptoris metro soluta, defendi poterit exemplo Xenoph. Symp. VIII, 17. *παρά τι ποιεῖσθαι.* V. Bachium. Cf. ad Xen. Hellen. I. 4. 2. Morus. Exempla tmeseos in Herodoto satis frequentia sunt; apud Atticos scriptores non tam rara esse, quam Matthiae Gr. gr. §. 594. censet, docent Schaeferus ad Long. p. 417 sqq. Koën. ad Gregor. Cor. p. 449. ed. Schaef. Boissonad. ibid. Schaefer. in Meletem. critic. p. 68. not. 7. et quos ibi laudat. Spohn. Neque tmesis in hoc loco est, neque etiam *ἔχειν ὑπέρ τινα* idem est atque *ὑπερέχειν τινὰ*, quod Matthiaeo videtur l. l. Sed verbo *ἔχειν* hic pro adverbio additur praepositio cum casu suo, *τοῖς ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας οὖσιν, τοῖς μὴ ἰδιωτικῶς ἔχουσιν*, ut iam Coray recte locum interpretatus est. Eadem enim ratio

ἔχουσι καὶ λίαν ἀπηκριβωμένοις, καὶ τοσοῦτον διημαρ-
τήκασιν, ὥστε τοὺς πρὸς ὑπερβολὴν πεποιημένους πρὸς
τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων σκοποῦσιν,
ὥσπερ ὁμοίως δέον ἀμφοτέρους ἔχειν, ἀλλ᾽ οὐ τοὺς μὲν
ἀσφαλῶς, τοὺς δ᾽ ἐπιδεικτικῶς, ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας
τὰς μετριότητας, τὸν δ᾽ ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἁπλῶς
12 *οὐκ ἂν δυνάμενον εἰπεῖν. οὗτοι μὲν οὖν οὐ λελήθασιν*

est quae horum: *κατὰ τρόπον* (i. q. *καλῶς*) *ἔχειν* Areop. §. 79. c. 36. p. 156. et *τὸν αὐτὸν τρόπον* (i. q. *οὕτως*) *ἔχειν* Cypr. §. 56. c. 13. p. 38.

11, 2. *ἀπηκριβωμένοις*] *Diligentissime scriptae orationes.* Euryphamus de vita (apud Galeum opusc. myth. p. 666.): *ἐξηκριβωμένα λύρα*, diligenter fabricata. Timaeus Locr. (p. 546. ib.) *τὸ γεννώμενον ἀπακριβωθὲν*, res creata, diligentissime expressa secundum divinae mentis ideam, quod p. 556. *παντελῶς ἀπειργασμένον* dixit. Xen. Memor. III. 10, 15. *ἀκριβὴς θώραξ*, aptus corpori, concinnus, quia diligenter factus est. Panath. §. 28. c. 10. p. 238. *ἀπηκριβωμένοι ἐπὶ τοῖς μαθήμασι*, qui literas summa cum cura tractarunt. [Item de antid. §. 264.] Busir. in. *μᾶλλον ἀπηκριβωμένοι*, diligentiores ceteris in re tractanda, ideoque doctiores. Morus. De antid. §. 190. *ἡ ἀπηκριβωμένη πειδεία* opponitur *τῇ ἐπιπολαίῳ καὶ πᾶσι κοινῇ*, accurata adumbratae. Iacobsio (ad h. l.) *λόγοι λίαν ἀπηκριβωμένοι* videntur ab obtrectatoribus ii vocari, in quibus Plutarchus T. II. p. 802. E. *σοφιστικὴν περιεργίαν* et *περιόδους πρὸς κανόνα καὶ διαβήτην ἀπηκριβωμένας* reprehendit.

11, 3. *πεποιημένους*] Sic unus Ambrosianus; ceteri et scripti et editi *πεπονημένους*, quod ferri nequit. *Πονέω* enim ab Isocrate nonnisi intransitive usurpatur, formaque passiva nusquam apud eum legitur; *ποιέω* vero, quod *carminum pangendorum* proprium est, apte transferri poterat ad illos *λόγους*, *οὓς ἅπαντες ἂν φήσαιεν ὁμοιοτέρους εἶναι τοῖς μετὰ μουσικῆς καὶ ῥυθμῶν π ε π ο ι η μ έ ν ο ι ς ἢ τοῖς ἐν δικαστηρίῳ λεγομένοις*, de antid. §. 46. c. 18. p. 319. Conf. ibid. §. 47. *τὰ ἐν τοῖς μέτροις π ε π ο ι η μ έ ν α.* Nic. §. 44. c. 12. p. 23. *τὰ οὕτω τεχνικῶς π ε π ο ι η μ έ ν α.*

11, 4. *σκοποῦσιν*] *σκοπεῖν τι πρὸς ἄλλο τι* aliquid ad alius rei rationes examinare, aliquid cum alia re comparare; ita Aeginet. §. 48. c. 22. p. 394. Caeterum cfr. or. de permutat. c. XVII. sq. §. 42 sqq. p. 319. Spohn.

11, 5. *δέον ἀμφοτέρους* Urb. Ambr. *ἀμφ. δέον* Vulg.

11, 5. *τοὺς μὲν ἀσφαλῶς τοὺς δ᾽ ἐπιδεικτικῶς*] Similis sententia est in Demosthenis Erotico (p. 1401): *τοῖς μὲν λεκτικοῖς τῶν λόγων ἁπλῶς καὶ ὁμοίως οἷς ἂν ἐκ τοῦ παραχρῆμά τις εἴποι πρέπει γεγράφθαι, τοῖς δ᾽ εἰς τὸν πλείω χρόνον τεθησομένοις ποιητικῶς καὶ περιττῶς ἁρμόττει συγκεῖσθαι· τοὺς μὲν γὰρ πιθανούς, τοὺς δὲ ἐπιδεικτικοὺς εἶναι προσήκει.* W.

11, 6. *σφᾶς μὲν διορῶντας*] Accusativus absolutus. Vid. ad §. 53.

11, 7. *τὰς μετριότητας*] Si quis medium teneat inter nimium orationis ornatum, qui obiici solebat generi *ἐπιδεικτικῷ*, et nimiam tenuitatem. Thuc. II. 35. *μετρίως εἰπεῖν*, medium tenere dicendo, nec nimis, nec parum laudare, ut *μετρίως ἐπαινεῖν*, Panath. §. 146. c. 58. p. 263. Morus.

11, 8. *οὐκ ἂν* Urb. Ambr. *οὐκ ἂν μὴ* Vulg.

12, 1. *οὐ λελήθασιν*] *Non obscurum est, palam est, ab his eos laudari, quos assequi facile possunt et aequare.* Morus. Sallustius in

ὅτι τούτους ἐπαινοῦσιν ὧν ἐγγὺς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες. ἐμοὶ δ' οὐδὲν πρὸς τοὺς τοιούτους, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἐστὶ τοὺς οὐδὲν ἀποδεξομένους τῶν εἰκῇ λεγομένων, ἀλλὰ δυσχερανοῦντας καὶ ζητήσοντας ἰδεῖν τι τοιοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς οἷον παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐχ εὑρήσουσιν. πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ θρασυνάμενος, ἤδη περὶ τοῦ
13 πράγματος ποιήσομαι τοὺς λόγους. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἐν τοῖς προοιμίοις ὁρῶ καταπραΰνοντας τοὺς ἀκροατὰς, καὶ προφασιζομένους ὑπὲρ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, καὶ λέγοντας τοὺς μὲν ὡς ἐξ ὑπογυίου γέγονεν αὐτοῖς ἡ παρασκευὴ, τοὺς δ' ὡς χαλεπόν ἐστιν ἴσους τοὺς λόγους

prooemio (Catil. 3, 2.): *quae sibi quisque facilia factu putat, aequo animo accipit; supra ea, veluti ficta, pro falsis ducit.* W. Confer Thucyd. II. 35.

12, 3. ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἐστὶ Urb. Ambr. ἐστὶν ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους Vulg.

12, 3. ἐκείνους] Servant Graeci, secus ac Latina consuetudo patitur, demonstrativa pronomina ante participia §. 21. τούτους τιμᾶσθαι, τοὺς ὄντας, Panath. init. περὶ ἐκείνους ἐπραγματευόμην, τοὺς συμβουλεύοντας. [conf. Philip. §. 5. c. 2. p. 83.] C. 9. §. 36. pronomen postponitur, εἰς τὴν χώραν ἀφορισθεῖσαν, εἰς ταύτην ἰέναι. §. 67. ἵν' οἱ κοινωνήσαντες οὗτοι ἀπολαύσωσι. de pace §. 35. c. 12. p. 166. τὸ ὠφελοῦν τοῦτο προαιρεῖσθαι χρή. [Philip. §. 48. c. 19. p. 91.] Lycurg. in Leocr. c. 10. τὸν περιῃρημένον τοῦτον ἐᾶσαι. c. 19. τὴν εὔκλειαν συνειλεγμένην ταύτην περιορᾶν καταλυομένην. Morus. Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 472. 2.

12, 4. τῶν εἰκῇ Urb. Ambr. εἰκῇ τῶν Vulg.

12, 6. οἷον Urb. Ambr. λόγοις οἷον Vict. λόγοις ὃ Vulg.

13, 3. ῥηθήσεσθαι] Buttmannus in Gr. Gr. vol. II. p. 122. hanc futuri passivi formam apud scriptores Atticos rariorem esse affirmavit et pro ea in usu fuisse futurum tertium εἰρήσομαι. Illius autem unum exemplum attulit, ex Isocr. Philip. §. 1. ubi est ῥηθησομένου. Sed satis frequens est, et apud Isocratem quidem in participio et infinitivo sola reperitur. Vid. de Pace §. 63. §. 73. Philip. §. 4. §. 16. §. 140. Panath. §. 6. §. 24. §. 56. §. 258. de Antid. §. 55. §. 240. Epist. I. §. 10. Contra in indicativo nonnisi εἰρήσομαι legitur. Optativi vero neutrius formae exemplum habeo. Matthiae futuri primi pass. ne mentionem quidem fecit.

13, 4. ὡς — παρασκευή] *Se parum temporis tribuere commentandae orationi potuisse.* Morus. Hoc ipsum praetextum eloquentiae studiosis suadet Hermogenes p. 184. ἐν τῇ δικανικῇ, κἂν ἐσκεμμένος (*meditatus*) ἥκῃς, προσποιοῦ αὐτόθεν (*ex tempore*) λέγειν. ὅπερ ποιοῦσι πάντες οἱ παλαιοί· γράφοντες γὰρ πάντες ὑποκρίνονται σχεδιάζειν κ. τ. λ. Conf. Lysiae Epitaph. initium.

13, 4. ὑπογυίου] ὑπογύου Ambr. In Plat. §. 17. c. 9. p. 299. eandem formam praebet. Urb. ὑπογυώτατον. Sed ceteris locis omnes libri in diphthongo consentiunt.

13, 5. ἴσους — ἐξευρεῖν] Celebris sententia. Archid. §. 100. τοὺς ἐπαίνους ἐξισῶσαι ταῖς ἐκείνων ἀρεταῖς. Sallust. Cat. 2. *facta dictis sunt exaequanda*, ubi cf. Corte. Bremi.

13, 5. τοὺς λόγους τῷ μεγέθει Urb. Ambr. Vict. τῷ μεγέθει λό-

14 τῷ μεγέθει τῶν ἔργων ἐξευρεῖν· ἐγὼ δ' ἢν μὴ καὶ τοῦ πράγματος ἀξίως εἴπω καὶ τῆς δόξης τῆς ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ χρόνου, μὴ μόνον τοῦ περὶ τὸν λόγον ἡμῖν διατριφθέντος, ἀλλὰ καὶ σύμπαντος οὗ βεβίωκα, παρακελεύομαι μηδεμίαν μοι συγγνώμην ἔχειν, ἀλλὰ καταγελᾶν καὶ καταφρονεῖν· οὐδὲν γὰρ ὅ τι τῶν τοιούτων οὐκ ἄξιός εἰμι πάσχειν, εἴπερ [τῶν ἄλλων] μηδὲν διαφέρων οὕτω μεγάλας ποιοῦμαι τὰς ὑποσχέσεις. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἰδίων ταῦτά μοι προειρήσθω.

15 Περὶ δὲ τῶν κοινῶν, ὅσοι μὲν εὐθὺς ἐπελθόντες διδάσκουσιν ὡς χρὴ διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς

γους Vulg. Initium corruptelae ostendit lectio codicis Scaph. τοὺς τῷ μεγέθει λόγους.

14, 1. ἐγὼ δ' — καταφρονεῖν] Ad haec respexit Isocrates in Philip. §. 84. c. 35. p. 99. a.

14, 3. τοῦ περὶ τὸν λόγον ἡμῖν διατριφθέντος] Vide argumentum Wolfii.

14. 5. μοι om. Ambr. Vict. Scaph. et abesse poterat, sicut de Antid. §. 9. c. 5. p. 312. χρὴ συγγνώμην ἔχειν, ἢν μαλακώτερος ὢν (ὁ λόγος) φαίνηται. Ibid. §. 179. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἢν ἄρα φαίνωμαι λόγους διεξιὼν - ἐξηλλαγμένους, μὴ δυσχεραίνειν ἀλλ' ἔχειν συγγνώμην.

14, 7. πάσχειν Urb. Ambr. μὴ πάσχειν Vulg. παρασχεῖν a pr. m. Urb. Deleverat negationem iam Hier. Wolfius.

14, 7. τῶν ἄλλων μηδὲν Ambr. Vict. μηδὲν τῶν ἄλλων Vulg. Bekk. τῶν ἄλλων om. pr. Urb. quam ob rem et propter varium in codd. ordinem verborum uncis inclusi.

14, 7. οὕτω μεγάλας κ. τ. λ.] Dissensus, qui iam quadraginta fere annos rebus Graecorum publicis funestissima quaeque progenuerat, et consensus, qui non modo damnum inde contractum resarcire, verum etiam maxima commoda parere posset; iam diu satis multos exercuerat oratores (vid. §. 4. et §. 8.). Omnes autem in eo peccaverant, quod rem parum recte aggressi erant neque medium ferierant; nam multi quidem fuerant in suadendo consensu et bello Barbaris inferendo; sed rem primariam non tetigerant, quae consensum prohibuit, superbiam dico Lacedaemoniorum, qua τὴν ἡγεμονίαν poscebant (vid. verba sequ. et cap. III. init.). Quod quum neglexissent, Isocrates autem recte animadvertisset, inde incipiendum esse et hanc difficultatem removendam, priusquam de consensu et bello cogitari posset, confidenter affirmare potuit, reliquos, quotquot fuerint, φαύλως (§. 6.) dixisse, et eorum orationes adhuc ὑπερβολὴν admittere, se autem de hac re, quanquam saepenumero tractata, ita dicturum fore, ὥστε μηδὲν πώποτε δοκεῖν εἰρῆσθαι (§. 4.) et ὡς οὐδεὶς ἂν ἄλλος δύναιτο (§. 10). Spohn.

14, 8. ποιοῦμαι τὰς ὑποσχέσεις Urb. Ambr. τὰς ὑποσχέσεις ποιοῦμαι Vulg.

14, 8. τῶν ἰδίων] quae ad me unum pertinent: τῶν κοινῶν, quae mihi cum ceteris oratoribus communia sunt, et ad constitutionem causae referenda. Morus.

15, 2. τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχθρας] Bellum Peloponnesiacum intelligit. ὁ βάρβαρος est rex Persiae. Morus.

*ἔχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι, καὶ διεξέρχονται
τάς τε συμφορὰς τὰς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους
ἡμῖν γεγενημένας καὶ τὰς ὠφελείας τὰς ἐκ τῆς στρατείας
τῆς ἐπ᾽ ἐκεῖνον ἐσομένας, ἀληθῆ μὲν λέγουσιν, οὐ μὴν* 14
ἐντεῦθεν ποιοῦνται τὴν ἀρχὴν ὅθεν ἂν μάλιστα συστῆσαι
16 *ταῦτα δυνηθεῖεν. τῶν γὰρ Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ᾽ ἡμῖν, οἱ
δ᾽ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσίν· αἱ γὰρ πολιτεῖαι, δι᾽ ὧν
οἰκοῦσι τὰς πόλεις, οὕτω τοὺς πλείστους αὐτῶν διει-*

15, 5. *ὠφελείας*] *ὠφελίας* Dind. praeter necessitatem. Nam restituit quidem hanc formam Urbinas infra §. 29. §. 173. Philip. §. 131. Areop. §. 55. de pace §. 72. Panath. §. 219. de antid. §. 145. §. 164. quibus locis mutationem suam firmare voluit Dindorfius. Idem tamen codex cum reliquis servat alteram etiam Paneg. §. 79. §. 104. §. 130. Philip. §. 40. de pace §. 32. Hel. §. 36. 67. Busir. §. 3. 22. de Antid. §. 202. Epist. IV. §. 9. VI. §. 15. §. 16. Confer quae de utraque forma disseruit C. E. Chr. Schneider ad Platonis Civit. I. p. 382. D.

15, 5. *στρατείας*] *στρατιᾶς* Ambr. conf. varietatem lectionis ad §. 84.

15, 6. *οὐ μὴν ἐντεῦθεν* Urb. Ambr. *οὐ μὴν ἐντεῦθέν γε* Vulg. In Philippo §. 85. c. 35. p. 99. b. *οὐ μὴν ἀποστατέον ἐστὶν* Urb. *οὐ μὴν ἀποστ. γ᾽ ἐστὶν* Vulg. Dind.

15, 7. *ὅθεν ἂν — δυνηθεῖεν*] *Unde si ordirentur, hanc omnem causam constituere* (statum controversiae definire) *poterant*. C. 3. §. 19. *ἐχρῆν ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι*. Nam *στάσις*, cui coniunctum est *συνίστημι*, apud rhetores graecos (v. argum. orationum Demosth. Lycurg. aliorumque) est ea, quam Cic. Inv. I. 8. *constitutionem causae*, Quinctilianus III. 6. *statum* appellavit. Causa, quam Isocrates tractat, sic constituenda erat, ut primum quaereretur, utrum ad Lacedaemonios, an Athenienses principatus Graeciae pertineret: deinde, ut bellum contra Persas suaderetur. Morus. Cfr. orat. ad Philipp. c. 16. §. 41. p. 90. ubi haec: *ὥστ᾽ οὐδὲν ἄτοπον, εἰ καὶ ταῦτα μόνος συστῆσαι δυνηθείης* (perficere), ibidem c. 28. §. 67. p. 95. *πῶς οὐ σέ γε χρὴ προσδοκᾶν — — ῥᾳδίως τὰ προειρημένα συστήσειν;* Spohn. *συστῆσαι* et hic et in locis a Spohnio allatis est *componere quae sunt dissoluta;* cui significationi proxima est altera, *conciliare dissociatos*, ut in Philip. §. 30. c. 11. p. 88. *ἢν ταύτας* (illas civitates) *συστῆσαι* (praecedit synonymon *διαλλάξαι*) *δυνηθῇς, οὐ χαλεπὸν καὶ τὰς ἄλλας ὁμονοεῖν ποιήσεις*. Conf. ibid. §. 57. c. 23. p. 93.

16, 1. *ὑφ᾽* Urb. Ambr. Vict. Scaph. Priscianus p. 267. *ἐφ᾽* Vulg. Vide ad §. 101. et var. lect. ad Isocratem p. 125. d. Dind.

16, 2. *αἱ γὰρ πολιτεῖαι — τὰς πόλεις*] *Forma civitatis, qua singulae civitates utuntur*, vel democratica, vel oligarchica. C. 5. *ἡ κατασκευή, ἐν ᾗ κατοικοῦμεν, καὶ δι᾽ ἧς πολιτευόμεθα*. §. 106. *μετὰ ταύτης τῆς πολιτείας οἰκοῦμεν*. Areop. §. 22. c. 8. p. 144. *διὰ ταύτης τῆς πολιτείας ᾤκουν τὴν πόλιν*. Est ergo *πολιτεία, δι᾽ ἧς οἰκοῦμεν τὴν πόλιν*, forma et institutio reipublicae, secundum quam, tanquam normam, rempublicam administramus, inque ea vivimus: quod eleganti similitudine declaravit Isocr. Areop. §. 14. c. 5. p. 142. c. Morus.

16, 3. *οὕτω — διειλήφασιν*] Victo Xerxe Graeci omnes *διεκρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους*. Thuc. I. 18. Cf. III. 82. *Διαλαμβάνειν* v. c. *τόπον* est,

λήφασιν. ὅστις οὖν οἴεται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν
ἀγαθὸν, πρὶν ἂν τοὺς προεστῶτας αὐτῶν διαλλάξῃ, λίαν
17 *ἁπλῶς ἔχει καὶ πόῤῥω τῶν πραγμάτων ἐστίν. ἀλλὰ δεῖ*
τὸν μὴ μόνον ἐπίδειξιν ποιούμενον, ἀλλὰ καὶ διαπράξα-
σθαί τι βουλόμενον, ἐκείνους τοὺς λόγους ζητεῖν, οἵτινες
τὼ πόλη τούτω πείσουσιν ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ
τάς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι καὶ τὰς πλεονεξίας, ἃς νῦν
παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμοῦσιν αὑταῖς γίγνεσθαι, ταύτας
18 *παρὰ τῶν βαρβάρων ποιήσασθαι. τὴν μὲν οὖν ἡμετέραν* 3
πόλιν ῥᾴδιον ἐπὶ ταῦτα προαγαγεῖν, Λακεδαιμόνιοι δὲ
νῦν μὲν ἔτι δυσπείστως ἔχουσι· παρειλήφασι γὰρ ψευδῆ
λόγον, ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον· ἢν δ' ἐπιδείξῃ
τις αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν ἡμετέραν οὖσαν μᾶλλον ἢ 'κεί-
νων, τάχ' ἂν ἐάσαντες τὸ διακριβοῦσθαι περὶ τούτων

occupare locum per intervalla, disponendis praesidiis, aedificiis, arboribus, Dion. Hal. A. p. 253. et Diod. Sic. l. IV. p. 654. *πύργοις διαλαβεῖν*. Demosth. de Cor. c. 51. *τοὺς ὅρους στήλαις διαλαβεῖν*, ***fines columnis dispositis constituere***: unde omnino Isocr. ad Phil. §. 120. c. 50. p. 106. *διαλαβεῖν τὴν Ἀσίαν*, ***utrinque fines Asiae ponere***. Aristid. Panath. p. 65. *τροπαίοις διαλαβεῖν Ἑλλήσποντον*, ***per intervalla ponere tropaea***. Vid. Reiskii Animadv. ad Polyb. p. 135. Wessel. ad Diod. Sic. I. 33. Ael. V. H. IX. 3. Hoc est igitur ***distinguere locum*** v. c. arboribus, quo facto in intervalla dividitur: hinc omnino, ut nostro loco, ***dividere***. ***Graecorum*** *πολιτεῖαι* ***sic diviserunt (atque adeo comprehendunt) plerosque Graecos***, i. e. forma, qua quaeque utuntur, vel *δημοκρατικὴ* vel *μοναρχικὴ*, coegit eos, vel Atheniensibus vel Lacedaemoniis se adiungere. Cf. or. ad Phil. §. 31. c. 11. p. 88. *Ἅπασαι (πόλεις τῆς Ἑλλάδος) ὑπὸ ταῖς εἰρημέναις εἰσίν* (parent Athen. Spart. Argiv. Thebanis), *καὶ καταφεύγουσιν, ἐφ' ἣν ἂν τούτων τύχωσι, καὶ τὰς βοηθείας ἐντεῦθεν λαμβάνουσιν*. Cf. Xen. Hellen. VI. 3, 6. MORUS.

17, 2. *τὸν — ποιούμενον — βουλόμενον* Urb. Ambr. *τοὺς — ποιουμένους — βουλομένους* Vulg.

17, 4. *τὼ πόλη τούτω*] *τὼ πόλεε τούτω* Urb. Ambr. (litteris *εε* in Urb. a correctore positis); *τὰς πόλεις ταύτας* Vulg. Recte Bekkerus *πόλη*: nam *πόλη* clare scriptum in eodem libro [et in Ambrosiano] in oratione de pace §. 116. c. 38. p. 182. e. Eadem correctio adhibenda in Panath. §. 156 et §. 157. c. 65. p. 265. ubi editum *τὼ πόλεε*. Neque Aristophanes in Avibus v. 368. *ξυγγενέε* scripsit. DIND. Conf. Schneider. ad Platonis Civit. III. p. 410. E.

17, 5. *τάς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι*] Antea maritimum imperium Atheniensium, terrestre Lacedaemoniorum fuerat. Thuc. I. 18. Quae divisio quam iusta sit et utilis, oratione explicatur apud Xenoph. Hellen. VII. 1. cf. VI. 5, 34. MORUS.

17, 5. *τὰς πλεονεξίας — ποιήσασθαι*] Haec in Panegyrico se posuisse ipse Isocrates or. ad Phil. §. 9. c. 4. p. 84 b. dicit. MORUS.

18, 2. *προαγαγεῖν* Urb. Ambr. Vict. *προσαγαγεῖν* Vulg.

18, 3. *δυσπείστως*] *δυσπίστως* Urb. Ambr.

18, 4. *πάτριον*] Vid. ad §. 25.

18, 5. *ἢ 'κείνων* Ambr. Dind. *ἢ κείνων* Urb. Bekk. *ἢ ἐκείνων*

19 ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔλθοιεν. Ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι καὶ μὴ πρότερον περὶ τῶν ὁμολογουμένων συμβουλεύειν, πρὶν περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἡμᾶς ἐδίδαξαν· ἐμοὶ δ' οὖν ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει περὶ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν πλείστην διατριβήν, μάλιστα μὲν ἵνα προὔργου τι γένηται καὶ παυσάμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονικίας κοινῇ τοῖς βαρβάροις πολεμήσω-

Vulg. Bekkerus ad lectionem Urbinatis addit: „qui ita solet post vocalem." Quod si verum esset, forma ionica κεῖνος prosae quoque Atticorum tribuenda foret, de qua re viri docti adhuc dubitarunt. Vid. Lobeck ad Phrynichum p. 7 sq. Buttmann Gramm. Gr. vol. I. p. 299. sq. Sed κεῖνος apud Isocratem quidem nonnisi post voculam ἤ legitur, cum qua crasin facit sicut ἐγὼ in in ἤ'γὼ Philip. §. 23. et Panath. §. 148. Ipse Bekkerus coronidem imposuit Philip. §. 132. Hel. §. 50. Panath. §. 189. de Antid. §. 259. quae restituenda est etiam Philip. §. 36. §. 57. de pace §. 115. Busir. §. 35. Panath. §. 11. §. 41. §. 138. §. 150. Aeginet. §. 29. Dindorfius Philip. §. 100. recte ἤ 'κείνας scripsit pro ἢ ἐκείνας, qui hiatus ibi non ferendus videtur. Cur idem tentet μὴ ἐκείνων Callim. §. 40. et ἃ ἐκεῖνος Trapez. §. 52. Aegin. §. 6., pro quibus scribendum censet μὴ 'κείνων et ἀκεῖνος, idonea causa non exstat, quum in illis orationibus hiatus tolerari possit. Vid. ad §. 2. Ceterum neque apud Platonem κεῖνος usquam vel post consonantem vel post vocalem craseos impatientem invenitur. Vid. Schneider ad Platonis Civit. p. 370. A. Conf. quae dixit Dindorfius in praefatione ad Demosthenem p. IV.

19, 3. πρὶν] πρὶν ἤ Urb. Ambr. Bekk. Urbinas fidem sibi ipse derogat eo quod alibi [Archid. §. 26], ubi πρὶν ἤ legebatur, ἤ recte omittit. Certissimum est enim Isocratem in iis esse scriptoribus qui πρὶν ἤ particulis abstinuerunt. Apud Thucydidem V. 61. καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προθῆγον βουλομένους χρηματίσαι πρὶν ἢ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι κατηνάγκασαν δεόμενοι, vide ne ἤ librarii contra morem aetatis Thucydideae adiecerint, quod VIII. 12. fecit scriba codicis Vaticani apud Bekkerum et alibi factum esse docent quae annotatione ad Demosthenem vol. I. p. IV. expromsimus eiusdem librariorum fraudis de Demosthene exempla. Dind.

19, 4. ἐδίδαξαν Urb. Ambr. ἐπαλλάξαι Vulg.

19, 6. προὔργου] Suidas s. h. v. Προὔργου. πρὸ ἔργου, συμφέρον, πλέον. Ἰσοκράτης φησίν, ἵνα προὔργου τι γένηται, ἀντὶ τοῦ πλέον. Cfr. Zonar. Phot. ibidemque Schleusner, et interprr. Hesychii. Spohn. πρὸ ἔργου Commentaria Aldina in Aristotelis Ethica folio 43 verso: προὔργου Schol. Luciani I. p. 823. III. p. 507. Dind.

19, 7. φιλονικίας Urb. Bekk. φιλονεικίας Vulg. et Dindorfius, qui Urbinatis lectionem frequentem librariorum errorem vocat. Ex eodem libro Bekkerus revocavit φιλόνικος ad Demon. §. 31. φιλονικία Philip. §. 4. Epist. IX. 14. φιλονικέω Paneg. §. 85. Philip. §. 113. Archid. §. 92. diphthongo servata in orat. ad Nicoclem §. 25. Hel. §. 48. §. 51. Areop. §. 53. Panath. §. 158. Inter utramque vocem hoc videtur esse discrimen, ut φιλονεικία certationem significet cum vituperatione quadam, quae a φιλονικία (*vincendi studium*) est aliena. Apud Aristotelem quidem firma sedes est adiectivo φιλόνικος in Rhetor. I. c. 6. p. 33. οἱ φιλόνικοι, εἰ νίκη ἔσται. Ibid. c. 10. p. 51. ὁ φιλόνικος (ἀδι-

20 μεν, εἰ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἀδύνατον, ἵνα δηλώσω τοὺς ἐμπο-
δὼν ὄντας τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίᾳ, καὶ πᾶσι γένηται
φανερὸν ὅτι καὶ πρότερον ἡ πόλις ἡμῶν δικαίως τῆς θα-
λάττης ἦρξε καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ τῆς ἡγεμο-
21 νίας. τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ τούτους ἐφ' ἑκάστῳ τιμᾶσθαι
τῶν ἔργων τοὺς ἐμπειροτάτους ὄντας καὶ μεγίστην δύναμιν
ἔχοντας, ἀναμφισβητήτως ἡμῖν προσήκει τὴν ἡγεμονίαν
ἀπολαβεῖν, ἥνπερ πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οὐδεὶς
γὰρ ἂν ἑτέραν.. πόλιν ἐπιδείξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ
τῷ κατὰ γῆν ὑπερέχουσαν ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κιν-
22 δύνοις τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν· τοῦτο δ' εἴ τι-
νες ταύτην μὲν μὴ νομίζουσι δικαίαν εἶναι τὴν κρίσιν,
ἀλλὰ πολλὰς τὰς μεταβολὰς γίγνεσθαι, τὰς γὰρ δυνα-
στείας οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς παραμένειν, ἀξιοῦσι δὲ τὴν
ἡγεμονίαν ἔχειν ὥσπερ ἄλλο τι γέρας ἢ τοὺς πρώτους

κεῖ) διὰ νίκην. C. 11. p. 58. τὸ νικᾷν ἡδὺ οὐ μόνον τοῖς φιλονίκοις ἀλλὰ πᾶσι. L. II. c. 12. p. 117. φιλότιμοι μέν εἰσι, μᾶλλον δὲ φιλόνικοι· ὑπεροχῆς γὰρ ἐπιθυμεῖ ἡ νεότης, ἡ δὲ νίκη ὑπεροχή τις.

20, 1. τοὺς ἐμποδὼν ὄντας] Lacedaemonios. Aristoteles Rhetor. III. 17, 17. (p. 209.): Ἰσοκράτης συμβουλεύων κατηγορεῖ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ πανηγυρικῷ. Morus.

20, 4. ἀμφισβητεῖ τῆς Urb. Ambr. ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς Vulg. Isocrates verbum ἀμφισβητεῖν genitivo iunxit modo addita praepositione, modo reiecta. Conf. in hac oratione §. 25. §. 54. §. 57. §. 68. §. 71. §. 136. §. 166. §. 188. Matthiae Gr. Gr. §. 350.

21, 1. τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ] absolute ponuntur vertique possunt utroque loco, *ex altera parte*. Morus. Vid. Matthiae Gr. Gr. §. 288. Anm. 2. Apud Isocratem Cypr. §. 23 sq. c. 6. p. 31. respondent sibi τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ — ἔτι δέ: in Euag. §. 14. c. 5. p. 191. τοῦτο μὲν a sola particula δὲ excipitur.

21, 4. ἥνπερ Urb. Ambr. ἣν Vulg.

21, 6. γῆν] τὴν Urb.

22, 1. εἰ — νομίζουσι Urb. Ambr. εἰ — νομίζωσι Vulg.

22, 5. πρώτους] Videtur Isocrates c. 4. hoc ex antiquitate gentis Atticae per se demonstrare voluisse: quod ut vim habeat, vereor, nisi reliquae narrationes de bellis c. 9. 15. addantur; quum antiquitas ipsa non necessario cum principatu coniuncta sit. Ceterum sciendum est, hanc omnem antiquissimi temporis ἡγεμονίαν non fuisse ei similem, quae per Salaminiam victoriam constituta (v. ad c. 20.) pacis et belli tempore aliquamdiu obtinuit: sed partim maiorem in bellis auctoritatem propter opes maiores, (ut c. 15. de Atheniensibus ante tempora Troiani belli, ἡγεμονικῶς εἶχον, cum explicatione, μείζω δύναμιν εἶχον), partim munus ordinandi belli, aliosque ducendi, unde c. 9. στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν, et c. 22. οἰόμενοι δεῖν στρατηγεῖν. Eodem sensu Thuc. p. 13. .59. 63. 64. ed. Steph. de Lacedaemoniis, ante victoriam Lysandri, quae iis principatum κατ' ἐξοχὴν acquisivit, ἡγεῖσθαι, et p. 263. μέγιστον ἀξίωμα τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες. Et

*τυχόντας ταύτης τῆς τιμῆς ἢ τοὺς πλείστων ἀγαθῶν αἰ-
τίους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας, ἡγοῦμαι καὶ τούτους εἶναι
23 μεθ᾽ ἡμῶν· ὅσῳ γὰρ ἄν τιςποῤῥωτέρωθεν σκοπῇ περὶ
τούτων ἀμφοτέρων, τοσούτῳ πλέον ἀπολείψομεν τοὺς ἀμ-
φισβητοῦντας. ὁμολογεῖται μὲν γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν* 4
*ἀρχαιοτάτην εἶναι καὶ μεγίστην καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις ὀνομαστοτάτην· οὕτω δὲ καλῆς τῆς ὑποθέσεως οὔ-
σης, ἐπὶ τοῖς ἐχομένοις τούτων ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς προσ-
24 ήκει τιμᾶσθαι. ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν οὐχ ἑτέρους ἐκβα-
λόντες οὐδ᾽ ἐρήμην καταλαβόντες οὐδ᾽ ἐκ πολλῶν ἐθνῶν
μιγάδες συλλεγέντες, ἀλλ᾽ οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γε-*

ita accipiendum est, ubicunque Lacedaemoniis tribuitur *ἡγεμονία* ante pugnam illam Lysandri. Quid quod ipso tempore Salaminiae pugnae visi sibi sunt *ἡγεμόνες τῆς θαλάσσης*, Diod. Sic. XI. 27. hoc est ceteris opulentiores et maiores, digni iure belli constituendi. Morus.

22, 7. *καὶ τούτους* Urb. Ambr. *καὶ τούτους γε* Vulg. Aliena est ab hoc loco particula *γέ*. Sensus enim postulat: *hos quoque nobiscum facere existimo:* contra *καὶ τούτους γε* significaret: *etiam hos saltem*. Repugnat igitur sibi utriusque particulae vis, quarum illa (*καί*) rem ad plures transfert, haec (*γέ*) in pauciores restringit. Pinzg.

23, 1. *ποῤῥωτέρωθεν* Urb. Ambr. *ποῤῥωτέρω* Vulg. Egregie Urb. *ποῤῥωτέρωθεν*. Eidem libro servatum aliis quibusdam in locis [Archid. §. 16. consentiente Ambrosiano, Panath. §. 120. de Big. §. 4.] debemus rarissimi usus comparativum *ποῤῥωτέρωθεν*, qui ab lexicographis non alio in loco adhuc inventus est quam apud Theophrastum *περὶ ἱδρώτων* sect. 4. vol. 1. p. 812. ed. Schneid. Dind.

23, 2. *πλέον* Urb. Ambr. *πλεῖον* Vulg. In hac re non constat sibi Urbinas. Dind. Nominativus et accusativus sing. generis neutrius praeter unum locum de Antid. §. 208. nunc ubique apud Isocratem *πλέον* scribitur; nomin. sing. fem. semel legitur, Paneg. §. 141. *πλείων*. Genitivo sing. omnium generum utraque forma est, et *πλείονος*, et *πλέονος*, illa tamen paulo frequentior; dativus sing. in Isocratis scriptis non exstat. Accusativus sing. gen. masc. et fem. item nom. et accus. plur. omnium generum nonnisi contractam formam habent, et eam semper cum diphthongo. In genitivo denique et dativo plur. ita dominatur longior forma, ut *πλεόνων* nisi Plat. §. 31. *πλέοσι* nisi de Antid. §. 281. nusquam legatur.

23, 2. *ἀμφισβητοῦντας* Urb. *ἀμφισβητοῦντας περὶ αὐτῶν* Vulg. Ambr.

23, 4. *μεγίστην*] Cfr. Helen. Encom. §. 35. c. 17. p. 215. a. Spohn. Dio Chrysost., a Corayo landatus, orat. VI. ducentorum stadiorum fuisse ambitum Athenarum dixit.

23. 4. *ἀνθρώποις*] *ἀνθρώποις οἷς* a pr. m. Urb.

23, 5. *καλῆς τῆς* Urb. Ambr. *καλλίστης* Vulg.

24, 1. *ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν*] Iustin. II. 6. Morus.

24, 3. *μιγάδες*] *Μιγάδες, τὸ ἐκ πολλῶν ἄθροισμα ξένων*. Hesych. Dicuntur etiam *σύγκλυδες* Thuc. VII. 5. et lat. *convenae*. Morus.

24, 3. *οὕτω — γεγόναμεν*] Nos, qui nunc vivimus, tam honestam et ingenuam originem habemus. Morus.

γόναμεν ὥστ' ἐξ ἧσπερ ἔφυμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ τοὺς οἰκειοτάτους τὴν πόλιν
25 ἔχοντες προσειπεῖν· μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων τὴν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι προσήκει. καίτοι χρὴ τοὺς εὐλόγως μέγα φρονοῦντας καὶ περὶ τῆς ἡγεμονίας δικαίως ἀμφισβητοῦντας καὶ τῶν πατρίων πολλάκις μεμνημένους τοιαύτην τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους ἔχοντας φαίνεσθαι.

26 Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρξαντα καὶ παρὰ τῆς τύχης δωρηθέντα τηλικαῦθ' ἡμῖν τὸ μέγεθός ἐστιν· ὅσων δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἴτιοι γεγόναμεν, οὕτως ἂν κάλλιστ' ἐξετάσαιμεν, εἰ τόν τε χρόνον ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς πόλεως ἐφεξῆς διέλθοιμεν· εὑρήσομεν γὰρ αὐτὴν οὐ μόνον τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων, ἀλλὰ καὶ

24, 5. *αὐτόχθονες ὄντες*] Magnam in ea re quaesiverunt gloriam Athenienses. Cfr. Symmach. §. 49. c. 17. p. 169. inprim. Panathen. §. 124 sq. c. 48. p. 258. ubi leguntur: *ὄντας δὲ μήτε μιγάδας, μήτ' ἐπήλυδας, ἀλλὰ μόνους αὐτόχθονας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ταύτην ἔχοντας τὴν χώραν τροφόν, ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν, καὶ στέργοντας αὐτὴν ὁμοίως, ὥσπερ οἱ βέλτιστοι τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας τὰς αὐτῶν.* Vid. etiam Harpocrat. Spohn.

24, 5. *τῶν ὀνομάτων* Urb. Ambr. *τοῖς ὀνόμασι* Vulg.

24, 6. *οἷσπερ* Urb. Ambr. Vict. *ὥσπερ* Vulg. In Demosthene p. 492, 11. libri deteriores *τοῖς αὐτοῖς ὥσπερ ἡμεῖς νῦν:* contra in Platone de Legg. II. p. 671. c. (269, 23 Bekk.) optimi *τὸν αὐτὸν ὥσπερ τότε.* Dind.

25, 2. *τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα*] Panath. §. 125. c. 48. p. 258. Lysias Epitaph. p. 39. ed. Taylori, *τὴν αὐτὴν ἐκέκτηντο μητέρα καὶ πατρίδα.* Demosth. Orat. Fun. p. 152. C. ed. Wolf. Platon. Menex. p. 365. ed. Bas. Aristid. Panath. p. 11. ed. Steph. sententiam immutavit. Cic. Flacc. 26. *parens, altrix, patria.* Morus.

25, 4. *τῶν πατρίων πολλάκις μεμνημένους*] C. 3. (§. 18.) *Λακεδαιμόνιοι δὲ — παρειλήφασι ψευδῆ λόγον ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον.* Ergo hi sunt ii, qui semper iactant, qua auctoritate maiores fuerint, et quid ipsis inde a maioribus proprium fuerit, et propter maiores etiamnum debeatur. Morus.

25, 4. *πατρίων* Urb. Ambr. *πατρῴων* Vulg. Constat, *πατρῷα* plerumque dici, quae ad *patrem* referuntur, *πάτρια*, quae ad maiores patriamque universam pertinent. De discrimine horum verborum e sententia grammaticorum veterum vide interpretes ad Luciani Soloec. vol. III. p. 561. et Fischerum ad Wellerum p. 293. Morus. Coray conferri iubet annotationem suam ad Heliodorum p. 92.

26, 4. *εἰ — διέλθοιμεν*] Si res et ab initio gestas et ceteras deinceps percurramus. Morus.

26, 4. *ἀπ' ἀρχῆς*] *ἐξ ἀρχῆς* Ambr. Vict.

26, 6. *τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων*] Quia belli, praesertim mari, gerendi rationem et modum demonstravit: sic enim historia

27 τῆς ἄλλης κατασκευῆς, ἐν ᾗ κατοικοῦμεν καὶ μεθ᾽ ἧς
πολιτευόμεθα καὶ δι᾽ ἣν ζῆν δυνάμεθα, σχεδὸν ἁπάσης
αἰτίαν οὖσαν. ἀνάγκη δὲ προαιρεῖσθαι τῶν εὐεργεσιῶν
μὴ τὰς διὰ μικρότητα διαλαθούσας καὶ κατασιωπηθείσας, 46
ἀλλὰ τὰς διὰ τὸ μέγεθος ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων καὶ
πάλαι καὶ νῦν καὶ πανταχοῦ καὶ λεγομένας καὶ μνημονευομένας.

28 Πρῶτον μὲν τοίνυν, οὗ πρῶτον ἡ φύσις ἡμῶν ἐδε- 6
ήθη, διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἐπορίσθη· καὶ γὰρ εἰ
μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτῷ καὶ νῦν ῥηθῆναι

duce debet intelligi, *αἰτία τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων, quae docuit bella gerere.* De bellis egit c. 9. 15. 19. De re maritima Thuc. p. 13. *Ἀθηναῖοι ναυτικοὶ ἐγένοντο,* qui etiam p. 122. Athenas dixit *πόλιν, καὶ ἐς πόλεμον, καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην.* Morus.

27, 1. *μεθ᾽ ἧς πολιτευόμεθα*] Conf. §. 16. Iustin. II. 6, 6. *civilis ordo disciplinae.* Morus.

27, 2. *δι᾽*] *μεθ᾽* pr. Urb.

27, 2. *δι᾽ ἣν ζῆν δυνάμεθα*] Quum locus de vita in societate, quae humanior est, capiendus sit, efficitur hic sensus: *per quam institutionem civitatis vitalem vitam* (*ἀξιοβίωτον*) *vivere possumus*, non ferinam amplius, quae ratione hominum, societati destinatorum, ne vita quidem dici potest. Hoc autem effectum quidem est etiam inventione frugum, quae homines a vita ferina abduxit (c. 6.), et mysteriis, quae bona spe replent vitam humanam (ibid.), sed potissimum legibus (c. 10.), de quibus et Xen. Mem. III. 3, 11. *δι᾽ ὧν ζῆν ἐπιστάμεθα.* Nec vita primorum hominum, ut est c. 8., talis fuit, qualis nunc vivitur; sed subinde accesserunt commoda, *δι᾽ ἃ ζῆν* (melius et humanius vivere) *δυνάμεθα.* Atqui haec omnia debentur Atheniensibus. Cf. Diod. Sic. V. 5. Morus.

27, 4. *διαλαθούσας*] *λαθούσας* Vict. Scaph.

27, 4. *καὶ κατασιωπηθείσας* om. pr. Urb.

28, 1. *Πρῶτον μὲν*] Ad hoc refertur, *περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους*, c. 9. Morus.

28, 1. *τοίνυν* Urb. Ambr. Legebatur *οὖν*, quam particulam alteri ubique fere sufficere solent librarii: vide lectionis varietatem ad Demosthenem p. 286, 25. 311, 7. 316, 26. 351, 17. 398, 28. 429, 11. 501, 14. 603, 17. 710, 4. 762, 12. 1178, 1. 1334, 24. ed. Reisk. Dind.

28, 2. *τῆς πόλεως* om. pr. Urb.

28, 2. *εἰ μυθώδης κ. τ. λ.*] Similiter Lycurgus adv. Leocr. c. 23. ex imitatione Isocratis: *εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν ἀλλ᾽ ἁρμόσει* (f. *ἁρμόζει*) *καὶ ὑμῖν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι.* Cor.

28, 3. *αὐτῷ* Urb. Ambr. *αὐτὸν* Vulg. Sic infra §. 51. legebatur *ἡγοῦμαι δὲ τοὺς προγόνους — τιμᾶσθαι προσήκειν*, ubi ex Urbinate *τοῖς προγόνοις* restitutum. Dind. Ex eodem libro Bekkerus dativum revocavit pro accusativo in Euag. §. 40. et de Antid. §. 83. Contra dativo accusativus substitutus est in Archid. §. 3. de Pace §. 104. (quibus in locis Urbinatis lectionem firmat Ambrosianus) et Plat. §. 14. Utramque structuram aeque legitimam esse docent quae leguntur in Philippo §. 127. c. 52. p. 108. a. *προσήκει τοῖς μὲν ἄλλοις — ἐκείνην τὴν πόλιν στέργειν, σὲ δ᾽ — ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα πατρίδα νομίζειν.*

προσήκει. Δήμητρος γὰρ ἀφικομένης εἰς τὴν χώραν ὅτ' ἐπλανήθη τῆς Κόρης ἁρπασθείσης, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους ἡμῶν εὐμενῶς διατεθείσης ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν ἃς οὐχ οἷόν τ' ἄλλοις ἢ τοῖς μεμυημένοις ἀκούειν, καὶ δούσης δωρεὰς διττὰς αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὖσαι, τούς τε καρπούς, οἳ τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γεγόνασι, καὶ τὴν τελετήν, ἧς οἱ μετασχόντες περί τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, οὕτως ἡ πόλις ἡμῶν οὐ μόνον θεοφιλῶς, ἀλλὰ καὶ φιλανθρώπως ἔσχεν, ὥστε κυρία γενομένη τοσούτων ἀγαθῶν οὐκ ἐφθόνησε τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὧν ἔλαβεν ἅπασι μετέδωκεν. καὶ τὰ μὲν ἔτι καὶ

28, 4. *ἀφικομένης* Urb. Ambr. Vict. *ἀφικνουμένης* Vulg.

28, 4. *τὴν χώραν* Urb. *τὴν χώραν ἡμῶν* Vulg. Ambr.

28, 4. *ὅτ' ἐπλανήθη*] Callim. H. in Cer. 8. sqq. Ovid. Met. V. 438. ibidemque v. 385. de raptu Proserpinae, quae est *ἡ Κόρη*. Cf. Cic. N. D. II. 24. Verr. IV. 49. Tacit. Annal. 11, 49. Claudiani carmen nemo nescit. Morus.

28, 6. *ἡμῶν* Urb. Ambr. *τοὺς ἡμετέρους* Vulg. Conf. §. 58. Dind.

28, 8. *διττὰς* om. Urb. Bekk. Dind. Retinui cum Ambrosiano; *ἐπιθυμίαι διτταὶ* (duae cupiditates) legitur in Philippo §. 87. et in Epist. IX. §. 13. *ἐπιμέλειαι διτταὶ* de Antid. §. 181. *κατηγορίαι διτταὶ* ibid. §. 197.

28, 9. *τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν*] Diod. Sic. I. 8. Sext. Empir. p. 295. et 551. ed. Fabric. Ovid. Fast. II. 291. Ael. V. H. III. 39. Morus.

28, 10. *μετασχόντες* Urb. Ambr. Vict. *μετέχοντες* Vulg.

28, 11. *ἡδίους τὰς*] *ἡδίστους* Urb. Ambr.

28, 11. *ἡδίους τὰς ἐλπίδας*] Demonstratum est initiatis, animum esse immortalem, aut saltem, vitam a morte corporis continuari, et esse futuram sortem beatam miseramve. Cf. Platon. Phaed. c. 13. Aeschin. dial. 3. c. 17. 20. Aristoph. Ran. v. 155 sqq. et schol. ad h. l. Cic. de Legg. II, 14. *Hic accepimus non solum rationem cum laetitia vivendi, sed et cum spe meliore moriendi.* Meursii Eleusin. c. 17. Eschenbachii Epigenes p. 185. Morus. Aristophanes de felicitate, qua in insulis beatorum fruuntur, haec initiatos praedicantes induxit (Ran. 454): *μόνοις γὰρ ἡμῖν ἥλιος καὶ φέγγος ἱλαρόν ἐστιν, ὅσοι μεμυήμεθ' εὐσεβῆ τε διήγομεν τρόπον.* Cor. Conf. Dissen ad Pind. Fragm. Thren. 8. Lobeck in Aglaophamo vol. I. p. 69 sqq.

29, 2. *θεοφιλῶς — φιλανθρώπως*] Non modo cara Diis fuit, quippe ornata beneficiis divinis; sed et alios suorum bonorum reddidit participes. Morus. Cfr. Panathen. c. 48. §. 124. p. 258. ubi Athenienses dicit *ἅπαντα τὸν χρόνον ἠσκηκότας εὐσέβειαν μὲν περὶ τοὺς θεούς, δικαιοσύνην δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους.* Ibid. c. 85. §. 217. p. 278. *εὐσέβεια* et *δικαιοσύνη* iunguntur. Spohn. Eadem formula etiam Euagoram commendat (p. 197.): *θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως διῴκει τὴν πόλιν.* W.

29, 3. *τοσούτων* Urb. Ambr. Vict Dind. *τοιούτων* Vulg. Bekk.

29, 4. *τὰ μὲν — δείκνυμεν*] Eleusinia quotannis celebrabantur (Herodt. VIII. 65.); mysteriis autem initiabatur et Atheniensium et ceterorum Graecorum quicunque

νῦν καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν δείκνυμεν, τῶν δὲ συλλήβδην τάς τε χρείας καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελίας

volebat (Herodt. l. l. αὐτῶν τε ὁ βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μυεῖται), exclusis barbaris et homicidis. (Paneg. §. 157.). Δεικνύναι igitur h. l. de initiatione intelligendum videtur.

29, 5. ἕκαστον τὸν Urb. ἕκαστον Vulg. Ambr. Articulum post ἕκαστος in libris vulgatis tantum non ubique omissum [aderat tamen iam ante Bekkerum novem in locis] Urbinas praebet in Isocrate, idque in his ipsis locutionibus καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτόν, καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν, ad Nicocl. §. 2. (ibid. §. 6. καθ' ἑκάστην τὴν πρᾶξιν.) §. 11. Philip. §. 51. §. 104. (Archid. §. 79. ex codice Laurentiano.) Areop. §. 18. §. 40. §. 69. de pace §. 87. (Euag. §. 46. ἐξ ἑκάστης τῆς πολιτείας.) Hel. §. 56. Panath. §. 211. §. 267. Plat. §. 55. de Antid. §. 21. (Ibid. §. 110. scrib. καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ex codice Laurentiano apud Orellium, cui est p. 69, 5.) §. 249. Epist. V. 4. VI. 9. et in Panegyrico §. 78. ut quinque tantum supersint exempla omissi, quae non potest dubitari quin articulo augeri oporteat, in Panegyrico §. 31. §. 128. in Archidamo §. 65. in Aeginet. §. 30. et in Panath. §. 122. quo postremo in loco Bekkerus τὸν de suo addidit. Non magis ferendum in Isocrate videtur καθ' ἡμέραν ἑκάστην in Areopagitico §. 28. quod scribendum κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην, ut Cypr. §. 22. ex libro Urbinate κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην repositum est, quum editum antea esset καθ' ἡμέραν ἑκάστην. Conf. ad Nicocl. §. 9. de Pace §. 129. Euag. §. 43. Dind. His postremis adde: Panath. §. 30. Articuli post ἕκαστος additi quattuor praetermisit exempla Dindorfius: καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν, de Pace §. 20. καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν, de Antid. §. 213. ἑκάστης τῆς πόλεως, Panath. §. 54. et §. 79. Conf. Bernhardy Syntax p. 319.

29, 6. τάς τε χρείας καὶ τὰς ἐργασίας Ambr. τὰς χρείας καὶ τὰς ἐργασίας Urb. τὰς εὐεργεσίας (ἐργασίας Vict.) καὶ τὰς χρείας Vulg. Vocem εὐεργεσίας mutandam esse rectissime docuit C. H. G. Retbergius in Tentamine emendationum et animadversionum in Isocratem, quod insertum est Biblioth. vet. liter. et art. ab Heerenio editae Part. X. Gott. 1794. Inedit. et Animadv. crit. p. 23 sqq. Ibi p. 24. ille haec disseruit: „ — quomodo differant εὐεργεσίαι frugum et ὠφέλειαι, equidem non dixerim. Mendosum esse videtur εὐεργεσίας proque eo ἐργασίας legendum. Sic omnia leniter fluunt et perspicue. Tria nempe cum reliquis Graecis communicarunt Athenienses 1) τὰς ἐργασίας τῶν καρπῶν h. e. variarum frugum, non tritici solius, suam quarumcunque culturam. 2) τὰς χρείας τῶν καρπῶν, i. e. quaecunque τέχναι (ut statim vocat) ad colendas eas, et in usum hominum conficiendas necessariae sunt. 3) τὰς ὠφελείας αὐτῶν quem usum, quaeve commoda praestent. Facile permutari potuit εὐεργεσίας et ἐργασίας. Similiter erratum est Epist. VII. (§. 3.)“ ubi H. Wolfius recte coniecit ἐργασίας, quam lectionem cod. Augeri et Helmstad. Matthaei comprobant. Eandem vocem recte restituisse videtur Coray Areop. c. 21. (p. 150. e.). Vox εὐεργεσίας ea de caussa, praeter similitudinem, commutari facile potuit cum illa, quod saepe repetitur et statim cap. seq. (τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας) recurrit. Passim confusae sunt hae voces, vid. var. lect. ad Artemidor. p. 379. ed. Reiff. et Dionys. de compos. p. 50 sq. et not. Schaefer. ed. Göller. p. 25. Spohn.

29, 6. ὠφελίας Urb. ὠφελείας Vulg. Ambr.

30 τὰς ἀπ᾽ αὐτῶν γιγνομένας ἐδίδαξεν. Καὶ τούτοις ἀπι-
στεῖν μικρῶν ἔτι προστεθέντων οὐδεὶς ἂν ἀξιώσειεν. πρῶ- 7
τον μὲν γὰρ, ἐξ ὧν ἄν τις καταφρονήσειε τῶν λεγομένων
ὡς ἀρχαίων ὄντων, ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων εἰκότως ἂν καὶ
τὰς πράξεις γεγενῆσθαι νομίσειεν· διὰ γὰρ τὸ πολλοὺς
εἰρηκέναι καὶ πάντας ἀκηκοέναι προσήκει μὴ καινὰ μὲν,
πιστὰ δὲ δοκεῖν εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν. ἔπειτ᾽ οὐ
μόνον ἐνταῦθα καταφυγεῖν ἔχομεν, ὅτι τὸν λόγον καὶ τὴν
φήμην ἐκ πολλοῦ παρειλήφαμεν, ἀλλὰ καὶ σημείοις μείζο-
31 σιν ἢ τούτοις ἔστιν ἡμῖν χρήσασθαι περὶ αὐτῶν. αἱ μὲν
γὰρ πλεῖσται τῶν πόλεων ὑπόμνημα τῆς παλαιᾶς εὐεργε-
σίας ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καθ᾽ ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ὡς
ἡμᾶς ἀποπέμπουσι, ταῖς δ᾽ ἐκλειπούσαις πολλάκις ἡ
Πυθία προσέταξεν ἀποφέρειν τὰ μέρη τῶν καρπῶν καὶ
ποιεῖν πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν τὰ πάτρια. καί-
τοι περὶ τίνων χρὴ μᾶλλον πιστεύειν ἢ περὶ ὧν ὅ τε θεὸς 47
ἀναιρεῖ καὶ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων συνδοκεῖ, καὶ τά τε

29, 7. ἀπ᾽ Urb. Ambr. δι᾽ Vulg.

29, 7. ἐδίδαξεν Urb. Ambr. ἐδιδάξαμεν Vulg.

30, 2. μικρῶν ἔτι προστεθέντων Urb. Ambr. μικρὸν ἔτι ἡμῶν προστιθέντων Vulg. Vera lectio primum abiit in hanc, μικρὸν ἔτι προστιθέντων, ut est in Scaph. quae ne sensu careret, librarii addebant pronomen.

31, 2. ὑπόμνημα Urb. Ambr. ὑπομνήματα Vulg. Conf. §. 73. §. 156. Dind.

31, 3. ἕκαστον τὸν] Aberat τὸν: vide ad §. 29. Dind.

31, 3. ὡς ἡμᾶς ἀποπέμπουσι] De primitiis, Athenas quotannis missis, eadem habet Aristid. Panath. p. 14. Ibidem: θεὸς διὰ τῶν μαντειῶν μητρόπολιν τῶν καρπῶν ὀνομάζει τὴν πόλιν. Morus. Suidas in voce Εἰρεσιώνη. Cum, inquit, toto terrarum orbe fame laboraretur, iussisse aiunt Apollinem Athenienses offerre Cereri sacrificium, quod ex eo quod arationem antecederet προηρόσια diceretur, pro omnibus populis. Qua de causa frugum primitias undecunque grati animi ergô Athenas mitti. W. Conf. Scholiast. Aristoph. ad Equites v. 725. Suid. s. v. Ἄβαρις et Προηροσίαι. Cor.

31, 7. μᾶλλον Urb. Ambr. Vict. μάλιστα Vulg. ad quam haec annotaverat Spohnius: „Superlativus apud Atticos comparativi loco saepenumero ponitur, vid. Greger. Corinth. p. 113. ed. Schaefer., Grammat. August. p. 674. et Excerpt. e Cod. Vatic. p. 688. ibid., et Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 492. Dionys. Hal. de compos. p. 282. ed. Schaef. μάλιστα τῶν ἄλλων. Cfr. Hermann. ad Viger. p. 718. et quos ibi commemorat. De μάλιστα vid. Musgrave ad Euripid. Iph. Aul. v. 1603." Aliud etiam superlativi pro comparativo positi exemplum sustulit Urbinas ex Aeginet. §. 36. ἐκ ποίας οἰκίας τῶν ἐν Σίφνῳ πλείους (legebatur πλεῖστοι) βασιλεῖς γεγόνασιν;

πάλαι ῥηθέντα τοῖς παροῦσιν ἔργοις συμμαρτυρεῖ καὶ τὰ
32 νῦν γιγνόμενα τοῖς ὑπ᾽ ἐκείνων εἰρημένοις ὁμολογεῖ; Χωρὶς 8
δὲ τούτων, ἢν ἅπαντα ταῦτ᾽ ἐάσαντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς σκοπῶμεν, εὑρήσομεν ὅτι τὸν βίον οἱ πρῶτοι φανέντες ἐπὶ γῆς οὐκ εὐθὺς οὕτως ὥσπερ νῦν ἔχοντα κατέλαβον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν αὐτοὶ συνεπορίσαντο. τίνας οὖν χρὴ μᾶλλον νομίζειν ἢ δωρεὰν παρὰ τῶν θεῶν λαβεῖν ἢ ζη-
33 τοῦντας αὐτοὺς ἐντυχεῖν; οὐ τοὺς ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένως καὶ πρώτους γενομένους καὶ πρός τε τὰς τέχνας εὐφυεστάτους ὄντας καὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν εὐσεβέστατα διακειμένους; καὶ μὴν ὅσης προσήκει τιμῆς τυγχάνειν τοὺς τηλικούτων ἀγαθῶν αἰτίους περίεργον διδάσκειν. οὐδεὶς

32, 1. Χωρὶς δὲ τούτων] Summa capitis haec est: Si, missa narratione fabulosa de frugibus et mysteriis, rem consideremus ab initio h. e. si quaeramus, quale fuerit humanum genus inde ab initio rerum humanarum, reperiemus commoda vitae, quibus nunc utimur, paullatim accessisse. Iam ea vel deus dedit, vel homines invenerunt. Si illud, videtur largitus esse Athenis, ubi colitur sanctissime: sin hoc, videntur Athenienses invenisse, quippe primi omnium, et ad inveniendum solertissimi. Morus.

32, 2. ἢν Urb. Ambr. ἐὰν Vulg.

32, 5. αὐτοὶ Urb. Ambr. αὐτοῖς Vulg.

33, 1. ὁμολογουμένως] Haec Hieronymi Wolfii est emendatio in Castigationibus ad h. l. proposita, quam recipiendam putavi, quum lectio codicum a ceteris editoribus servata, ὁμολογουμένους, soloeca sit. Dici enim non poterat τοὺς ὁμολογουμένους πρώτους γενομένους, εὐφυεστάτους ὄντας, εὐσεβέστατα διακειμένους, sed oportebat τοὺς ὁμολογουμένους πρ. γενέσθαι, εὐφ. εἶναι, εὐσεβ. διακεῖσθαι. Adverbio ὁμολογουμένως alibi quoque usus est Isocrates, Euag. §. 68. Busir. §. 22. Panath. §. 51. §. 140. Epist. IX. 3. Neque huic lectioni obstant verba ὑπὸ πάντων, quae adverbio iungi posse negabat Morus. Nam adverbia a participiis derivata horum retinent constructionem. Sic ex ἔχων νοῦν fit ἐχόντως νοῦν, quod legitur apud Platonem de Legg. III. 126. vel νοῦν ἐχόντως, quod hyphen exprimi solet, νουνεχόντως, quasi exstaret verbum νουνέχω, Isocr. Philip. §. 7. Areop. §. 53. de Pace §. 18. et alibi; ex λόγον ἔχων fingitur λογονεχόντως (malim λόγον ἐχόντως cum Dindorfio), in Areop. §. 60. Neque etiam in defensionem vulgatae lectionis ὁμολογουμένους afferri possunt quae leguntur in Panath. §. 238. c. 94. p. 282.: ἐὰν ἐάσας ἐκεῖνα (τὰ μυθώδη) λέγῃς τὰς πράξεις τὰς ὁμολογουμένας καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίας τοῖς Ἕλλησι γεγενημένας: quorum verborum longe diversa est ratio; sensus enim non debet esse: *eas res gestas quas multa bona peperisse constat;* sed aperte is est, *eas res gestas, de quarum veritate constat, et quae multa commoda pepererunt.* Itaque minime audiendus Coray, qui pro ὁμολογουμένας καὶ ibi quoque scribi iubet ὁμολογουμένως.

33, 5. περίεργον Urb. Ambr. πάρεργον Vulg.

γὰρ ἂν δύναιτο δωρεὰν τοσαύτην τὸ μέγεθος εὑρεῖν, ἥτις ἴση τοῖς πεπραγμένοις ἐστίν.

34 Περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγίστου τῶν εὐεργετημάτων καὶ πρώτου γενομένου καὶ πᾶσι κοινοτάτου ταῦτ' εἰπεῖν ἔχομεν. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὁρῶσα τοὺς μὲν βαρ- 9 βάρους τὴν πλείστην τῆς χώρας κατέχοντας, τοὺς δ' Ἕλληνας εἰς μικρὸν τόπον κατακεκλειμένους καὶ διὰ σπανιό-

33, 6. δωρεὰν τοσαύτην Urb. Ambr. δωρεᾶς τοσαύτης Vulg.

34, 1. τοῦ μεγίστου — κοινοτάτου] Cfr. autem Panath. c. 69. §. 168. p. 268. Spohn.

34, 2. εἰπεῖν ἔχομεν Urb. Ambr. ἔχομεν εἰπεῖν Vulg.

34, 3. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους] Cfr. ad tria quae iam sequuntur capita Thucyd. II. 36—41. Spohn.

34, 4. τῆς χώρας] *Eius terrae, quam nos incolimus, quae ab Attica et Boeotia* (nam hae duae partes vetustissimis temporibus Graecia supra Isthmum fuisse videntur, id quod de Athenis constat, de Thebis intelligitur e c. 15.) *usque ad Macedoniam pertinuit, et postea* Ἑλλάδος *nomen habuit.* Hoc postulat et narratio huius loci, et quae diserte sequuntur de hac χώρᾳ, ἅπας τόπος, ὃν νῦν τυγχάνομεν κατέχοντες, et ἡ ὑφ' ἡμῶν ἀφορισθεῖσα χώρα, *quae, finibus nostra opera constitutis, a barbarorum regnis divisa et Graeca facta est.* Hoc firmatur duobus locis e Panath. §. 44. §. 47. c. 16. p. 241 sq. Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι (gerendis iis rebus, quae nostro loco narrantur) ἐδίδαξαν τοὺς Ἕλληνας, ὃν τρόπον τὴν Ἑλλάδα μεγάλην ποιήσειαν. Mox: Συνέβαινεν, ἐξ ὧν ἡμεῖς (Athenienses) ἐπράττομεν, αὐξάνεσθαί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπην κρείττω γίνεσθαι τῆς Ἀσίας. Quibus addendum est ex eadem oratione §. 167. c. 68. p. 268. Athenienses illo tempore διπλασίαν πεποιήκασι τὴν Ἑλλάδα, τῆς ἐξ ἀρχῆς συστάσης. Etiam Barbaros intelligimus eos, qui tum finitimi Atticae et Boeotiae fuerunt, communique nomine Thraces et Scythae dicti videntur, quorum nominum vaga est significatio; utrique tamen imperium Europae habuerunt. Ac de Thracibus Isocrates c. 19. τὸν ἄλλον χρόνον (ante Erechtheum) ὅμοροι προσοικοῦντες ἡμῖν, et Socrates apud Xen. Mem. III. 5, 10. bellum ab Erechtheo gestum (gestum autem est cum Thracibus et Eleusiniis: Paneg. c. 19.) appellat bellum πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἐχομένης ἠπείρου πάσης. Ergo Thraces illo tempore finitimi Atticae fuerunt. Hos Thraces coëgerunt Athenienses recedere versus septentrionem, et Graeciae fines promoverunt: nam inter Thracas et Atticam Boeotiamque orta est Thessalia, Epirus, Macedonia etc. Hinc c. 19. de Thracibus: Τοσοῦτον διέλιπον, ὥστ' ἐν τῷ μεταξὺ τῆς χώρας (inter Boeotiam et Thraciam) ἔθνη πολλὰ καὶ γένη παντοδαπὰ καὶ πόλεις μεγάλας κατοικισθῆναι. Fines Thraciae tempore belli Peloponnesiaci Thucyd. II. 97. notavit, unde apparet, quam longe a Graecia remoti fuerint. Morus. Cfr. Johann Christoph Gatterer's *Abhandlung von Thracien nach Herodot und Thucydides, aus dem lateinischen übersetzt* etc. v. Herm. Schlichthorst. Gött. 1800. 8. mai. cum tab. geogr. Spohn.

34, 5. κατακεκλειμένους Urb. κατακεκλεισμένους Vulg. Ambr. Priorem formam in Isocrate praebuit Urbinas in Archidamo §. 40. c. 15. p. 124. a. de Antid. §. 68. c. 25. p. 342. d. Dind. Eam uno consensu probant Grammatici, v. Thom. M. in v. p. 521. Etym. M.

τητα τῆς γῆς ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, καὶ τοὺς μὲν δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν, τοὺς δὲ διὰ τὸν πόλεμον ἀπολλυμένους,
35 οὐδὲ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα περιεῖδεν, ἀλλ' ἡγεμόνας εἰς τὰς πόλεις ἐξέπεμψεν, οἳ παραλαβόντες τοὺς μάλιστα βίου δεομένους, στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν καὶ πολέμῳ κρατήσαντες τοὺς βαρβάρους, πολλὰς μὲν ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου πόλεις ἔκτισαν, ἁπάσας δὲ τὰς νήσους κατῴκισαν,
36 ἀμφοτέρους δὲ, καὶ τοὺς ἀκολουθήσαντας καὶ τοὺς ὑπομείναντας, ἔσωσαν· τοῖς μὲν γὰρ ἱκανὴν τὴν οἴκοι χώραν κατέλιπον, τοῖς δὲ πλείω τῆς ὑπαρχούσης ἐπόρισαν· ἅπαντα γὰρ περιεβάλοντο τὸν τόπον ὃν νῦν τυγχάνομεν κα-

p. 500, 12. Theodosii can. in Anecdotis Bekkeri III. p. 1020, 25. Choeroboscus ap. eundem p. 1388. et tuentur meliores libri. Non igitur, utra forma sit praeferenda, tam ambigui est iudicii, quam visum Buttmanno Gramm. gr. plen. Vol. II. P. I. p. 169. In Demosthenis Olynth. II. §. 16. p. 22. R. recte nunc Bekkerus scripsit κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων, e duobus libris. Olim ediderat κεκλημένων. Item c. Aristogit. §. 28. p. 778. κεκλειμένης, non sine MSS. auctoritate. Κέκλημαι antiquioris Atticismi et poëtarum proprium esse videtur, quare Aeschylo Suppl. 957. vindicem κεκλημένην, quo ducit scriptura codicis Medicei κεκλημένην. PINZG.

34, 6. στρατείας] στρατιὰς Ambr.

34, 7. ἐπ' ἀλλήλους] Thucydides I. init. MORUS.

35, 4. ἐφ' ἑκατέρας Urb. ἐφ' ἑκάτερα Vulg. Ambr. In Panathenaica §. 44. c. 16. p. 241. d. quum legeretur πολλὰς πόλεις ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἠπείρου (recte Urb. τῶν ἠπείρων) καὶ μεγάλας ἔκτισαν, recte Wolfius correxit ἐφ' ἑκατέρας. Conf. ibid. §. 166. c. 67. p. 267. e. et Philip. §. 112. c. 47. p. 105. a. DIND.

35, 4. ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου] Intelligo, Athenienses in ora maritima et Europae et Asiae multas urbes condidisse. Exemplo sit Sestus et Abydus, in ponti Euxini angustiis Europam ab Asia dirimentis: quarum altera in Europa est, altera in Asia, mari intercedente. W.

35, 5. ἁπάσας Urb. Ambr. Vict. Scaph. πάσας Vulg.

35, 5. τὰς νήσους] Cycladas intelligit, e quibus Minois aetate Caras eiecerunt. Panath. §. 44. et Aristid. Panath. p. 20. qui Aristides, remotis ab ora Graeciae Barbaris, Aegaeum mare pacatum esse gloriatur, quod Wolfius e Thucydide (I, 8.) observarat: etsi Thuc. a Minoe expulsos esse tradidit (cf. Diod. Sic. IV, 6.), quod et Athenienses suo modo facere potuerunt, quanquam Minos fuit θαλαττοκράτωρ. Ceterum hoc beneficium denuo pluribus commendavit Panath. §. 166. e quo loco quaedam partes narrationis accuratius cognosci possunt. Totum autem bellum, quo Graecia amplificata est, ibid. §. 190. c. 76. p. 272. e. πόλεμον περὶ τὴν κτίσιν τῶν ἀποικιῶν appellat. MORUS.

35, 6. ἀμφοτέρους δὲ] Aristot. rhet. III. 9. (p. 182) locum memoriter sic protulit: ἀμφοτέρους δ' ὤνησαν, καὶ τοὺς ὑπομ. καὶ τοὺς ἀκολ. τῶν μὲν γὰρ πλείω τῆς οἴκοι προσεκτήσαντο, τοῖς δ' ἱκανὴν τὴν οἴκοι κατέλιπον. MORUS.

36, 4. περιεβάλοντο] *Omnem terram sibi vindicarunt, occuparunt.* Ergo tenuerunt ampliorem

τέχοντες. ὥστε καὶ τοῖς ὕστερον βουληθεῖσιν ἀποικίσαι τινὰς καὶ μιμήσασθαι τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν πολλὴν ῥαστώνην ἐποίησαν· οὐ γὰρ αὐτοὺς ἔδει κτωμένους χώραν
διακινδυνεύειν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν ὑφ᾽ ἡμῶν ἀφορισθεῖσαν, εἰς 48
37 ταύτην οἰκεῖν ἰόντας. καίτοι τίς ἂν ταύτης ἡγεμονίαν ἐπιδείξειεν ἢ πατριωτέραν τῆς πρότερον γενομένης πρὶν τὰς πλείστας οἰκισθῆναι τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἢ μᾶλλον συμφέρουσαν τῆς τοὺς μὲν βαρβάρους ἀναστάτους ποιησάσης, τοὺς δ᾽ Ἕλληνας εἰς τοσαύτην εὐπορίαν προαγαγούσης;

Οὐ τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ μέγιστα συνδιέπραξε, τῶν ἄλλων ὠλιγώρησεν, ἀλλ᾽ ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποιήσατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφὴν τοῖς δεομένοις εὑρεῖν, ἥνπερ χρὴ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικήσειν, ἡγουμένη δὲ τὸν βίον τὸν ἐπὶ τούτοις μόνον οὔπω τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχειν οὕτως ἐπεμελήθη καὶ τῶν λοι-

ea, quam ante incoluerant, regionem. Herodot. V. 25. πόλιν περιβαλέσθαι, *occupare*. Aristoteles προσκτήσασθαι posuit, quae est interpretatio. Morus.

36, 8. ὑφ᾽] Editt. aliquot veteres ἀφ᾽. Rarioris, ἀπό, exempla Thucyd. V. 37. ἐπεσταλμένος ἀπό τινος, *cui ab aliquo mandatum est*. Id. VIII, 48. τὰ πρασσόμενα ἀπὸ Ἀλκιβιάδου. Cf. Fischerus ad Wellerum p. 354. Morus. Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 490.

36, 9. ταύτην] Vid. ad §. 12. Morus.

37, 1. ἐπιδείξειεν om. a pr. m. Urb.

37, 2. πατριωτέραν] Vid. ad §. 25. Morus.

37, 2. τὰς add. Urb. Ambr. Vict.

37, 5. εἰς Urb. Ambr. Vict. ἐπὶ Vulg.

38, 2. ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποιήσατο — εὑρεῖν] Non video satis, qui locus hic sit infinitivo: itaque malim εὑροῦσα. Reperit autem Athen. civitas τοῖς δεομένοις τροφήν, quum iis, de quibus c. 9. dixit, hoc est τοῖς τοῦ βίου δεομένοις, effecerit εὐπορίαν, assignandis sedibus, ibid. De initiis agriculturae frugibusque omnino repertis iam c. 6. 7. 8. dictum erat. Morus. Infinitivum appositionis loco positum bene defendit Coray his exemplis: Euag. §. 28. c. 11. p. 194. b. λαβὼν δὲ ταύτην ἀφορμὴν — ἀμύνεσθαι. Busir. §. 15. c. 6. p. 224. b. ἤρξατο ἐντεῦθεν — καταλαβεῖν, qui locus etiam ob sententiae similitudinem conferendus est. Adde Encom. Hel. §. 20. c. 10. p. 212. a. ὀφείλειν τοῦτον τὸν ἔρανον, μηδενὸς ἀποστῆναι.

38, 4. καλῶς] καλῶν καλῶς Urb. Ambr.

38, 5. ἐπὶ τούτοις μόνον] Vita, quae his tantum rebus (victu et commoratione certa atque commoda) continetur. Morus.

38, 6. καὶ τῶν λοιπῶν] Vulgo alia ratione huius loci partes distinguuntur, sed ita iungendae videntur, ut haec fere edisserant: „Sed urbs nostra non substitit et acquievit in his, verum *initium quidem* beneficiorum eo fecit, quod victum indigentibus paravit, *quum autem* vitam hoc tantum instructam *nondum* putaret dignam, quam quis adamaret, tantam curam etiam *in reliquis* vitae bonis parandis posuit, ut paene omnia ei debeantur.“ Spohn.

πῶν ὥστε τῶν παρόντων τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθῶν, ὅσα μὴ παρὰ θεῶν ἔχομεν, ἀλλὰ δι᾽ ἀλλήλους ἡμῖν γέγονε, μηδὲν μὲν ἄνευ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας εἶναι, τὰ δὲ
39 *πλεῖστα διὰ ταύτην γεγενῆσθαι. παραλαβοῦσα γὰρ τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως ζῶντας καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβριζομένους, τοὺς δὲ δι᾽ ἀναρχίαν ἀπολλυμένους, καὶ τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῶν μὲν κυρία γενομένη, τοῖς δ᾽ αὐτὴν παράδειγμα ποιήσασα· πρώτη γὰρ καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτείαν*
40 *κατεστήσατο. δῆλον δ᾽ ἐκεῖθεν· οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες, καὶ βουληθέντες μετὰ λόγου καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους, ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ αὐτῶν. Καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τεχνῶν τάς τε πρὸς τἀναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμας καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὑροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα, χρῆσθαι τοῖς ἄλλοις*
41 *παρέδωκεν. Τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν οὕτω φιλοξένως* 11
κατεσκευάσατο καὶ πρὸς ἅπαντας οἰκείως ὥστε καὶ τοῖς χρημάτων δεομένοις καὶ τοῖς ἀπολαῦσαι τῶν ὑπαρχόντων

38, 8. *θεῶν* Urb. *τῶν θεῶν* Vulg. Ambr.

39, 1. *παραλαβοῦσα*] *Quum* (illo tempore, quo curam Graeciae suscepit) *accepisset*, nacta esset *Graecos*. Morus.

39, 2. *ἀνόμως ζῶντας*] Cicero pro Sext. 42. Inv. I. 2. Morus.

39, 2. *σποράδην οἰκοῦντας*] Encom. Hel. §. 35. c. 17. p. 214. e. de Theseo: *τὴν πόλιν σποράδην καὶ κατὰ κώμας οἰκοῦσαν εἰς ταυτὸν συνήγαγε.* Thucyd. II. 15. Saltem hinc discitur, quid sit *σποράδην*. Morus.

39, 5. *παράδειγμα ποιήσασα*] Vid. omnino Thucyd. II. 37. Morus.

39, 6. *νόμους ἔθετο*] Multa collegit Spanhem. ad Callim. H. in Cer. passim. Morus.

40, 1. *δῆλον δ᾽ ἐκεῖθεν*] Narrationi fidem conciliat exemplis Halirrhotii et Orestis, quae ut nota omnibus non exprimit. Fertur autem Mars Halirrhotium Neptuni f. ob violatam Alcippen filiam interfecisse et XII. diis iudicantibus esse absolutus (Apollod. Biblioth. III. 14, 2.). Orestes item parricidii causam in Areopago, Furiis accusantibus, dixisse et ipse etiam vicisse perhibetur. W.

40, 3. *ἐν τοῖς νόμοις*] *secundum leges.* Vid. Matthiae Gr. Gr. p. 1140.

40, 5. *αὐτῶν* Urb. Ambr. Vict. *τούτων* Vulg.

40, 5. *τἀναγκαῖα* Urb. *τὰ ἀναγκαῖα* Vulg. Ambr.

40, 7. *ἄλλοις* Urb. Ambr. Vict. *λοιποῖς* Vulg.

41, 2. *πρὸς ἅπαντας οἰκείως*] H. e. Coepit esse *κοινὴ πόλις* (c. 14.), in quam exteri omnes recipiebantur, *φιλόξενος*. Adde Thuc. II. 39. Morus.

41, 2. *ὥστε καὶ τοῖς — δεομένοις καὶ τοῖς — ἐπιθυμοῦσιν ἀμφοτέροις ἁρμόττειν*] Afferuntur haec in Bekkeri Anecd. 125, 13. et negligentius scripta [*καὶ τ. χρ. δ. κ. τ. ἀπολ. βουλομένοις*] apud Aristotelem Rhetor. III. 9, 7.

ἐπιθυμοῦσιν ἀμφοτέροις ἁρμόττειν, καὶ μήτε τοῖς εὐδαιμονοῦσι μήτε τοῖς δυστυχοῦσιν ἐν ταῖς αὑτῶν ἀχρήστως ἔχειν, ἀλλ᾽ ἑκατέροις αὐτῶν εἶναι παρ᾽ ἡμῖν, τοῖς μὲν ἡδίστας διατριβὰς, τοῖς δ᾽ ἀσφαλεστάτην καταφυγήν.

42 *Ἔτι δὲ τὴν χώραν οὐκ αὐτάρκη κεκτημένων ἑκάστων, ἀλλὰ* 49
τὰ μὲν ἐλλείπουσαν, τὰ δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν φέρουσαν, καὶ πολλῆς ἀπορίας οὔσης τὰ μὲν ὅπου χρὴ διαθέσθαι, τὰ δ᾽ ὁπόθεν εἰσαγαγέσθαι, καὶ ταύταις ταῖς συμφοραῖς ἐπήμυνεν· ἐμπόριον γὰρ ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάσατο, τοσαύτην ἔχονθ᾽ ὑπερβολήν, ὥσθ᾽ ἃ παρὰ τῶν ἄλλων ἓν παρ᾽ ἑκάστων χαλεπόν ἐστι λαβεῖν, ταῦθ᾽ ἅπαντα παρ᾽ αὐτῆς ῥᾴδιον εἶναι πορίσασθαι.

43 *Τῶν τοίνυν τὰς πανηγύρεις καταστησάντων δικαίως* 12
ἐπαινουμένων ὅτι τοιοῦτον ἔθος ἡμῖν παρέδοσαν, ὥστε σπεισαμένους πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰς ἔχθρας τὰς ἐνεστηκυίας διαλυσαμένους συνελθεῖν εἰς ταυτόν, καὶ μετὰ ταῦτ᾽ εὐχὰς καὶ θυσίας κοινὰς ποιησαμένους ἀναμνησθῆναι μὲν τῆς συγγενείας τῆς πρὸς ἀλλήλους ὑπαρχούσης, εὐμενεστέρως δ᾽ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον διατεθῆναι πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ τάς τε παλαιὰς ξενίας ἀνανεώσασθαι
44 *καὶ καινὰς ἑτέρας ποιήσασθαι, καὶ μήτε τοῖς ἰδιώταις*

Adverte *ἀμφοτέροις* **postpositum. Lucilius:** ***Et formosus homo fuit et famosus utrumque.*** **Dind.**

41, 5. *αὐτῶν* **Urb.** *ἑαυτῶν* **Vulg. Ambr.**

41, 7. *δ᾽ ἀσφαλεστάτην*] **libri** *δὲ ἀσφαλεστάτην.*

42, 3. *διαθέσθαι*] **Dorvillius ad Chariton. p. 269. (p. 362. ed. Lips.) vertit,** ***venum exponere et vendere.*** **Polyb. XIV. 7. praedam** *διατίθεσθαι* **mercatoribus. Morus. Eodem sensu substantivum** *διάθεσις* **legitur Busir. §. 14. c. 6. p. 224. Conf. Interprr. ad Harpocrationem s. v.** *Διάθεσις.* **Quod autem Vict. adscripsit,** *πωλῆσαι*, **interpretamentum hoc videtur, non lectio.**

42, 5. *ἐμπόριον*] **Thuc. II. 38.** *ἐπεισέρχεται ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα.* **Morus.**

42, 6. *κατεσκευάσατο* **Urb. Ambr.** *κατεστήσατο* **Vulg.**

42, 6. *ἔχονθ᾽ ὑπερβολὴν ὥσθ᾽* **Urb. Ambr.** *ὑπερβολὴν ἔχον ὥστε* **Vulg.**

43, 3. *σπεισαμένους*] **Appropinquante Olympicorum ludorum solennitate Elei per** *σπονδοφόρους* **civitatibus Graeciae indutias indicebant; de qua re vid. Thucyd. V. 50. Dissen ad Pind. Isthm. II. 35.**

43, 3. *πρὸς ἀλλήλους* **om. Urb.**

43, 4. *καὶ μετὰ ταῦτ᾽ εὐχὰς* **Urb. Ambr.** *καὶ μετὰ ταῦτα σπονδὰς* **Vict.** *μετὰ δὲ τοῦτο εὐχὰς* **Vulg.**

43, 9. *ἑτέρας* **Urb. Ambr.** *ἄλλας* **Vulg.**

44, 1. *τοῖς ἰδιώταις*] **Qui se non exercuerunt ad edenda ingenii,**

*μήτε τοῖς διενεγκοῦσι τὴν φύσιν ἀργὸν εἶναι τὴν διατρι-
βήν, ἀλλ' ἀθροισθέντων τῶν Ἑλλήνων ἐγγενέσθαι τοῖς
μὲν ἐπιδείξασθαι τὰς αὐτῶν εὐτυχίας, τοῖς δὲ θεάσα-
σθαι τούτους πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζομένους, καὶ μηδε-
τέρους ἀθύμως διάγειν, ἀλλ' ἑκατέρους ἔχειν ἐφ' οἷς
φιλοτιμηθῶσιν, οἱ μὲν ὅταν ἴδωσι τοὺς ἀθλητὰς αὑτῶν
ἕνεκα πονοῦντας, οἱ δ' ὅταν ἐνθυμηθῶσιν ὅτι πάντες
ἐπὶ τὴν σφετέραν θεωρίαν ἥκουσι, — τοσούτων τοίνυν
ἀγαθῶν διὰ τὰς συνόδους ἡμῖν γιγνομένων οὐδ' ἐν τού-
45 τοις ἡ πόλις ἡμῶν ἀπελείφθη. καὶ γὰρ θεάματα πλεῖ-
στα καὶ κάλλιστα κέκτηται, τὰ μὲν ταῖς δαπάναις ὑπερ-
βάλλοντα, τὰ δὲ κατὰ τὰς τέχνας εὐδοκιμοῦντα, τὰ δ'
ἀμφοτέροις τούτοις διαφέροντα· καὶ τὸ πλῆθος τῶν
εἰσαφικνουμένων ὡς ἡμᾶς τοσοῦτόν ἐστιν, ὥστ' εἴ τι ἐν*

virium, dexteritatisque specimina in iis conventibus et ludis. Morus.

44, 3. *ἀλλ' ἀθροισθέντων* Ambr. Dind. *ἀλλ' ἀθρ.* Urb. Bekk. *ἀλλὰ ἀθρ.* Vulg. *ἀθροίζειν*, quod Atticum esse docent grammatici, quum nusquam alibi in Isocrate praebeat liber Urbinas, hoc in loco prosodiam illam casui, non consilio deberi puto. Sic in eodem libro *ἀλῆται* scriptum in Busir. §. 39. c. 16. p. 229. a. sed *ἀλῆται* in Plataic. §. 46. c. 19. p. 305. c. Dind. Et *ἀλᾶσθαι* in Paneg. §. 168.

44, 3. *ἐγγενέσθαι* Urb. Ambr. *εἰς ἓν γενέσθαι* Vulg. Aperta est corruptelae origo ex scriptura veteri *ΕΝΓΕΝΕΣΘΑΙ.* quod pro *ἓν γενέσθαι* acceptum hebes aliquis corrector addita praepositione adiuvare studuit. In Antidosi §. 166. *ἐγγένοιτο* Urb. *ἂν γένοιτο* Vulg. Dind. Dindorfii opinionem de origine lectionis vulgatae confirmat Vict. in quo est *ἓν γενέσθαι*, omissa praepositione.

44, 4. *αὑτῶν* Urb. *αὐτῶν* Ambr. *ἑαυτῶν* Vulg.

44, 4. *εὐτυχίας*] Quidni *εὐεξίας*, ut §. 1.? Bekk. Quam coniecturam in textum recepit Dindorfius. At in lectione codicum non est quo offendaris. Vid. ad §. 1. A Victorio adscriptum est *ἐμψυχίας* f. *εὐψυχίας*.

44, 6. *ἀθύμως διάγειν*] *Ἄθυμος* est h. l. qui eo, quod alios excellere laudarique videt, *aegre fert*, se a nulla re laudabilem esse, *et sibi displicet.* Morus.

44, 6. *ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν*] *E qua re laudem sibi vindicare*, qua re gloriari, cuius possessione sibi placere *possint*. Morus. Coniunctivus iungitur cum relativo sine *ἄν*, quando res non in facto posita tam certa cogitanda sit quam si esset sensibus subiecta. Cf. Dissen. Disquis. Philol. Spec. I. p. 18. Bremi.

44, 7. *αὑτῶν* Urb. *αὐτῶν* Ambr. *ἑαυτῶν* Vulg.

44, 9. *ἐπὶ τὴν σφετέραν θεωρίαν*] *Sui spectandi gratia.* Animadverte pronomen possessivum pro genitivo *obiectivo* usurpatum; quod raro fit apud poëtas Graecos, rarissime apud prosaicos scriptores. Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 466. 2. Simul notandum est, si pronomen suo significatu positum esset, adiiciendum fuisse *αὐτῶν* e constanti Isocratis usu.

45, 5. *εἰσαφικνουμένων* Urb. Ambr. Vict. *ἀφικνουμένων* Vulg.

τῷ πλησιάζειν ἀλλήλοις ἀγαθόν ἐστι, καὶ τοῦθ' ὑπ' αὐτῆς περιειλῆφθαι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ φιλίας εὑρεῖν πιστοτάτας καὶ συνουσίαις ἐντυχεῖν παντοδαπωτάταις μάλιστα παρ' ἡμῖν ἔστιν, ἔτι δ' ἀγῶνας ἰδεῖν μὴ μόνον τάχους καὶ ῥώμης, ἀλλὰ καὶ λόγων καὶ γνώμης καὶ τῶν
46 ἄλλων ἔργων ἁπάντων, καὶ τούτων ἆθλα μέγιστα. πρὸς γὰρ οἷς αὐτὴ τίθησι, καὶ τοὺς ἄλλους διδόναι συναναπείθει· τὰ γὰρ ὑφ' ἡμῶν κριθέντα τοσαύτην λαμβάνει δόξαν ὥστε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαπᾶσθαι. χωρὶς δὲ τούτων αἱ μὲν ἄλλαι πανηγύρεις διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσαι ταχέως διελύθησαν, ἡ δ' ἡμετέρα πόλις ἅπαντα τὸν αἰῶνα τοῖς ἀφικνουμένοις πανήγυρίς ἐστιν.

47 Φιλοσοφίαν τοίνυν, ἣ πάντα ταῦτα συνεξεῦρε καὶ 13
συγκατεσκεύασε, καὶ πρός τε τὰς πράξεις ἡμᾶς ἐπαίδευσε καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπράϋνε, καὶ τῶν συμφορῶν

45, 6. *πλησιάζειν ἀλλήλοις — φιλίας — ἀγῶνας*] Haec accurate respondent superioribus, *εἰς ταυτὸν συνελθεῖν*, *ξενίαι* et *ἀγωνιζόμενοι*. Ergo, quaecunque commoda sunt conventuum Graeciae, ea deprehenduntur Athenis, quae urbs sempiterno conventui Olympico similis est, et *ἅπαντα τὸν αἰῶνα πανήγυρις*. Morus.

45, 7. *φιλίας — ἐντυχεῖν*] afferuntur in Bekkeri Anecd. 137, 10. Dind.

45, 8. *παντοδαπωτάταις* Urb. Ambr. Vict. *παντοδαπαῖς* Vulg. Superlativus huius adiectivi legitur etiam de Antid. §. 295. *γυμνάσια πλεῖστα καὶ παντοδαπώτατα*, et egregie restitutus est a Dindorfio in Busir. §. 12. c. 6. p. 223. e. *πλεῖστα καὶ παντοδαπώτατα*, pro *πλεῖστα καὶ παντοδαπὰ τἀγαθά*, quorum verborum ultimum et penultimi litteram finalem a correctore habet Urbinas, quum a prima manu scriptum fuerit vocabulum penitus diversum.

45, 9. *δ' ἀγῶνας*] libri *δὲ ἀγῶνας*.

45, 9. *μὴ* Urb. Ambr. *καὶ μὴ* Vulg.

46, 5. *διὰ πολλοῦ χρόνου*] *Post satis longi temporis intervallum*, ut Olympici, Pythici, Isthmici ludi statis temporibus repetuntur. Finitis ludis, domum quisque suam discedit. Sed Athenis perpetuus est hominum undiquaque congregatorum conventus, fitque semper, quod alibi fit tum, cum ludi celebrantur, per intervalla temporis longiora. Morus. Cfr. Viger. p. 587. et Hermann. ad eund. p. 856. sic etiam simplex *διὰ χρόνου*, vid. Wolf. in praefat. ad Orationem pro M. Marcello p. 27. Spalding. in Mus. antiquit. studios. P. I. p. 74 sq. Spohn.

46, 7. *πανήγυρίς ἐστιν*] Hospitibus nunquam deest quod Athenis cum voluptate et admiratione spectent. Sic quidam eleganter Romam *τῆς οἰκουμένης ἐπιτομὴν* appellavit. Nostrates item Norimbergam perpetuas nundinas esse dicunt. W.

47, 1. *Φιλοσοφίαν*] Qualem descripsit Cicero Tusc. V. 2. Morus.

47, 1. *συνεξεῦρε καὶ συγκατεσκεύασε*] *In inveniendo excolendoque adiuvit ingenium vel necessitatem.* Morus.

47, 3. *καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπράϋνε* om. pr. Urb.

*τάς τε δι᾽ ἀμαθίαν καὶ τὰς ἐξ ἀνάγκης γιγνομένας διεῖλε,
καὶ τὰς μὲν φυλάξασθαι, τὰς δὲ καλῶς ἐνεγκεῖν ἐδίδαξεν,
ἡ πόλις ἡμῶν κατέδειξε, καὶ λόγους ἐτίμησεν, ὧν πάντες
48 μὲν ἐπιθυμοῦσι, τοῖς δ᾽ ἐπισταμένοις φθονοῦσι, συνει-
δυῖα μὲν ὅτι τοῦτο μόνον ἐξ ἁπάντων τῶν ζώων ἴδιον
ἔφυμεν ἔχοντες, καὶ διότι τούτῳ πλεονεκτήσαντες καὶ τοῖς
ἄλλοις ἅπασιν αὐτῶν διηνέγκαμεν, ὁρῶσα δὲ περὶ μὲν
τὰς ἄλλας πράξεις οὕτω ταραχώδεις οὔσας τὰς τύχας
ὥστε πολλάκις ἐν αὐταῖς καὶ τοὺς φρονίμους ἀτυχεῖν καὶ
τοὺς ἀνοήτους κατορθοῦν, τῶν δὲ λόγων τῶν καλῶς καὶ
τεχνικῶς ἐχόντων οὐ μετὸν τοῖς φαύλοις, ἀλλὰ ψυχῆς
49 εὖ φρονούσης ἔργον ὄντας, καὶ τούς τε σοφοὺς καὶ τοὺς
ἀμαθεῖς δοκοῦντας εἶναι ταύτῃ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέ-
ροντας, ἔτι δὲ τοὺς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐλευθέρως τεθραμ-*

47, 4. *διεῖλε*] Discernere docuit. Morus.

47, 6. *λόγους*] Facultatem de partibus sapientiae, i. e. rebus divinis et humanis, probabiliter dicendi. Sic Xen. Mem. III. 3, 11. Idem IV. 6. *διαλεκτικὴν* appellat, et IV. 3, 12. *ἑρμηνείαν*: nam *λόγος* est eius, qui sensus animi interpretatur oratione et explicat. Vis eloquendi et oratio dicitur a Cicerone N. D. II. 59. Inv. I. 2. de Orat. I. 8. et alibi. Morus.

48, 3. *καὶ διότι* Urb. Ambr. Vict. Dind. *καὶ ὅτι* Vulg. Bekk. Contra *ὅτι* Urb. in Archidamo §. 16. c. 5. p. 119 b. *ἵν᾽ ἐπίστησθε ὅτι ταύτην ὑμᾶς τὴν χώραν ἐπιχειροῦσιν ἀποστερεῖν*, ubi Vulg. *διότι*. *ἐνθυμεῖ διότι — κινδυνεύειν ὑπάρχει* Isocrates *περὶ τοῦ ζεύγους* §. 43. c. 16. p. 355 e. *πᾶσι φανερὸν εἶναι διότι — κεκτημένοι τυγχάνομεν* Archidamo §. 24. c. 8. p. 120 d. Dind. Isocrates ubicunque *διότι* usurpavit, id fecisse videtur hiatus vitandi caussa. Post consonantes enim illa forma non legitur. Philip. §. 1. *μὴ θαυμάσῃς, ὦ Φίλιππε, διότι — ποιήσομαι.* De antid. §. 133. *ὁρᾷς τὴν φύσιν — ὡς διάκειται — καὶ διότι — φιλοῦσι.* Ibid. §. 263. *τὸν λόγον εἴρηκα, διότι — ἔχει.* Callim. §. 1. *μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ, διότι — λέγω.* Ibid. §. 31. c. 13. p. 377. *τῶνδε μνησθῆναι, διότι — εὐδοκίμησεν.* Epist. II. 22. p. 411 a. *οὕτως ἔχουσι πρὸς ἐμέ, διότι προσποιοῦμαι.* Sed Helen. §. 54. c. 25. p. 216 e. ubi legebatur, *διὰ τοῦτο μάλιστ᾽ εὐδοκιμοῦσαν διότι — ἐστίν*, recte Urbinas simplex *ὅτι* restituit. In orat. adv. Euthyn. §. 5. p. 401 a. malim scribi, *οὐκ ἔστι δι᾽ ὅτι ἂν ἐπήρθη*, cum Corayo, pro eo quod Bekkerus edidit *διότι*. Contra recipiendum est hoc ex Urbinate in Plataico §. 23. c. 10. p. 301 a. servato tamen ordine verborum, qui est in vulgata lectione, sic: *ἅπασι φανερὸν εἶναι* (*εἶναι φανερὸν* Urb.) *διότι* (*ὅτι* Vulg.) *προσήκει.* Conf. Archidam. §. 24.

48, 3. *τούτῳ*] *τούτων* Urb.

48, 6. *πολλάκις — κατορθοῦν*] Haec Aristoteles Rhet. III. c. 9. p. 182. ita effert: *συμβαίνει πολλάκις ἐν ταύταις καὶ τοὺς φρονίμους ἀτυχεῖν καὶ τοὺς ἄφρονας κατορθοῦν.*

48, 7. *κατορθοῦν*] Primas litteras a correctore habet Urb.

49, 3. *εὐθὺς* add. Urb. Ambr.

49, 3. *ἐλευθέρως τεθραμμένους*] Quibus inde a natalibus liberalior educatio contigit. Morus.

μένους ἐκ μὲν ἀνδρίας καὶ πλούτου καὶ τῶν τοιούτων
ἀγαθῶν οὐ γιγνωσκομένους, ἐκ δὲ τῶν λεγομένων μάλι-
στα καταφανεῖς γιγνομένους, καὶ τοῦτο σύμβολον τῆς παι-
δεύσεως ἡμῶν ἑκάστου πιστότατον ἀποδεδειγμένον, καὶ
τοὺς λόγῳ καλῶς χρωμένους οὐ μόνον ἐν ταῖς αὑτῶν δυ-
ναμένους, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐντίμους ὄντας.
50 τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν ἡ πόλις ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν
καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὥσθ' οἱ ταύτης μα-
θηταὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασι, καὶ τὸ τῶν Ἑλ- 51
λήνων ὄνομα πεποίηκε μηκέτι τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς δια-
νοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς
τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως
μετέχοντας.
51 Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ περὶ τὰ μέρη διατρίβειν ὑπὲρ ὅλων 14
τῶν πραγμάτων ὑποθέμενος μηδ' ἐκ τούτων ἐγκωμιάζειν
τὴν πόλιν ἀπορῶν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτὴν ἐπαινεῖν,

49, 4. ἀνδρίας] ἀνδρείας Ambr. cf. §. 145.

49, 7. ἀποδεδειγμένον] *Ostensum, monstratum nobis esse, et ab ipsa natura, et usu vitae*, ut c, 41. δέδεικται, i. e. *docuit usus.* Morus.

49, 8. λόγῳ Urb. Ambr. τῷ λόγῳ Vulg.

49, 8. δυναμένους] Rariori hîc significatione δύναμαι idem est quod μέγα δύναμαι vel δυνατός εἰμι, *potens sum.* Sic Lys. Epitaph. §. 12. οἱ δυνάμενοι opponuntur τοῖς ἀσθενεστέροις. Thucyd. IV. 105. πυνθανόμενος τὸν Θουκυδίδην — δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν. Idem VI. 39. οἱ δυνάμενοι, de optimatibus. Aristot. Rhet. II. c. 17. (p. 124): ἀνδρωδέστεροί εἰσι τὰ ἤθη οἱ δυνάμενοι τῶν πλουσίων, διὰ τὸ ἐφίεσθαι ἔργων ὅσα ἐξουσία αὐτοῖς πράττειν διὰ τὴν δύναμιν. conf. Lobeck ad Phryn. p. 197. Similis usus est verbi ἔχειν, quod interdum significat *rem habere*, *divitem esse.* Isocr. Areop. §. 83. πλείους εἰσὶν οἱ σπανίζοντες τῶν ἐχόντων. cf. ibid. §. 55. Archid. §. 67. Euthyn. §. 12. Zeune ad Viger. p. 256.

50, 1. δ' add. Urb. Ambr. Hunc putavi finem periodi: ἡ πόλις ἐτίμησε φιλοσοφίαν καὶ λόγους, συνειδυῖα μέν, ὁρῶσα δέ. Post τοσοῦτον non male δὲ addatur: nam antea dixerat: *Urbs nostra coluit philosophiam:* nunc addit: *Tantum autem alios hoc studio praestitit.* Morus.

50, 1. περὶ τὸ Urb. Ambr. περὶ τοῦ Vulg.

50, 1. περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν] *Quod ad philosophiam et dicendi facultatem attinet.* Morus.

50, 4. τῆς διανοίας] Intelligit φιλοκαλίαν, urbanitatis et elegantiae sensum, quem quivis esse ibi putat, ubi audit Graecum hominem, Graecas artes, Graecos mores. Morus.

50, 5. εἶναι Urb. τεκμήριον εἶναι Vulg. Ambr. qui post εἶναι repetiit δοκεῖν.

50, 7. μετέχοντας Urb. Ambr. Vict. μετασχόντας Vulg.

51, 2. ὑποθέμενος Urb. ὑποθέμενος ἐρεῖν Vulg. Ambr.

51, 3. τὰ πρὸς τὸν πόλεμον] Quam materiam laudis hic et Panathenaici pluribus locis tractare in-

ταῦτα μὲν εἰρήσθω μοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις φιλοτιμουμένους. ἡγοῦμαι δὲ τοῖς προγόνοις ἡμῶν οὐχ ἧττον ἐκ τῶν κινδύνων τιμᾶσθαι προσήκειν ἢ τῶν ἄλλων εὐεργε-
52 σιῶν. οὐ γὰρ μικροὺς οὐδ' ὀλίγους οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας ὑπέμειναν, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς καὶ μεγάλους, τοὺς μὲν ὑπὲρ τῆς αὑτῶν χώρας, τοὺς δ' ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσαν κοινὴν τὴν πόλιν παρέχοντες καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἀεὶ τῶν Ἑλλήνων
53 ἐπαμύνουσαν. Διὸ δὴ καὶ κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων, ὅτι τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν, ὥσπερ οὐ μετὰ τῶν ἐπαινεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοὺς τοιούτους. οὐ γὰρ ἀγνοοῦντες ὅσον διαφέρουσιν αἱ μείζους τῶν συμμαχιῶν πρὸς τὴν

stituit Isocrates, eam laudatori Atheniensium necessariam indicavit Aristoteles, Rhet. II. 22. (p. 137 sq.) *Πῶς ἂν δυναίμεθα ἐπαινεῖν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ μὴ ἔχοιμεν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἢ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, ἢ τὰ ὑπὲρ Ἡρακλειδῶν πραχθέντα, ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων.* Cicero quidem has res gestas *campum oratorum* dixit. V. Valckenar. ad Herodot. IX. 27. Morus.

51, 5. *ἡγοῦμαι δὲ — ἀκολουθεῖν ἀναγκασθεῖμεν* §. 99. Haec omnia repetuntur in oratione de Antidosi p. 322 — 332. Steph. et Cor. (p. 19—35. ed. Mustox. et Orell.). in Ambrosiano quidem cum exigua varietate lectionis, maiori vero in editionibus Mustoxydea prioribus et in cod. Laurentiano. Urbinas autem dumtaxat prima et extrema verba habet, intermediis omissis, quae tota expressit alius cod. Vaticanus (Δ), e quo tamen nihil varietatis attulit Bekkerus. Ex Antidosi plerumque satis habui, lectionem Ambrosiani indicare, quem per totum hunc locum Ambr. 1. (Paneg.) et Ambr. 2. (Antid.) signavi.

51, 5. *τοῖς προγόνοις* Urb. Ambr. 1. et 2. Vict. *τοὺς προγόνους* Vulg. Vid. ad §. 28.

51, 6. *κινδύνων* Urb. Ambr. 1. et 2. *κινδύνων τῶν πρὸς τὸν πόλεμον* Vulg.

52, 1. *οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας*] Lys. T. I. p. 113. *ἀγῶνες φανερώτατοι*, *celebratissima bella.* Morus.

52, 3. *αὑτῶν*] *ἑαυτῶν* Ambr. 2.

52, 5. *καὶ — ἐπαμύνουσαν*] Bekker. Anecd. 125, 18. Dind.

53, 1. *κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν*] Commentarii loco afferam verba Andocidis de pace §. 28. (p. 27. init.): *ἐκεῖνο δέδοικα μάλιστα, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸ εἰθισμένον κακόν, ὅτι τοὺς κρείττους φίλους ἀφιέντες ἀεὶ τοὺς ἥττους αἱρούμεθα, καὶ πόλεμον ποιούμεθα δι' ἑτέρους, ἐξὸν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς εἰρήνην ἄγειν.*

53, 3. *ὥσπερ — τοὺς λόγους ὄντας*] Accusativi absoluti. Sensus est: Quasi vero huiusmodi voces reprehensorum nostrae incogitantiae non adiuvent potius laudatores nostros. Morus. Cum particulis *ὡς* et *ὥσπερ* accusativi et genitivi absoluti participiorum nullo discrimine ponuntur. Vid. inprimis Matthiae Gr. Gr. §. 568 et 569. Isocrates post *ὥσπερ* accusativum ut h. l. usurpavit etiam supra §. 11. de big. §. 23. c. 23. p. 351 b. Aeginet. §. 30. c. 15. p. 390. Epist. IX. §. 15.

ἀσφάλειαν οὕτως ἐβουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ πολὺ τῶν ἄλλων ἀκριβέστερον εἰδότες τὰ συμβαίνοντ' ἐκ τῶν τοιούτων ὅμως ἡρούμεθα τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ παρὰ τὸ συμφέρον βοηθεῖν μᾶλλον ἢ τοῖς κρείττοσι τοῦ λυσιτελοῦντος ἕνεκα συναδικεῖν.

54 Γνοίη δ' ἄν τις καὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν ῥώμην τῆς πόλεως ἐκ τῶν ἱκετειῶν ἃς ἤδη τινὲς ἡμῖν ἐποιήσαντο. τὰς μὲν οὖν ἢ νεωστὶ γεγενημένας ἢ περὶ μικρῶν ἐλθούσας παραλείψω· πολὺ δὲ πρὸ τῶν Τρωικῶν, ἐκεῖθεν γὰρ δίκαιον τὰς πίστεις λαμβάνειν τοὺς ὑπὲρ τῶν πατρίων ἀμφισβητοῦντας, ἦλθον οἵ θ' Ἡρακλέους παῖδες καὶ μικρὸν πρὸ τούτων Ἄδραστος ὁ Ταλαοῦ, βασιλεὺς ὢν Ἄργους,

55 οὗτος μὲν ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ Θήβας δεδυστυχηκώς, 52

53, 6. ἐβουλευόμεθα Urb. Ambr. 1. et 2. ἐβουλευσάμεθα Vulg.

53, 8. ἡρούμεθα — συναδικεῖν] Auctor sententiae Lysias Epitaph. §. 12. p. 191 St. ἠξίουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον, ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζόμενοι τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι. Morus.

54, 1. τὴν ῥώμην τῆς πόλεως] Ante τῆς addunt τὴν Urb. Bekk. Dind. quod recepissem nisi genitivus ad praecedens quoque nomen, τὸν τρόπον, pertineret.

54, 2. ἡμῖν Urb. Ambr. 1. ἡμῶν Vulg. Ambr. 2. Augerus: ἱκετείας ποιεῖσθαί τινος, *alicui supplicare*. Adde Thucyd. III. 67. ἡμῶν ἱκετείαν ποιοῦνται, ubi nihil mutandum. Spohn. ἡμῶν negligenti librario excidit propter ἤδη τινές. Dind.

54, 3. ἐλθούσας] Ad hoc participium ἱκετείας supplendum, ad quod haec notio, quae abstracta ad ἐποιήσαντο intelligenda est, concrete capienda est: ἱκέτας ἐλθόντας. Bremi. His simul illustratur alius Isocratis locus, de Pace c. 39. (p. 184 b.): εἰδότες — τὰς φυγὰς τὰς ἐπὶ τῶν τριάκοντα γενομένας οὐ διὰ τοὺς συκοφάντας κατελθούσας.

54, 5. ὑπὲρ Urb. Ambr. 1. περὶ Vulg. Ambr. 2.

54, 7. Ἄδραστος ὁ Ταλαοῦ] Quia Talaus fuit Argonauta (Apoll. Rh. I. 118. Orph. Arg. 146.), ideoque vixit Herculis aetate: Adrastus, eius filius, aequalis Heraclidis, potuit paullo ante, quam Heraclidae e Peloponneso eiicerentur, ad Athenienses confugere. Morus.

55, 1. τῆς ἐπὶ Θήβας δεδ. Urb. Ambr. 1 et 2. δεδ. τῆς ἐπὶ Θήβας Vulg. Est haec expeditio illorum, qui plerumque οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας dicuntur, ab Aeschylo, Euripide, Statio celebrata, a Diod. Sic. IV. 64. 65. narrata. Laudavit Lysias Epitaph. §. 7—10. p. 191 St. virtutem Atheniensium in hoc bello. Cf. Isocr. Panath. §. 169 seqq. c. 70. p. 268. §. 172. c. 71. p. 269. quo loco ipse fatetur, se in Panegyrico aliter narrasse: quae diversitas in eo est, quod hoc loco Athenienses bello oppugnasse Thebas traduntur; in Panathenaico, missa legatione Thebanos permovisse, ut occisorum corpora humanda redderent. In Plataico §. 53. c. 21. p. 306 e. ubi eadem res exponitur, ambigue dicit, coactos esse Thebanos νομιμώτερον βουλεύεσθαι. Lysias primum legatione, deinde bello repetitos mortuos docet. Non pugnat Herodotus IX. 27. cum Argivorum ducem Polynicem

καὶ τοὺς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τελευτήσαντας αὐτὸς μὲν οὐ
δυνάμενος ἀνελέσθαι, τὴν δὲ πόλιν ἀξιῶν βοηθεῖν ταῖς
κοιναῖς τύχαις καὶ μὴ περιορᾷν τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ἀπο-
θνήσκοντας ἀτάφους γιγνομένους μηδὲ παλαιὸν ἔθος καὶ
56 πάτριον νόμον καταλυόμενον, οἱ δ' Ἡρακλέους παῖδες
φεύγοντες τὴν Εὐρυσθέως ἔχθραν, καὶ τὰς μὲν ἄλλας πό-
λεις ὑπερορῶντες ὡς οὐκ ἂν δυναμένας βοηθῆσαι ταῖς
ἑαυτῶν συμφοραῖς, τὴν δ' ἡμετέραν ἱκανὴν νομίζοντες εἶ-
ναι μόνην ἀποδοῦναι χάριν ὑπὲρ ὧν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἅπαν-
57 τας ἀνθρώπους εὐεργέτησεν. ἐκ δὴ τούτων ῥᾴδιον κατι-
δεῖν ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμο-
νικῶς εἶχε [καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ τῆς ἡγεμο-

appellat: hic enim, ab Eteocle fratre Thebis pulsus, ad Adrastum confugit, ab eoque exercitum accepit: quare primi ducum fuerunt οἱ περὶ τὸν Ἄδραστον καὶ Πολυνείκην. Diod. Sic. l. c. Morus.

55, 2. ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ] Sic in Plataico l. c. et Aristid. Panath. p. 24. Sed Xenoph. Hellen. VI. 5, 38. de eadem re ἐπὶ τῇ Καδμείᾳ. Sensus non variatur; ergo libri scripti sunt sequendi. Morus. Etiam in Helenae laudat. §. 31. c. 15. p. 214 b. ubi ante Bekkerum legebatur ὑπὸ τὴν Κ., nunc obtinet ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ.

55, 3. τὴν δὲ πόλιν Urb. Ambr. 1. τὴν δὲ π. ἡμῶν Vulg. τὴν δ' ἡμετέραν πόλιν Ambr. 2.

55, 5. ἀτ. γιγνομένους] In Panath. c. 70. ἀτ. γενομένους μ. παλ. ἔθ. κ. π. ν. καταλυόμενον. Spohn. Sepulturae ius magni aestimatum est apud veteres et sepulchrorum violatio gravissimum scelus habita: qui extremam miseriam et contumeliam indicarunt, insepultum abiici, a feris, volucribus aut piscibus devorandum. Accessit religio quaedam, quae ab Homero in fabula Elpenoris et Palinuri attingitur, animas scilicet insepultorum non posse acquiescere nec traiicere Stygiam paludem. Itaque in veteribus historiis, praesertim Graecorum, ἀναίρεσις τῶν νεκρῶν et a victis peti et a victoribus concedi solita est. W.

56, 1. οἱ δ' Ἡρακλέους παῖδες Urb. Ambr. 1 et 2. οἱ δὲ παῖδες Ἡρακλέους Vulg. Cfr. Philipp. c. 12. §. 33 sq. p. 89 a. Spohn.

56, 2. φεύγοντες] Heraclidarum eiectio e Peloponneso et reditus est antiquae historiae Graecae nobilissima pars. Diod. Sic. IV. 57. Cf. Lysias Epitaph. §. 11 sqq. (p. 191.) Aristides Panath. p. 17. Euripides in Heraclidis. Morus.

56, 4. ἑαυτῶν Urb. Ambr. 1 et 2. αὐτῶν alii Antidoseos libri, quos secutus est Dindorfius.

56, 6. εὐεργέτησεν Urb. Ambr. 2. εὐηργέτησεν Vulg. Ambr. 1. Hinc Hercules in Lucian. dial. Deor. 13. init. T. I. p. 236. Τοσαῦτα πεπόνηκα, inquit, ἐκκαθαίρων τὸν βίον, θηρία καταγωνιζόμενος, καὶ ἀνθρώπους ὑβριστὰς τιμωρούμενος. Morus.

57, 2. ἡγεμονικῶς εἶχε] *Par imperio fuit.* Vide ad §. 22. Morus.

57, 3. ἀμφισβητεῖ τῆς Ambr. 1. ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς Vulg. Ambr. 2. Vide ad §. 20. Ceterum omnia haec καὶ νῦν — τῆς ἡγεμονίας, omissa in Urbinate et libris Antidoseos vulgatis, uncis inclusit Bekkerus; traducta huc esse ex §. 20. monuit Dindorfius.

νίας]· τίς γὰρ ἂν ἱκετεύειν τολμήσειεν ἢ τοὺς ἥττους αὐτοῦ ἢ τοὺς ὑφ᾽ ἑτέροις ὄντας, παραλιπὼν τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας, ἄλλως τε καὶ περὶ πραγμάτων οὐκ ἰδίων ἀλλὰ κοινῶν καὶ περὶ ὧν οὐδένας ἄλλους εἰκὸς ἦν ἐπιμεληθῆναι πλὴν τοὺς προεστάναι τῶν Ἑλλήνων ἀξιοῦντας;
58 ἔπειτ᾽ οὐδὲ ψευσθέντες φαίνονται τῶν ἐλπίδων δι᾽ ἃς κατέφυγον ἐπὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν. ἀνελόμενοι γὰρ πόλεμον ὑπὲρ μὲν τῶν τελευτησάντων πρὸς Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους πρὸς τὴν Εὐρυσθέως δύναμιν, τοὺς μὲν ἐπιστρατεύσαντες ἠνάγκασαν ἀποδοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι, Πελοποννησίων δὲ τοὺς μετ᾽ Εὐρυσθέως εἰς τὴν χώραν ἡμῶν εἰσβαλόντας ἐπεξελθόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι κἀκεῖνον τῆς ὕβρεως
59 ἔπαυσαν. θαυμαζόμενοι δὲ καὶ διὰ τὰς ἄλλας πράξεις, ἐκ τούτων τῶν ἔργων ἔτι μᾶλλον εὐδοκίμησαν. οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν, ἀλλὰ τοσοῦτον τὰς τύχας ἑκατέ-

57, 4. τίς — τολμήσειεν Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. τίνες — τολμήσαιεν Vulg.

57, 4. αὐτοῦ Urb. Ambr. 2. αὐτῶν Vulg. Ambr. 1.

57, 5. παραλιπὼν Urb. Ambr. 1 et 2. sic ut iam editio princeps; παραλιπόντες Vulg.

57, 8. τοὺς — ἀξιοῦντας Ambr. 1 et 2. Vict. τοὺς — ἀξιοῦν Urb. τῶν — ἀξιούντων Vulg.

58, 2. πόλεμον Urb. Ambr. 1 et 2. τὸν πόλεμον Vulg.

58, 5. ἐπιστρατεύσαντες ἠνάγκασαν] Isocrates h. l. facit cum Euripide in Supplic., quem Plutarchus falsi arguit in Theseo c. 28. (οὐχ ὡς Εὐριπίδης ἐποίησεν, μάχῃ τῶν Θηβαίων κρατήσας, ἀλλὰ πείσας καὶ σπεισάμενος·) et in Helenae Encom. §. 31. c. 15. p. 214 b. (quanquam in Panathenaico aliam sententiam tueri videtur) itemque Pausan. Attic. c. 39. Wendl.

58, 5. ἀποδοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς] Iustin. VI. 6. *Corpora interfectorum ad sepulturam poscere, est apud Graecos signum victoriae traditae.* Morus.

58, 6. Πελοποννησίων — ἐνίκησαν] Bekkeri Anecd. 142, 1. Dind.

59, 2. οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν] Omittunt haec pr. Urbinas et in Antidosi Laurentianus. Sensus verborum videtur: Non vix et aegre, non ita, ut parum abfuerit quin non perficerent, rem perfecerunt, sed cet. Παρὰ μικρὸν fieri proprie dicitur id, quod utrum fiat necne pendet e parvo momento. Unde necessario duplex oritur significatio, vel, *vix ac ne vix quidem*, vel, *propemodum*. Nostro in loco priorem praetuli, quae unice vera est in locutione παρὰ μικρὸν σώζεσθαι (Arist. rhet. I. c. 11. p. 60), et similibus. Altera vero obtinet in formula παρὰ μικρὸν ἐλθεῖν seq. infinitivo, ut, παρὰ μικρὸν ἤλθομεν ἐξανδραποδισθῆναι, *parum abfuit quin urbs nostra excinderetur*, Areop. §. 6. c. 3. p. 141. de Pace. §. 78. c. 27. p. 174. παρὰ μικρὸν ἦλθον ἄκριτος ἀποθανεῖν Trapez. §. 42. c. 22. p. 367. Aeginet. §. 22. c. 12. p. 388 e. et in his, ταύτην τὴν πολιτείαν σαλεῦσαι καὶ λυθῆναι παρὰ μικρὸν ἐποίησεν, de Pace §. 95. c. 32. p. 178.

ρων μετήλλαξαν, ὥσθ᾽ ὁ μὲν ἱκετεύειν ἡμᾶς ἀξιώσας βίᾳ τῶν ἐχθρῶν ἅπανθ᾽ ὅσων ἐδεήθη διαπραξάμενος ἀπῆλθεν, Εὐρυσθεὺς δὲ βιάσασθαι προσδοκήσας αὐτὸς αἰχμά-
60 λωτος γενόμενος ἱκέτης ἠναγκάσθη καταστῆναι, καὶ τῷ μὲν ὑπερενεγκόντι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὃς ἐκ Διὸς μὲν γεγονὼς ἔτι δὲ θνητὸς ὢν θεοῦ ῥώμην ἔσχε, τούτῳ μὲν ἐπιτάττων καὶ λυμαινόμενος ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσεν, ἐπειδὴ δ᾽ εἰς ἡμᾶς ἐξήμαρτεν, εἰς τοσαύτην κατέστη 53
μεταβολήν, ὥστ᾽ ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκείνου γενόμενος ἐπονειδίστως τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

59, 4. βίᾳ τῶν ἐχθρῶν Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. βίᾳ τῶν ἐχθ. κρατήσας Vulg.

59, 6. βιάσασθαι] An βιάσεσθαι? Morus. Hanc Mori coniecturam in textum receperunt Coray et Orellius. Ac futurum quidem infinitivi, vel aoristum addita particula ἄν, cum verbis *sperandi* et ratio flagitat et usus; sed contra libros scriptos inferre nolui. Alia quoque praeter hoc aoristi exempla apud Isocratem leguntur; in orat. adv. Euth. §. 15. c. 10. p. 402 e. ἤλπιζε πράξασθαι, pro quibus verbis Coray scripsit ἐλπίσαι πράξεσθαι, illud e coniectura Hier. Wolfii, hoc e sua; ad Demon. §. 24. p. 7 a. ἔλπιζε — γενέσθαι, ubi Coray ex aliorum correctione edidit γενήσεσθαι. Huc pertinet etiam ἐπίδοξος ὢν τυχεῖν in Archidamo §. 8. c. 3. p. 117 e. et quod legitur infra §. 141. ἐλπὶς ἐστιν ἕτερον ἀποστῆναι. In Antidosi autem §. 312. c. 28. p. 344 a. pro γενέσθαι προσεδόκησεν futurum γενήσεσθαι restitutum est e codd. Urbinate et Vaticano; itemque Panath. §. 107. c. 39. p. 255 e. ex Urbinate κατασχήσειν ἤλπισαν pro κατασχεῖν. Conf. Lobeck ad Phrynichum p. 133. et p. 752. Matthiae Gr. §. 501. p. 950 sq.

59, 7. γενόμενος Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. γενονὼς Vulg.

60, 2. ὑπερενεγκόντι] ὑπενεγκόντι pr. Urb.

60, 2. μὲν γεγονὼς Urb. μὲν γεγονὼς ἦν Ambr. 1. μὲν ἦν γενονὼς Vulg. Ambr. 2.

60, 3. θεοῦ ῥώμην] Sic in Philippica (p. 105 d.): λέγω δ᾽ οὐχ ὡς δυνησόμενον ἁπάσας σε μιμήσασθαι τὰς Ἡρακλέους πράξεις. οὐδὲ γὰρ ἂν τῶν θεῶν ἔνιοι δυνηθεῖεν. W.

60, 3. ἔσχε Urb. Ambr. 1 et 2. εἶχε Vulg.

60, 3. τούτῳ — λυμαινόμενος] Solet fere accusativo iungi λυμαίνεσθαι, v. ind., sed et dativo, ut contra Lochit. §. 9. c. 9. p. 397. ἡ ὕβρις ὅλοις τοῖς πράγμασι λυμαινομένη. Xen. Hell. II. 3. 17. λυμ. τῇ καταστάσει. Dem. cor. c. 95. λυμ. τοῖς ὅλοις. Cf. Ernest. ad Xen. Mem. I. 3, 6. Morus. Nolim nostrum locum exemplum verbi λυμαίνομαι cum dativo constructi putare, non magis quam in Antidosi §. 119. e verbis τοῦτο συντάξαι καὶ χρήσασθαι quisquam verbum χρῶμαι accusativum assumere colliget. Pronomen ad proximum tantummodo verbum pertinet, ad alterum vel eodem casu vel diverso supplendum (vid. Matthiae Gr. §. 428. 2. ubi quae de substantivis monuit vir cl. de omnibus nominibus valent.). Praeter locum a Moro allatum unus dumtaxat apud Isocratem reperitur, quo λυμαίνομαι dativo revera iunctum est, Cypr. §. 18. c. 5. p. 30. λυμαίνονται τοῖς κοινοῖς.

60, 5. δ᾽ εἰς] libri δὲ εἰς.

60, 6. ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκείνου γενόμενος] *Subiectus Heraclidis est, iis succubuit.* Cf. Panath.

61 Πολλῶν δ' ὑπαρχουσῶν ἡμῖν εὐεργεσιῶν εἰς τὴν πό- 16
λιν τὴν Λακεδαιμονίων, περὶ ταύτης μόνης μοι συμβέβηκεν εἰπεῖν· ἀφορμὴν γὰρ λαβόντες τὴν δι' ἡμῶν αὐτοῖς γενομένην σωτηρίαν οἱ πρόγονοι μὲν τῶν νῦν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευόντων, ἔκγονοι δ' Ἡρακλέους, κατῆλθον μὲν εἰς Πελοπόννησον, κατέσχον δ' Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα

§. 194. (c. 78. p. 273.) et Wesseling. ad Diod. Sic. IV. 57. Morus.

61, 1. ἡμῖν εὐεργ. Urb. Ambr. 1 et 2. εὐεργ. ἡμῖν Vulg.

61, 2. τὴν Λακ. Urb. Ambr. 2. Vict. τῶν Λακ. Vulg. Ambr. 1. In Plataic. §. 15. c. 8. p. 399 c. scribendum τὸν δῆμον τὸν [editum est τῶν] Ἀθηναίων. Dind. Ut enim ante genitivum articulus regentis nominis est repetendus, ita nominibus propriis gentium ab Isocrate non addi solet. Ex qua lege praeter locum a Dindorfio correctum emendanda erunt etiam haec: τὸν νόμον τῶν (scrib. τὸν) Αἰγινητῶν Aeginet. §. 12. c. 4. p. 386 e. τὸν βασιλέα τῶν (scrib. τὸν) Ἀργείων Panath. §. 173. c. 71. p. 269. Quae praeterea utrique regulae parti adversantur in iis locis reperiuntur, ubi codex Urbinas nos deficit, ut: τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων Cypr. §. 24. c. 6. p. 31. ubi Urb. genitivum omisit; τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων de big. §. 1. cuius orationis initium Urbinati deest. Ab altera tantum parte aberratum est in his: ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις Archid. §. 30. c. 10. p. 121. ubi articulus insertus videtur ad hiatum vitandum; τὸν τῶν Λακεδαιμονίων ἐπαινέτην Panath. §. 237. c. 93. p. 281. ubi τῶν delendum videtur; τοὺς Ἴωνας Paneg. §. 122. §. 156. τοὺς Θεσπιέας καὶ τοὺς Ταναγραίους Plat. §. 9. c. 6. p. 298. Unum autem ex nominibus gentilibus (οἱ Ἕλληνες) in assumendo articulo prorsus sequitur rationem appellativorum. Conf. quae monuimus Excursu IV. edit. Brem.

61, 2. συμβέβηκεν] *Ita factum est*, *'res ita tulit*, ut de hoc uno beneficio dicerem. Nam huius beneficii commemoratio erat consilio dicentis inprimis opportuna. Morus.

61, 3. ἀφορμὴν] Nam beneficio a nobis exhibito nituntur commoda Lacedaemoniorum, quibus adhuc utuntur. Morus.

61, 4. οἱ πρόγονοι μὲν τῶν — βασιλευόντων] h. e. *Heraclidae*, quorum stemma, quatenus huc pertinet, sic decurrit: Hercules: Hyllus: Cleodaeus: Aristomachus: Aristodemus: Eurysthenes et Procles. Hinc duae regiae familiae Lacedaemoniae, Eurysthenidarum et Proclidarum. Herod. VI. 52. VII. 204. VIII. 131. Morus.

61, 5. ἔκγονοι] In Antidosi [deteriores editiones, in Panegyrico Vict.] ἔγγονοι, ut apud Demosth. de cor. T. I. p. 290. edit. Reisk. Ἡρακλέους ἔγγονοι, al. ἔκγονοι, de hac ipsa re, confusione fere constanti. Credo igitur Alberto ad Hesych. in ἔκγονα et ἔγγονα, item Ernestio ad Callim. Epigr. 29. T. I. p. 237. et ad Hom. Od. γ'. 123. et Oudendorpio ad Thom. Mag. p. 849. utrumque verbum promiscue *filios et nepotes*, omninoque posteros notare: etsi nonnulli ἔκγονον de filio, ἔγγονον de nepotibus explicari volunt. Cf. Dorvill. ad Charit. p. 327. ed. Lips. Certe hoc loco παῖδες, ἔκγονοι, ἔγγονοι Ἡρακλέους sunt inprimis filii proprie dicti, (nam agitur de aetate Eurysthei, qui Herculi aequalis fuit,) intellectis tamen etiam familiis. Morus. De discrimine horum verborum conf. Schneider ad Platonis Polit. p. 364 E. Ab Isocrate vox ἔγγονος est aliena.

61, 5. μὲν om. pr. Urb.

καὶ Μεσσήνην, οἰκισταὶ δὲ Σπάρτης ἐγένοντο, καὶ τῶν παρόντων ἀγαθῶν [αὐτοῖς] ἁπάντων ἀρχηγοὶ κατέστησαν.
62 ὧν ἐχρῆν ἐκείνους μεμνημένους μηδέποτ᾽ εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰσβάλλειν ἐξ ἧς ὁρμηθέντες [αὐτῶν οἱ πρόγονοι] τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεκτήσαντο, μηδ᾽ εἰς κινδύνους

61, 7. *Μεσσήνην* Urb. Ambr. 2. *Μεσήνην* Vulg. Ambr. 1, et in Antidosi Laurentianus. Monuit ad Pausan. Gr. p. 568. Sylburgius, diplasiasmum literae in talibus poeticum esse: nam aetas prisca literas non facile duplicavit. De conditis his regnis v. Pausan. Gr. p. 151. 205. 284. Morus. Heynius ad Apollodor. Bibl. I. 7. 9. simplici σ scribendum esse hoc nomen censet, et quodammodo ei assentitur Dorvillius ad Chariton. p. 254. ed. Lips. Sed duplici σ usitatior scriptura, vid. I. Casaubon. ad Polyb. III. p. 120. Wass. ad Thucyd. VI. 74. Coray ad nostr. loc. Eustath. ad Dionys. Perieget. v. 411. et ad Hom. Il. p. 294. l. 46. Odyss. p. 1899. l. 51 sq. ed. Rom. Tzschuck. ad Pomp. Mel. Vol. III. P. II. p. 236. Ita etiam in numis cfr. Wass. l. l. Rasche Lex. num. Vol. III. P. I. p. 592 sq. Spohn. Aristophanes Lysistr. v. 1141.

στρατιὰν προσαιτῶν· ἡ δὲ Μεσσήνη τότε —.

Dind.

61, 8. *ἀγαθῶν αὐτοῖς ἁπάντων* Urb. Ambr. 1 et 2. *αὐτοῖς ἀγ. ἁπάντων* Vulg. *ἀγαθῶν ἁπάντων αὐτοῖς* Laurentianus et alii. Pronomen, cuius sedem toties permutarunt librarii quoties fieri potuit, valde mihi suspectum est. Quare ut minime necessarium uncis seclusi.

61, 8. *ἀρχηγοὶ κατέστησαν*] Isocrates, auxilium hoc Heraclidis praestitum contra Eurysthea exaggerans, iungit oratorio more cum vero reditu, hac ratione, quod, nisi tunc Athenienses eos servassent, redire nunquam potuissent. Quare, addit, oportebat Lacedaemonios dein huius beneficii memores nunquam hanc terram invadere, ex qua profecti ipsorum maiores ad illam devenerunt fortunam. Isocratem sequitur Aelian. Var. Hist. IV. 5. ubi vid. Perizon. Wendl.

62, 2. *εἰσβάλλειν* Ambr. 2. *εἰσβαλεῖν* Urb. Ambr. 1. Bekk. Dind. *ἐμβαλεῖν* Vulg. Praesens recepi propter reliquos infinitivos *καθιστάναι — διδόναι — ἀξιοῦν*. Verba *εἰσβάλλειν* et *ἐμβάλλειν* saepissime a librariis confusa sunt. Ab Isocrate illud tantum non ubique ponitur intransitive, de hostili impetu, hoc transitivè, significatione metaphorica. (Exempla utriusque omnia enumeravi in Indice). Quare corrigenda puto quae sola obstant, in orat. de Pace §. 84. c. 29. p. 175. *Λακεδαιμονίων ἐμβεβληκότων* (leg. *εἰσβ.*) *εἰς τὴν χώραν*, et in Panath. §. 55. c. 18. p. 244. *Λακεδαιμονίους — εἰς τοιαύτας καὶ τοσαύτας συμφορὰς εἰσέβαλον*, ubi restituenda est Vulgata lectio *ἐνέβαλον*.

62, 2. *αὐτῶν οἱ πρόγονοι* om. Ambr. 1., in Antidosi omnes; et facile iis caremus; in Urbinate deest dumtaxat *αὐτῶν*.

62, 3. *τοσ. εὐδαιμονίαν κατεκτήσαντο* Ambr. 1 et 2. *τοσ. εὐδαιμονίαν ἐκτήσαντο* alii Antidoseos libri; *τοσ. εὐδαιμονίαν κατεστήσαντο* Urb. Bekk. Dind. *εἰς τοσ. εὐδ. κατέστησαν* Vulg. *εἰς τοσ. εὐδ. κατέστησαν. τὸ* (sic) Scaph. Ex his lectionibus quae genuina sit et quomodo ceterae ex illa fluxerint, facile est intellectu. Neque quemquam perturbet Dindorfii annotatio: „*κατεκτήσαντο* Ambrosianus, ut infra §. 182. in Urb. *καταχτήσασθαι* scriptum pro *καταστήσασθαι*. Sed §. 108. *ῥᾴθυμον αὐτοῖς κατεστήσαντο τὸν βίον.* intacta reliquerunt librarii. Multiplex est in Isocratis scriptis usus verbi *καταστήσασθαι*, quo is

καθιστάναι τὴν πόλιν τὴν ὑπὲρ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους προκινδυνεύσασαν, μηδὲ τοῖς μὲν ἀπ᾽ ἐκείνου γεγονόσι διδόναι τὴν βασιλείαν, τὴν δὲ τῷ γένει τῆς σωτη-
63 *ρίας αἰτίαν οὖσαν δουλεύειν αὐτοῖς ἀξιοῦν. Εἰ δὲ δεῖ τὰς χάριτας καὶ τὰς ἐπιεικείας ἀνελόντας ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐπανελθεῖν καὶ τὸν ἀκριβέστατον τῶν λόγων εἰπεῖν, οὐ δή που πάτριόν ἐστιν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπήλυδας τῶν αὐτοχθόνων, οὐδὲ τοὺς εὖ παθόντας τῶν εὖ ποιησάντων, οὐδὲ τοὺς ἱκέτας γενομένους τῶν ὑποδεξαμένων.*

64 *Ἔτι δὲ συντομώτερον ἔχω δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. τῶν* 17
μὲν γὰρ Ἑλληνίδων πόλεων χωρὶς τῆς ἡμετέρας, Ἄργος καὶ Θῆβαι καὶ Λακεδαίμων καὶ τότ᾽ ἦσαν μέγισται καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσι. φαίνονται δ᾽ ἡμῶν οἱ πρόγονοι τοσοῦτον ἁπάντων διενεγκόντες, ὥσθ᾽ ὑπὲρ μὲν Ἀργείων

mirum quantum delectatus est. De qua re dicturus sum ad orationem de pace §. 69. (c. 23. p. 173 a.) *τὴν ἀρχὴν ταύτην καταστήσασθαι.* Alterum autem illud *κατακτήσασθαι* tanto magis aspernamur, quod verbum *κατακτήσασθαι* ab Isocrate alienum est.“ Nam quum Graeco scriptori verbum graecum duobus in locis optimis codicibus et sensu firmatum abiudicare iniustum est, tum neque quae attulit verbi *καταστήσασθαι* exempla, neque etiam reliqua, quotquot apud Isocratem leguntur, nostro loco sunt similia. *Εὐδαιμονία* enim et *πλοῦτος* non *instituuntur*, sed *acquiruntur*. Sic in Archidamo §. 49. c. 22. p. 126. legimus: *πολλοὺς οἶδα διὰ τὸν πόλεμον μεγάλην εὐδαιμονίαν κτησαμένους.* Demosth. Olynth. III. §. 26. *μεγάλην ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν.* Conf. ad §. 182.

62, 5. *γεγονόσι* Ambr. 1 et 2. *γεγονῶσι* Vict. *γεγονόσιν* Urb. *γενομένοις* Vulg.

62, 7. *δουλεύειν*] *Esse in imperio, parere iis*, quod apud Caesarem B. G. centies est *servire*. Cic. Flacc. c. 28. Iudaeam dicit *servam factam* (al. male, *servatam*), quoniam Romano imperio subiecta est. Ita Lycurg. in Leocr. c. 15. *πόλις δούλη οὖσα.* Alios locos v. in ind. in *δουλεία, καταδουλοῦν.* Morus.

62, 7. *αὑτοῖς* Urb. *αὐτοῖς* Ambr. 1 et 2. Vict. *ἑαυτοῖς* Vulg.

62, 7. *ἀξιοῦν*] *ἄξιον* pr. Urb.

63, 1. *εἰ δὲ δεῖ — ἐπανελθεῖν*] Sed si, omissa a nobis mentione gratiarum (quas Lacedaemonii nobis debent) aequitatisque (qua erga nos uti debent), redeundum est ad caput rei (quae hac oratione tractatur, h. e. ad quaestionem de iure principatus postulandi), si res ipsa plane urgenda est (qualis est per se, summo iure, per naturam rei): non doceri potest, repetendo rem inde a maiorum factis, ius imperii esse — —. Est ergo *ἀναιρεῖν* h. l. *tollere, omittere, non commemorare, praetermittere.* Post *ἀνελόντας* intelligendum *ἡμᾶς.* Morus.

63, 3. *τῶν λόγων*] *λόγον* omnes Antidoseos libri.

63, 4. *οὐ δή — αὐτοχθόνων*] Bekkeri Anecd. 148, 1. Dind.

64, 1. *συντομώτερον* Urb. Ambr. 2. Vict. *συντομωτέρως* Vulg. Ambr. 1. Vid. ad §. 109.

64, 4. *διατελοῦσι*] Wolfius in Castig. ante *διατελοῦσι* addi vult *οὖσαι*, quasi non possit ex *ἦσαν* repeti. Morus.

64, 5. *ὥσθ᾽ — συνηθείη.*]

δυστυχησάντων Θηβαίοις, ὅτε μέγιστον ἐφρόνησαν, ἐπι-

Duplex ὥστε in hac periodo etsi sic positum videri potest, ut altero loco post longius hyperbaton significet, *ut inquam*: tamen priori loco non aptum est. Periodus sic cohaeret: Maiores nostri alios omnes tantum praestiterunt, imperando, vincendo, servando, (hic est modus, quo praestiterunt alios), ut nemo videatur de opibus Atheniensium illo tempore clarius dicere posse, quam si res illas commemoret. Ergo inter τὸ praestare et ea verba, quae modum praestandi exprimunt, non potuit ὥστε intermedium poni, quia illae duae notiones, *praestare* aliquem *aliqua re*, non solent divelli ullius linguae consuetudine: quod statim sentiet, qui locum in aliam linguam transtulerit. Hinc prius ὥστε inclusi, quod Angerus postea emovit textu. Quod autem Wolfius in Castig. pro ὥστε ἐπέταξαν dictum indicavit, neglecta ob numeros constructione, id continet excusationem omnium vitiorum. Non sic numerose scribunt, ut grammaticae damnum fiat. Quis unquam ὥστε iunxit participio? Itaque punctum post διασώσαντες, quod hoc loco in omnibus editionibus est, stare non debet. Morus. Coray prius ὥστε cum Moro et Augero delevit, Langius p. 71 edit. suae posterius inclusit, p. 564 haud inutile declaravit, p. 75 sq. in Corrig. et Addend. commode ferri posse et prius potius includendum esse censuit. Ioh. Casp. Orellius in orat. de permut. p. 222 defendit, pleonastice positam esse h. voc. putans, sed quod attulit exemplum ex Archidam. c. 2. §. 4. p. 116 e. id nihil probat. Quum hanc voculam ὥστε codd. non solum hic, sed etiam in orat. de permut., praeter Laurentianum, in utroque loco egregio consensu tueantur, equidem puto eam non e librarii cuiusdam aut ignorantia aut incuria ortam esse, neque igitur statim eiiciendam. Huic loco non quidem alius c. IV extr. (§. 9. p. 84) ad Philipp. tam similis est, εὕρισκον οὐδαμῶς ἂν ἄλλως αὐτὴν ἡσυχίαν ἄγουσαν, πλὴν εἰ δόξειε ταῖς πόλεσι ταῖς μεγίσταις, διαλυσαμέναις τὰ πρὸς σφᾶς αὐτάς, εἰς τὴν Ἀσίαν τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν, καὶ τὰς πλεονεξίας, ἃς νῦν ἀξιοῦσι παρὰ τῶν Ἑλλήνων αὐταῖς γίγνεσθαι, ταύτας εἰ παρὰ τῶν Βαρβάρων ποιήσασθαι βουληθεῖεν, quam qui legitur Euagor. c. 33. (§. 81. p. 207): χρὴ δ' οὐκ ἀγαπᾶν εἰ τῶν παρόντων τυγχάνεις ὢν ἤδη κρείττων, ἀλλ' ἀγανακτεῖν, εἰ (τοιοῦτος μὲν αὐτὸς ὢν τὴν φύσιν, γεγονὼς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ Διός, τὸ δ' ὑπογυιότατον (ita scribas,) ἐξ ἀνδρὸς τοιούτου τὴν ἀρετήν,) εἰ [εἰ deletum est a Bekkero ex auctoritate optimorum codd.] μὴ πολὺ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων, καὶ κ. τ. λ. Hinc saltem videmus non plane alienam fuisse ab Isocrate eam struendi rationem, quam codd. exhibent, neque statim delendum, neque cum Moro et Langio includendum [ὥσθ'], neque in ὡς mutandum esse hoc vocabulum, quanquam Isocrates ὡς saepissime cum participiis coniungat. Spohn. Utrum magis hic locus editores an editores locum torserint, difficile dictu. Mihi quidem unus Hier. Wolfius verum perspexisse videtur, qui in Castigatt. breviter ut solet adnotavit haec, „ὥστε etc. ἐπιτάττοντες) ἀντὶ τοῦ ἐπέταξαν." Sed eidem non assentior, ubi addit: „videtur numeros spectasse potius quam constructionem." Est enim in his verbis attractio quaedam, quum quae pendere debebant ex interpositis τοσοῦτον διενεγκόντες ὥστε ea constructionem sequantur verbi primarii φαίνονται. Cuius attractionis aliud exemplum idque simillimum afferam ex Isaei oratione de Astyphili haered. §. 16. (p. 76): ἐπιδείξω ὑμῖν ἔχθιστον ἁπάντων ὄντα Ἀστύφιλον Κλέωνι, καὶ οὕτω σφόδρα καὶ δικαίως μισοῦντα τοῦτον, ὥστε πολὺ δὴ θᾶττον διαθέμενον μηδένα ποτὲ

65 *τάττοντες, ὑπὲρ δὲ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους μάχῃ κρατήσαντες, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Εὐρυσθέα κινδύνων τοὺς οἰκιστὰς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τοὺς Λακεδαιμονίων διασώσαντες. ὥστε περὶ μὲν τῆς ἐν τοῖς Ἕλλησι δυναστείας οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδεῖξαι δυνηθείη.* 54

66 *Δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους τῇ* 18
πόλει πεπραγμένων προσήκειν εἰπεῖν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ

τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων διαλεχθῆναι Κλέωνι, μᾶλλον ἢ τὸν τουτου υἱὸν ποιησάμενον. Quem locum et ipsum a Reiskio male tentatum recte defendit recentissimus editor Schömannus.

65, 2. *Πελοποννησίους*] *Πελοποννησίων* Ambr. 2.

65, 2. *κρατήσαντες* Urb. Ambr. I et 2. Vict. *νικήσαντες* Vulg.

65, 3. *τῶν — κινδύνων* Urb. Ambr. 1 et 2. *τοῦ — κινδύνου* Vulg. Isocrates saepissime plurali numero utitur. Non solum de hac voce id animadverti potest, v. c. Archid. c. 7. Euagor. c. 4. 6. 7. 8. 12 et saepiss., sed etiam de aliis vocibus, quales sunt *καιροί, ἐλπίδες, ἰσότητες, ταπεινότητες, ἀνάγκαι, καινότητες, φόβοι* et cum multis aliis, quas enumerare mora est, *πλήθη*. de cuius probitate non debebat dubitare Schneiderus ad Theophrast. c. 6. (7.) 3. Panegyr. c. 22. et in orat. de permutat. c. 21. Areopagit. c. 16. et *πλοῦτοι* Panegyr. c. 41. Areopagit. c. 2. de pac. c. 38. Panathen. c. 79. et saepius. Cfr. Schaefer. ad Dionys. de composit. p. 364 sq. Spohn. Bremi Exc. VII. Bernhardy Syntax p. 63.

65, 3. *τοὺς οἰκιστὰς* Urb. Ambr. 1 et 2. Dind. *τοὺς οἰκιστὰς τῆς Σπάρτης* Vulg. Bekk. (qui tamen annotavit: „oportebat *τοὺς Σπάρτης*"). In Antidosi *τῆς Σπάρτης* Orellius recepit, licet renuentibus codicibus, et praeter necessitatem. Dio Cass. Hist. Rom. l. LI. c. 16 *τὸν Ἀλέξανδρον τὸν οἰκιστὴν αὐτῶν.* Spohn.

65, 4. *ἡγεμόνας*] Quia Heraclidae postea duces et reges Lacedaemoniorum fuerunt. Morus.

65, 4. *τοὺς*] *τῶν* Ambr. 2. om. Laur.

66, 1. *τῶν πρὸς* Urb. *τῶν πρότερον πρὸς* Ambr. 1 et 2. *τῶν πρότερον τῶν πρὸς* editt. vett. Sunt quidem, quae sequuntur de Eumolpo, priora eiectione Heraclidarum et rebus Adrasti, de quibus huc usque dixit, (nam utraque res in tempora Thesei incidit, id quod de Heraclidis indubitatum est, de Adrasto constat e Panath. §. 169. c. 70. p. 268. [confer Hel. §. 31. c. 15. p. 214.] sed bellum cum Amazonibus Thesei memoria gestum est, Persica autem multo post. Hinc intelligitur, bella cum Barbaris, quae tractare hoc capite incipit, h. e. bella cum Eumolpo, Amazonibus et Persis, non omnia posse *τὰ πρότερον*, Heraclidis et Adrasto vetustiora, appellari. Praeterea cum hactenus Atheniensium *δυναστείαν ἐν τοῖς Ἕλλησι* declarasset: demonstrat nunc, etiam Barbaros ab iis superatos esse. Ergo rebus Atheniensium cum Graecis nunc opponuntur res eorundem cum Barbaris gestae; non autem quaeritur, quid *πρότερον* fuerit. Quare inclusi haec verba, *τῶν πρότερον*, quae in loco altero *περὶ ἀντ.* ab omnibus editionibus recte absunt. Morus.

66, 2. *ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ*] Omnes codd. hic et in *ἀντ.* praeter Laurent., qui ibi *ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ* exhibet, lect. vulg. tuentur, Coray autem hic et in *ἀντ.* p. 325. ad Philipp. c. 33. §. 79. p.

καὶ τὸν λόγον κατεστησάμην περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς ἐπ'
ἐκείνους. ἅπαντας μὲν οὖν ἐξαριθμῶν τοὺς κινδύνους λίαν
ἂν μακρολογοίην· ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων τὸν αὐτὸν τρόπον
ὅνπερ ὀλίγῳ πρότερον πειράσομαι καὶ περὶ τούτων διελ-
67 θεῖν. Ἔστι γὰρ ἀρχικώτατα μὲν τῶν γενῶν καὶ μεγίστας

98 a., Euagor. c. 2. §. 7. p. 190., Panathen. c. 9. §. 23. p. 237 e. *καὶ* quod in omnibus libris sequitur particulam insertam, praefixit et ante eam posuit. Praeter necessitatem, ut videtur Hermanno ad Viger. p. 781. et usum Isocratis. SPOHN. Postremo loco Corayi emendationem firmavit liber Urbinas. Sed etiam Antid. §. 104. sine varietate legitur *ἄλλως τ' ἦν καὶ*.

66, 3. *τὸν λόγον κατεστησάμην*] Eisdem verbis utitur in Areopag. §. 77. c. 34. p. 155 e. DIND.

66, 5. *ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων*] *στὰς* add. Ambr. 2. et Vaticanus Corayi in Antid. recepitque Bekkerus sed uncis inclusum. Habet *ἐπὶ τῶν μεγίστων* aliquid obscuritatis, quia absolute positum videtur, nec iungi potest *τῷ διελθεῖν*. Verti tamen sic debet: *In maximis rebus* (haerens, vel subsistens, quod ad maximas res attinet,) *conabor de his ita, ut paullo ante, dicere.* Quod si cui parum probetur, is *ἐπὶ* mutet in *ἐκ*, hoc sensu: *E maximis* (petita materia orationis) *conabor* etc. Et plane sic loquutus est c. 21. *ἐκ τῶν ὑπολοίπων οὐκ ὀκνητέον μνησθῆναι περὶ αὐτῶν*, *e reliquis* (petita materia, seu, facto selectu,) *non dubitandum est de iis dicere.* Angerus edidit: *ἐπὶ τῶν μεγίστων στάς*, idque se ex oratione de antidosi recepisse dicit, ubi tamen nulla mearum editionum illud *στὰς* habet. MORUS. Ab omnibus codicibus in hoc Panegyr. loco abest illud *στάς*. In Antid. codd. Cor. et Ambros. habent, Laurentian. omittit. Etiam Priscianus XVIII. p. 1191. ed. Putsch. habet. Hic certo nihil mutandum est; *ἐπὶ τῶν μεγ.* idem est, quod *περὶ τῶν μ.*, praepositiones autem interdum permutantur, idemque fit in eadem construendi serie; exempla sunto, quod Mor. e c. 21 et quae Schaeferus, eruditionis penu, ad Dionys. Halic. de compos. p. 387. et in indice Meletemat. crit. p. 162, commemorarunt. SPOHN. *στὰς* non habet Priscianus vol. II. p. 226. ed. Krehl. qui haec *ἐπὶ δὲ — διελθεῖν* attulit. Et recte abest *στὰς*, quod ab grammatico aliquo profectum esse apparet. Ut in Euagora §. 34. c. 14. p. 195 c. dixit *ἣν προελόμενοι τοὺς εὐδοκιμωτάτους ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν, οὐδὲν χεῖρον ἐξετῶμεν*, ita hic *ἐπὶ τῶν μεγίστων διελθεῖν περὶ τούτων. καὶ ταῦτ' ἴδοι τις ἂν ἐπὶ τῶν μεγίστων* in orat. de pace §. 107. c. 35. p. 181 a. Coray *ἐπὶ* in *περὶ* [sic Vict.] mutabat in annotatione p. 39. DIND. Cum *ἐπὶ* in genitivo iungitur id, quo tamquam exemplo vel argumento adhibito fidem facere volumus. Sensus igitur est: Non omnia praelia enumerabo, sed, maximis tantummodo tamquam argumentis adhibitis, eadem ratione, qua supra de rebus in Graecia peractis, nunc disseram *περὶ τούτων* i. e. de iis, quae adversus barbaros gesta sunt. Conf. Archid. §. 41. c. 16. p. 124. b. Busir. §. 46. c. 19. p. 230. c. In Plat. §. 40. c. 17. p. 304. b.: *Καὶ ταῦτ' ἐπὶ πλειόνων ἂν τις παραδειγμάτων ἔχοι διελθεῖν.* Vid. etiam Matthiae Gr. §. 584. ζ.

66, 6. *πρότερον* Urb. et Priscianus; *πρότερον διῆλθον* Vulg. Ambr. 1 et 2.

67, 1. *ἀρχικώτατα*] Putem esse populos, imperantes late, quos Cic. Or. c. 34. *imperiosos* dixit. De imperio Thracum et Scytharum praeter Herodotum vid. c. 19. *Καθ' ὃν χρόνον ἑκάτεροι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον*, quibus convenit, quod apud Xenoph. Mem. II. 1, 10.

δυναστείας ἔχοντα Σκύθαι καὶ Θρᾷκες καὶ Πέρσαι, τυγχάνουσι δ' οὗτοι μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντες, ἡ δὲ πόλις πρὸς ἅπαντας τούτους διακινδυνεύσασα. καίτοι τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν, ἢν ἐπιδειχθῶσι τῶν μὲν Ἑλλήνων οἱ μὴ δυνάμενοι τυγχάνειν τῶν δικαίων ἡμᾶς ἱκετεύειν ἀξιοῦντες, τῶν δὲ βαρβάρων οἱ βουλόμενοι καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας ἐφ' ἡμᾶς πρώτους ἰόντες;

68 *Ἐπιφανέστατος μὲν οὖν τῶν πολέμων ὁ Περσικὸς γέ-* 19
γονεν, οὐ μὴν ἐλάττω τεκμήρια τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων ἐστὶ τοῖς περὶ τῶν πατρίων ἀμφισβητοῦσιν. ἔτι γὰρ ταπεινῆς οὔσης τῆς Ἑλλάδος ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾷκες μὲν μετ' Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος, Σκύθαι δὲ μετ' Ἀμαζόνων τῶν Ἄρεως θυγατέρων, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀλλὰ καθ' ὃν ἑκάτεροι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες ἐκ τούτου τοῦ τρόπου πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἁπασῶν
69 *δ' ἅμα κρατήσειν. οὐ μὴν κατώρθωσαν, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους συμβαλόντες ὁμοίως*

Socrates de sua aetate loquitur: *ἐν τῇ Εὐρώπῃ* (quatenus non paret Graecis) *Σκύθαι μὲν ἄρχουσι, Μαιῶται δὲ ἄρχονται.* Etiam Thucydides II. 96 sqq. utriusque populi opes describit: quae saltem sunt argumenta vetustae magnitudinis. Morus.

67, 1. *γενῶν* Urb. Ambr. 1 et 2. *ἐθνῶν* Vulg.

67, 2. *ἔχοντα*] *ἔχοντες* Ambr. 2. et Laur.

67, 4. *πόλις* Urb. Ambr. 1 et 2. *ἡμετέρα πόλις* Vulg.

67, 7. *καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας*] Idem iudicium de bellis Persicis Lysiae in Epitaph. §. 21. p. 192. Morus.

68, 2. *ἐλάττω* Urb. Ambr. 2. *ἐλ. τούτων* Vulg. Ambr. 1.

68, 3. *ταπεινῆς οὔσης τῆς Ἑλλάδος*] Est illa Graecia, quam Isocrates c. 9. init. descripsit. Etiam latine dicitur *humilis civitas*, Caes. B. G. VII. 54. quo loco verbum *humilis* in hac re perspicue explicatur. Morus.

68, 5. *Θρᾷκες*] Tempore Erechthei. Panath. §. 193. c. 78. p. 273. Thucyd. II. 15. Lycurg. in Leocr. c. 24. Xen. Memor. III. 5, 10. Dicitur Eleusinium bellum, quia Eumolpus dux Eleusiniorum fuit, quibuscum Athenienses de finibus contenderunt. Thuc. II. 15. Meurs. de regno Att. II. 8. Morus.

68, 5. *Σκύθαι*] Tempore Thesei. Panath. l. c. Lysias Epitaph. p. 28. Plutarch. Thes. c. 27. Aristid. Panath. p. 25. Iustin. II. 4, 26. Amazonum *ἐγκλήματα* fuerunt, raptam esse a Theseo Hippolytem. Morus.

68, 9. *ἐγκλήματα*] *ἔγκλημα* Ambr. 1.

68, 9. *νομίζοντες*] *δοκοῦντες* Ambr. 2. *νομίσαντες* Vict.

68, 11. *δ' ἅμα* Ambr. *δὲ ἅμα* ceteri.

68, 11. *κρατήσειν*] *ἐπικρατήσειν* Ambr. 1 et 2.

διεφθάρησαν ὥσπερ ἂν εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπο-
λέμησαν. δῆλον δὲ τὸ μέγεθος τῶν κακῶν τῶν γενομέ-
νων ἐκείνοις· οὐ γὰρ ἄν ποθ᾽ οἱ λόγοι περὶ αὐτῶν το-
σοῦτον χρόνον διέμειναν, εἰ μὴ καὶ τὰ πραχθέντα πολὺ
70 τῶν ἄλλων διήνεγκεν. λέγεται δ᾽ οὖν περὶ μὲν Ἀμαζόνων
ὡς τῶν μὲν ἐλθουσῶν οὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν, αἱ δ᾽ ὑπο-
λειφθεῖσαι διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξε-
βλήθησαν, περὶ δὲ Θρᾳκῶν ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ὅμοροι
προσοικοῦντες ἡμῖν διὰ τὴν τότε γεγενημένην στρατείαν 55
τοσοῦτον διέλιπον ὥστ᾽ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς χώρας ἔθνη
πολλὰ καὶ γένη παντοδαπὰ καὶ πόλεις μεγάλας κατοικι-
σθῆναι.

71 Καλὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα καὶ πρέποντα τοῖς περὶ τῆς 20
ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦσιν· ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ
τοιαῦθ᾽ οἷά περ εἰκὸς τοὺς ἐκ τοιούτων γεγονότας οἱ πρὸς
Δαρεῖον καὶ Ξέρξην πολεμήσαντες ἔπραξαν. μεγίστου
γὰρ πολέμου συστάντος ἐκείνου, καὶ πλείστων κινδύνων
εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον συμπεσόντων, καὶ τῶν μὲν πολεμίων
ἀνυποστάτων οἰομένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος, τῶν δὲ συμ-
72 μάχων ἀνυπέρβλητον ἡγουμένων ἔχειν τὴν ἀρετήν, ἀμφο-
τέρων κρατήσαντες ὡς ἑκατέρων προσῆκε, καὶ πρὸς ἅπαν-

69, 4. *δῆλον δὲ — γὰρ*] De hac frequentissima loquendi forma, cui similis est c. 24. 31. *σημεῖον δέ, τεκμήριον δέ, ἐδήλωσε δέ*, et alia eiusdem significationis, sequente *γάρ*, egit Bachius ad Xen. Symp. IV. 17. Morus. Matthiae Gr. §. 630. f.

70, 2. *αἱ δ᾽ ὑπολειφθεῖσαι*] Quae in patria remanserant, non ad bellum una profectae erant. Morus.

70, 4. *ὅμοροι προσοικοῦντες ἡμῖν*] Vid. §. 34. Itaque *διέλιπον* sic accipiendum est: *Spatium intermedium reliquerunt*, recedendo a finibus nostris. Morus.

70, 5. *διὰ τὴν τότε γεγενημένην στρατείαν* om. Urb. et in Antidosi omnes. Ambrosianus h. l. omisso dumtaxat participio cetera ponit post *τοσοῦτον*.

71, 2. *ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων*] *Consimilia superioribus.* Adiectivum *ἀδελφὸς* et dativum et genitivum assumit. Ut hic, construitur etiam a Platone in Epist. VII. p. 337 d. *ταῦτα ἐστὶν ἀδελφὰ ὧν ἐπεχειρήσαμεν συμπράξαι.* Conf. Matthiae Gr. §. 386. 5.

71, 5. *πολέμου συστάντος ἐκείνου* Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. *ἐκείνου πολ. συστάντος* Vulg. In Antidosi ante Mustoxyden *ἐκείνου* non legebatur.

71, 6. *εἰς* Urb. Ambr. 1 et 2. *κατὰ* Vulg.

71, 7. *οἰομένων εἶναι*] *οἰομένων* Ambr. 2. *εἶναι* Ambr. 1.

72, 2. *ὡς ἑκατέρων προσῆκε*] *Ut debebant utrique vinci*: socios enim, qui se a nemine antecelli putabant, ut decet, virtute superarunt; hostes armis. Sic Lycurgus in Leocr. c. 17. qui locus aperte expressus est ex Isocratico: *ἀμφοτέρων περιγεγόνασιν ὡς ἑκατέ-*

τας τοὺς κινδύνους διενεγκόντες, εὐθὺς μὲν τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν, οὐ πολλῷ δ' ὕστερον τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης ἔλαβον, δόντων μὲν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ τῶν νῦν ἡμᾶς ἀφαιρεῖσθαι ζητούντων.

73 *Καὶ μηδεὶς οἰέσθω μ' ἀγνοεῖν ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι* 21
περὶ τοὺς καιροὺς τούτους πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστησαν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον ἐπαινεῖν ἔχω τὴν πόλιν, ὅτι τοιούτων ἀνταγωνιστῶν τυχοῦσα τοσοῦτον αὐτῶν διήνεγκεν. Βούλομαι δ' ὀλίγῳ μακρότερα περὶ τοῖν πολέοιν εἰπεῖν καὶ μὴ ταχὺ λίαν παραδραμεῖν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῖν ὑπόμνημα γένηται, τῆς τε τῶν προ-

ρων (περιγίνεσθαι) προσῆκε. Morus. Imitatus est hanc Isocratis sententiam, ut multas alias, etiam auctor orationis Eroticae, quae vulgo Demostheni adscribitur, sed a quibusdam probabiliter ad Androtionem, Isocratis discipulum, refertur (p. 1409.): *ἀμφοτέρων περιγενόμενος ὡς ἑκατέρων προσῆκε.* Cor.

72, 3. *τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν*] *Iudicati sunt fortissimi*, (v. ind. in *ἀριστεῖα.*) primo post pugnam ad Artemisium, quae in haec tempora incidit, Herodot. VIII. 17. *τῶν Ἑλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέρην ἠρίστευσαν Ἀθηναῖοι.* Adde Diod. Sic. XI. 13. Iterum post pugnam Salaminiam et bellum cum Xerxe, Isocr. Areop. §. 6. c. 3. p. 141. b. *ἐπρωτεύσαμεν τῶν Ἑλλήνων*, et Iustin. II. 14. *Atheniensium virtus caeteris praelata.* Herodotus tamen VIII. 98. primo loco Aeginetas ponit, ubi vid. Valckenar. Cf. Diod. Sic. XI. 27. Morus. Areopag. c. 32. §. 75. p. 155 b. *ἀριστείων ἠξιώθησαν.* Spohn.

72, 4. *τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης* Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. *τῆς θαλάττης τὴν ἀρχὴν* Vulg. Ordinem receptum tuetur etiam Aristoteles.

72, 5. *ἔλαβον*] Hoc ita factum est, ut Graeci, etiam Asiatici, imperium iis deferrent. Areop. §. 17. c. 6. p. 143 b. *οἱ πρόγονοι παρ' ἑκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβον.* Panath. §. 52. c. 17. p. 243. [Symmach. c. 11. §. 30. p. 165 c. Sp.] Thucyd. V. 95. Tum coeperunt naves et tributa imperare, ib. c. 96., obedientibus Graecis, eoque se imperium maris inter Graecos habere declararunt. Cf. omnino Xen. Hell. VI. 5, 34. Locum hunc Aristot. rhet. III. 9, 7. repetiit, ab *εὐθὺς* ad *ἔλαβον.* Morus.

72, 5. *οὐκ ἀμφισβητούντων*] Clandestinis artibus Lacedaemonii auctoritatem hanc Atheniensium minuere mox conati sunt. Morus.

73, 1. *Καὶ μηδεὶς οἰέσθω μ' ἀγνοεῖν ὅτι*] Eisdem verbis utitur in Panathen. §. 172. c. 71. p. 269 a. Dind. Utroque loco libri scripti habent *με*, quod in nostro correxit Dindorfius.

73, 2. *τοὺς καιροὺς τούτους* Urb. Ambr. 1. *τούτους τοὺς καιροὺς* Vulg. *τοὺς αὐτοὺς καιροὺς τούτους* in Antidosi omnes.

73, 3. *ἀλλὰ*] *ἀλλὰ καὶ* Ambr. 1. *καὶ* Urb.

73, 3. *καὶ μᾶλλον*] *μᾶλλον* Ambr. 2.

73, 4. *τὴν πόλιν* Urb. Ambr. 2. *τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν* Vulg. Ambr. 1.

73, 6. *τοῖν πολέοιν* Urb. *τοῖν πολέοιν τούτοιν* Laur. *τοῖν πολ. ταύταιν* Ambr. 1. *ταῖν πολ. τούτοιν* Vict. *ταῖν πολ. ταύταιν* Vulg. Ambr. 2.

73, 7. *ὑπόμνημα*] Ita est in An-

74 γόνων ἀρετῆς καὶ τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔχθρας. καίτοι μ' οὐ λέληθεν ὅτι χαλεπόν ἐστιν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκατειλημμένων καὶ περὶ ὧν οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς δημοσίᾳ θαπτομένοις πολλάκις εἰρήκασιν· ἀνάγκη γὰρ τὰ μὲν μέγιστ' αὐτῶν ἤδη κατακεχρῆσθαι, μικρὰ δέ τινα παραλελεῖφθαι. ὅμως δ' ἐκ τῶν ὑπολοίπων, ἐπειδὴ συμφέρει τοῖς πράγμασιν, οὐκ ὀκνητέον μνησθῆναι περὶ αὐτῶν.

75 Πλείστων μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίους καὶ μεγίστων ἐπαι- 22
νων ἀξίους ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ
τῆς Ἑλλάδος προκινδυνεύσαντας· οὐ μὴν οὐδὲ τῶν πρὸ 56
τοῦ πολέμου τούτου γενομένων καὶ δυναστευσάντων ἐν

dosi: hic enim omnes ὑπομνήματα. Ante γένηται in Urb. deletae sunt litterae duo vel tres. Bekk. Singularem Laurentiano falsó tribuit Dindorfius; ille enim sicut Ambrosianus habet ὑπομνήματα, sed ὑπόμνημα legebatur ante Mustoxyden. Ceterum conf. §. 31. et §. 156.

74, 2. μ' οὐ Urb. Ambr. 1 et 2. με οὐδὲ Vulg.

74, 4. ἐπὶ τοῖς δημοσίᾳ θαπτομένοις] Nota est honesta consuetudo Atheniensium, qua ossa civium pro patria caesorum etiam e longinquis regionibus domum relata publice sepelierunt, addita funebri oratione, qua et ipsius urbis et defunctorum laudes praedicarentur. W. De concionibus funebribus Periclis (Thucyd. II. 35.), Platonis in Menexeno, Demosthenis (qui quidem an sit auctor, non constat), Hyperidis et Lysiae diligentissime exposuit Taylorus Lect. Lysiacis c. 3. Marklandus ad Lysiam p. 435. Isocratem hoc loco de Lysiae ἐπιταφίῳ dixisse putat. Morus.

74, 6. μέγιστ' αὐτῶν Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. μέγιστα τούτων Vulg.

74, 6. κατακεχρῆσθαι] κεχρῆσθαι Ambr. 1. Notavit Coray κατακεχρῆσθαι hic e rariori usu passive usurpatum. Sed perfectum deponentium non admodum raro eam significationem habere docuerunt Buttmannus Gr. vol. II. p. 51. Matthiae Gr. §. 495. e. Quid? quod praesens quoque sic deprehendimus. Thucyd. I. 2. βιαζόμενοι ὑπό τινων. IV. 10. μὴ ῥᾳδίως αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως, ἣν καὶ ὑφ' ἡμῶν βιάζηται. Aristot. Rhet. II. c. 5. (p. 96.) οὐ πάντα τὰ κακὰ φοβεῖται, non omnia mala metuuntur.

74, 6. τινα] τι Urb. Ambr. 1. Omissum est τινα in Antidosi, sed saepe adhaeret verbis magnitudinis, mensurae, numeri, qualitatis. Morus.

75, 1. Πλείστων — ἡγοῦμαι] Haec posuit Dion. Hal. T. II. p. 99. v. 23. ed. Sylburg. (Indic. de Isocr. c. 14.) in exemplis nimiae concinnitatis. Idem p. 96. (Ibid. c. 5.) totum hoc caput summatim enarravit. Morus.

75, 3. προκινδυνεύσαντας] Cum Miltiade et Themistocle. Cf. Lycurg. in Leocr. c. 12. Morus. Coray laudat annotationem suam ad Heliod. p. 165.

75, 4. γενομένων Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. γεγενημένων Vulg.

75, 4. ἐν] Abest hoc ἐν a vett. editt. Legitur in Antidosi [hic in Urb. et Ambr.]. Etsi vero Stephanus in Thes. L. Gr. δυναστεύειν etiam dativo iungi monuit: tamen usitatius praetuli. Et sunt οἱ δυ-

ἑκατέρᾳ τοῖν πολέοιν δίκαιον ἀμνημονεῖν· ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκήσαντες τοὺς ἐπιγιγνομένους καὶ τὰ πλήθη προτρέψαντες ἐπ' ἀρετὴν καὶ χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς
76 βαρβάροις ποιήσαντες. οὐ γὰρ ὠλιγώρουν τῶν κοινῶν, οὐδ' ἀπέλαυον μὲν ὡς ἰδίων, ἠμέλουν δ' ὡς ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐκήδοντο μὲν ὡς οἰκείων, ἀπείχοντο δ' ὥσπερ χρὴ τῶν μηδὲν προσηκόντων· οὐδὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον, ἀλλ' οὗτος ἐδόκει πλοῦτον ἀσφαλέστατον κεκτῆσθαι καὶ κάλλιστον, ὅστις τοιαῦτα τυγχάνοι πράττων ἐξ ὧν αὐτός τε μέλλοι μάλιστ' εὐδοκιμήσειν καὶ τοῖς παισὶ με-
77 γίστην δόξαν καταλείψειν. οὐδὲ τὰς θρασύτητας τὰς ἀλλήλων ἐζήλουν, οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς αὑτῶν ἤσκουν, ἀλλὰ δεινότερον μὲν ἐνόμιζον εἶναι κακῶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀκούειν ἢ καλῶς ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀποθνήσκειν, μᾶλλον

νατεύσαντες ἐν τῇ πόλει, qui magistratum gesserunt, civitatem administrarunt. Morus.

75, 5. τοῖν Urb. Ambr. 1 et 2. ταῖν Vulg.

75, 5. ἐκεῖνοι] Aristoteles rhet. l. III. c. 17. p. 209. Ἐν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς δεῖ τὸν λόγον ἐπεισοδιοῦν ἐπαίνοις, οἷον Ἰσοκράτης ποιεῖ· ἀεὶ γάρ τινα εἰσάγει. Talis est haec laus maiorum, et Areop. §. 20 sqq. c. 8. p. 143 sq. §. 51 sqq. c. 20. p. 150. qui locus cum nostro ob similitudinem sententiarum et verborum necessario conferendus est. Morus.

75, 6. τὰ πλήθη] Vid. supra ad §. 65. Spohn. cf. Bremi ad Aeschin. orat. adv. Ctesiph. §. 134.

75, 7. ἀρετὴν Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. Scaph. ἀρετῇ Vulg. Male.

76, 1. οὐδ' ἀπέλαυον — προσηκόντων] Dion. Halic. l. c. (c. 14.) Morus.

76, 6. τοιαῦτα τυγχάνοι Bekkerus. αὐτὰ τυγχάνοι Urb. Ambr. 2. αὐτὰ τυγχάνει Ambr. 1. τυγχάνει τοιαῦτα Vulg. Optativum ex Antidosi restituit iam Wolfius.

76, 7. αὐτός τε — ἀποθνήσκειν (§. 77.)] Dion. Halic. l. c. Morus.

76, 7. μεγίστην] μεγάλην Dionysius.

77, 1. οὐδὲ Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. Dion. οὐδὲ γὰρ Vulg.

77, 1. τὰς ἀλλήλων Urb. Ambr. 2. Dion. τὰς ἄλλων Ambr. 1. ἀλλήλων Vulg. Hoc τὰς excidere potuit ob finem verbi θρασύτητας. Sunt αἱ θρασύτητες ἀλλήλων quum omnes sibi omnia in omnes licere putant, et αἱ τόλμαι, quum omnes audent omnia in omnes. Morus.

77, 2. τὰς αὑτῶν Urb. Ambr. 1 et 2. ἑαυτῶν (omissis τὰς καθ') Vict. τὰς καθ' ἑαυτῶν Vulg. Dion.

77, 3. μὲν add. Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. Dionysius.

77, 3. κακῶς Urb. Ambr. 1 et 2. Dion. τὸ κακῶς Vulg. Articulum defendere conatur Spohnius collatis quae leguntur in Archid. c. 26. §. 59. p. 128. πρὸς δὲ ταύτῃ τὸ καλῶς πολιτεύεσθαι καὶ σωφρόνως ζῆν καὶ μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις ἐθέλειν καὶ μηδὲν οὕτω δεινὸν νομίζειν ὡς τὸ κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Sed ut ferri possit, necessarius tamen non est.

77, 4. πόλεως ἀποθνήσκειν Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. πατρίδος ἀποθνήσκειν Dionysius et in Antidosi omnes praeter Ambrosianum; πατρίδος ἀποθανεῖν Vulg. In Ambr. 2. post ἀποθνήσκειν additur τῆς αὐτῶν.

δ' ᾐσχύνοντ' ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἁμαρτήμασιν ἢ νῦν ἐπὶ τοῖς
78 ἰδίοις τοῖς σφετέροις αὐτῶν. Τούτων δ' ἦν αἴτιον ὅτι
τοὺς νόμους ἐσκόπουν ὅπως ἀκριβῶς καὶ καλῶς ἕξουσιν,
οὐχ οὕτω τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ὡς τοὺς περὶ
τῶν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων· ἠπίσταντο
γὰρ ὅτι τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεή-
σει πολλῶν γραμμάτων, ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων συνθημάτων ῥᾳ-
δίως καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν ὁμονοήσου-
79 σιν. οὕτω δὲ πολιτικῶς εἶχον ὥστε καὶ τὰς στάσεις ἐποι-
οῦντο πρὸς ἀλλήλους οὐχ ὁπότεροι τοὺς ἑτέρους ἀπολέ-
σαντες τῶν λοιπῶν ἄρξουσιν, ἀλλ' ὁπότεροι φθήσονται
τὴν πόλιν ἀγαθόν τι ποιήσαντες· καὶ τὰς ἑταιρείας συν-

78, 2. τοὺς] τοὺς μὲν Ambr. 2. cum Laurentiano.

78, 3. τοὺς περὶ τῶν — ἐπιτηδευμάτων] Quales fuerunt Lycurgi leges, quae disciplinam constituerunt. Areop. §. 40. c. 16. p. 147 e. οὐκ ἐκ τῶν γραμμάτων (legibus scriptis) ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀρετῆς ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων. Morus.

78, 4. τὴν add. Urbinas. Vide ad §. 29.

78, 5. ὅτι — ὁμονοήσουσιν.] Dionys. Halic. l. c. Sed omisit καλοῖς, ἀπ', ῥᾳδίως [et invertit ordinem adiectivorum ἰδίων et κοινῶν]. Συνθήματα sunt, quae invicem constituerunt, de quibus convenerunt: ut adeo ex composito potius, quam e lege agerent. Nec debebat h. l. Wolfius *tesseras* vertere, etsi in cod. Fug. scholion hoc, σημείων, repererat. Praeterea ὁμονοεῖν ἀπό τινος est *consentire ope et beneficio alicuius rei*, ut c. 46. ἀσφαλῶς οἰκεῖν ἔκ τινος, Thuc. IV. 25. παραπλέειν ἀπὸ κάλω, *praetervehi*, *ope remulci*. Id. IV. 18. γνώμῃ σφάλλεσθαι ἀπό τινος, *errare propter aliquid*, et IV. 98. τολμᾷν τι ἀπὸ ξυμφορῶν, *audere aliquid propter calamitatem*, *coactum calamitate*. IV. 105. δύνασθαι ἀπὸ μετάλλων, *opulentum esse propter metallorum possessiones*. Morus. Conf. Matthiae Gr. p. 1130.

79, 3. ὁπότεροι φθήσονται Urb. Ambr. 2. ὁπότεροι τοὺς ἑτέρους φθήσονται (intermediis vocibus e superiori versu desumtis) Ambr. 1. Vict. ὁπότεροι ὀφθήσονται Vulg. — Dionysius Halic. [Iudic. de Isocrate c. 5.] ita sensum huius loci exprimit: πότεροι πλείω τὴν πόλιν ἀγαθὰ ποιήσουσιν, οὐχ οἵτινες τοὺς ἑτέρους ἀπολέσαντες τῶν λοιπῶν αὐτοὶ ἄρξουσι. Spohn. Infra §. 87. οἱ δὲ φθῆναι συμβαλόντες praebuit Urbinas. Nicocle §. 22. c. 6. p. 31 b. ὥστε καὶ λαθεῖν καὶ φθῆναι Coraës. [Thucyd. VII. 15. τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς — τὰ δὲ φθήσονται]. Legebatur ὀφθῆναι. Dind. Eadem confusio est in Thucyd. V. 10.

79, 4. ἑταιρείας Urb. Ambr. 1. Bekk. ἑταιρίας Vulg. Ambr. 2. Dind. — ἑταιρείας Urb. tum hîc tum Cypr. §. 54. c. 12. p. 38 a. de big. §. 6. c. 3. p. 348 a. Contra in Demosthene p. 560. 851. 1137. 1335. libri optimi ἑταιρίαν tuentur. In Isocrate vocalem praebet Urbinas ad Demon. §. 10. c. 3. p. 4 a. Paneg. §. 174. Dind. ἑταιρεία scripsit in Isocrate Urbinas, ubi societas sensu civili, factio, intelligenda est, ἑταιρία de amicitia. Quod discrimen niti videtur diversa utriusque vocis derivatione, vel ab ἑταῖρος, vel ab ἑταιρεύω. Itaque in Demosthene quoque c. Mid. §. 139. malim scribi μαρτύρων συνεστῶσα

ῆγον οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ τοῦ
80 πλήθους ὠφελείᾳ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ τῶν ἄλ-
λων διῴκουν, θεραπεύοντες ἀλλ᾽ οὐχ ὑβρίζοντες τοὺς Ἕλ-
ληνας, καὶ στρατηγεῖν οἰόμενοι δεῖν ἀλλὰ μὴ τυραννεῖν
αὐτῶν, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντες ἡγεμόνες ἢ δεσπόται
προσαγορεύεσθαι καὶ σωτῆρες ἀλλὰ μὴ λυμεῶνες ἀποκα-
λεῖσθαι, τῷ ποιεῖν εὖ προσαγόμενοι τὰς πόλεις, ἀλλ᾽ οὐ βίᾳ
81 καταστρεφόμενοι, πιστοτέροις μὲν τοῖς λόγοις ἢ νῦν τοῖς 57
ὅρκοις χρώμενοι, ταῖς δὲ συνθήκαις ὥσπερ ἀνάγκαις ἐμ-
μένειν ἀξιοῦντες, οὐχ οὕτως ἐπὶ ταῖς δυναστείαις μέγα
φρονοῦντες ὡς ἐπὶ τῷ σωφρόνως ζῆν φιλοτιμούμενοι, τὴν
αὐτὴν ἀξιοῦντες γνώμην ἔχειν πρὸς τοὺς ἥττους ἥνπερ
τοὺς κρείττους πρὸς σφᾶς αὐτούς, ἴδια μὲν ἄστη τὰς

ἑταιρεία, cum pr. Σ et corr. kv. adv. Aphob. §. 22. ἢ δι᾽ ἑταιρίαν ἢ καὶ δι᾽ ἔχθραν, et mox §. 23. οὔτε ἑταιρίᾳ — οὔτ᾽ ἔχθρᾳ, utroque loco cum codd. Σr. c. Steph. B. §. 26. ἐάν τις ἑταιρείαν συνίστῃ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου, cum cod. F. c. Theocr. §. 42. προδέδομαι διὰ τὰς τούτων ἑταιρείας, cum eodem codice. Alia exempla huius nominis sensu civili usurpati praebet Heindorfius ad Plat. Theaet. p. 173 D.

79, 6. ὠφελείᾳ] ὠφελίᾳ Dind. Vide ad §. 15.

80, 1. τὰ τῶν ἄλλων — ἐμμένειν ἀξιοῦντες] Dionysius Halic. l. c. (c. 14.). Post δεῖν addidit αὐτῶν. De θεραπεύειν cf. §. 53. τοὺς ἀσθενεστέρους θεραπεύειν. Morus.

80, 5. σωτῆρες] Hoc quantum sit, non melius explicari potest, quam ab Herodoto VII. 139. factum est, etsi ille non de his maioribus, quos Isocrates praedicat, sed de iis commodis, quae Salaminiam victoriam consequuta sunt, loquitur. Morus. Cfr. de pace c. 46. extr. §. 141. p. 187 b. Spohn.

80, 7. καταστρεφόμενοι] *Subiicientes imperio suo.* Sic Herodot. c. 6. V. 1. et saepissime. Dem. de Cor. c. 10. 14. Xen. Cyrop. VII. 4, 8. ubi syn. est, ὑποχείριον ποιεῖσθαι. Diod. Sic. XVII. 89. Et Latini dicunt, *evertere, delere civitatem*, cui leges et libertas eripiuntur. Praeterea Dion. H. habet προσκαταστρεφόμενοι, cuius verbi exempla ignoro. Henr. Stephanus diatr. 4. in Isocr. p. 13. errori librariorum tribui posse putat. Morus. Ortum sine dubio inde, quod προσαγορεύεσθαι et προσαγόμενοι antecedunt. Spohn.

81, 1. πιστοτέροις μὲν τοῖς λόγοις ἢ νῦν τοῖς ὅρκοις χρώμενοι] Hoc velut in proverbium de laude bonae fidei abiit, dictis tantum, atque adeo plus tribui, quam iuramentis. Morus. Isocrates ad Nicoclem §. 22. c. 7. p. 19 b. διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἀλήθειαν οὕτω φαίνου προτιμῶν, ὥστε πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς τῶν ἄλλων ὅρκους.

81, 3. ταῖς δυναστείαις] ταῖς αὐτῶν δυναστείαις Ambr. 1. Vict.

81, 6. ἄστη] ἅ τη Urb. Civitates (Athenas, Spartam) putabant esse urbes *suas*, quas suas dicerent, quarum possessio, amor, cura et usus ad ipsos proprie pertineret, ut patriae urbis, quae non est omnium omnino patria. Morus. Dionysius Halic. l. l. (c. 5.) οὕτω δὲ παρεσκευασμένοι τὰς γνώμας, ὡς ἰδίᾳ μὲν ἔχοντες τὰς ἑαυτῶν πόλεις, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα οἰκοῦντες. Spohn.

αὐτῶν πόλεις ἡγούμενοι, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα νομίζοντες εἶναι.

82 *Τοιαύταις διανοίαις χρώμενοι, καὶ τοὺς νεωτέρους ἐν* 23 *τοῖς τοιούτοις ἤθεσι παιδεύοντες, οὕτως ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀπέδειξαν τοὺς πολεμήσαντας πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας, ὥστε μηδένα πώποτε δυνηθῆναι περὶ αὐτῶν μήτε τῶν ποιητῶν μήτε τῶν σοφιστῶν ἀξίως τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰπεῖν. καὶ πολλὴν αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην· ὁμοίως γάρ ἐστι χαλεπὸν ἐπαινεῖν τοὺς ὑπερβεβληκότας τὰς τῶν ἄλλων ἀρετὰς ὥσπερ τοὺς μηδὲν ἀγαθὸν πεποιηκότας· τοῖς μὲν γὰρ οὐχ ὕπεισι πράξεις, πρὸς δὲ τοὺς οὐκ εἰσὶν ἁρ-*
83 *μόττοντες λόγοι. πῶς γὰρ ἂν γένοιντο σύμμετροι τοιούτοις ἀνδράσιν, οἳ τοσοῦτον μὲν τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευ-*

81, 7. *αὐτῶν* Ambr. 2. *αὐτῶν* Ambr. 1. *αυτῶν* Urb. *ἑαυτῶν* Vulg.

81, 7. *Ἑλλάδα*] *αὐτῶν πόλιν* Urb. Ambr. 1. *αὐτῶν πόλιν* Ambr. 2. Perperam. Cfr. Philipp. c. 52. §. 127. p. 108 b. et Dionys. Halic. l. l. Spohn.

82, 1. *τοιαύταις* Ambr. 1. (Urb.?) *τοιαύταις δὲ* Vulg. Ambr. 2.

82, 2. *τοῖς* add. Urb. Ambr. 1 et 2.

82, 2. *ἄνδρας ἀγαθοὺς*] *Viros fortes*, ut §. 76. *χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς βαρβάροις* dixerat. Morus.

82, 5. *τῶν σοφιστῶν*] De sophistis, qui h. l. sunt oratores, vid. ad §. 3. Interpretatio huius loci peti potest e Panath. c. 13. §. 35. p. 240 a. *σύμπαντες οἱ περὶ τὴν ποίησιν καὶ τοὺς λόγους ὄντες.* Similiter ad Philipp. c. 61. §. 144. p. 111. *οὔτε λόγων εὑρετὴς οὔτε ποιητής.* Morus. Adde ibid. c. 46. §. 109. p. 104. *οὐδεὶς οὔτε τῶν ποιητῶν οὔτε τῶν λογοποιῶν.* Euag. c. 18. §. 40. p. 196. *τίς ῥήτωρ ἢ ποιητὴς ἢ λόγων εὑρετής.* Spohn. Ex quo loco apparet, *τὸν λόγων εὑρετὴν* sive *τὸν σοφιστὴν* non eundem esse ac *τὸν ῥήτορα*, non oratorem, sed orationum scriptorem. Itaque vocabulum *ῥήτωρ* immerito suspectum est Corayo. Poetis opponuntur sophistae, i. e. scriptores qui soluta oratione utuntur, sicut hîc, etiam ad Demon. §. 51. c. 6. p. 13. et ad Nicocl. §. 13. c. 4. p. 17. Conf. Aristot. Rhet. III. 2. p. 165.: *τῶν ὀνομάτων τῷ μὲν σοφιστῇ ὁμωνυμίαι χρήσιμοι, τῷ ποιητῇ δὲ συνωνυμίαι.*

82, 7. *ὑπερβεβληκότας* Urb. Ambr. 2. *ὑπερβεβηκότας* Vulg. Ambr. 1. Eandem corruptelam ex Plataica §. 55. c. 22. p. 307 b. sustulit Urbinas. Dind.

82, 9. *πρὸς*] *περὶ* Ambr. 1 et 2. Vict.

83, 2. *τοσοῦτον κ. τ. λ.*] Imitatus est hunc Isocratis locum Demosthenes vel quisquis auctor est Epitaphii, qui illi adscribitur (p. 1392.): *τοσούτῳ γὰρ ἀμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων νομίζοιντ' ἂν εἰκότως, ὅσον οἱ μὲν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς δέκ' ἔτη τῆς Ἀσίας ἓν χωρίον πολιορκοῦντες μόλις εἷλον, οὗτοι δὲ τὸν ἐκ πάσης τῆς ἠπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι, τἄλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἠμύναντο, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκουν ἐπέθηκαν.* Cor.

83, 2. *μὲν* add. Urb. Ambr. 1 et 2.

σαμένων διήνεγκαν ὅσον οἱ μὲν περὶ μίαν πόλιν ἔτη δέκα
διέτριψαν, οἱ δὲ τὴν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας δύναμιν ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ κατεπολέμησαν, οὐ μόνον δὲ τὰς αὑτῶν πα-
τρίδας διέσωσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν σύμπασαν Ἑλλάδα ἠλευ-
θέρωσαν; ποίων δ' ἂν ἔργων ἢ πόνων ἢ κινδύνων ἀπέ-
στησαν ὥστε ζῶντες εὐδοκιμεῖν, οἵτινες ὑπὲρ τῆς δόξης
ἧς ἔμελλον τελευτήσαντες ἕξειν οὕτως ἑτοίμως ἤθελον
84 ἀποθνήσκειν; Οἶμαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θεῶν τινὰ συνα-
γαγεῖν ἀγασθέντα τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ τοιοῦτοι γε-
νόμενοι τὴν φύσιν διαλάθοιεν μηδ' ἀκλεῶς τὸν βίον τε-
λευτήσαιεν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν θεῶν γεγονόσι
καὶ καλουμένοις ἡμιθέοις ἀξιωθεῖεν· καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ
μὲν σώματα ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις ἀπέδοσαν, τῆς δ'
ἀρετῆς ἀθάνατον τὴν μνήμην ἐποίησαν.

85 Ἀεὶ μὲν οὖν οἵ θ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λακεδαι- 24
μόνιοι φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον, οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ
καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονίκησαν, οὐκ
ἐχθροὺς ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες, 58
οὐδ' ἐπὶ δουλείᾳ τῇ τῶν Ἑλλήνων τὸν βάρβαρον θερα-
πεύοντες, ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κοινῆς σωτηρίας ὁμονοοῦντες,
ὁπότεροι δὲ ταύτης αἴτιοι γενήσονται, περὶ τούτου ποιού-
μενοι τὴν ἅμιλλαν. Ἐπεδείξαντο δὲ τὰς αὑτῶν ἀρετὰς

83, 3. πόλιν Urb. πόλιν στρατεύσαντες Vulg. Ambr. 1 et 2.

83, 5. αὑτῶν Urb. Ambr. 2. αὐτῶν Ambr. 1. ἑαυτῶν Vulg.

83, 6. σύμπασαν Ἑλλάδα Urb. Ambr. 1 et 2. Ἑλλάδα σύμπασαν Vulg. Hiatum, qui ex recepto ordine verborum efficitur, sustulit Dindorfius scribens Ἑλλάδ', quae elisio apud Isocratem paullo rarior est.

83, 9. ἧς om. Urb. ἣν habet Ambr. 1. Scaph.

84, 1. πόλεμον Urb. Ambr. 1 et 2. Suidas in ἄγαμαι [, et grammaticus in Bekkeri Anecd. 121, 32. Dind.]. πόλεμον τοῦτον Vulg.

84, 5. ἐκείνων Urb. Ambr. 2. ἐκεῖνοι Vulg. Ambr. 1.

84, 7. ἐποίησαν Urb. Ambr. 1 et 2. Laur. κατέλιπον Vulg. et margo Ambrosiani in utraque oratione. — Quarum lectionum ratio haec est ut ἐποίησαν conveniat cum ἐκείνων, κατέλιπον cum ἐκεῖνοι. Dind. Orellius confert orat. de pace §. 94. c. 31. p. 178. οἱ πρόγονοι — τῆς αὐτῶν ἀρετῆς ἀθάνατον τὴν μνήμην κατέλιπον.

85, 2. εἶχον] ἔσχον in Antidosi omnes.

85, 2. ἀλλὰ Urb. Ambr. 1 et 2. ἀλλὰ καὶ Vulg.

85, 3. ἐφιλονίκησαν Urb. Bekk. ἐφιλονείκησαν ceteri. Vide ad §. 19.

85, 5. ἐπὶ δουλείᾳ] Vide ad §. 62. Morus.

85, 6. ἀλλὰ περὶ μὲν Urb. Ambr. 1. et in Antidosi omnes; ἀλλὰ ἅμα μὲν περὶ Vulg.

85, 8. ἀρετὰς] In Antidosi cod. Laur. εὐτυχίας, Wolfius et Coray εὐψυχίας. Unde illa lect. var. ori-

86 πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν. ἀποβάντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν οἱ μὲν οὐ περιέμειναν τοὺς συμμάχους, ἀλλὰ τὸν κοινὸν πόλεμον ἴδιον ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος καταφρονήσαντας ἀπήντων τὴν οἰκείαν δύναμιν ἔχοντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μυριάδας ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς μέλλοντες κινδυνεύειν, οἱ δ' οὐκ ἔφθησαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Ἀττικὴν πόλεμον, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες ἧκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες, τοσαύτην ποιησάμενοι σπουδὴν ὅσην περ ἂν τῆς

ginem habeat, patet e confusione saepissime obvia. Cfr. Montefalcon. Palaeogr. Gr. p. 336. 338. Bast. epist. crit. p. 147. not. 61. in primis vero in not. ad Gregor. Corinth. p. 739. ed. Schaef. ,et Schaefer in Meletem. crit. p. 117. Spohn.

86, 1. ἀποβάντων — Ἀττικὴν] Herodot. VI. 102. Morus.

86, 2. οἱ μὲν οὐ περιέμειναν] *Habuerunt quidem Athenienses in exercitu civium decem mille et mille Plataeenses auxiliares*, (sic Iustin II. 9, 9. Paullo aliter Cornel. Milt. c. 5. Rem narrat Herodotus VI. 108. sed de numero nihil: venisse etiam Plataeenses πανδημεί.) *et opem Lacedaemoniorum implorarunt* (Herodot. c. 106.), *sed quum illi religione* (νόμῳ Herodot.) *impediti ante plenilunium exire non auderent, Athenienses Martis aleam experiri summo cum periculo sunt coacti. Orator igitur noster, quod necessarium fuit, voluntarium facit.* Haec Wolfius. Athenienses (οἱ μὲν) non exspectarunt eos, quos auxilio vocarant, Lacedaemonios: sed socios habuerant, qui se ultro obtulerant, Plataeenses. Herodot. c. 108. Lysias Epitaph. p. 192 Steph. §. 23. οὐκ ἀνέμειναν πυθέσθαι οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους. Mox idem, ἀπήντων ὀλίγοι πρὸς πολλούς. Morus.

86, 3. ἴδιον Urb. Ambr. 1. Vict. in Antidosi omnes, Dind. ἴδιον κίνδυνον Vulg. Bekk.

86, 6. ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς] *Quasi adituri essent periculum, non sua, sed aliorum vita proiicienda.* Rursus e Lysia, l. c. ἐνόμιζον — τὰς ψυχὰς ἀλλοτρίας διὰ τὸν θάνατον κεκτῆσθαι. Thucyd. I. 70. σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις χρῶνται, sic utuntur corpore in proeliis, quasi illud sit alius hominis corpus. Contra ea apud Diod. Sic. XVI. 78. dicitur ταῖς τῶν ἄλλων ψυχαῖς ἐναποκυβεύειν, qui aleam fortunae experitur ita, ut vitam aliorum morti obiiciat, non suam. Morus. Orellius confert orat. de pace §. 12. c. 12. p. 161. ἑτοίμως ἔχομεν — πολεμεῖν οἷς ἂν τύχωμεν, ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίᾳ τῇ πόλει κινδυνεύοντες.

86, 6. κινδυνεύειν Urb. κινδυνεύσειν Vulg. Ambr. 1. et in Antidosi omnes. Verbo μέλλω et praesens et futurum infinitivi addit Isocrates nullo discrimine, (nam quod statuit Coray in annotatt. ad Isocr. p. 263. futurum poni de re semel facienda, praesens de iteranda, id subtilius est quam verius) aoristum nunquam.

86, 7. ἔφθησαν] ἔφθασαν Ambr. 1. haud minus recte. Utroque enim aoristo utitur Isocrates in hoc verbo; ἔφθη Trapez. §. 23. ἔφθημεν Aeginet. §. 22. ἔφθητε Philip. §. 7. ἔφθησαν hîc et de big. §. 37. ἔφθασαν autem in Philip. §. 53. de Pace §. 98. (ex Urbinate et Ambrosiano; legebatur ἔφθησαν); Euag. §. 53. (ex Urbinate et Vaticano). φθῆναι in nostra orat. §. 87. et §. 165. φθάσειε de Pace §. 120.

86, 8. ἧκον] Sed sero venerunt Spartani (οἱ δὲ). Herodot. VI. 120. Morus.

87 *αὐτῶν χώρας πορθουμένης. σημεῖον δὲ τοῦ τάχους καὶ τῆς ἁμίλλης· τοὺς μὲν γὰρ ἡμετέρους προγόνους φασὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας πυθέσθαι τε τὴν ἀπόβασιν τὴν τῶν βαρβάρων καὶ βοηθήσαντας ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς χώρας καὶ μάχῃ νικήσαντας τρόπαιον στῆσαι τῶν πολεμίων, τοὺς δ' ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στάδια διελθεῖν στρατοπέδῳ πορευομένους. οὕτω σφόδρ' ἠπείχθησαν οἱ μὲν μετασχεῖν τῶν κινδύνων, οἱ δὲ φθῆναι συμβαλόντες*
88 *πρὶν ἐλθεῖν τοὺς βοηθήσοντας. Μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ὕστερον στρατείας, ἣν αὐτὸς Ξέρξης ἤγαγεν, ἐκλιπὼν μὲν τὰ βασίλεια, στρατηγὸς δὲ καταστῆναι τολμήσας, ἅπαντας δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας συναγείρας· περὶ οὗ τίς οὐχ ὑπερβολὰς προθυμηθεὶς εἰπεῖν ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων εἴρη-*
89 *κεν; ὃς εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ὑπερηφανίας, ὥστε μικρὸν μὲν ἡγησάμενος ἔργον εἶναι τὴν Ἑλλάδα χειρώσασθαι, βουληθεὶς δὲ τοιοῦτον μνημεῖον καταλιπεῖν ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης*

86, 10. *αὑτῶν* Urb. Ambr. 2. *αὐτῶν* Ambr. 1. *ἑαυτῶν* Vulg.

87, 2. *ἁμίλλης*] *ἁμίλλης αὐτῶν* in Antidosi omnes.

87, 3. *πυθέσθαι τε κ. τ. λ.*] Lysias Epitaph. §. 26. *οἱ αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν τήν τ' ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκην.*

87, 3. *τὴν* ante *τῶν* om. Ambr. 2.

87, 4. *καὶ* ante *μάχῃ* omittunt Urb. Ambr. 1. Dind.

87, 7. *στρατοπέδῳ πορεύεσθαι*, *iter facere exercitu*, h. e. sic, ut iter facientes sint exercitus, (Liv. III. 18. *agmine in forum descendunt*, sic, ut descendentes essent agmen: Id. III. 50. *eunt agmine in urbem*, i. e. sic, ut essent agmen) ergo cum armis servatoque ordine, ut solet *στρατόπεδον* aut agmen, non palantes, quale iter paullo plus difficultatis et tarditatis habet, et imparatos obiicit hosti. Pertinet loquendi modus ad augendam admirationem celeritatis. Morus.

87, 8. *φθῆναι* Urb. Ambr. 1. et 2. Vict. *ὀφθῆναι* Vulg. Vid. ad §. 79.

88, 4. *περὶ οὗ*] Constitui parenthesin a verbis *περὶ οὗ* usque ad *διορύξας*, quum apodosis sit in *ἀπήντων*. *Suscepta expeditione, cuius dux Xerxes fuit, — tanto duci occurrerunt.* [Anacoluthiam quae in his verbis est frustra tollere conatur vir doctissimus. Ipsum enim quod sequitur *δὴ* docet, a legitima periodi via paullulum aberrasse scriptorem.] Omninò cum hac Xerxis descriptione Lysias in Epit. p. 193 Steph. §. 27. sqq. conferendus est, e quo nonnulla ad verbum repetiit Isocrates. Occurrit ibidem *ἠνάγκασε* absolute, ut hic *συνηνάγκασεν*, et Cic. Catil. II. 11. dii *cogent*, vitia superari. Morus.

88, 4. *ὑπερβολὰς προθυμηθεὶς εἰπεῖν*] *Etsi nova plane et inaudita dicere sustinuit.* Exemplum *ὑπερβολῶν* erat, flumina siccata esse. Iustin. II. 10. Alia Isocrates ipse tangit. Morus.

89, 1. *ὑπερηφανίας* Urb. Ambr. 1. et 2. Scaph. *ὑπερηφανείας* Vulg. Cfr. Etymolog. Magn. p. 420. l. 2. edit. Schaefer. Iul. Poll. VIII. 79. Spohn. In Antid. §. 151. sine varietate legitur *ὑπερηφανίαν*.

φύσεως ἐστίν, οὐ πρότερον ἐπαύσατο πρὶν ἐξεῦρε καὶ συνηνάγκασεν ὃ πάντες θρυλοῦσιν; ὥστε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἠπείρου, πεζεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλλήσποντον ζεύξας, τὸν δ' Ἄθω διορύ- 59
90 ξας. πρὸς δὴ τὸν οὕτω μέγα φρονήσαντα καὶ τηλικαῦτα διαπραξάμενον καὶ τοσούτων δεσπότην γενόμενον ἀπήντων διελόμενοι τὸν κίνδυνον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰς Θερμοπύλας πρὸς τὸ πεζὸν, χιλίους αὐτῶν ἐπιλέξαντες καὶ τῶν

89, 4. φύσεως ἐστίν] Vulgo [etiam Bekk. et Dind.] legitur hic φύσεώς ἐστιν, sed non recte. Hae enim formae Atticae non secus se habent, quam paroxytona disyllaba, quum in ore veterum εω tunc paene coaluerit. Inde tantum explicari potest, qui factum sit, ut tertia a fine syllaba acueretur, ultima longam vocalem habente. Ad eandem igitur rationem, ad quam paroxytona disyllaba, cum encliticis disyllabis componi debent. Scribendum πόλεως τινός, φύσεως ἐστίν et sic in omnibus eiusmodi formulis. Spohn.

89, 4. συνηνάγκασεν] Litteras ναγ a correctore habet Urbinas. Bekk.

89, 5. θρυλοῦσιν Urb. θρυλλοῦσιν ceteri. Unum λ idem ille huic verbo dedit etiam in Panath. §. 237. et Epist. VI. §. 7. In Antidosi §. 55. c. 20. p. 321. διατεθρυλημένους scribitur ab omnibus. Cfr. Schneider ad Platonis Polit. p. 358. B.

89, 5. ὥστε κ. τ. λ.] Haec sunt epexegesis verborum ὃ πάντες θρυλοῦσιν et obiectum illorum, ἐξεῦρε καὶ συνηνάγκασεν. Particula ὥστε igitur hic neque finem neque consecutionem indicat, sed est explicativa, ut saepe, praesertim cum infinitivo. Sic in Archidamo §. 4. εἰ ἦν ἀποδεδειγμένον, ὥστε τοὺς πρεσβυτέρους περὶ ἁπάντων εἰδέναι τὸ βέλτιστον. Ibid. §. 40. εἰ πολλάκις γέγονεν ὥστε καὶ τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. Ibid. §. 51. ἐπειδὴ δ' εἰς ἀνάγκην καθέσταμεν ὥστε κινδυνεύειν. Adv. Sophist. §. 1. οἳ τολμῶντες λίαν ἀπερισκέπτως ἀλαζονεύεσθαι πεποιήκασιν ὥστε δοκεῖν κ. τ. λ. Aeginet. §. 47. εἰ καὶ τοῦτ' αὐτῇ προσγένοιτο, ὥστ' ἐπιδεῖν ἄκυρον τὴν ἐκείνων γνώμην οὖσαν. Cypr. §. 45. λαβὼν ἐξουσίαν ὥστε ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωμαι. Conf. Matthiae Gr. §. 531. n. 2. p. 1038.

89, 6. πλεῦσαι μὲν — διορύξας] Repetiit Aristoteles Rhet. III. c. 9. (p. 182. Reiz.) Morus.

90, 1. μέγα om. Ambr. 2. male. οὕτω φρονεῖν est, *eo animo esse*, (Epist. III. 2.) οὕτω μέγα φρονεῖν, *tam elato esse animo*, quem sensum contextus flagitat. Contulit Orellius Philipp. §. 62. c. 25. p. 94. οὕτω μέγ' ἐφρόνησεν. Adde: de Big. §. 29. c. 11. p. 352. Epist. IX. §. 16. Pro οὕτω μέγα dici etiam potuit τοσοῦτον, ut in Philipp. §. 124. c. 51. p. 107. Hel. §. 49. c. 23. p. 217. Panath. §. 255. c. 100. p. 286. Callim. §. 21. c. 11. p. 375.

90, 4. χιλίους] Etsi Herodotus, VII. 202. 205. trecentos tantum commemoravit, tamen dissensus componi potest. Nam quum trecenti dicuntur, intelligendi sunt patres familias, cives Spartani, diligentissime ex toto populo delecti, quod idem diserte tradit c. 205. Quum mille nominantur, addendi sunt trecentis illis civibus Helotes, quorum duobus vel tribus quisque civis stipatus esse solebat, id quod in universum monuit Isocrates Panath. §. 180. c. 73. p. 270 sq. et accurate demonstravit Wesseling. ad He-

συμμάχων ὀλίγους παραλαβόντες, ὡς ἐν τοῖς στενοῖς κωλύσοντες αὐτοὺς περαιτέρω προελθεῖν, οἱ δ' ἡμέτεροι πατέρες ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἑξήκοντα τριήρεις πληρώσαντες
91 πρὸς ἅπαν τὸ τῶν πολεμίων ναυτικόν. ταῦτα δὲ ποιεῖν

rodot. VII. 222. VIII. 25. Cf. Thucyd. IV. 8. *Λακεδαιμόνιοι εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι, καὶ Εἵλωτες οἱ περὶ αὐτούς.* In Plutarchi Aristide c. 10. de Spartanis militibus est, *ὧν ἕκαστος ἑπτὰ περὶ αὐτὸν Εἵλωτας εἶχε.* Add. Xen. Hellen. VI. 5, 28. Neque vero mirandum est, cur, quum etiam de Helotibus Isocrates loquatur, dixerit, *mille e* SUIS *delegerunt*, quoniam Helotes quoque dicuntur Lacedaemonii, iisque in recensione exercitus sic annumerantur, ut Lacedaemonii, e quorum numero etiam Helotes sunt, opponantur Spartanis, qui sunt cives Spartani. In quam rem insignis est locus Xenoph. Hellen. VI. 4, 15. ubi narratur, *συμπάντων Λακεδαιμονίων* mille obiisse, inter quos fuerint quadringenti Spartani, *αὐτοὶ Σπαρτιᾶται*, cives: quod egregie convenit Herodoteo loco de patribus familias. Denique Diod. Sic. XI. 4. de hoc ipso proelio: *Λακεδαιμονίων χίλιοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Σπαρτιᾶται τριακόσιοι*, ubi Wesselingius ostendit, Lacedaemonios et Spartanos ut partem et totum differre. Sexcenti Lacedaemonii apud Iustin. II. 11, 14. etiam cives et Helotes fuisse videntur. MORUS.

90, 5. ὀλίγους] fuere secundum Herodotum VII. 222. quadringenti Thebani, septingenti Thespienses: nam reliqui, c. 202. nominati, diffugerant, c. 219. Diod. XI. 9, qui solos Thespienses mansisse narrat. Ante sociorum fugam superarant summam quatuor millium, quam Diod. Sic. XI. 4. et Iustin. II. 11. init. rotunde posuit. De numero Thespiensium non temere dubitavit Valckenar. ad Herodot. VII. 202. MORUS.

90, 6. προελθεῖν] προσελθεῖν pr. Urb.

90, 7. ἑξήκοντα] Universae Graecorum classi, ad Artemisium collectae, interfuerunt 127 naves Atticae, Herodot. VIII. 1. aut 140 iuxta Diod. Sic. XI. 12. quibus post priorem congressum ad Artemisium 53 submissae sunt, Herodot. c. 14. Diod. Sic. c. 13. Quomodo ergo Isocrates dicere potuit, ἑξήκοντα τριήρεις πληρώσαντες? An illas tantum quinquaginta et tres submissas, rotundo numero sexaginta, nominavit, caeteris omissis? Quod si ita est, ut videtur, nisi locum corruptum arbitremur, nimis recessit a vero. MORUS. Coray hanc ob rem coniecit verba καὶ ἑκατὸν esse addenda. Sed quamvis numerus facillime depravari potuerit, praesertim si siglis scriptus esset; tamen nihil mutandum esse puto. Nam secundum Herodot. VIII. in. Athenienses CXXVII naves miserant, sed ex his magnum numerum Plataeenses compleverant; deinde vero, ut hoc, in quo scriptores uti in omnibus quae hanc pugnam spectant, non optime consentiunt, mittam, oratoris consilium adeo conspicuum est, ut de mutatione cogitari vix possit. Comparare enim studet Atheniensium virtutem ad Artemisium declaratam cum clarissimo Lacedaemoniorum ad Thermopylas facto (Herodot. VIII. c. 15.); inde autem patet tantum abesse debuisse, ut numerum more oratorum amplificaret, ut ne verum quidem recenseret, sed minueret, quo facto facilius cum parvo Lacedaemoniorum ad Thermopylas numero conferri posset. SPOHN.

90, 8. ἅπαν — ναυτικόν] In Antid. Cod. Ambr. post ἅπαν, et Laureat. in fine post ναυτικόν inserunt v. ἀπήντων, utrumque male, e prioribus repetitum a librario, uti iam Orellius vidit. SPOHN.

ἐτόλμων οὐχ οὕτω τῶν πολεμίων καταφρονοῦντες ὡς πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιῶντες, Λακεδαιμόνιοι μὲν ζηλοῦντες τὴν πόλιν τῆς Μαραθῶνι μάχης, καὶ ζητοῦντες αὑτοὺς ἐξισῶσαι, καὶ δεδιότες μὴ δὶς ἐφεξῆς ἡ πόλις ἡμῶν αἰτία γένηται τοῖς Ἕλλησι τῆς σωτηρίας, οἱ δ' ἡμέτεροι μάλιστα μὲν βουλό-

91, 3. *ἀγωνιῶντες* Urb. Ambr. 2. *ἀγωνιζόμενοι* Vulg. Ambr. 1. Harpocratio: *ἀγωνιᾷν τὸ ἀγωνίζεσθαι. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως· ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ Πανηγυρικῷ.* Inde Suidas: *ἀγωνιᾷν Ἰσοκράτης ἀντὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι* et *ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι. Ἰσοκράτης.* Zonaras quoque p. 37. *ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι· οὕτως Ἰσοκράτης.* et Photius p. 12. *ἀγωνιᾷν. Ἰσοκράτης, ἀντὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζομενοι, ὁ αὐτός.* et paene iisdem verbis Lexicon rhetor. sophist. in Bekkeri Anecdot. gr. Vol. I. p. 333. l. 26 sq. Spohn. Verba Harpocrationis prave distincta posteriores lexicographos in errorem induxisse videntur, ut Isocrati et infinitivum *ἀγωνιᾷν* et participium *ἀγωνιῶντες* tribuerent, quum hoc tantum apud eum occurrat. Sunt autem sic legenda: *Ἀγωνιᾷν τὸ ἀγωνίζεσθαι. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως, ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι. παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ πανηγυρικῷ.*

91, 4. *Μαραθῶνι* Urb. Ambr. 1. *ἐν Μαραθῶνι* Vulg. Ambr. 2. Isocrates p. 329, 6. (de antid. §. 306.) *Μαραθῶνι τῇ μάχῃ νικήσας.* p. 95, 24. (Philip. §. 147. p. 112 a.) *τῆς Μαραθῶνι μάχης* Urb. *ἐν Μαραθῶνι* Vulg.: quae me moverunt ut p. 144, 4. (de Pace §. 38. p. 166 e.) deleta *ἐν* ederem *τοῖς Μαραθῶνι τοὺς βαρβάρους νικήσασι.* Conf. var. lect. ad Demosthenem p. 172. 297. 441. 686. Reisk. Non minus suspectum multis in locis *ἐν Σαλαμῖνι.* Dind. Dativo *Μαραθῶνι* praepositio addita offensionis nihil habet, quamvis saepius absit; multo minus ante *Σαλαμῖνι*, cui praeponi solet vel in iis locis, ubi vicinum *Μαραθῶνι* ea caret. Isocrates Philip. §. 147. *ἐκ τῆς Μαραθῶνι μάχης καὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας* (sic Urbinas: vulgo *τῆς ἐν Μ.* et *τῆς Σαλ.*). Demosth. c. Aristocr. §. 196. *Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγοῦντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαραθῶνι.* §. 198. *τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν — τὴν Μαραθῶνι μάχην.* (qui locus cum praecedente iisdem verbis legitur *π. συντάξ.* §. 21. et 22. nisi quod hic est *τὴν ἐν Μ.* sine varietate). De corona §. 208. *τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας.* Thucyd. I. 74. *Μαραθῶνι προκινδυνεῦσαι — ἐν Σαλαμῖνι ξυνναυμαχῆσαι.* Plato Menex. p. 241 C. *τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων.* Tantum igitur abest, ut *ἐν* ante *Σαλ.* mihi displiceat, ut eius absentia ne ferri quidem posse videatur, nisi *Σαλαμῖνι* proxime cohaereat cum *Μαραθῶνι*, ut Demosth. de falsa legat. §. 312. *οἱ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι.* Plato Menex. p. 245 C. *τὰ τρόπαια τά τε Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς.* Neque temere factum puto, ut alteri nomini praepositio deesse, alteri addi soleat; sed rationem habet ea diversitas in diversitate notionis exprimendae; *Μαραθῶνι* enim denotat ipsum pugnae locum, *ἐν Σαλαμῖνι* dumtaxat eius viciniam. Similiter *ἐν* omittitur in *τὴν Μεγαροῖ μάχην* Plat. Civit. II. p. 368 A. Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 406. b.

91, 4. *αὑτοὺς ἐξισῶσαι* Urb. Ambr. 1 et 2. *ἑαυτοὺς ἐξ ἴσου καταστῆσαι* Vulg.

91, 6. *ημέτεροι* Urb. *ἡμέτεροι πρόγονοι* Vulg. Ambr. 1 et 2. *ἡμέ-*

μενοι διαφυλάξαι τὴν παροῦσαν δόξαν, καὶ πᾶσι ποιῆσαι φανερὸν ὅτι καὶ τὸ πρότερον δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τύχην ἐνίκησαν, ἔπειτα καὶ προαγαγέσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ διαναυμαχεῖν, ἐπιδείξαντες αὐτοῖς ὁμοίως ἐν τοῖς ναυτικοῖς κινδύνοις ὥσπερ ἐν τοῖς πεζοῖς τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους

92 περιγιγνομένην. ἴσας δὲ τὰς τόλμας παρασχόντες οὐχ ὁμοί- 26
αις ἐχρήσαντο ταῖς τύχαις, ἀλλ' οἱ μὲν διεφθάρησαν καὶ ταῖς ψυχαῖς νικῶντες τοῖς σώμασιν ἀπεῖπον (οὐ γὰρ δὴ

τεροι πατέρες Laurent. et ceteri Antidoseos libri. Conf. §. 92. Dind.

91, 8. τὸ add. Urb. Ambr. 1 et 2.

91, 8. διὰ τύχην Urb. Ambr. 1 et 2. διὰ τὴν τύχην Vulg. Conf. §. 132. 134. Areop. §. 11. Euag. §. 36. §. 45. Panath. §. 32.

91, 9. ἔπειτα Urb. Ambr. 1. ἔπειτα δὲ Vulg. Ambr. 2. Post ἔπειτα praecedente πρῶτον μὲν particula δὲ legitime omittitur; additae apud Isocratem iam duo tantum exempla sunt, in Trapezit. §. 17. (ubi praebuit eam Urbinas) et §. 40. Similiter δὲ sustulit optimus liber post ἔπειτα relatum ad μάλιστα μὲν in Philip. §. 75. et Epist. VI. §. 2. Sed addita est sine varietate in Plat. §. 63.

91, 9. προαγαγέσθαι Urb. προσαγαγέσθαι Vulg. Ambr. 1 et 2. Passim haec verba confusa sunt a librariis. Vide varietatem lectionis ad §. 18. ad Antid. §. 307. ad Herodot. II. 121, 4. Ceterum medii προάγομαι aliud exemplum apud Isocratem non reperitur, nam quod legebatur προαγάγοιτο adv. Sophist. §. 15. a Bekkero ex duobus codd. emendatum est in προαγάγοι.

91, 9. τὸ Urb. Ambr. 1 et 2. τῷ Vulg.

91, 11. τοῖς πεζοῖς Urb. Ambr. 2. πεζοῖς Vulg. Ambr. 1.

91, 12. περιγιγνομένην] Lycurg. in Leocr. c. 28. (§. 108.) οἱ πρόγονοι καταφανῆ ἐποίησαν τὴν ἀνδρείαν τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην. Morus.

92, 1. ὁμοίαις Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. ὁμοίως Vulg. Panath. c. 14. (p. 241 a.) ταῖς ἐξουσίαις ὁμοίαις κεχρημένας. Ibid. c. 19. (p. 244 d.) παραπλησίαις ἀτυχίαις χρησαμένους. Cor.

92, 2. ταῖς τύχαις] Lycurg. in Leocr. c. 12. (§. 48.) de Chaeronensi proelio: ἐξ ἴσου τῶν κινδύνων μετασχόντες οὐχ ὁμοίως τῆς τύχης ἐκοινώνησαν, et c. 28. de Thermopylis: ταῖς μὲν τύχαις οὐχ (nam hoc est necessario addendum) ὁμοίως [ὁμοίαις malit Bekkerus] ἐχρήσαντο. Morus. Οὐχ inserendum esse vidit iam P. Victorius. Eadem medela alius quoque Lycurgi locus (§. 17.) qui ut nunc legitur pessime se habet, poterit sanari. Sic enim, mutata etiam interpunctione, videtur scribendum: ᾤχετο φεύγων, οὔτε τοὺς λιμένας τ. π. ἐλεῶν, ἐξ ὧν ἀνήγετο, οὔτε τὰ τείχη τ. π. αἰσχυνόμενος, ὧν τ. φ. ἔρ. τὸ κ. αὐτ. μ. κατέλιπεν, οὔτε τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ ἱερὸν — ἀφορῶν (*respiciens*). καὶ προδιδοὺς οὐκ ἐφοβήθη οὓς αὐτίκα — ἐπικαλέσεται.

92, 3. νικῶντες — ἀπεῖπον] Lysias Epitaph. §. 31. p. 193 Steph. οὐχ ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἀποθανόντες οὗπερ ἐτάχθησαν. Lycurg. c. 12. οὐχ ἡττηθέντες ἀλλ' ἀποθανόντες ἔνθα παρετάχθησαν [ἔνθαπερ ἐτάχθησαν Marklandus ad Lys. l. l.] ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀμύνοντες, et νικῶντες ἀπέθανον, qui locus ibi pulcherrime tractatus est. Haec iam notavit Markland. ad Lysiam p. 438. Diod. Sic. XI. 11. τοῖς μὲν σώ-

τοῦτό γε θέμις εἰπεῖν, ὡς ἡττήθησαν· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν φυγεῖν ἠξίωσεν), οἱ δ' ἡμέτεροι τὰς μὲν πρόπλους ἐνίκησαν, ἐπειδὴ δ' ἤκουσαν τῆς παρόδου τοὺς πολεμίους κρατοῦντας, οἴκαδε καταπλεύσαντες οὕτως ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν λοιπῶν ὥστε πολλῶν καὶ καλῶν αὐτοῖς προειργασμένων ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν κινδύνων ἔτι πλέον διήνεγκαν.
93 ἀθύμως γὰρ ἁπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων, καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν καὶ ζητούντων

μασι κατεπονήθησαν, ταῖς δὲ ψυχαῖς οὐχ ἡττήθησαν. Iustin. II. 11, 18. *Non victi, sed vincendo fatigati.* Diduxit sententiam Demosth. Or. fun. §. 19. (p. 1394. Reisk.) Morus.

92, 5. πρόπλους] *Praemissas, praecursorias.* Sic Thuc. VI. 46. αἱ πρόπλοι νῆες, et IV. 120. τριήρης προπλέουσα. Herodot. VI. 97. Δᾶτις προπλώσας, *qui praeierat.* Nempe Xerxes electas ex omni classe Persica ducentas naves (Diod. Sic. XI. 12. trecentas) ad Artemisium praemiserat, ut Graecorum classem adorirentur. Herodot. VIII. 7. Wolfiana interpretatio, πρωτόπλους, in marginem utriusque Bas. venit. Sed πρωτόπλους Graeci dicunt vel recentes, Homer. Od. θ, 35. vel eas, quae navigant in primo ordine, Xenoph. Hellen. V. 1, 24. ut πρωτοστάται in exercitu pedestri. Morus.

92, 5. ἐνίκησαν] Duobus proeliis ad Artemisium commissis, quae Herodotus VIII. 6—16. descripsit. Sed in priori c. 11. ἑτεραλκέως ἀγωνίσασθαι narrat, in posteriori c. 16. παραπλησίους ἀλλήλοισι γενέσθαι, ut Cornel. Them. c. 3. *pari proelio discessisse*, quibuscum consentit Diod. Sic. XI. 12. μέρει μὲν τῶν νεῶν ἑκάτεροι ἐπροτέρησαν, οὐδέτεροι δὲ ὁλοσχερεῖ νίκῃ πλεονεκτήσαντες διελύθησαν. Ergo orator hic nimis laudavit. Morus.

92, 6. δ' Antidosis et Dindorfius; δὲ ceteri.

92, 6. τῆς παρόδου] Thermopylas seu Pylas intelligit, ut Lysias Epit. §. 32. nam Pylae dicuntur loca, per quae regio aditur. Cart. III. 4. Morus.

92, 7. Post καταπλεύσαντες vulgo sex verba addebantur a codicibus h. l. aliena, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικήσαντες, ad quae haec annotavit Morus: „Herodotus VIII. 40. 41. rem narravit: intelligitur decretum de servandis familiis. Nescio unde Wolfius illa verba ediderit; sed eiicere nolui, quum in Antidosi [sine varietate] legatur καὶ κατασκευάσαντες τὰ περὶ τὴν πόλιν."

92, 9. ἔτι πλέον Urb. Ambr. 2. Vict. ἐπὶ πλέον Vulg. Ambr. 1. Cfr. Davis. ad Maxim. Tyr. p. 531. Simili modo Xenoph. Cyrop. I. 4, 3. ἔτι πλείω vulg. ἐπὶ πλείω Stob. Spohn. Eadem varietas est in Antid. §. 208. (p. 101. Or.) ubi quum Mustoxydes ex codd. Ambrosiano et Laurentiano recte edidisset πολὺ ἂν ἔτι πλεῖον — διήνεγκαν, Bekkerus cum Urbinate et Vaticano scripsit ἐπὶ, quod in hoc quidem contextu vix Graecum, Isocrateum certe non est.

92, 9. διήνεγκαν Urb. Ambr. 1. et 2. διενεγκεῖν Vulg.

93, 2. διατειχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν] Ita Lysias §. 44. p. 194 St. et Diod. Sic. XI. 16. item ὀχυροῦν τεῖχος ἀπὸ Λεχαίου μέχρι Κεγχρεῶν. Herodot. VIII. 40. τειχεῖν τὸν Ἰσθμόν, c. 71. οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος. Xen. Symp. V. 6. ὑψηλὴ ῥὶς διατετείχικε τὰ ὄμματα, *velut murus inter oculos interiectus impedimento est.* Morus.

ἰδίαν αὐτοῖς σωτηρίαν, τῶν δ᾽ ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, πλὴν εἴ τις διὰ μικρότητα ἠμελήθη, προσπλεουσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβάλλειν, οὐδεμιᾶς σωτηρίας αὐτοῖς ὑποφαινομένης, ἀλλ᾽ ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ
94 τῶν ἐλπίδων ἁπασῶν διημαρτηκότες, ἐξὸν αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, ἃς αὐτοῖς ἐδίδου βασιλεὺς ἡγούμενος, εἰ τὸ τῆς πόλεως προσλάβοι ναυτικόν, παραχρῆμα καὶ Πελοποννήσου κρατήσειν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρ᾽ ἐκείνου δωρεάς, οὐδ᾽ ὀργισθέντες τοῖς Ἕλλησιν ὅτι προὐδόθησαν ἀσμένως ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς τοὺς βαρβάρους ὥρ-

93, 3. *δ᾽* Antidosis et Dindorfius; *δὲ* ceteri; omisit Urbinas.

93, 3. *ὑπὸ τοῖς βαρβάροις*] Herodot. VIII. 66. Morus.

93, 5. *εἴ τις διὰ μικρότητα ἠμελήθη* Urb. Ambr. 1. *εἴ τις διὰ σμικρότητα παρημελήθη* Vulg. *εἴ τις διὰ μικρ. παρημελήθη* Dind. *εἴ τινες διὰ μικρότητα ἠμελήθησαν* Ambr. 2. — Verbo *παραμελεῖν* utitur Isocrates in Plat. §. 60. c. 24. p. 308 b. et Antid. §. 168. *καταμελεῖν* Epist. III. 4. Dind. Ne, quis opinetur, unum tantummodo exemplum verbi *καταμελεῖν* apud Isocratem exstare, en cetera sex: Cypr. §. 18. Areopag. §. 25. 38. 82. Panath. §. 8. Antid. §. 191.

93, 6. *διακοσίων καὶ χιλίων*] Idem numerus Persicae classis c. 27. 33. et Panath. §. 49. c. 17. p. 242. repetitur. Herodot. VII. 89. [et c. 184.] septem addit. cf. Brisson. de Regno Persar. p. 747 sqq. Morus. Lysias quoque in Epitaph. §. 27. mille et ducentas naves Xerxi tribuit; sed in Panathenaici loco pro *διακοσίας* Bekkerus ex Urbinate restituit *τριακοσίας*.

93, 6. *πεζῆς* Urb. *τῆς πεζῆς* ceteri.

93, 8. *ὑποφαινομένης* Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. *ὑπολειπομένης* Vulg. In Archidamo §. 44. c. 17. p. 124 e. auctore Urb. editum *οὐδεμιᾶς αὐτῷ σωτηρίας ὑποφαινομένης*. ibi quoque legebatur *ὑπολειπομένης*. *σωτηρίας οὐδεμιᾶς ἄλλης φαινομένης* de Big. §. 9. c. 3. p. 348 d. Dind.

94, 3. *ἐδίδου βασιλεὺς*] Aut ignoramus, quid a Xerxe Atheniensibus ante ipsam Salaminiam pugnam oblatum sit, (esse autem nihil oblatum, inde fit credibile, quod sine mora post pugnam ad Thermopylas Atticam et Athenas vastavit: Herodot. VIII. 51 — 54.) aut Isocrates festinatione quadam retulit ad haec tempora id, quod vel Xerxes ante proelium ad Thermopylas Graecis ibi collectis promisit, Diod. Sic. XI. c. 5. vel Mardonius, dux Xerxis, post Salaminiam pugnam ante Plataeense proelium, Atheniensibus obtulit. Herodot. VIII. 136. 140. Iustin. II. 14. Plutarch. Aristid. c. 10. Diod. Sic. c. 28. Aristid. Panath. p. 41. Ἕτερος (i. e. Xerxes) *δώσει τὴν ἡγεμονίαν, καὶ προσθήσει χρήματα Μηδικὰ καὶ δωρεάς*. Cf. p. 49. ubi suo loco narratur. Morus. Isocratis errorem repetiit Aristides in orat. adv. Leptin. §. 45. ed. Wolf. Orell.

94, 5. *οὐχ ὑπέμειναν τὰς π. ἐκ. δωρεὰς*] *Non sustinuerunt illius dona.* Apte hic de donis usurpatur verbum, quod ad res pessimas molestissimasque solet referri.

95 μήσαν, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν πα-
ρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν αἱρουμένοις
συγγνώμην εἶχον. ἡγοῦντο γὰρ ταῖς μὲν ταπειναῖς τῶν πό-
λεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν,
ταῖς δὲ προεστάναι τῆς Ἑλλάδος ἀξιούσαις οὐχ οἷόν τ'
εἶναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ὥσπερ τῶν ἀνδρῶν
τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς αἱρετώτερόν ἐστι καλῶς ἀποθανεῖν ἢ
ζῆν αἰσχρῶς, οὕτω καὶ τῶν πόλεων ταῖς ὑπερεχούσαις λυσι-
τελεῖν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι μᾶλλον ἢ δούλαις ὀφθῆ-
96 ναι γενομέναις. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτα διενοήθησαν· ἐπειδὴ
γὰρ οὐχ οἷοί τ' ἦσαν πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα παρατάξασθαι
τὰς δυνάμεις, παραλαβόντες ἅπαντα τὸν ὄχλον τὸν ἐκ τῆς
πόλεως εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον ἐξέπλευσαν, ἵν' ἐν μέρει
πρὸς ἑκατέραν κινδυνεύσωσιν. καίτοι πῶς ἂν ἐκείνων ἄν- 27
δρες ἀμείνους ἢ μᾶλλον φιλέλληνες ὄντες ἐπιδειχθεῖεν, οἵ-
τινες ἐτόλμησαν ἐπιδεῖν, ὥστε μὴ τοῖς λοιποῖς αἴτιοι γε-
νέσθαι τῆς δουλείας, ἐρήμην μὲν τὴν πόλιν γενομένην,
τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, ἱερὰ δὲ συλώμενα καὶ νεὼς
ἐμπιπραμένους, ἅπαντα δὲ τὸν πόλεμον περὶ τὴν πατρίδα
97 τὴν αὐτῶν γιγνόμενον; Καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν αὐτοῖς,
ἀλλὰ πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι διαναυμα-
χεῖν ἐμέλλησαν. οὐ μὴν εἰάθησαν· καταισχυνθέντες γὰρ

95, 4. ἐκ παντὸς Urb. Ambr. 1 et 2. ἐξ ἅπαντος Vulg.

96, 1. ἐπειδὴ γὰρ κ. τ. λ.] Magnam huius loci partem [inde ab his verbis usque ad finem capitis XXVIII.] repetiit Dionysius Halic. de vi Demosth. T. II. p. 188. ed. Sylb. (c. 40). Morus.

96, 5. ἑκατέραν κινδυνεύσωσιν Urb. In ceteris locus varie interpolatus est; ἑκατέραν τὴν δύναμιν κινδυνεύσωσι Ambr. 1. ἑκ. τ. δύν. ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας κινδ. Ambr. 2. Laur. ἑκ. τ. δ. ἀ. μ. π. ἀμφ. ἅμα κινδ. Vulg. (ἑκ. δύν. καὶ μ. π. ἀμφ. ἅμα κινδυνεύωσι Dionysius.) — Lysias in Epitaph. §. 33. (p. 193 Steph.): ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνεύσωσιν. Morus.

96, 7. ἐτόλμησαν] ἔτλησαν Aristoteles (Rhet. III. 7.) et Dionysius.

96, 8. ἐρήμην] De Athenis desertis Herodot. VIII. 51. Morus.

96, 8. γενομένην Urb. Ambr. 1. γιγνομένην Vulg. Ambr. 2. Dionysius.

96, 10. περὶ τὴν πατρίδα τὴν αὐτῶν Urb. Ambr. 1 et 2. Dionysius; περὶ πατρίδα τὴν ἑαυτῶν Vulg.

97, 1. Καὶ οὐδὲ] Καὶ μηδὲ Dionysius; κ' οὐδὲ Dindorfius, qui in Addendis: „καὶ fortasse delendum aut cum alia particula mutandum.“ Minime. Καὶ ante vocalem apud Isocratem est satis freqnens. Exempla congessi in Excursu XI. edit. Brem.

97, 3. ἐμέλλησαν Urb. ἐμέλησαν marge Ambr. 2. ἐμελέτησαν

Πελοποννήσιοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, καὶ νομίσαντες προ-
διαφθαρέντων μὲν τῶν ἡμετέρων οὐδ᾽ αὐτοὶ σωθήσεσθαι,
κατορθωσάντων δ᾽ εἰς ἀτιμίαν τὰς αὐτῶν πόλεις καταστή-
σειν, ἠναγκάσθησαν μετασχεῖν τῶν κινδύνων. καὶ τοὺς 61
μὲν θορύβους τοὺς ἐν τῷ πράγματι γενομένους καὶ τὰς
κραυγὰς καὶ τὰς παρακελεύσεις, ἃ κοινὰ πάντων ἐστὶ τῶν
62 *ναυμαχούντων, οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι δεῖ λέγοντα διατρίβειν· ἃ*
δ᾽ ἐστὶν ἴδια καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια καὶ τοῖς προειρημέ-
νοις ὁμολογούμενα, ταῦτα δ᾽ ἐμὸν ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν.
τοσοῦτον γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν διέφερεν, ὅτ᾽ ἦν ἀκέραιος,
ὥστ᾽ ἀνάστατος γενομένη πλείους μὲν συνεβάλετο τριήρεις

Ambr. 1. ἐτόλμησαν Vulg. Ambr. 2. margo Ambr. 1. Ceterum sensus verborum διαναυμαχεῖν ἐμέλλησαν manifesto est: *pugnaturi erant*, non: *pugnare cunctati sunt*. Erravit igitur Buttmannus, in grammatica T. I. p. 324. aoristo verbi μέλλω unam *cunctandi* significationem esse affirmans. Neque aliter quam h. l. intelligi potest ἐμέλλησεν ἐκπλεῖν in Archidamo §. 44. c. 17. p. 125 a. Conf. Aristot. rhet. I. c. 12. (p. 65.) ἢ ποιησάντων κακῶς ἢ μελλησάντων scil. κακῶς ποιήσειν.

97, 7. ἠναγκάσθησαν] *Pudore et honesti cogitatione adacti sunt.* Sic Isocraticae narrationis consilium haec accipere iubet, quanquam calliditate Themistoclis coacti sunt remanere, cum fugam decressent. Herodot. VIII. 75. Cornel. Themist. c. 4. quibuscum Lycurg. in Leocr. c. 17. (§. 70.) consentit: βίᾳ τοὺς ἄλλους ἠλευθέρωσαν (οἱ Ἀθηναῖοι), ἀναγκάσαντες ναυμαχεῖν, *alios invitos servarunt, quoniam dimicare coëgerunt.* Ergo primum Athenienses non soli depugnare voluerunt, (v. Taylorus ad Lysiam p. 40. 41.) deinde socii non pudore aut vi honestatis victi affuerunt proelio, denique praeter Lacedaemonios multi alii Atheniensium socii convenerant, quos Herodot. VIII. 42. sqq. enumeravit. Adeo multum Isocrates laudandi studio tribuit. Morus.

97, 7. καὶ — διατρίβειν] Descripsit haec omnia Lysias Epitaph. p. 194 Steph. quem ab Isocrate hic reprehendi Marklandus p. 438. existimat. Eadem fere verba Isocr. Euag. §. 31. c. 12. p. 194 e. Morus.

97, 9. ἐστὶ Urb. Ambr. 1 et 2. εἰσὶ Vulg.

97, 10. οὐκ οἶδ᾽ Urb. Ambr. 1 et 2. Vict. οὐχ ὁρῶ Vulg.

98, 1. ἃ δ᾽ — ταῦτα δ᾽] Cfr. Werfer in Act. Philol. Monac. I. p. 91. Spohn. Werferi verba haec sunt: „Si qua periodus praecedit, cui in seqq. alia ita opponatur, ut huius protasis et apodosis in illius protasi atque apodosi habeat ad quod per oppositionem referatur: μὲν in priori, δὲ in posteriori periodo et in protasi et in apodosi comparet. — Μὲν nonnunquam semel apparet.“ Postrema in nostrum locum cadunt sicut in §. 1. et §. 176.

98, 3. ἐστὶν εἰπεῖν Urb. Ambr. 1. εἰπεῖν ἐστὶ Vulg. Ambr. 2.

98, 5. πλείους] Hunc locum et c. 31. τριήρεις διπλασίας ἢ σύμπαντες οἱ ἄλλοι, et similem Lysiae Epit. §. 42. sic explicandum puto, ut Demosth. de cor. c. 21. 70. τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν (τριηρῶν), τὰς διακοσίας ἡ πόλις (τῶν Ἀθηναίων) παρέσχετο, numeris rotunde positis: quibuscum consentiunt, quos Valckenar. ad Herodot. VIII. 1. laudavit, quorumque loca de classe ad Salaminem collecta intelligenda sunt. Sed si numeros

εἰς τὸν κίνδυνον τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἢ σύμπαντες οἱ
ναυμαχήσαντες, οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμε-
νῶς ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς
τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν πόλιν αἰτίαν γενέ-
99 σθαι. Καίτοι μελλούσης στρατείας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους 28
ἔσεσθαι τίνας χρὴ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν; οὐ τοὺς ἐν τῷ
προτέρῳ πολέμῳ μάλιστ᾽ εὐδοκιμήσαντας, καὶ πολλάκις
μὲν ἰδίᾳ προκινδυνεύσαντας, ἐν δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγώ-
νων ἀριστείων ἀξιωθέντας; οὐ τοὺς τὴν αὑτῶν ἐκλιπόντας
ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων σωτηρίας, καὶ τό τε παλαιὸν οἰκι-

accurate ineamus, ab Atheniensibus 180 naves missae sunt, Herodot. VIII. 44. et universa Graecorum classis 378 navibus constitit, ib. c. 48. ideoque Athenienses *propemodum* tot miserunt, quot caeteri omnes. Rem optime expressit Thucydides I. 74. ἐς τὰς τετρακοσίας ναῦς (h. e. 378. quae fuit universa classis) παρεσχόμεθα ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν. Aristides Panath. p. 38. de multitudine Atticarum navium more suo nimis argute locutus est. Melius p. 41. δύο τοῦ παντὸς μέρη μόνοι Ἀθηναῖοι ἐπλήρουν. Morus.

98, 5. μὲν delendum videtur: nam οὐδεὶς δὲ non refertur ad hoc μέν. Morus. Augerus assentitur, Coray retinendum esse putat et interpretatur: τοσοῦτον ἡ πόλις ἡμῶν διέφερε, ὥστε οὐκ ἔστιν ὃς οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν αἰτίαν αὐτὴν γενέσθαι τῆς ναυμαχίας, δι᾽ ἣν ἐκρατήσαμεν τῶν Βαρβάρων. Sed idem fortassis in μόνη mutandum censet [collato Herodot. VIII. 44.] et hoc praeferre videtur. Male. Orator verborum concinnitati et numerorum suavitati indulgens paullulum recessit a recta via, sive verius obscuriorem reddidit nexum. Sensus hic est: Urbs plures *quidem* instruxit naves ad pugnam, quam reliqui socii, inde *autem* patet eam salutis nostrae esse causam: posterius vero membrum ornatu oratorio variatum est. Spohn.

98. 7. ναυμαχήσαντες] Coray hic et in Antidosi edidit συνναυμαχήσαντες, quod solus cod. Laurent. habet. Temere, satis enim frequens est talis loquendi formula, v. c. Hom. Il. Φ, 203.

τὸν μὲν ἄρ᾽ ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες ἀμφεπένοντο.

et 353. sim. B. 160. et Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα, alia, cfr. Wyttenbach. Bibl. crit. Vol. II. P. III. p. 58. Spohn. Ut in his et similibus cogitatione supplendum est ἄλλος, ita e contrario interdum redundat, v. c. ad Demon. §. 51. τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ἄλλων σοφιστῶν. cfr. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 473 d. Bremi ad Paneg. §. 48.

98, 9. ταύτης] sc. τῆς ναυμαχίας, quoniam, caeteris recusantibus, prae metu Isthmum munientibus, et in Peloponneso latentibus, unus Themistocles sociis persuasit, ut ad Salamina confligerent, Herodot. VIII. 56—64. idemque eos, fugere molientes, resistere coegit. Morus.

98, 9. τὴν πόλιν Urb. Ambr. 1 et 2. Dionysius. τὴν ἡμετέραν πόλιν Vulg.

99, 1. στρατείας] στρατιᾶς Ambr. 1 et 2.

99, 2. ἔχειν] μᾶλλον ἔχειν Ambr. 2.

99, 5. αὑτῶν Urb. Ambr. 1 et 2. ἑαυτῶν Vulg.

99, 6. τε] γε Ambr. 2.

99, 6. οἰκιστὰς] Cap. 9. πολλὰς μὲν — ἔκτισαν, et, ἅπαντα πε-

στὰς τῶν πλείστων πόλεων γενομένους καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τῶν μεγίστων συμφορῶν διασώσαντας; πῶς δ' οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμεν, εἰ τῶν κακῶν πλεῖστον μέρος μετασχόντες ἐν ταῖς τιμαῖς ἔλαττον ἔχειν ἀξιωθεῖμεν, καὶ τότε προταχθέντες ὑπὲρ ἁπάντων νῦν ἑτέροις ἀκολουθεῖν ἀναγκασθεῖμεν;

100 Μέχρι μὲν οὖν τούτων οἶδ' ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσειαν 29
πλείστων ἀγαθῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν αἰτίαν γεγενῆσθαι, καὶ δικαίως ἂν αὐτῆς τὴν ἡγεμονίαν εἶναι· μετὰ δὲ ταῦτ' ἤδη τινὲς ἡμῶν κατηγοροῦσιν, ὡς ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελάβομεν, πολλῶν κακῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστημεν, καὶ τόν τε Μηλίων ἀνδραποδισμὸν καὶ τὸν Σκιωναίων ὄλεθρον ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἡμῖν προφέ-
101 ρουσιν. Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πρῶτον μὲν οὐδὲν εἶναι τοῦτο σημεῖον ὡς κακῶς ἤρχομεν, εἴ τινες τῶν πολεμησάντων

ριεβάλοντο τὸν τόπον. Ergo hic οἰκισταὶ dicuntur, qui colonias deducunt, ut Callim. H. in Ap. v. 67. οἰκιστήρ, et Schol. ad v. 76. Morus.

99, 9. δεινὰ] δεινότατα Ambr. 1 et 2. Vict.

99, 10. ἀξιωθεῖμεν — ἀναγκασθεῖμεν Urb. ἀξιωθείημεν — ἀναγκασθείημεν ceteri. Vide ad §. 160.

99, 11. ἑτέροις ἀκολουθεῖν] Deberi Atheniensibus principatum, etiam Herodot. IX. 27. Thucydides I. 73. et Xenoph. Hell. VII. 1. fictis orationibus explicarunt. Morus.

100, 1. ὁμολογήσειαν Urb. Ambr. ὁμολογήσαιεν Vulg. Utramque formam in Isocratis scriptis pariter exhiberi exemplis collectis docuimus Excursu II. 3. ed. Brem.

100, 2. τὴν ἡμετέραν Urb. Ambr. ἡμῶν Vulg.

100, 4. κατηγοροῦσιν] Quidquid, constituto post Salaminiam victoriam imperio Atheniensium, usque ad initium belli Peloponnesiaci ab iis crudeliter, avare, aut iniuste factum est, tradidit Thucyd. I. 98 — 119. Isocratis autem haec excusantis argumenta quis non videt admodum infirma esse? Morus.

100, 6. Μηλίων] Tempore belli Peloponnesiaci Melus, colonia Lacedaemoniorum (Herodot. VIII. 48.), noluerat Atheniensium societati se adiungere, Thucyd. V. 84. Itaque diu obsessa tandem se dedidit Atheniensibus, qui ἡβῶντας ἀπέκτειναν, παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες. Id. V. 160. Cf. Isocr. Panath. §. 63. c. 22. p. 245. [Ibid. §. 89. c. 34. p. 251. de Antid. §. 113. p. 70. Or.] Xen. Hellen. II. 2, 2. Diod. Sic. XII. 65. Melios tandem restituit Lysander, Xen. Hell. II. 2, 5. Morus.

100, 7. Σκιωναίων] Scione ab Atheniensibus defecit, Aristoph. Vesp. 210. Thuc. IV. 120. oppugnata est, c. 130. sqq. et capta, V. 32. Cf. Diod. Sic. XII. 72. 76. Ac tum quoque iuventute interfecta, liberis mulieribusque in servitutem redactis, Athenienses locum Plataeensibus habitandum dederunt. Cf. infra c. 31. Etiam Aristides Panath. p. 77. excusat Athenienses, sed, ut omnia solet, nimis. Morus.

100, 7. ὄλεθρον om. Urb.

101, 2. τῶν πολεμησάντων] Sed

ἡμῖν σφόδρα φαίνονται κολασθέντες, ἀλλὰ πολὺ τόδε μεῖ-
ζον τεκμήριον ὡς καλῶς διῳκοῦμεν τὰ τῶν συμμάχων, ὅτι 62
τῶν πόλεων τῶν ὑφ᾽ ἡμῖν οὐσῶν οὐδεμία ταύταις ταῖς συμ-
102 φοραῖς περιέπεσεν. ἔπειτ᾽ εἰ μὲν ἄλλοι τινὲς τῶν αὐτῶν
πραγμάτων πρᾳότερον ἐπεμελήθησαν, εἰκότως ἂν ἡμῖν
ἐπιτιμῷεν· εἰ δὲ μήτε τοῦτο γέγονε μήθ᾽ οἷόν τ᾽ ἐστὶ το-
σούτων πόλεων τὸ πλῆθος κρατεῖν, ἢν μή τις κολάζῃ τοὺς
ἐξαμαρτάνοντας, πῶς οὐκ ἤδη δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς ἐπαινεῖν,
οἵτινες ἐλαχίστοις χαλεπήναντες πλεῖστον χρόνον τὴν ἀρχὴν
103 κατασχεῖν ἠδυνήθημεν; Οἶμαι δὲ πᾶσι δοκεῖν τούτους κρα-
τίστους προστάτας γενήσεσθαι τῶν Ἑλλήνων ἐφ᾽ ὧν οἱ

Melii nihil tali ultione dignum commiserant. Morus.

101, 5. ὑφ᾽ Urb. Ambr. Vict. ἐφ᾽ Vulg. Conf. ad §. 16.

101, 5. ταύταις ταῖς Urb. Ambr. τοιαύταις ταῖς Vict. τοιαύταις Vulg. Bekk. Dind.

102, 3. μήτε Urb. Ambr. μηδὲ Vict. μήποτε Vulg. in qua duplex offensio erat; neque enim μήποτε huius scriptoris est sed μηδέποτε, et μήτε praecedenti μὴ vel μηδὲ respondere nequit. Eorum quae contra hanc regulam a librariis Isocratis peccata erant alia sustulit Urbinas: μηδένα ἡδέως ζῆν μηδὲ (μήτε Vulg.) ῥαθύμως de Pace §. 127. ἑταιρείας μὴ ποιεῖσθε μηδὲ (Vulg. μήτε) συνόδους Cypr. §. 54. aliud emendavit Bekkerus nullo codice adiuvante: μήτε (libri μηδὲ) τοὺς λακωνίζοντας — μήτε τοὺς θαυμάζοντας Panath. §. 155. Alia corrigenda etiamnunc supersunt: μὴ σπεύδειν μήτε (scrib. μηδὲ) ζητεῖν de Antid. §. 290. φύσιν οὐ τελείαν (scrib. οὔτε τελείαν, utrumque voc. om. Urb.) οὔτε πανταχῇ χρησίμην Panath. §. 9. Neque etiam sana sunt quae leguntur de Antid. §. 111. οὔτε πλέον οὔτ᾽ ἔλαττον παρ᾽ ὑμῶν λαβὼν οὔτε παρὰ τῶν συμμάχων ἐκλέξας, ubi Bekkero postremum οὔτε in οὐδὲ videtur mutandum, mihi vero οὔτε ante παρ᾽ inserendum. Ut h. l. μήτε pro μήποτε, ita infra §. 139. pro μηδέποτε restitutum est.

102, 4. τὸ πλῆθος post κρατεῖν Ambrosianus; neutro loco placet.

102, 5. οὐκ ἤδη Urb. Ambr. οὐ Vulg.

102, 6. πλεῖστον χρόνον] Panath. §. 56. c. 19. p. 244 b. Σπαρτιᾶται μὲν ἔτη δέκα μόλις ἐπεστάτησαν τῶν πραγμάτων· ἡμεῖς δὲ πέντε καὶ ἑξήκοντα συνεχῶς κατέσχομεν τὴν ἀρχήν. [Demosth. Philipp. III. §. 23. προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστάται δὲ τριάκοντα ἑνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τοὺς τελευταίους τουτουσὶ χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην.] Recte ergo locus Lycurgi in Leocr. c. 17. (§. 72.) ἐνενήκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες οἱ πρόγονοι κατέστησαν, repugnans caeterorum narrationi, a Tayloro sic in dubitationem vocatur, ut is ἑβδομήκοντα legendum esse suspicetur, quod et Lysias Epitaph. §. 55. scripsit: nisi quis ex Aristid. Panath. p. 73. (Ἀθηναῖοι πλέον ἢ ἑβδομήκοντα ἔτη κατέσχον τὴν ἀρχήν· Λακεδαιμόνιοι οὐδ᾽ εἰς τρεῖς Ὀλυμπιάδας διεφύλαξαν.) defendere utcumque Lycurgum malit, et ab Aristide addita existimare tempora, quibus per Cononem recuperarunt Attici imperium (Cornel. Con. c. 4.): v. Meursii Fortuna Att. c. 10. p. 89. Morus.

103, 2. γενήσεσθαι Urb. Ambr. γεγενῆσθαι Vulg.

πειθαρχήσαντες ἄριστα τυγχάνουσι πράξαντες. ἐπὶ τοίνυν
τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας εὑρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους τοὺς
ἰδίους πρὸς εὐδαιμονίαν πλεῖστον ἐπιδόντας καὶ τὰς πόλεις
104 μεγίστας γενομένας. οὐ γὰρ ἐφθονοῦμεν ταῖς αὐξανομέναις
αὐτῶν, οὐδὲ ταραχὰς ἐνεποιοῦμεν πολιτείας ἐναντίας παρακαθιστάντες, ἵν' ἀλλήλοις μὲν στασιάζοιεν, ἡμᾶς δ' ἀμφότεροι θεραπεύοιεν, ἀλλὰ τὴν τῶν συμμάχων ὁμόνοιαν κοινὴν ὠφέλειαν νομίζοντες τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἁπάσας τὰς πόλεις διῳκοῦμεν, συμμαχικῶς ἀλλ' οὐ δεσποτικῶς βουλευόμενοι περὶ αὐτῶν, ὅλων μὲν τῶν πραγμάτων ἐπιστα-
105 τοῦντες, ἰδίᾳ δ' ἑκάστους ἐλευθέρους ἐῶντες εἶναι, καὶ
τῷ μὲν πλήθει βοηθοῦντες, ταῖς δὲ δυναστείαις πολεμοῦντες, δεινὸν ἡγούμενοι τοὺς πολλοὺς ὑπὸ τοῖς ὀλίγοις εἶναι, καὶ τοὺς ταῖς οὐσίαις ἐνδεεστέρους τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χείρους ὄντας ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἔτι δὲ κοινῆς πατρίδος οὔσης τοὺς μὲν τυραννεῖν, τοὺς δὲ μετοικεῖν, καὶ φύ-

103, 4. ἡγεμονίας] εὐδαιμονίας Urb. In contrario errore versantur libri multi in Demosthene p 156, 15. Reisk. ubi ego εὐδαιμονίαν ex optimo libro Σ. Bekkeri et aliis ascivi. Dind. Nostro loco error natus est e sequente versu.

104, 2. ἐνεποιοῦμεν Urb. Ambr. ἂν ἐποιοῦμεν Vict. ἐποιοῦμεν Vulg. Infra §. 167. πολέμους καὶ στάσεις ἡμῖν αὐτοῖς ἐμποιήσαντες. Philipp. c. 45. p. 103 e. ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσι στάσεις καὶ ταραχὰς καὶ σφαγὰς ἐμποιοῦντες.

104, 2. ἐναντίας Urb. Ambr. ὑπεναντίας Vulg.

104, 3. ἀλλήλοις Urb. Ambr. ἐν ἀλλήλοις Vulg. In Panath. §. 226. c. 89. p. 279 e. sine varietate legitur: οὗτοι — ἀλλήλοις στασιάζειν τοὺς Ἕλληνας — ἐποίουν.

104, 5. ὠφέλειαν] ὠφελίαν Dind. Vid. ad §. 15.

104, 5. τοῖς αὐτοῖς νόμοις] *Ad eandem normam*, quam ipsi nobis proposueramus: quae norma describitur, συμμαχικῶς — ἀποστερεῖσθαι, et in sententiis inest institutisque, quae δημοκρατίαν introducant et firmant. Morus.

105, 2. ταῖς δὲ δυν. Urb. Ambr. ταῖς δυν. δὲ Vulg.

105, 3. δεινὸν ἡγούμενοι] δεινοὶ a pr. m. Urb. δεινὸν οἰόμενοι Ambr. et a rec. m. Urb.

105, 6. μετοικεῖν] *velut peregrinos vivere in patria*, deterioris conditionis esse, velut μετοίκους εἶναι. Dicebantur enim ab Atheniensibus μέτοικοι, qui sedes rerum suarum e patria Athenas transtulerant, ibique fixerant. v. Harpocrat. in μετοίκιον. et Valckenar. ad Ammon. p. 109. [et p. 113. Cfr. praeterea de his, quae monuerunt Iul. Pollux l. VIII. 91, et III. 55, Hesych, Suid., Etymol. M., Duker. ad Thucyd. II. 13, Potter. Archaeol. L. I. c. 10, Petit. legg. Att. II. 5, inprimis Wolf. Prolegg. ad Demosth. Leptin. p. 67. sqq. Sp.] Nam id Isocrates h. l. non dicit, Athenienses voluisse, ut imperio illorum utentes aliorsum migrarent, sed ne qui, nati in patria, in ea carerent iure civitatis; et νόμῳ (per introductam civitatis formam) μετοίκων loco ac numero essent. Morus.

105, 6. καὶ φύσει — ἀποστε-

σει πολίτας ὄντας νόμῳ τῆς πολιτείας ἀποστερεῖσθαι.
106 τοιαῦτ᾽ ἔχοντες ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐπιτιμᾶν καὶ πλείω τούτων, τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἥνπερ παρ᾽ ἡμῖν αὐτοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κατεστήσαμεν, ἣν οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν, ἄλλως τε καὶ συντόμως ἔχοντα δηλῶσαι περὶ αὐτῆς. μετὰ γὰρ ταύτης οἰκοῦντες ἑβδομήκοντ᾽ ἔτη διετέλεσαν ἄπειροι μὲν τυραννίδων, ἐλεύθεροι

ρεῖσθαι] Hunc locum Aristoteles Rhet. III. c. 9. p. 182. sic laudavit: καὶ φύσει πολίτας ὄντας νόμῳ τῆς πόλεως στέρεσθαι.

106, 2. τὴν αὐτὴν πολιτείαν] Integro libello de rep. Athen. exposuit Xenophon, Athenis veram δημοκρατίαν fuisse. Morus.

106, 3. ὅ τι] Auger. Cor. ὅτι, Morus recte ὅ, τι, de qua re vide Werfer. in Actis philol. Monac. I. p. 82. Spohn.

106, 3. δεῖ om. Urb.

106, 5. οἰκοῦντες] Vide ad §. 16.

106, 5. ἑβδομήκοντ᾽ ἔτη] Non miror, si Meursio in Fort. Att. c. 10. p. 89. et aliis fortasse in mentem venit, hos septuaginta annos de eo tempore, quo Athenienses imperium tenuerunt, capiendos esse, quum annorum numerus conveniat, et multa quoad numerum similia loca reperiantur: qua de re ad c. 29. dictum est. Sed res longe aliter se habet. Nam primum illud tempus imperii, frequentissimum bellis, non poterat dici siue bellis cum ullis hominibus effluxisse: deinde μετὰ ταύτης ad πολιτείαν δημοκρατικὴν τῶν Ἀθηναίων c. 30. refertur, non ad ἡγεμονίαν. Quaeritur ergo, quando Athenis tale spatium temporis elapsum sit, quale hic describitur, videnturque termini septuaginta annorum sic constituendi, ut initium ducamus a primo archonte annuo, Creonte, qui Olympiade 23. creatus est, finemque faciamus Olympiadem 42. Nam sic non solum efficiuntur anni septuaginta et sex, quos Isocrates rotunde septuaginta appellavit, sed etiam sermo est de vera δημοκρατίᾳ, quae a tempore archontum annuorum initium cepit. Porro per hoc totum tempus nullus exstitit tyrannus, nulla seditio, sed demum Olymp. 45. Cylon arcem invasit (Herodot. V. 71. Thucyd. I. 126.): nec bella sunt cum aliis gesta, donec Olymp. 43. contra Mitylenaeos pugnarunt: nec denique cum Barbaris dimicatio incidit: aut si quid tale accidit, (quis enim omnia legerit?) levius fuit, et propemodum negligendum in historia. Itaque nec Corsinus in Fastis Att. T. III. p. 33 sqq. per totum hoc tempus alicuius belli ab Atheniensibus gesti mentionem iniecit: quanquam initium archontum annuorum Ol. 24. et turbas Cylonis Ol. 42. assignavit. Quum ergo sit hoc intervallum septuaginta annorum, quantum praeterea de tempore adeo remoto iudicare licet, tale, quale Isocrates descripsit: fortasse non temere hos terminos constitui. Morus. Isocrates hic consentit Lysiae Epitaph. p. 113. R. [et Platoni Epist. VII. p. 332. Sp.] sed in Panath. p. 244 b. sexaginta quinque annos numeravit. Valde dissentiunt scriptores de tempore imperii Atheniensium. Etenim Demosthenes modo quadraginta quinque annos, Olynth. III. p. 35 a. [conf. p. 174 a. Utroque autem loco additum est ἑκόντων τῶν Ἑλλήνων] modo septuaginta tres, Philipp. III. p. 116. Athenienses Graecis praefuisse dicit; Lycurgus c. Leocr. c. 17. nonaginta; Andocides de Pace p. 28 Steph. octoginta quinque; Dionysius Halic. Arch. I. 3. duodeseptuaginta. Cor.

106, 6. διετέλεσαν Bekkerus in Addendis, Dind. διετελέσαμεν libri scripti. Sic in Panath. p. 264 c.

δὲ πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἀστασίαστοι δὲ πρὸς σφᾶς αὐ-
107 τούς, εἰρήνην δ' ἄγοντες πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ὑπὲρ 31
ὧν προσήκει τοὺς εὖ φρονοῦντας μεγάλην χάριν ἔχειν πολὺ 63
μᾶλλον ἢ τὰς κληρουχίας ἡμῖν ὀνειδίζειν, ἃς ἡμεῖς εἰς τὰς
ἐρημουμένας τῶν πόλεων φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων, ἀλλ'
οὐ διὰ πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν. σημεῖον δὲ τούτων· ἔχον-
τες γὰρ χώραν μὲν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλα-
χίστην, ἀρχὴν δὲ μεγίστην, καὶ κεκτημένοι τριήρεις δι-
πλασίας μὲν ἢ σύμπαντες [οἱ ἄλλοι], δυναμένας δὲ πρὸς
108 δὶς τοσαύτας κινδυνεύειν, ὑποκειμένης τῆς Εὐβοίας ὑπὸ

ex libro Urbinate nunc editum *τὸ μὲν οὖν σύνταγμα τῆς τότε πολιτείας καὶ τὸν χρόνον ὅσον αὐτῇ χρώμενοι διετέλεσαν* (*διετελέσαμεν* Vulg.) *ἐξαρκούντως δεδηλώκαμεν.* Dind. Quum inde ab initio huius capitis Isocrates celebrandam sibi proposuerit felicitatem qua fruebantur *socii* Atheniensium, etiam haec postrema ad illos referantur necesse est. Confirmatur hoc etiam sequentibus verbis, *ὑπὲρ ὧν προσήκει — μεγάλην χάριν ἔχειν.* Quis enim sanae mentis orator contenderit, Atheniensibus deberi magnam gratiam, quod *ipsi* per tot annos felices fuerint? Lysias quoque l. c. habet *ἀστασιάστους παρασχόντες τοὺς συμμάχους.* Quodsi, ut nullus dubito, emendatio Bekkeri vera est, iam Mori coniectura prorsus evanescit.

106, 7. *σφᾶς*] *ἡμᾶς* Ambr. Vict. et a manu rec. Urb., propter *διετελέσαμεν*, ut recte videtur Dindorfio.

106, 8. *πάντας* Urb. Ambr. *ἅπαντας* Vulg.

107, 1. *ὑπὲρ ὧν*] *Ob ea, quae huc usque exposita sunt, merita.* Totum hunc locum, *ὑπὲρ ὧν — ἐξεπέμπομεν*, repetiit Harpocratio in *Κληροῦχοι:* quos ille dicit fuisse, *οὓς Ἀθηναῖοι ἔπεμπον ἐπὶ τὰς πόλεις, ἃς ἐλάμβανον, κλήρους* [*κλῆρος* est portio agri sorte assignata] *ἑκάστοις διανεμοῦντες.* Eam ob rem Diod. Sic. XV. 23. refert, Athenienses male ubivis audiisse, ideoque tandem coactos esse, ereptos possessoribus legitimis agros iis restituere. Ibid. c. 29. Morus. Conf. Wachsmuth Hellen. Alterthumskunde P. I. Sect. 2. p. 40. sqq.

107, 3. *τὰς ἐρημ. τ. πόλεων*] Vid. c. 29. de Melo et Scione. Morus.

107, 5. *οὐ διὰ πλεονεξίαν*] C. 32. *μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν.* Morus.

107, 6. *μὲν ὡς πρὸς* Urb. Ambr. *πρὸς μὲν* Vulg.

107, 7. *καὶ κεκτ.* Urb. *κεκτημένοι* Ambr. *κεκτ. δὲ* Vulg.

107, 7. *διπλασίας*] Vide ad c. 27. (§. 89.) Mox *δὶς τοσαύτας* de Xerxis classe intelligendum, de qua ibidem dixit. Morus.

107, 8. *σύμπαντες οἱ ἄλλοι*] *ἄλλοι σύμπαντες* Ambr. Verba *οἱ ἄλλοι* om. Urbinas; ego seclusi, ut quae glossatori deberi videntur. Vid. ad §. 98.

108, 1. *ὑποκειμένης* Urb. *ὑποκ. δὲ* Vulg. Ambr. *ὑποκειμένη* seu *κειμένη ὑπὸ τὴν Ἀττικήν*, *sita prope, iuxta Atticam.* Hom. Il. φ, 26. *ὑπὸ κρημνούς*, *iuxta crepidines.* Virgil. *Troiae sub moenibus altis.* Usitatius fere est *ἐπικεῖσθαι*, ut Thuc. IV. 53. de insula, *ἐπίκειται τῇ Λακωνικῇ*, et c. 54. *ἐπίκ. ἐπὶ τῇ Λακ.* Versio Wolfii, *infra Atticam sita*, non exprimit, quod h. l. exprimi debet. Morus.

τὴν Ἀττικὴν, ἣ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν τῆς θαλάττης εὐφυῶς εἶχε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἁπασῶν τῶν νήσων διέφερε, κρατοῦντες αὐτῆς μᾶλλον ἢ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, καὶ πρὸς τούτοις εἰδότες καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων τούτους μάλιστ' εὐδοκιμοῦντας, οἳ τοὺς ὁμόρους ἀναστάτους ποιήσαντες ἄφθονον καὶ ῥᾴθυμον αὐτοῖς κατεστήσαντο τὸν βίον, ὅμως οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε περὶ τοὺς
109 ἔχοντας τὴν νῆσον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλὰ μόνοι δὴ τῶν μεγάλην δύναμιν λαβόντων περιείδομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπορω-

108, 2. τὴν τῆς Urb. Ambr. τῆς Vulg.

108, 2. εὐφυῶς] Thucyd. VIII. 96. de opportunitate Euboeae ad imperium Atheniensium agit, et ex ea capere Athenienses plus emolumenti dicit, quam ex ipsa Attica. Morus.

108, 3. καὶ Urb. Ambr. καὶ πρὸς Vulg.

108, 3. τὴν ἄλλην ἀρετὴν] *Quoad caetera bona, commoda.* Herodot. IV. 108. ἀρετὴ Λιβύης, Thuc. I. 2. ἀρετὴ γῆς, de fertilitate. Nam omnis praestantia rei alicuius, sive a natura sit, sive ab exercitatione et opera, dicitur ἀρετή. Vid. omnino Fragm. Metopi in Galei Opusc. myth. p. 684. Cic. Phil. XIV. 9. *virtutes diei.* Morus.

108, 4. κρατοῦντες] *Obtinentes*, i. e. obtinere volentes, id agentes, ut imperio teneremus. Eodem modo I. Thess. II. 24. οὐκ ἀρέσκοντες, *non placere studentes.* Gal. I. 10. εἰ ἤρεσκον, *si placere studerem.* Sic fortasse Xen. Mem. I. 2, 31. ἐπηρεάζων, *insolenter tractare cupiens*, hoc agens, ut eum tractaret insolenter. Similiter Latinos omittere verbum *velle*, docuit Gron. ad Liv. 37. 17. Morus. Artificiosa explicatione hic locus minime indiget, sed in H. Wolfii versione acquiescendum: *quamvis ea in nostra potestate magis esset quam noster ager.* Hyperbole huius locutionis Moro offensioni fuisse videtur.

108, 5. τούτοις] τούτοις αὐτοῖς Ambr.

108, 5. τῶν Ἑλλήνων Urb. Ambr. τῶν ἄλλων Ἑλλήνων Vulg.

108, 6. τούτους] τοὺς pr. Urb.

108, 6. οἳ] Vel εἶναι vel ὅσοι habere videtur Urbinas. Bekk.

108, 9. ἐξαμαρτεῖν] Tamen Athenienses, Euboea suo imperio subiecta, caeterisque incolis in fidem et societatem receptis, unam insulae urbem, Hestiaeam, eiectis oppidanis, occuparunt. Thuc. I. 114. Diod. Sic. XII. 22. (Xenoph. Hellen. II. 2, 2. rem obiter tangens, Ἱστιέας appellat, haud infrequenti scripturae permutatione. v. Stephan. de urb. in Ἱστίαια.) Quam urbem etiam tum tenuerunt, quum insula a Lacedaemoniis subacta est, Thuc. VIII. 95. Oreus enim, quod nomen hoc loco commemoratur, est recentius, cum antiquo Hestiaeae mutatum. v. Intt. Diod. Sic. XV. 30. Wass. ad Thuc. l. l. Schol. ad Thucyd. I. 114. Morus.

109, 2. λαβόντων Urb. ἐχόντων Vulg. Ambr.

109, 2. ἀπορωτέρως Urb. Ambr. ἀπορώτερον Vulg. Urbinas infra §. 116. ἀθυμοτέρως pro ἀθυμότερον, et περιττοτέρως p. 35 e. εὐλογωτέρως p. 121 c. νεαρωτέρως p. 280 d. φρονιμωτέρως p. 294 b. δικαιοτέρως de Antid. §. 170: contra in Panegyrico §. 64. συντομώτερον idem pro συντομωτέρως. συντομώτερον legitur in Archidamo p. 120 d. Dind. Etiam in Euagora p. 195 c. Sed καταδεέστερον, quod habet idem pro καταδεεστέρως, in Panath. p. 240 c. recte reiecit Bekkerus ob proximum ἀπειροτέρως.

τέρως ζῶντας τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἐχόντων, καίτοι βουλόμενοι πλεονεκτεῖν οὐκ ἂν δή που τῆς μὲν Σκιωναίων γῆς ἐπεθυμήσαμεν, ἣν Πλαταιέων τοῖς ὡς ἡμᾶς καταφυγοῦσι φαινόμεθα παραδόντες, τοσαύτην δὲ χώραν παρελίπομεν ἣ πάντας ἂν ἡμᾶς εὐπορωτέρους ἐποίησεν.

110 *Τοιούτων τοίνυν ἡμῶν γεγενημένων, καὶ τοσαύτην πί-* 32
στιν δεδωκότων ὑπὲρ τοῦ μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, τολμῶσι κατηγορεῖν οἱ τῶν δεκαρχιῶν κοινωνήσαντες καὶ

Utraque autem forma ita promiscue utitur Isocrates, ut in uno eodemque adiectivo variet; nam *βεβαιοτέρως* occurrit (de Pace §. 60.) et *βεβαιότερον*, *δικαιοτέρως* et *δικαιότερον*, *ἐνδεεστέρως* (de Big. §. 29.) et *ἐνδεέστερον*, *ἐῤῥωμενεστέρως* (Paneg. §. 163. 172. de Antid. §. 278. ad Nicocl. §. 14.) et *ἐῤῥωμενέστερον*, *φρονιμωτέρως* et *φρονιμώτερον*, *καταδεεστέρως* et *καταδεέστερον*. Praeter ea legimus *ἀπειροτέρως* Panath. §. 37. *εὐμενεστέρως* Paneg. §. 43. *κομψοτέρως* de Antid. §. 195. *φιλοτιμοτέρως* Euag. §. 5. *μειζόνως* Euag. §. 21. Busir. §. 24. de Antid. §. 39. Conf. Buttmann Gr. vol. II. p. 269.

109, 3. *τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἐχόντων*] *In quibus causa erat, quare servirent*, digni servitute. Nam ab Atheniensibus defecerant. Diod. Sic. XII. 7. Morus. Morum secutus Coray haec verba interpretatur, *τῶν ἀξίων ὄντων δουλεύειν*. Uterque male. Nam *αἰτίαν ἔχω* nil significat nisi *culpor*, *perhibeor* (Vid. Hel. §. 15. de Big. §. 11. Philip. §. 7. Areopag. §. 58. passim), ut sensus sit: *qui servire nobis perhibentur*. Audiendus autem est de hoc loco H. Wolfius: „*τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἐχόντων*] *τῶν ἑλλήνων, οὓς φασιν αἰτιώμενοι δουλεῦσαι τοῖς Ἀθηναίοις. ἀκυρολογία εἰρωνικὴ* videtur de industria usurpata. Nam calamitas nemini danda est crimini, cum sit digna potius commiseratione. Lacedaemonii vero criminabantur Graecos ab Atheniensibus servitute oppressos eamque bello causam praetexebant. — Itaque *τὸ αἰτίαν ἔχειν δουλεύειν*, cum ad personam Atheniensium pertineat, relatum est ad Graecos: sicut pôst non dissimilis occurret locutio: *οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι* — (§. 123.). Immo vero abunde erat Ionibus, deglubi tributis exigendis. Sed rex Persarum etiam aliis iniuriis miserum populum onerabat."

109, 3. *βουλόμενοι πλεονεκτεῖν κ. τ. λ.*] Si iniuste lucrari voluissemus: non quaesiissemus parvum lucrum, magnum autem neglexissemus. Morus.

109, 5. *καταφυγοῦσι*] *φυγοῦσι* pr. Urb. — Thucyd. III. 20. De Scione Plataeensibus tradita vid. ad c. 29. Morus.

110, 1. Totum hoc caput et contra Lacedaemonios, et contra eos, qui cum iis principatum tenentibus senserunt, inprimis contra decemviros per Graeciae civitates constitutos, et triginta tyrannos, Athenis praefectos, scriptum est. Eaedem iniuriae enumeratae sunt de Pace p. 178. Panath. p. 253. Morus.

110, 3. *δεκαρχιῶν* Ambr. Vict. *δεκαδαρχιῶν* ceteri. Tetrasyllabam formam praebuit Urbinas in Panath. §. 68. c. 25. p. 246 d.; eandemque habet in Philipp. §. 95. c. 40. p. 101 c. Vaticanus (*Δ*). Lacedaemonii, eorumque iussu constituti decemviri. Praeter ea, quae Isocrates ipse Panath. p. 243 e. §. 54. c. 18. Cornel. Lysand. c. 1. 2. 3. et Harpocratio in v. *δεκαδαρχία* et in *δεκαδοῦχος* (cf. Henr. Ste-

τὰς αὐτῶν πατρίδας διαλυμηνάμενοι καὶ μικρὰς μὲν ποιή-
σαντες δοκεῖν εἶναι τὰς τῶν προγεγενημένων ἀδικίας, οὐ-
δεμίαν δὲ λιπόντες ὑπερβολὴν τοῖς αὖθις βουλομένοις γε-
νέσθαι πονηροῖς, ἀλλὰ φάσκοντες μὲν λακωνίζειν, τἀναν-
τία δ' ἐκείνοις ἐπιτηδεύοντες, καὶ τὰς μὲν Μηλίων ὀδυ-
ρόμενοι συμφοράς, περὶ δὲ τοὺς αὐτῶν πολίτας ἀνήκεστα
111 τολμήσαντες ἐξαμαρτεῖν. ποῖον γὰρ αὐτοὺς ἀδίκημα διέ-
φυγεν; ἢ τί τῶν αἰσχρῶν καὶ δεινῶν οὐ διεξῆλθον; οἳ 64
τοὺς μὲν ἀνομωτάτους πιστοτάτους ἐνόμιζον, τοὺς δὲ προ-
δότας ὥσπερ εὐεργέτας ἐθεράπευον, ᾑροῦντο δὲ τῶν Εἱ-

phani diatr. 7. in Isocr. p. 25.) habent, adeundus Plutarch. Lysand. c. 13. et Diod. Sic. XIV. 13. ad quem locum Wesselingius de varietate scribendi, in verbis *δεκαρχία* et *δεκαδαρχία* ubivis usitata, quaedam notavit. Morus.

110, 4. *αὑτῶν*] *αυτῶν* Urb. *αὐτῶν* Ambr. *ἑαυτῶν* Vulg.

110, 4. *διαλυμηνάμενοι* Urb. Ambr. Vict. *λυμηνάμενοι* Vulg.

110, 6. *λιπόντες* Urb. Ambr. Vict. *ἀπολιπόντες* Vulg. Conf, §. 5. Euag. §. 1. Panath. §. 76.

110, 6. *γενέσθαι* Urb. Ambr. Vict. *γεγενῆσθαι* Vulg.

110, 8. *ἐκείνοις*] Scil. *τοῖς Λακεδαιμονίοις*, quod non verbo quidem sed sensu praecedit, repetendum e v. *λακωνίζειν*. Hoc schemate (*πρὸς τὸ νοούμενον* vel *σημαινόμενον*. Synesin vocant grammatici) nihil apud Isocratem frequentius. Omnis generis exempla dedi in Excursu X. edit. Brem. hic dumtaxat rariora apponam: Infra §. 134. *ἀμελήσαντες τὴν Ἀσίαν καρποῦσθαι. καὶ τῷ μὲν* (regi Persarum) *οὐδὲν προὐργιαίτερόν ἐστι* cet. §. 184. *τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακειμένους ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι* (scil. *τῇ ἀνδρίᾳ*) *χρωμένους*. De Antid. §. 195. *τοῖς αὐτοῖς λόγοις χρώμενος ἀκμάζων καὶ παυόμενος αὐτῆς* (intellig. *τῆς ἀκμῆς*). Areopag. §. 39. *ἐνταῦθα βελτίστους ἄνδρας γίγνεσθαι, παρ' οἷς* cet. Panath. §. 191. *τῆς ἡμετέρας* (*πόλεως*) *ἔτι βασιλευομένης, ἐφ' ὧν* (suppl. *βασιλέων*) *κίνδυνοι μέγιστοι συνέπεσον*. Aeginet §. 9. *ἔγημεν* (i. q. *ἠγάγετο γυναῖκα*) *ἐκ Σερίφου παρ' ἀνθρώπων πολὺ πλείονος ἀξίων ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν πόλιν, ἐξ ἧς* (scil. *γυναικὸς*) *ἐγένετο Σώπολις*. Epist. VIII. 4. *τὴν πόλιν ὑμῶν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖσθαι μουσικωτάτην εἶναι καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους ἐν αὐτῇ* (intell. *τῇ μουσικῇ*) *παρ' ὑμῖν τυγχάνειν γεγονότας*. Conf. Matthiae Gr. §. 434 sq.

110, 8. *Μηλίων*] Vid. ad c. 29. Morus.

110, 9. *αὑτῶν*] *αὐτῶν* Ambr. *αυτῶν* Urb. *ἑαυτῶν* Vulg.

111, 2. *καὶ*] *ἢ* Urb. Ambr.

111, 4. *Εἱλώτων*] Plerumque *δούλους* interpretantur (v. Hesych. in h. v.), quod parum definitum est (cf. Henr. Steph. diatr. 7. in Isocr. p. 27.). Accuratius ergo Harpocratio in *εἱλωτεύειν*. *Εἵλωτες, οἱ μὴ γόνῳ δοῦλοι Λακεδαιμονίων, ἀλλ' οἱ πρῶτοι χειρωθέντες τῶν Ἕλος τὴν πόλιν οἰκούντων*, et scholiastes Thucyd. ad I. 101. *Ἕλος, πόλις Λακωνικῆς, ἧς οἱ πολῖται ἐκαλοῦντο Εἵλωτες*. Ergo Helotes fuerunt populus Spartae finitimus, quippe qui cum aliis finitimis potuit aliorsum confugere (Thucyd. l. c.), a quo Spartani semper defectionem metuerunt (IV. 80.), et cuius pars, inito cum Lacedaemoniis foedere, e Pe-

λώτων ἐνίοις δουλεύειν ὥστ' εἰς τὰς αὑτῶν πατρίδας ὑβρίζειν, μᾶλλον δ' ἐτίμων τοὺς αὐτόχειρας καὶ φονέας τῶν

loponneso exiit (I. 103.), verum ad imam servitutem redactus, ut, quidquid permisissent aut iussissent Lacedaemonii, sustinere deberet. Vid. Strabo l. VIII. p. 364. et Cornel. Pausan. c. 2. Eorum conditionem accurate descripsit Isocr. Panath. p. 270. c. 73. Sed quanquam fuerunt ordo, inter ingenuos et servos natos interiectus, (Pollux Onom. III. 8. p. 366.) tamen auctore Thucydideo scholiaste l. c. in contemtum Helotum omnino servi Lacedaemoniorum dicti sunt Helotes. Quare ubique videndum, utrum populus Spartae finitimus, an servi nati et domestici, οἰκέται, intelligantur. Hoc loco de populo sermo est. Morus.

111, 5. ἐνίοις] ἐνὶ Urb.

111, 5. αὑτῶν] αυτῶν Urb. αὐτῶν Ambr. ἑαυτῶν Vulg.

111, 6. δ' ἐτίμων] δὲ τιμᾶν Ambr. Vict.

111, 6. τοὺς αὐτόχειρας] αὐτόχειρ, *percussor, qui sua manu interficit, etiam alium.* Isocr. Aeginet. p. 388 a. c. 9. ἀπέκτειναν τὸν πατέρα, αὐτόχειρες γενόμενοι, *sua manu patrem occiderunt.* Plataic. p. 302 a. c. 12. qui caedes faciunt, αὐτόχειρες appellantur. Αὐτόχειρ θυγατρός Dion. Hal. T. I. p. 720. ed. Sylb. Αὐτόχειρ τοῦ φόνου, *patrans caedem*, Demosth. de Cor. c. 88. Etiam Hesychius: Αὐτόχειρ, φονεύς (alterius, opinor, quia non addidit ἑαυτοῦ,) et Αὐτόχειρες, οἱ ταῖς ἰδίαις χερσὶ φονεύοντες, quod Lycurg. in Leocr. c. 30. αὐτοχειρὶ ἀποκτείνειν dixit: ut in Xenoph. Hell. VI. 4, 35. αὐτοχειρία, *caedis administratio*, cui opponitur βουλή, machinatio. Videntur praeterea hoc loco αὐτόχειρ et φονεύς, quae non constanter differunt, sic posse distingui, ut ille sit, qui sua manu occidat, hic, qui etiam subornet administros caedium: nisi potius καὶ φονέας glossema est. Morus. Αὐτόχειρ est quicunque sua manu aliquid perficit, cfr. Hoogeveen. ad Viger. ed. Hermann. sec. not. 47, Hesych. s. v. αὐτοχειρίᾳ, Thom. Mag. ad eand. voc., ibique interprr., Phrynich. Eclog. p. 216 ed. Pauw., idem in Prop. in Bekker. Anecdot. graec. Vol. I. p. 7 et 17. Sophocl. Antigon. 892, Electr. 1196, N. T. Act. Apostol. c. 27, 19. Hinc ita dicitur, qui manu operatur, ἐργάτης Iul. Poll., quem locum Henr. Stephan. Thes. Gr. recte ita emendavit, αὐτόχειρ, ἐργάτης. Deinde quicunque ipse, non per alium, aliquid efficit, auctor, v. c. μάχης Herodian. hist. L. VII. c. 3. τάφου Soph. Antigon. 306 Erf., τῆς ἀσελγείας Demosth. p. 534, 4. ed. Reisk., τοῦ μιάσματος Memnon. Exc. ed. I. C. Orell. p. 18.; neque κακῶν neque ἀγαθῶν αὐτόχειρές sunt Dii Isocr. Philipp. c. 64. (p. 112 d.), quum non suis manibus, non ipsi tribuant, sed ope aliorum. Passive αὐτόχειρα γράμματα, quae a cuiusdam ipsius manu scripta sunt, αὐτόγραφα, Dio Cass. p. 905, 42. ed. Reimar. Inprimis vero de caede dicitur, ut denotetur h. v. caedem sua manu perficiens, sua manu trucidans, Hesych. φονεύς, Phavorin. s. h. v. — ἕτερον καὶ μὴ δι' ἄλλου φονεύσας, Zonar. — φονεύσαντες αὐτοχειρίᾳ — τινάς. adde Hesych. loc. a Moro adscriptum. Harpocrat. s. v. αὐθέντης. αὐτόχειρ τοῦ φόνου Sophocl. Electr. 950. Oed. Reg. 269. Demosth. p. 321, 17. ed. Reisk. Plato Epist. VII. auctor caedis, vi illata. Additur plerumque genitivus hominis interfecti, quod iam Stephan. in Thes. rectissime vidit. Αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου Demosth. adv. Leptin. §. 137. p. 133. ed. F. A. Wolf., αὐτόχειρά μου id. 549, 5. ed. Reisk., αὐτοῦ Dio Cass. 934, 75 et 1193, 84. Φλάκκου id. l. 50, 56 sq., Γαΐου Appian. Bell. Civ. IV. c. 9, Dio Cass. 446, 4. 485, 5. 509, 73. τοῦ πατρός Liban. I. p. 922 extr., Diodor. Sicul. I. 377, θυγατρός

112 πολιτῶν ἢ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν, εἰς τοῦτο δ' ὠμότητος
ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν ὥστε πρὸ τοῦ μὲν διὰ τὴν πα-
ροῦσαν εὐδαιμονίαν καὶ ταῖς μικραῖς ἀτυχίαις πολλοὺς
ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν τοὺς συμπενθήσοντας, ἐπὶ δὲ τῆς τού-
των ἀρχῆς διὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκείων κακῶν ἐπαυσάμεθ'
ἀλλήλους ἐλεοῦντες. οὐδενὶ γὰρ τοσαύτην σχολὴν παρέλι-
113 πον ὥσθ' ἑτέρῳ συναχθεσθῆναι. τίνος γὰρ οὐκ ἐφίκοντο;
ἢ τίς οὕτω πόῤῥω τῶν πολιτικῶν ἦν πραγμάτων, ὅστις
οὐκ ἐγγὺς ἠναγκάσθη γενέσθαι τῶν συμφορῶν εἰς ἃς αἱ

Dionys. Halic. loc. a Moro laud. Saepenumero autem hic genitivus omittitur. Isocrat. Plataic. c. 12, Aeginet. c. 9, Dio Cass. I. p. 64. l. 46 sq., Soph. Oed. Reg. 230 Erf., Aiac. 57. Hesych. s. v. *αὐτόχειρες.* **Ipsius manu est** *αὐτόχειρ* **Soph. Antigon. 1159 Erf., ita ut dubium sit, utrum sua ipsius, an patris ipsius manu ceciderit, nam Chorus interrogat, cfr. interprr. ad h. loc. Ita Antigon. 172 de fratribus illis legimus** *πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,* **ipsorum manibus (invicem) peremti. Cfr. Eurip. Phoeniss. 887. Sophocl. Oed. Reg. 1326 nemo sua ipsius manu fecit, sed ego mea ipsius feci. De simili ratione verborum** *αὐτόκτονος* **et** *αὐτοσφαγής* **vid. Lobeckium meum ad Aiac. p. 355, et Heath. ap. Musgrav. ad Antigon. 1159. Denique dicitur de vi, quam aliquis sibimet ipse infert.** *Παίσας ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὑτήν* **Sophocl. Antig. v. 1300 Erf.** *αὐτόχειρ σφαγή* **Eurip. Phoen. 344,** *τρόπος* **Orest. 1040,** *αὐτόχειρ ἑαυτοῦ* **Dio Cass. 872, 28. Plerumque simpliciter positum denotat eum, qui ipse semet ipsum peremit. Zonar. Phavorin. Suid. et loc. innumeris. Caeterum cfr. de h. v. F. A. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 376. Similis ratio conspicitur in usu verbi** *αὐτοχειρία,* **cfr. Iens. Lect. Luc. p. 9, loc. Glossogr. supra commemorat. De eo, qui alium sua manu interficit, Demosth. 787, 26 ed. Reisk., Tzetz. Schol. ad Lyc. 17. Adde Xenoph. locum, quem Morus attulit. Miror etiam Morum verba** *καὶ φονέας* **delenda putasse. Coray asteriscis notavit Morum sequutus, glossema esse putans; [Dindorfius cum Bekkero seclusit.] Nihil est, quod adeo moveat; rectius retinentur haec verba, quam reiiciuntur.** *Αὐτόχειρας καὶ φ ο ν έ α ς τῶν πολιτῶν, ἢ τοὺς γ ο ν έ α ς τοὺς ἑαυτῶν* **quivis videt oratorem scribere potuisse, qui in his magnam curam collocaret. Respondet vox** *φονέας* **sono sequentis vocis** *γονέας;* **ita supra** *ῥώμης καὶ γνώμης* **c. 13, infra c. 50.** *φήμην καὶ μνήμην,* **de pace c. 9.** *πόλιν πάλιν* **et sexcenties similia reperiuntur. Spohn.**

111, 7. *αὐτῶν*] *αὑτῶν* **Ambr.** *ἑαυτῶν* **Vulg.**

112, 4. *ἕκαστον ἡμ. ἔχειν* **Urb. Ambr. Vict.** *ἕκαστος ἡμ. εἶχε* **Vulg. Bekk. Dind. Correctori videtur haec lectio deberi variatae structurae impatienti.**

112, 4. *συμπενθήσοντας* **Vict.** *συμπεθήσοντας* **Urb.** *συμπαθήσοντας* **ceteri. Verbo** *συμπενθεῖν* **iterum usus est Isocrates, sed transitive, de Pace §. 87. c. 29. p. 176 c.** *οὐ συμπενθήσοντες τοὺς τεθνεῶτας, ἀλλὰ συνησθησόμενοι ταῖς ἡμετέραις συμφοραῖς.* *πενθεῖν* **autem, quod proprie de mortuis lugendis usurpatur, interdum etiam ad alia refertur, ut in Euag. §. 62. c. 23. p. 201 d.** *πενθοῦντας τὰς ἑαυτῶν συμφοράς.*

113, 2. *οὕτω* **Urb. Ambr.** *οὕτω τοσοῦτον* **Vulg.**

113, 8. *αἱ τοιαῦται φύσεις*] **He-**

τοιαῦται φύσεις ἡμᾶς κατέστησαν; εἶτ' [οὐκ] αἰσχύνονται τὰς ἑαυτῶν πόλεις οὕτως ἀνόμως διαθέντες καὶ τῆς ἡμετέρας ἀδίκως κατηγοροῦντες, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τῶν δικῶν καὶ τῶν γραφῶν τῶν ποτὲ παρ' ἡμῖν γενομένων λέγειν τολμῶσιν, αὐτοὶ πλείους ἐν τρισὶ μησὶν ἀκρίτους ἀποκτείναντες ὧν ἡ πόλις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἁπάσης
114 *ἔκρινεν. φυγὰς δὲ καὶ στάσεις καὶ νόμων συγχύσεις καὶ πολιτειῶν μεταβολάς, ἔτι δὲ παίδων ὕβρεις καὶ γυναικῶν αἰσχύνας καὶ χρημάτων ἁρπαγάς, τίς ἂν δύναιτο διεξελθεῖν; πλὴν τοσοῦτον εἰπεῖν ἔχω καθ' ἁπάντων ὅτι τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν δεινὰ ῥᾳδίως ἄν τις ἑνὶ ψηφίσματι διέλυσε, τὰς*

mines his ingeniis, hac indole praediti. Morus.

113, 5. *τὰς ἑαυτῶν* Urb. Ambr. *τὰς μὲν ἑαυτῶν* Vulg. *τὰς αὑτῶν* Dind.

113, 5. *ἀνόμως διαθέντες*] Sunt *οἱ διαθέντες τὰς πόλεις ἀνόμως* ii, quos supra dixit *κοινωνήσαντας τῶν δεκαρχιῶν*, hoc est, alii etiam Graeci, praeter Lacedaemonios, qui quidem, iubentibus Lacedaemoniis, in sua quique civitate decemviralem potestatem tenuerunt: quapropter hîc dicuntur *τὰς ἑαυτῶν πόλεις*, suam patriam, foede tractasse, et paullo ante *περὶ τοὺς ἑαυτῶν πολίτας ἐξημαρτηκέναι*, item *λυμήνασθαι τὰς ἑαυτῶν πατρίδας*. Cornel. Lys. c. 1. De *ἀνόμως* est in fine capitis, *αἱ ἀνομίαι ἐπὶ Λακεδαιμονίων γενόμεναι*, et *νόμων συγχύσεις*, et c. 44. *ἐν ταῖς αὑτῶν ἀνόμως ἀπώλοντο*, in quibus omnibus locis *ἀνόμως* est, *contra leges illarum civitatum*, neglectas a decemviris, a quibus defendi debebant, quum cives essent, et patriam administrarent. Morus.

113, 5. *καὶ τῆς* Urb. *τῆς δ'* Vulg. Ambr. Conf. ad §. 126. Dind.

113, 8. *ἐν τρισὶ μησὶν*] Hoc ad triginta tyrannorum a Spartanis constitutorum tempora videtur referendum, a quibus Areop. p. 153 c. c. 27. narrat mille et quingentos cives occisos, (quanquam addit *ἀκρίτους*, quod fortasse non de omnibus omnino capiendum est) ultra quinque millia fugiendi consilium capere coacta esse: rursus Panath. p. 246 b. c. 24. plures esse indicta causa a Lacedaemoniis tempore imperii occisos quam Athenis ab urbe condita in iudicium adductos. Cf. Xen. Hell. II. 4, 13. ubi eorum crudelitas per octo menses grassata chronologice dicitur (nam non integrum annum tyranni fuerunt): ut ab Isocrate per tres menses, h. e. satis breve temporis spatium. Morus. Cfr. Senec. de tranquillit. III. p. 352. Diogen. Laërt. VII. 5. Aeschin. de mal. leg. p. 38, 15. contr. Ctesiph. p. 87, 20. Tiber. Hemsterhuis. ad Aristoph. Plut. p. 440. Wesseling. ad Diodor. Sic. T. I. p. 643. Taylor. in Lys. vit. p. 47. Valckenar. diatr. in Eurip. p. 188 sq. Spohn.

114, 3. *αἰσχύνας*] Cfr. Cor. Prodr. bibl. gr. p. 366, ipse Isocr. infra Panath. c. 100. (p. 287 b.) *αἰσχύνας γυναικῶν καὶ παίδων*. Lucian. Tyr. §. 26. *παρθένους διαφθείρων καὶ ἐφήβους καταισχύνων*. Demosth. p. 413, 26 ed. Reisk. Spohn.

114, 4. *καθ' ἁπάντων* Urb. Ambr. *κατὰ πάντων* Vulg.

114, 5. *διέλυσε*] Prudenter de

δὲ σφαγὰς καὶ τὰς ἀνομίας τὰς ἐπὶ τούτων γενομένας οὐδεὶς ἂν ἰάσασθαι δύναιτο.

115 Καὶ μὴν οὐδὲ τὴν παροῦσαν εἰρήνην, οὐδὲ τὴν αὐτο- 33
νομίαν τὴν ἐν ταῖς πολιτείαις μὲν οὐκ ἐνοῦσαν, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἀναγεγραμμένην, ἄξιον ἑλέσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν. τίς γὰρ ἂν τοιαύτης καταστάσεως ἐπιθυμήσειεν, ἐν ᾗ καταποντισταὶ μὲν τὴν θάλατταν κατέ-
116 χουσι, πελτασταὶ δὲ τὰς πόλεις καταλαμβάνουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ πρὸς ἑτέρους περὶ τῆς χώρας πολεμεῖν ἐντὸς τείχους οἱ πολῖται πρὸς ἀλλήλους μάχονται, πλείους δὲ πόλεις 65
αἰχμάλωτοι γεγόνασιν ἢ πρὶν τὴν εἰρήνην ἡμᾶς ποιήσασθαι, διὰ δὲ τὴν πυκνότητα τῶν μεταβολῶν ἀθυμοτέρως διάγουσιν οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες τῶν ταῖς φυγαῖς ἐζημιωμένων· οἱ μὲν γὰρ τὸ μέλλον δεδίασιν, οἱ δ᾽ ἀεὶ κατιέναι
117 προσδοκῶσιν. τοσοῦτον δ᾽ ἀπέχουσι τῆς ἐλευθερίας καὶ

Atheniensium iniuriis verbo leniore *διαλύειν*, *finire*, utitur, graviore *ἰᾶσθαι* de Lacedaemoniorum saevitia. Morus.

115, 1. *τὴν παρ. εἰρήνην*] Pacem ignominioso Antalcidae foedere a Graecis cum Artaxerxe Mnemone sancitam: quo foedere quum Lacedaemonii primum Atheniensibus molesti esse cuperent, tamen ad extremum etiam Athenienses conditiones pacis probarunt. Eius historia e Xen. Hellen. IV. 8, 12 sqq. et Diod. Sic. XIV. 110. petenda est. Ipsa formula pacis, *αἱ συνθῆκαι*, apud Xen. l. c. V. 1, 28. legitur. Cf. Iustin. VI. 6. Quantum rex Persiae creverit hac pace, paucis, sed perspicue infra c. 37. fin. traditur: *τὴν γὰρ Ἀσίαν — τειχίζειν*. Cf. c. 34. in. c. 47. Panath. p. 254. (c. 39.) Plutarch. in Artaxerxe p. 1022. ed. Francof. Morus.

115, 5. *καταποντισταὶ*] Odii angendi causa Lacedaemonios et Persas appellat piratas, ut eorum crudelitatem in expeditionibus marinis indicet. Verbum *καταποντιστής* suo significatu de piratis occurrit Panath. p. 280 a. (c. 89.) et *καταποντισμός*, recens-natorum, mari mersorum, nex p. 257 e. (c. 46.) Demosth. c. Aristocr. p. 675. 676. *λῃστὰς καὶ καταποντιστὰς* ut synonyma coniungit. Morus. Piratae autem hoc nomine notabantur, quod hominibus mercibusque direptis naves solebant supprimere. Bremi.

115, 6. *πελτασταὶ*] Retulerim ad Lacedaemonios, qui facta pace Antalcidae unam post aliam urbem hostiliter aggressi sunt, armisque ceperunt. Res narratur c. 35. Idem est, *πόλεις αἰχμάλωτοι γεγόνασι*. Ergo peltastae sunt omnino *armati*. Morus. Male audierunt *πελτασταί*, quia erant *ξένοι*, *milites mercenarii* (ergo non omnino *armati*). *ξενικὸν* autem hoc primum fuit in Graecia. vid. Valesii Notae in Notas Maussaci ad Harpocrat. p. 322 sq. Wendl.

116, 3. *οἱ πολῖται πρὸς ἀλλήλους* Urb. Ambr. *πρὸς ἀλλ. οἱ π.* Vulg.

116, 5. *ἀθυμοτέρως* Urb. Ambr. Vict. *ἀθυμότερον* Vulg. Vid. ad §. 109.

116, 7. *κατιέναι προσδοκῶσιν*] Praesens indicativi *εἶμι* apud Atticos scriptores semper habere notionem futuri notum est. Idem etiam

τῆς αὐτονομίας ὥσθ᾽ αἱ μὲν ὑπὸ τυράννοις εἰσί, τὰς δ᾽ ἁρμοσταὶ κατέχουσιν, ἔνιαι δ᾽ ἀνάστατοι γεγόνασι, τῶν δ᾽ οἱ βάρβαροι δεσπόται καθεστήκασιν· οὓς ἡμεῖς διαβῆναι τολμήσαντας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ μεῖζον ἢ προσῆκεν
118 αὐτοῖς φρονήσαντας οὕτω διέθεμεν, ὥστε μὴ μόνον παύσασθαι στρατείας ἐφ᾽ ἡμᾶς ποιουμένους, ἀλλὰ καὶ τὴν αὑτῶν χώραν ἀνέχεσθαι πορθουμένην, καὶ διακοσίαις καὶ χιλίαις ναυσὶ περιπλέοντας εἰς τοσαύτην ταπεινότητα κατεστήσαμεν, ὥστε μακρὸν πλοῖον ἐπὶ τάδε Φασήλιδος μὴ καθέλκειν, ἀλλ᾽ ἡσυχίαν ἄγειν καὶ τοὺς καιροὺς περιμέ-

valere de infinitivo exemplis docuit Buttmannus Gr. mai. vol. I. p. 555 sq. quibus addatur noster locus, ubi vis futuri magis etiam elucet. Minus accurate de hac re egit Matthiae §. 504, 3.

117, 3. ἁρμοσταὶ] Ἁρμοστὴς ex etymologia et loquendi usu est omnino reipublicae administrator: v. Intt. ad Hesych. et Suidas et Wesseling. ad Diod. Sic. XIII. 66. Sed constat, verbo generis translato ad formam significandam, nominatim eos, qui a Lacedaemoniis praefecti sunt urbibus, eorum imperio subiectis, nomen τῶν ἁρμοστῶν gessisse. Dem. de Cor. c. 28. p. 258. ed. Reisk. de hoc ipso tempore imperii Spartanorum: Λακεδαιμόνιοι τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεῖχον ἁρμοσταῖς. Polyb. IV. 27. Xen. de rep. Laced. XIV. 2. dicit, olim Lacedaemonios maluisse domi vivere, quam ἁρμόζειν (i. e. εἶναι ἁρμοστὰς) ἐν ταῖς πόλεσιν. Morus. Adde Harpocrat. et Zonar. s. v. ἁρμ. Etym. M. p. 364. l. 38. ed. Sylb. Spohn.

117, 4. οἱ βάρβ. δεσπόται] Hinc c. 34. οἱ Λακεδαιμόνιοι πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκδότους τοῖς βαρβάροις ἐποίησαν. Cf. c. 37. 44. 47. et formula pacis apud Xenoph. (vid. ad §. 115.) Morus.

117, 5. προσῆκεν Ambr. (Urb.?) προσῆκον Vulg.

117, 6. οὕτω διέθεμεν] Ea redegimus. Videtur autem totum hoc de rebus Cimonis ad Eurymedontem intelligendum esse. Thuc. I. 100. Diod. Sic. XI. 60. 61. Morus.

118, 4. εἰς τοσαύτην ταπεινότητα] Diodorus l. 12. (c. 2.): Ἀθηναῖοι τὴν περιβόητον Περσῶν ἡγεμονίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἐταπείνωσαν ὥστε ἀναγκάσαι πάσας τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις ἐλευθερῶσαι κατὰ συνθήκας. W.

118, 5, ἐπὶ τάδε Urb. ἐντὸς Vulg. Ambr. Similiter tres alios locos Isocratis (Areopag. §. 80. Euag. §. 37. Panath. §. 59.) interpolavit correctorum imperitia. Dind.

118, 6. καθέλκειν] Cf. Areop. p. 156 c. (c. 37.) Panath. p. 244 e. (c. 20). Scilicet Athenienses cum Artaxerxe Longimano, ad Cyprum victo a Cimone, foedus fecerant, ut est apud Lycurg. in Leocr. c. 17. μακρῷ πλοίῳ μὴ πλεῖν ἐντὸς Κυανέων καὶ Φασήλιδος. Hoc pro Φάσιδος scribendum esse, Taylorus recte docuit, et Diod. Sic. XII. 4. ac Suidam in Κίμων laudavit. [firmat hanc lectionem cod. P. Victorii.] Aristides Panath. p. 57. versus septentrionem Cyaneas, versus meridiem Chelidonias (insulas, Phaselidi vicinas, v. Suid. l. c.) terminos constitutos dicit. Adde Plutarch. in Cimone p. 487. ed. Francof. Hoc ergo c. 34. voluit Isocrates, quum τὴν ἀρχὴν τὴν βασιλέως ὁρίζειν scripsit. Morus. Φάσηλις Herodot. II. 178. Plutarch. vit. Alex. p. 674. Thucyd. II. 69. VIII. 88, ubi cod. Gr. Φασηλίδος. VIII. 99. Dionys. Perieg.

119 νειν, ἀλλὰ μὴ τῇ παρούσῃ δυνάμει πιστεύειν. Καὶ
ταῦθ᾽ ὅτι διὰ τὴν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων ἀρετὴν
οὕτως εἶχεν αἱ τῆς πόλεως συμφοραὶ σαφῶς ἐπέδειξαν·
ἅμα γὰρ ἡμεῖς τε τῆς ἀρχῆς ἀπεστερούμεθα καὶ τοῖς
Ἕλλησιν ἀρχὴ τῶν κακῶν ἐγίγνετο. μετὰ γὰρ τὴν ἐν Ἑλ-
λησπόντῳ γενομένην ἀτυχίαν ἑτέρων ἡγεμόνων καταστάν-
των ἐνίκησαν μὲν οἱ βάρβαροι ναυμαχοῦντες, ἦρξαν δὲ τῆς
θαλάττης, κατέσχον δὲ τὰς πλείστας τῶν νήσων, ἀπέβησαν
δ᾽ εἰς τὴν Λακωνικήν, Κύθηρα δὲ κατὰ κράτος εἷλον, ἅπα-
σαν δὲ τὴν Πελοπόννησον κακῶς ποιοῦντες περιέπλευσαν.
120 Μάλιστα δ᾽ ἄν τις συνίδοι τὸ μέγεθος τῆς μεταβολῆς, εἰ 34
παραναγνοίη τὰς συνθήκας τάς τ᾽ ἐφ᾽ ἡμῶν γενομένας
καὶ τὰς νῦν ἀναγεγραμμένας. τότε μὲν γὰρ ἡμεῖς φανη-
σόμεθα τὴν ἀρχὴν τὴν βασιλέως ὁρίζοντες καὶ τῶν φόρων
ἐνίους τάττοντες καὶ κωλύοντες αὐτὸν τῇ θαλάττῃ χρῆ-
σθαι· νῦν δ᾽ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ διοικῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ
προστάττων ἃ χρὴ ποιεῖν ἑκάστους, καὶ μόνον οὐκ ἐπι-
121 στάθμους ἐν ταῖς πόλεσι καθιστάς. πλὴν γὰρ τούτου τί

v. 855. Eustath. ad Hom. p. 685. l. 36. ed. Rom. nam secundum Herodianum ap. Steph. Byz. προπαροξύνεται. Φασηλίς autem ὀξυτόνως scribitur e praeceptis Eustathii ad Dionys. l. l. ita Strab. Tom. V. p. 666. Tz. Stephan. Byzant. s. h. v. Ptolem. V. 3. Diodor. Sic. XII. c. 4. XX. c. 27. Scylax p. 59. ed. Hudson. Φασῆλις apud Ctes. in Phot. bibl. p. 145. Spohn.

119, 3. εἶχεν Ambr. Vict. (Urb.?) εἶχον Vulg.

119, 4. τῆς ἀρχῆς — ἀρχὴ] Nota idem vocabulum bis deinceps sed diversa significatione positum; quam figuram *homonymian* rhetores vocant. Eo lusu in v. ἀρχὴ ita gaudebat Isocrates, ut ter apud eum occurrat, hîc, de Pace c. 33. p. 179 e. et in Philippo c. 24. p. 94 c. Aristoteles Rhet. III. c. 11. p. 190 τοῖς ἀστείοις haec annumeravit. Conf. Epist. IV. 6. p. 414. τῶν ἅπαντα μὲν πρὸς χάριν μηδὲν δὲ χάριτος ἄξιον λεγόντων. Ad Demon. p. 31. p. 8 e. τὰς χάριτας ἀχαρίστως χαριζόμενος. Similis facetia in his: ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν. Euag. c. 2. p. 190 b.

119, 6. ἀτυχίαν] Clades Atheniensium ad flumen Aegos, ubi victoria Lysandri Lacedaemoniis imperium Graeciae peperit. Xen. Hellen. II. 1. Diod. Sic. III. 106. Cornel. Lys. Morus.

119, 7. ἐνίκησαν — ναυμαχοῦντες] Ut postea Artaxerxes Mnemon ad Cnidum, de quo c. 39. Morus.

120, 1. εἰ παραναγνοίη Urb. Ambr. εἴπερ ἀναγνοίη Vulg.

120, 3. ἀναγεγραμμένας] γεγραμμένας Ambr. Vict.

120, 5. θαλάττῃ Urb. θαλάσσῃ Vulg. Ambr. Quae forma auctore Urbinate ex Isocrate ita sublata est, unus ut supersit locus quem corrigi oporteat in Panathen. p. 241 d. Dind.

120, 7. ἐπιστάθμους] Ἐπίσταθμος, κατὰ σατραπείαν κύριος (i. e. satrapa). Harpocr. Suidas. Mo-

τῶν ἄλλων ὑπόλοιπόν ἐστιν; οὐ καὶ τοῦ πολέμου κύριος
ἐγένετο, καὶ τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε, καὶ τῶν παρόν- 66
των πραγμάτων ἐπιστάτης καθέστηκεν; οὐχ ὡς ἐκεῖ-
νον πλέομεν ὥσπερ πρὸς δεσπότην, ἀλλήλων κατηγορή-
σοντες; οὐ βασιλέα τὸν μέγαν αὐτὸν προσαγορεύομεν ὥσ-
περ αἰχμάλωτοι γεγονότες; οὐκ ἐν τοῖς πολέμοις τοῖς πρὸς
ἀλλήλους ἐν ἐκείνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχομεν τῆς σωτηρίας, ὃς
ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἡδέως ἂν ἀπολέσειεν;

122 Ὧν ἄξιον ἐνθυμηθέντας ἀγανακτῆσαι μὲν ἐπὶ τοῖς παροῦσι, ποθέσαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν τὴν ἡμετέραν, μέμψασθαι δὲ Λακεδαιμονίοις ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν ὡς ἐλευθερώσοντες τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ δὲ τελευτῆς οὕτω πολλοὺς αὐτῶν ἐκδότους ἐποίησαν, καὶ τῆς μὲν ἡμετέρας πόλεως τοὺς Ἴωνας ἀπέστησαν, ἐξ ἧς ἀπῳ-

RUS. Etymol. Magn. p. 530. ed. Schaefer. SPOHN. Bekker. Anecd. p. 253, 22.

121, 3. *τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε*] *Suo arbitratu de pace decernit*, eam facit, suadet, tuetur, mutat, tollit: plane idem, quod hoc ipso loco, *κύριος ἐγένετο*, *penes eum est arbitrium.* Diod. Sic. XIV. 110. constitutum narrat, ut, si qui non paruissent foederi, contra eos Artaxerxes *διὰ τῶν εὐδοκούντων* (*e sua sententia, ut ipsi placeret*, *εὐδοκουμένως αὐτῷ*. Polyb. XVII. 32.) bellum gereret. Aristid. Panath. p. 72. regi Persiae Asiaticos Graecos deditos queritur, datamque potestatem *τοῖς ἄλλοις* (Europaeis Graecis) *τὰ δίκαια ὁρίζειν*. Proinde Graeci non solum pace Antalcidae velut norma usi sunt, Xen. Hellen. VI. 5, 2. sed Artaxerxes etiam iis saepe suasit pacem, Diod. Sic. XV. 38. 50. 70. 76. Usurpari autem *πρυτανεύειν* significatu administrandi et moderandi notum est. Lucian. T. II. p. 379. simillimum est, *τοὺς στασιάζοντας διαλλάττειν, καὶ ἐκείνοις εἰρήνην πρυτανεύειν.* Dion. Halic. T. II. p. 34. ed. Sylburg. de rege, pacem patriae conservante, *τὴν εἰρήνην πρυτανεύει.* Hesychius: *ἐπρυτάνευε, διῴκει*, quod et de hoc loco valere potest. Cf. Harpocrat. in *πρυτανεύοντα.* MORUS.

121, 4. *ὡς ἐκεῖνον πλέομεν*] Lege omnino Panath. p. 266 c. (c. 65.) *πρέσβεις πέμπομεν ὡς ἐκεῖνον, ἐλπίζοντες, ὁποτέροις ἂν οἰκειότερον διατεθῇ, κυρίους τούτους γενήσεσθαι τῆς ἐν τοῖς Ἕλλησι πλεονεξίας.* MORUS.

122, 1. *ὧν — παροῦσι* affert grammaticus Bekkeri Anecd. 143, 16. DIND.

122, 1. *ἄξιον*] *ἂν ἄξιον* Ambr. *ἀνάξιον* Urb.

122, 2. *ποθέσαι* Urb. *ποθῆσαι* Vulg. Ambr. In Aeginet. p. 385 d. *ἐπόθεσεν* Urb. *ἐπόθησεν* Vulg. DIND.

122, 3. *Λακεδαιμονίοις*] *Λακεδαιμονίους* Ambr. constructione haud minus legitima. Sic in Areop. c. 31. p. 154 c. *τοὺς ἐξαμαρτάνοντας μέμφομαι.* De Antid. §. 251. *τοὺς αἰτίους τοῦ πλούτου μέμψασθαι.* Sed in Cypr. c. 4. p. 29 a. legitur: *δικαίως ἂν τοῖς μὴ πειθομένοις μεμφοίμην.*

122, 4. *ἐπὶ δὲ τελευτῆς* Urb. *ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς* Ambr. *ἐπὶ τελευτῆς δὲ* Vulg.

122, 5. *ἐκδότους* Urb. *ἐκδότους τοῖς βαρβάροις* Vulg. Ambr.

κησαν καὶ δι᾽ ἣν πολλάκις ἐσώθησαν, τοῖς δὲ βαρβάροις αὐτοὺς ἐξέδοσαν, ὧν ἀκόντων τὴν χώραν ἔχουσι καὶ πρὸς
123 οὓς οὐδεπώποτ᾽ ἐπαύσαντο πολεμοῦντες. καὶ τότε μὲν ἠγανάκτουν, ὅθ᾽ ἡμεῖς νομίμως ἐπάρχειν τινῶν ἠξιοῦμεν· νῦν δ᾽ εἰς τοιαύτην δουλείαν καθεστώτων οὐδὲν φροντίζουσιν αὐτῶν οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι καὶ τὰς ἀκροπόλεις ὁρᾶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεχομένας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς καὶ τοῖς σώμασι δεινότερα πάσχουσι τῶν παρ᾽ ἡμῖν ἀργυρωνήτων· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὕτως αἰκίζεται τοὺς οἰκέτας ὡς ἐκεῖνοι τοὺς ἐλευθέρους κολά-
124 ζουσιν. μέγιστον δὲ τῶν κακῶν, ὅταν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δουλείας ἀναγκάζωνται συστρατεύεσθαι, καὶ πολεμεῖν τοῖς ἐλευθεροῦν ἀξιοῦσι, καὶ τοιούτους κινδύνους ὑπομένειν ἐν οἷς ἡττηθέντες μὲν παραχρῆμα διαφθαρήσονται, κατορθώσαντες δὲ μᾶλλον εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον δουλεύσουσιν.
125 Ὧν τίνας ἄλλους αἰτίους χρὴ νομίζειν ἢ Λακεδαιμονίους, οἳ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχοντες περιορῶσι τοὺς μὲν αὐτῶν συμμάχους γενομένους οὕτω δεινὰ πάσχοντας, τὸν δὲ βάρβαρον τῇ τῶν Ἑλλήνων ῥώμῃ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοῦ κατα-

122, 8. ἐξέδοσαν] In formula pacis Antalcidae, Xen. Hellen. V. 1, 28. Ἀρταξέρξης νομίζει δίκαιον, τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις (i. e. τοὺς Ἴωνας) ἑαυτοῦ εἶναι. Ergo ἀπέστησαν significat, *a nobis nostraque societate separatos esse voluerunt;* eo, quod Persico imperio eos subesse passi sunt. Morus.

122, 9. ἐπαύσαντο] παύσονται pr. Urb., si sensum spectas, absurde, si linguam, soloece. Dind.

123, 3. τοιαύτην Urb. Ambr. τοσαύτην Vulg.

123, 4. οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι] *Qui non satis miseriarum pati videntur, quod tributa ab iis exiguntur.* Nempe Lacedaemonii imperarunt iis tributa. Cf. c. 36. Morus. Vide H. Wolfium ad §. 109. et confer Aeginet. c. 22. p. 394 a. ἢ πασῶν ἂν εἴη δυστυχεστάτη γυναικῶν, εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειεν αὐτῇ στέρεσθαι τῶν παίδων ἀλλὰ καὶ τοῦτ᾽ αὐτῇ προσγένοιτο κ. τ. λ. ubi simul animadvertenda est confusio duarum constructionum, εἰ μὴ μόνον στέροιτο et εἰ μὴ ἐξαρκέσειεν αὐτῇ στέρεσθαι.

123, 6. δεινότερα — ἀργυρωνήτων] οὐδὲν ἧττον τῶν ἀργυρωνήτων δουλεύουσι Plataic. p. 300 b. c. 9. Morus.

124, 3. ἐλευθεροῦν ἀξιοῦσι] ἐλευθέροις ἀξιοῦσι Vict. ἐλευθέροις ἀξιοῦσιν εἶναι Urb. Ambr., quod aliquo modo ferri potest, si τοῖς ἐλευθέρους scribas. Dind.

124, 5. λοιπὸν Urb. Ambr. Bekk. ἐπίλοιπον Vulg. Dind. τὸν ἐπίλοιπον χρόνον legitur in Isocrate p. 39 a. 125 c. 138 a. Hel. §. 50. 58. p. 234 a. 369 e. 419 e. Dind. Adde p. 89 c. et de Antid. §. 166. Sed τὸν λοιπὸν χρόνον legimus supra §. 43. Areopag. p. 148 e. Euag. p. 207 b.

125, 2. αὐτῶν] αυτῶν Urb. αὐτῶν Ambr. ἑαυτῶν Vulg.

*σκευαζόμενον; καὶ πρότερον μὲν τοὺς τυράννους ἐξέβαλ-
λον, τῷ δὲ πλήθει τὰς βοηθείας ἐποιοῦντο, νῦν δὲ το-* 67
σοῦτον μεταβεβλήκασιν ὥστε ταῖς μὲν πολιτείαις πολε-
126 *μοῦσι, τὰς δὲ μοναρχίας συγκαθιστᾶσι. τὴν μέν γε Μαν-
τινέων πόλιν εἰρήνης ἤδη γεγενημένης ἀνάστατον ἐποίη-
σαν, καὶ τὴν Θηβαίων Καδμείαν κατέλαβον, καὶ νῦν Ὀλυν-
θίους καὶ Φλιασίους πολιορκοῦσιν, Ἀμύντᾳ δὲ τῷ Μα-
κεδόνων βασιλεῖ καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ καὶ*

125, 5. *τοὺς*] Malim *τοὺς μὲν*. Vid. Dindorf. ad §. 8.

125, 5. *τυράννους ἐξέβαλλον*] Opem tulerunt Atheniensibus, quum Hippiam eiecerunt. Herodot. V. 62 — 65. Thucyd. VI. 59. sqq. Xen. Hellen. VI. 5, 33. Morus.

125, 6. *τοσοῦτον* Urb. *δὲ εἰς τοσοῦτον* Vulg. *δ' εἰς τοσοῦτον* Ambr.

125, 7. *πολιτείαις*] Ut oppositio *πολιτείας* et *μοναρχίας* ostendit, *πολιτείαν* esse hoc loco *δημοκρατίαν* aut *πλῆθος*, quod ante dixerat: ita Harpocratio in *πολιτεία* docet, rhetores hoc verbo *ἰδίως* uti de democratia, laudatque Isocratis Panegyricum. Demosth. de Rhod. libert. T. I. p. 196. ed. Reisk. *οἱ τὰς πολιτείας καταλύοντες, καὶ μεθιστάντες εἰς ὀλιγαρχίαν, κοινοὶ ἐχθροὶ πάντων τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων.* Cf. Henr. Steph. diatr. 5. in Isocr. p. 16. Morus. F. A. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 233. Spohn.

126, 1. *μέν γε* Urb. Ambr. Vict. *δὲ* Vulg.

126, 1. *Μαντινέων*] De Pace p. 179 c. (c. 33.) *Μαντινέας διῴκισαν*, *divisos in quatuor pagos habitare iusserunt.* Xen. Hellen. V. 2. Wesselingius ad Diod. Sic. XV. 5. cf. c. 12. Polyb. IV. 27. Ipsa urbs diruta est. Cf. Harpocrat. in *Μαντινέων διοικισμός*. Morus.

126, 3. *καὶ τὴν* Urb. Ambr. *τὴν δὲ* Vulg.

126, 3. *Καδμείαν*] Phoebidas Lacedaemonius, capta per fraudem Cadmea, ipse quidem punitus est, sed non item deductum praesidium. Plataic. p. 300 b. Xen. Hellen. V. 2, 17. sqq. Diod. Sic. XV. 20. Polyb. IV. 27. Quaedam ad hunc locum pertinentia monui in Coniectura de tempore Panegyrici editi. Morus.

126, 3. *Ὀλυνθίους καὶ Φλιασίους πολιορκοῦσιν* Urb. Ambr. *Ὀλυνθίους καὶ Φλιασίους πολεμοῦσιν* Vict. *Ὀλυνθίοις καὶ Φλιασίοις πολεμοῦσι* Vulg.

126, 3. *Ὀλυνθίους*] Initia sunt apud Xen. l. c. §. 11. Reliqua §. 27. Tum c. 3. init. et §. 18 — 26. Adde Diod. Sic. XV. 19. sqq. ubi Lacedaemonios dicit denuo habuisse principatum Graeciae. Ex his locis, praecipue Diodori, simul intelligitur, contra Olynthios pugnanti Amyntae Spartanos opem tulisse. Morus.

126, 4. *Φλιασίους*] Tandem expugnati sunt, de Pace p. 176 c. Uberius narravit Xen. Hellen. V. 2, 8. V. 3, 10 — 25. Diod. Sic. XV. 19. Morus.

126, 4. *Ἀμύντᾳ*] *ἀμύνονται* Ambr.

126, 5. *Διονυσίῳ*] Misso ad Dionysium Aristo, qui verbis defenderet libertatem Graecorum in Sicilia, re oppFrimeret. Diod. Sic. XIV. 10. quem locum iam Wolfius indicavit. Cf. Xenoph. Hellen. VI. 2, 3. 21. Diod. Sic. XV. 23. Iidem adiuverunt Dionysium auxiliaribus submittendis, Diod. Sic. XIV. 44. omnique modo eius tyrannidem munierunt, ut ipsi, tanto adiutore freti, crescerent. Sed res diu ante coepta est, quam Panegyricus edi-

τῷ βαρβάρῳ τῷ τῆς Ἀσίας κρατοῦντι συμπράττουσιν ὅπως
127 ὡς μεγίστην ἀρχὴν ἕξουσιν. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον τοὺς
προεστῶτας τῶν Ἑλλήνων ἕνα μὲν ἄνδρα τοσούτων ἀνθρώ-
πων καθιστάναι δεσπότην ὧν οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν ἐξευρεῖν
ῥᾴδιόν ἐστι, τὰς δὲ μεγίστας τῶν πόλεων μηδ᾽ αὐτὰς
αὑτῶν ἐᾶν εἶναι κυρίας, ἀλλ᾽ ἀναγκάζειν δουλεύειν ἢ ταῖς
128 μεγίσταις συμφοραῖς περιβάλλειν; ὃ δὲ πάντων δεινότα-
τον, ὅταν τις ἴδῃ τοὺς τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ἀξιοῦντας ἐπὶ
μὲν τοὺς Ἕλληνας καθ᾽ ἑκάστην τὴν ἡμέραν στρατευομέ-
νους, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον συμ-
μαχίαν πεποιημένους.
129 Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με δυσκόλως ἔχειν, ὅτι τραχύ- 36
τερον τούτων ἐμνήσθην, προειπὼν ὡς περὶ διαλλαγῶν
ποιήσομαι τοὺς λόγους· οὐ γὰρ ἵνα πρὸς τοὺς ἄλλους δια-
βάλω τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων οὕτως εἴρηκα περὶ
αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἵν᾽ αὐτοὺς ἐκείνους παύσω, καθ᾽ ὅσον ὁ λό-
130 γος δύναται, τοιαύτην ἔχοντας τὴν γνώμην. ἔστι δ᾽ οὐχ
οἷόν τ᾽ ἀποτρέπειν τῶν ἁμαρτημάτων, οὐδ᾽ ἑτέρων πρά-

tus est. Dicemus ergo, quum Isocrates de praesenti tempore loquatur, illa fuisse initia societatis, ad tempora usque Panegyrici cultae. Morus.

126, 6. τῷ βαρβάρῳ] Facta cum eo per Antalcidam pace. v. ad c. 33. et deinde re, opera, studio omni. Ne vero quis additamentum ineptum putet, τῆς Ἀσίας κρατοῦντι, quod in se supervacuum esse fatemur, sciendum est, hoc additamentum esse praeparationem lectorum ad argumentationem statim adiectam, τοσούτων ἀνθρώπων δεσπότης. Hic igitur est ille τῆς Ἀσίας (ὅλης) κρατήσας. Non verbum βάρβαρος multitudinem subiectorum indicat, sed notio *domini Asiae*. Morus.

126, 6. τῷ τῆς Urb. Ambr. τῆς Vulg. et Bekker. Anecd. 173, 8. Dind.

126, 7. ὡς add. Urb. Ambr.

127, 5. αὑτῶν] αυτῶν Urb. αὐτῶν Ambr. ἑαυτῶν Vulg.

128, 1. ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅταν] Vide de hac formula, quae Matthiae disseruit Gr. Gr. §. 432. p. 806 sq., et quae notavit Coray ad h. l. Sequitur aut ὅτι, de pac. c. 5. 39. adv. Sophist. c. 3. Busir. c. 3. [de Antid. §. 213. 250.], aut ὅταν, Plataic. c. 19. de permut. c. 10. Archidam. c. 32. aut εἰ, Archidam. c. 24. Plat. c. 9. 18. Callimach. c. 11. aut denique γάρ, Areopagit. c. 28. Euagor. c. 23. Trapez. c. 8. 15. Euthyn. c. 10. [de Pace §. 53.] ἐπειδή apud Isocratem post hanc formulam me legere non memini. Spohn.

128, 3. καθ᾽ ἑκάστην Urb. μόνον οὐ καθ᾽ ἑκ. Ambr. Vict. μόνον οὐχὶ καθ᾽ ἑκάστην Vulg., ex temeraria grammatici correctione, cui altera scriptura nimium dicere videbatur. Dind.

128, 3. τὴν ἡμέραν Dind. Libri articulum omittunt. Vide ad §. 29.

129, 3. τοὺς ἄλλους] ἄλλους Ambr.

129, 3. διαβάλω] διαβάλλω pr. Urb.

129, 6. ἔχοντας τὴν γνώμην Urb. Ambr. γνώμην ἔχοντας Vulg.

ξεων πείθειν ἐπιθυμεῖν, ἣν μή τις ἐῤῥωμένως ἐπιτιμήσῃ
τοῖς παροῦσιν· χρὴ δὲ κατηγορεῖν μὲν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ
βλάβῃ τοιαῦτα λέγοντας, νουθετεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ
λοιδοροῦντας. τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον οὐχ ὁμοίως ὑπολαμ-
131 βάνειν δεῖ, μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς διανοίας λεγόμενον. ἐπεὶ
καὶ τοῦτ' ἔχομεν αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν, ὅτι τῇ μὲν αὑτῶν πό-
λει τοὺς ὁμόρους εἱλωτεύειν ἀναγκάζουσι, τῷ δὲ κοινῷ τῷ
τῶν συμμάχων οὐδὲν τοιοῦτον κατασκευάζουσιν, ἐξὸν αὐ-
τοῖς τὰ πρὸς ἡμᾶς διαλυσαμένοις ἅπαντας τοὺς βαρβάρους
132 περιοίκους ὅλης τῆς Ἑλλάδος καταστῆσαι. καίτοι χρὴ

130, 4. παροῦσιν Urb. παροῦσι Ambr. Vict. ἁμαρτάνουσι Vulg.

130, 4. κατηγορεῖν fuit qui temere tentaret. [κακηγορεῖν scribendum putavit Marklandus ad Lysiam T. V. p. 380. ed. Reisk., indicante Wendlero.] Dignus est qui cum his comparetur Isocratis locus de Pace p. 173 c. ἀνάγκη δὲ τοὺς νουθετοῦντας καὶ τοὺς κατηγοροῦντας τοῖς μὲν λόγοις χρῆσθαι παραπλησίοις, τὰς δὲ διανοίας ἔχειν ἀλλήλαις [legendum ἀλλήλοις ex emendatione H. Wolfii codice Ambrosiano firmata] ὡς οἷόν τ' ἐναντιωτάτας. ὥστε περὶ τῶν ταὐτὰ λεγόντων οὐκ ἀεὶ προσήκει τὴν αὐτὴν ὑμᾶς γνώμην ἔχειν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ βλάβῃ λοιδοροῦντας μισεῖν ὡς κακόνους ὄντας τῇ πόλει, τοὺς δ' ἐπ' ὠφελίᾳ (sic Urb. ὠφελείᾳ Vulg.) νουθετοῦντας ἐπαινεῖν. Dind. Similiter distinxit vocabula αἰτία et κατηγορία Thucydides I. c. 69. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ τὸ πλέον ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ τάδε λέγεσθαι. αἰτία μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἁμαρτανόντων· κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων.

130, 5. τοιαῦτα λέγοντας Urb. Ambr. λοιδοροῦντας Vulg.

130, 5. ὠφελείᾳ] ὠφελίᾳ Dind. Vid. ad §. 15.

130, 6. λοιδοροῦντας Urb. Ambr. τοιαῦτα πράττοντας Vulg.

131, 3. εἱλωτεύειν] *Helotum more servire.* Vid. ad c. 32. Caeteros accolas eodem modo, quo Helotas, tractant. Harpocratio: *Εἱλωτεύειν*, δουλεύειν· Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ. Morus. Adde epistol. ad Philipp. III. §. 5. Spohn.

131, 3. τῷ τῶν Urb. Ambr. τῶν Vulg.

131, 4. ἐξὸν Urb. Ambr. ἐξ ὧν ἔσται Vulg. — Ante ἅπαντας deletae in Urb. litterae duae. Bekk.

131, 5. τὰ πρὸς ἡμᾶς] *Controversiae quae iis sunt adversus nos.* Philipp. c. 4. (p. 84 b.): εἰ δόξειε ταῖς πόλεσι ταῖς μεγίσταις διαλυσαμέναις τὰ πρὸς σφᾶς αὐτὰς εἰς τὴν Ἀσίαν τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν.

131, 6. περιοίκους] Persas eo redigere ut Graecis sint tales, quales Spartanis sunt περίοικοι. Sed περίοικοι a Spartanis dicebantur vicinorum Spartae oppidorum incolae, liberi quidem, sed imperio Spartanorum subiecti, iure autem civitatis non donati. Ergo sensus est: redigere Persas ad similitudinem subditorum deterioris conditionis. Plura dixi in ind. ad Xen. Hellen. Omnino lenitate nominis, *vicinus*, *finitimus*, tegitur crudelitas aut insolentia rei, *servitutis*, deteriorisque conditionis. Caeterum nomina varia, quibus singulae gentes adpellabant addictos ita sibi deteriore conditione, et subditos, collegit Pollux: Onomast. III. 83. Morus.

τοὺς φύσει καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρονοῦντας τοιούτοις
ἔργοις ἐπιχειρεῖν πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς νησιώτας δασμολο- 68
γεῖν, οὓς ἄξιόν ἐστιν ἐλεεῖν, ὁρῶντας τούτους μὲν διὰ
σπανιότητα τῆς γῆς ὄρη γεωργεῖν ἀναγκαζομένους, τοὺς
δ' ἠπειρώτας δι' ἀφθονίαν τῆς χώρας τὴν μὲν πλείστην
αὐτῆς ἀργὸν περιορῶντας, ἐξ ἧς δὲ καρποῦνται τοσοῦτον
πλοῦτον κεκτημένους.

133 Ἡγοῦμαι δ', εἴ τινες ἄλλοθεν ἐπελθόντες θεαταὶ γέ- 37
νοιντο τῶν παρόντων πραγμάτων, πολλὴν ἂν αὐτοὺς κα-
ταγνῶναι μανίαν ἀμφοτέρων ἡμῶν, οἵτινες οὕτω περὶ μι-
κρῶν κινδυνεύομεν, ἐξὸν ἀδεῶς πολλὰ κεκτῆσθαι, καὶ τὴν
ἡμετέραν αὐτῶν χώραν διαφθείρομεν, ἀμελήσαντες τὴν

132, 3. *τοὺς νησιώτας*] Asiae insulas potissimum indicat. Morus.

132, 4. *τούτους* Urb. Ambr. *τοὺς* Vulg.

132, 5. *ὄρη* Urb. *τὰ ὄρη* Vulg. Ambr.

132, 6. *ἠπειρώτας*] Persas, et quicunque in Asia minore, praeter insulanos, Persico imperio parent. Ipsum consilium Isocratis declarat, Persas hoc toto loco dici crescentes et opulentos negligentia quadam Lacedaemoniorum. Accedit auctoritas Harpocrationis in *Ἤπειρον*, unde verba huc retulimus: *Ἤπειρον· Σύνηθές ἐστι τῷ Ἰσοκράτει, τὴν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν γῆν* (Asiam minorem et Persiam) *οὕτω καλεῖν*. Loca Isocratis haec sunt: c. 42. *τοῖς ἠπειρώταις*, Persis. Nam quae hoc loco de odio Atheniensium erga *ἠπειρώτας* narrat, ea statim exemplis odii erga Persas illustrat. Quare odium erga *ἠπειρώτας* est odium erga Persas. C. 51. *τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς ἠπειρώτας ποιεῖσθαι*, transferre bellum ad eos, qui in Asia Persis parent. C. 43. fin. rex Persiae invitis *ἠπειρώταις* imperat, i. e. satrapiis Asiae minoris, de quibus toto capite egit. Ibid. *αἱ νῆσοι αἱ περὶ τὴν ἤπειρον*, ad oras Asiae minoris, vide ibi exempla: paullo post et in orat. ad Phil. p. 103 a. (c. 43) *διαβαίνειν εἰς τὴν ἤπειρον*, in Asiam, quae Persis paret, traiicere. Euag. p. 200 b. (c. 21) *τὰ περὶ τὴν ἤπειρον*, res Asiae, Persis subiectae. Xen. Hellen. III. 1, 3. de Asia, *αἱ ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἑλληνίδες πόλεις*. Nam quas copias Xenophon ex his oppidis venisse dicit, eas Diod. Sic. l. XIV. p. 670. Asiaticas fuisse tradit. Aristid. Panath. p. 27. *οἱ ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἴωνες*. Auctor orat. funebr. in opp. Demosth. p. 1392. *τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς ἠπείρου στόλον* dixit classem Persicam. Adde Paneg. c. 46. et Henr. Steph. diatr. 7. in Isocr. p. 29. Vales. ad Harpocrat. p. 87 sq. Morus. Conf. ad §. 163. et §. 174.

132, 6. *τῆς χώρας* Urb. Ambr. *χώρας* Vulg.

132, 7. *ἀργὸν*] *ἀργὴν* Ambr. Vide Lobeck. ad Phrynichum p. 104 sq.

133, 1. *ἄλλοθεν* Urb. Ambr. Vict. *ἄλλοθέν ποθεν* Vulg. Bekk. Dind. *ἄλλοθεν ἐπελθὼν* legitur etiam de Pace p. 167 d. (c. 16).

133, 5. *τὴν* Urb. Ambr. *τοῦ τὴν* Vulg. Utraque lectio et Graeca est et Isocratea. De antid. §. 286. *ἀμελήσαντες τοῦ σπουδάζειν*. Ibid. §. 311. *ἀμελήσαντες τοῦ μετριάζειν*. In Nicocle vero §. 5. altera constructio est: *ἀμελήσαντες τοῦτον τὸν τρόπον περὶ ἑκάστου διορίζεσθαι*, et similia affert Hein-

134 Ἀσίαν καρποῦσθαι. καὶ τῷ μὲν οὐδὲν προὐργιαίτερόν
ἐστιν ἢ σκοπεῖν ἐξ ὧν μηδέποτε παυσόμεθα πρὸς ἀλλή-
λους πολεμοῦντες· ἡμεῖς δὲ τοσούτου δέομεν συγκρούειν
τι τῶν ἐκείνου πραγμάτων ἢ ποιεῖν στασιάζειν, ὥστε καὶ
τὰς διὰ τύχην αὐτῷ γεγενημένας ταραχὰς συνδιαλύειν ἐπι-
χειροῦμεν, οἵτινες καὶ τοῖν στρατοπέδοιν τοῖν περὶ Κύπρον
ἐῶμεν αὐτὸν τῷ μὲν χρῆσθαι, τὸ δὲ πολιορκεῖν, ἀμφοτέ-
135 ροιν αὐτοῖν τῆς Ἑλλάδος ὄντοιν. οἵ τε γὰρ ἀφεστῶτες
πρὸς ἡμᾶς τ' οἰκείως ἔχουσι καὶ Λακεδαιμονίοις σφᾶς αὐ-
τοὺς ἐνδιδόασι, τῶν τε μετὰ Τειριβάζου στρατευομένων
καὶ τοῦ πεζοῦ τὸ χρησιμώτατον ἐκ τῶνδε τῶν τόπων

dorfius ad Platonis Phaedonem p. 98 D.

134, 1. τῷ μὲν] Regi Persarum, τῷ τῆς Ἀσίας κρατοῦντι. Vid. ad §. 110.

134, 1. προὐργ. ἐστιν Urb. Ambr. ἐστι προὐργ. Vulg.

134, 2. μηδέποτε Urb. Ambr. οὐδέποτε Vulg. Vid. Matthiae Gr. §. 608. 5.

134, 2. πρὸς ἀλλ. πολεμ. Urb. Ambr. πολεμ. πρὸς ἀλλ. Vulg.

134, 3. συγκρούειν] In aliqua parte eius regni turbas seditionemve movere, sollicitando committere cum eo, *collidere bello*. Horat. Epp. I. 2, 7. Ut ergo Demosth. de Cor. c. 7. συγκρούειν καὶ ταράττειν τὰ πράγματα dixit: ita et hic συγκρούειν est idem, quod ποιεῖν στασιάζειν, alterum proprium, alterum translatum. Morus.

134, 5. τύχην Urb. Ambr. Vict. τύχας Vulg.

134, 5. ταραχὰς] Interpreter *seditiones*, tum quia de his loquitur, tum quia sequitur locus de defectione Euagorae, exemplo ταραχῆς διὰ τύχην γεγενημένης. Morus.

134, 5. συνδιαλύειν Urb. Ambr. συνδιαλύσειν Vict. διαλύειν Vulg.

134, 6. τοῖν στρατοπέδοιν] Exercitus, quo socio Artaxerxes usus est ad Euagoram, Salaminiae tyrannum, coërcendum, qui Cyprum sibi vindicare moliebatur, fuit praecipue Ionum duce Tiribazo, quod hic narratur: is, quem obsedit, fuit Euagorae, dimicantis contra Persas, a quorum imperio defecerat, c. 39. Sunt ergo οἱ ἀφεστῶτες Euagoras cum sociis, quorum nomina prodidit Diod. Sic. XV. 2. De Athen. et Euagorae societate etiam Xen. Hellen. IV. 8, 24. V. 1, 10. Morus.

134, 8. τῆς Urb. Ambr. ἐκ τῆς Vulg.

135, 3. Τειριβάζου Urb. Ambr. Τιριβάζου ceteri. Τηρίβαζος dicitur tum aliis tum Diodoro libr. XV. cap. 8 et seqq. ubi ex libro Coisliniano Τιρίβαζος restituendus. Dind.

135, 4. ἐκ τῶνδε τῶν τόπων] Sed e quibus locis? An ex iis, in quibus orator versabatur, quos velut δεικτικῶς appellat? Quum autem rex Persiae nullos e Graecia Europaea adiutores habuerit, sic videtur hoc referendum ad τὴν Ἑλλάδα, ut de Graecia Asiatica intelligatur, (quam et Xenoph. Hell. II. 2, 3. etsi de alia re scribens, Ἑλλάδα appellat) quomodo mox Ἰωνία ponitur, e quo apparet, Isocratem voluisse hoc loco Ἑλλάδα latissimo significatu dicere. Nihilo minus durum est, quum nihil nisi Ἑλλὰς praecesserit, τούσδε τοὺς τόπους repente accipere de Asiatica Graecia. Praeterea ἐκείνων τῶν τόπων scribendum fuit. Coray ita haec verba struit et explicat: καὶ τὸ χρησιμώτατον τοῦ πεζοῦ τῶν στρατευομένων μετὰ Τιριβάζου (τοῦ Περσικοῦ σατράπου)

ἤθροισται, καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὸ πλεῖστον ἀπ' Ἰωνίας
συμπέπλευκεν, οἳ πολὺ ἂν ἥδιον κοινῇ τὴν Ἀσίαν ἐπόρ-
136 *θουν ἢ πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα μικρῶν ἐκινδύνευον. ὧν ἡμεῖς*
οὐδεμίαν ποιούμεθα πρόνοιαν, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν Κυ-
κλάδων νήσων ἀμφισβητοῦμεν, τοσαύτας δὲ τὸ πλῆθος
πόλεις καὶ τηλικαύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις οὕτως εἰκῇ
τῷ βαρβάρῳ παραδεδώκαμεν. τοιγαροῦν τὰ μὲν ἔχει, τὰ
δὲ μέλλει, τοῖς δ' ἐπιβουλεύει, δικαίως ἁπάντων ἡμῶν
137 *καταπεφρονηκώς. διαπέπρακται γὰρ ὃ τῶν ἐκείνου προ-*
γόνων οὐδεὶς πώποτε· τήν τε γὰρ Ἀσίαν διωμολόγηται
καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων βασιλέως εἶναι,
τάς τε πόλεις τὰς Ἑλληνίδας οὕτω κυρίως παρείληφεν,
ὥστε τὰς μὲν αὐτῶν κατασκάπτειν, ἐν δὲ ταῖς ἀκροπόλεις
ἐντειχίζειν. καὶ ταῦτα πάντα γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν
ἄνοιαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐκείνου δύναμιν.

138 *Καίτοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν βασιλέως* 38
πραγμάτων, καὶ φασὶν αὐτὸν εἶναι δυσπολέμητον, διεξ- 69
ιόντες ὡς πολλὰς τὰς μεταβολὰς τοῖς Ἕλλησι πεποίηκεν.

συνήθροισται ἐκ τῶνδε τῶν τόπων (Κύπρου τε δηλονότι καὶ τῶν περὶ Κύπρον τόπων, μάλιστα δὲ τῆς κατέναντι Κιλικιακῆς παραλίας, Δωρικαῖς ἀποικίαις τὸ πάλαι κατεχομένης), καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ναυτικοῦ ἀπ' Ἰωνίας (τοῦτ' ἔστι τῆς Ἀσιανῆς Ἑλλάδος) συμπέπλευκε. Sed nonnisi transpositio est, sive *ὕστερον πρότερον*; et navales copiae ex Ionia sequutae et terrestres in illa regione collectae sunt. Spohn. Verba *ἐκ τῶνδε τῶν τόπων* nonnisi ad ipsam Graeciam referri possunt, e qua multi, non publica anctoritate sed inopia coacti atque mercede conducti in Persarum acie pugnabant. Vid. infra §. 168.

135, 5. *πλεῖστον* Urb. Ambr. Vict. *πλεῖστον μέρος* Vulg.

135, 7. *πρὸς ἀλλήλους*] Iones cum Cypriis de unius Euagorae possessione. Morus.

136, 4. *πόλεις* Urb. Ambr. *τριήρεις* Vulg.

136, 5. *τὰ μὲν ἔχει κ. τ. λ.*] Schol. ad h. l. *Ὁ Δημοσθένης ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς* (p. 117 sq.) *καὶ τῇ διανοίᾳ καὶ σχεδὸν τῇ λέξει ἐχρήσατο.*

137, 1. *διαπέπρακται*] Vid. not. ad cap. sq. (§. 138). Spohn.

137, 6. *ἐντειχίζειν* Urb. *τειχίζειν* Vulg. Ambr.

138, 3. *τοῖς* Urb. *ἐν τοῖς* Vulg. Ambr.

138, 3. *πεποίηκεν* Urb. Ambr. *πεποίηται* Vulg. ad quam defendendam haec adnotaverat Spohnius: „Coray in *πεποίηκεν* hanc vocem mutandam esse censet; non video, quî eo delabi potuerit, nam et sensus planus est (non quidem in se, sed sibi, in commodum suum, talia perfecerat.) et in quibus perfectum et plusquamperfectum medii non usitata sunt, eadem tempora e passivo peti solent. Ita Areopagit. c. 10. 30. Demonic. c. 6. Euag. c. 31. Pac. c. 31. Archidam. c. 1. Euag. c. 21 et saep., cfr. Viger. p. 216 et 748. ed. Hermann. et quos ibi laudat, Stephan. de Dial.

ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι μὲν τοὺς ταῦτα λέγοντας οὐκ ἀποτρέπειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὴν στρατείαν· εἰ γὰρ ἡμῶν ὁμονοησάντων αὐτὸς ἐν ταραχαῖς ὢν χαλεπὸς ἔσται προσπολεμεῖν, ἦ που σφόδρα χρὴ δεδιέναι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅταν τὰ μὲν τῶν βαρβάρων καταστῇ καὶ διὰ μιᾶς γένηται γνώμης,
139 ἡμεῖς δὲ πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ νῦν πολεμικῶς ἔχωμεν. οὐ μὴν οὐδ' εἰ συναγορεύουσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, οὐδ' ὡς ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκείνου δυνάμεως γιγνώσκουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἀπέφαινον αὐτὸν ἅμα τοῖν πολέοιν ἀμφοτέροιν πρότερόν ποτε περιγεγενημένον, εἰκότως ἂν ἡμᾶς καὶ νῦν ἐκφοβεῖν ἐπεχείρουν· εἰ δὲ τοῦτο μὲν μὴ γέγονεν, ἀντιπάλων δ' ὄντων ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων προσθέμενος τοῖς ἑτέροις ἐπικυδέστερα τὰ πράγματα θάτερ' ἐποίησεν,

Attic. p. 65. Markland. post Suppl. Eurip. p. 281. Fischer. praefat. ad Well. p. 12 sq., quibus adde Maittair. p. 107. ed. Sturz. Fisch. ad Well. T. III. b. p. 62 sq. Dorvill. ad Charit. p. 604. ed. Lips., Matth. Gr. Gr. §. 493. d. Poppon. Observat. crit. in Thucyd. p. 76 sq."

138, 4. τοὺς ταῦτα Urb. Ambr. ταῦτα τοὺς Vulg.

138, 5. στρατείαν Ambr. (Urb.) στρατιὰν Vulg. Conf. §. 175. §. 182.

138, 6. αὐτὸς Urb. Ambr. πάντων αὐτὸς Vict. ἁπάντων αὐτὸς Vulg.

138, 6. ἐν ταραχαῖς ὢν] Utens regno perturbato seditionibus, ut ipso illo tempore cum Euagora, qui defecerat, bellum gerebat. Cf. c. 39. Morus.

138, 6. προσπολεμεῖν Urb. (?) πρὸς τὸ πολεμεῖν Vulg. Ambr. Wolfius e coniectura recepit προσπολεμεῖν, oppugnatu: recte, opinor. Nam primo postulat hoc usus loquendi in hac ipsa formula, χαλεπὸς προσπολεμεῖν, Thuc. VII. 51. (ubi Scholiastes χαλεπὸν προσπ. interpretatur δυσεπιχείρητον) deinde analogia linguae, iungentis talia adiectiva infinitivis, χαλεπὸς ἄρξαι, difficilis imperatu, qui difficulter gubernari potest, Thuc. VII. 14. aut φοβερὸς προσπολεμεῖν, Demosth. Olynth. 2. p. 24. ed. Reisk. Morus. Lectionem προσπολεμεῖν probat quoque Dorville ad Charit. p. 534. (526. ed. Lips.) additque, non opus esse passivo. Sic Lucian. Phalar. Pr. p. 190. ἀποτρόπαιά μοι ἀκοῦσαι ἦν, ubi recte Schol. explicat ἀκουσθῆναι. Wendl. Ita nos *schwer zu bekriegen*, *schön zu schaun* etc. vide quae notarunt Fischer. ad Well. III. b. p. 24. interp. ad Viger. 187. ed. Hermann. Matthiae Gr. Gr. §. 535 b. p. 1049 sq. Dorvill. ad Charit. p. 434 sq. 469. 526. et inprimis Poppo Observat. crit. ad Thucyd. p. 73 sqq. Spohn.

139, 3. εἰ μὲν γὰρ ἀπέφαινον κ. τ. λ.] Scholiastes: Τοῦτο Δημοσθένης ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς (Olynth. II.) εἰληφὼς σαφῶς φαίνεται, μόνον μεγεθύνας.

139, 4. τοῖν πολέοιν ἀμφοτέροιν Urb. Ambr. ταῖν πολέοιν ἀμφοτέραιν Vulg.

139, 6. μὴ Urb. Ambr. Vict. μηδέποτε Vulg. Conf. ad §. 102.

139, 7. προσθέμενος τοῖς ἑτέροις] Sic Demosthenes (Olynth. II. §. 14.) Macedonum vires extenuans eas ἐν προσθήκης μέρει aliquid esse dicit. W.

139, 8. ἐπικυδέστερα] Ἐπικυδέστερα, ἐνδοξότερα, ἐπικρατέστερα Hesychius. Cor. Cfr. etiam Zonar. p. 793. Spohn.

139, 8. θάτερ' Urb. Ambr. τούτων Vulg.

οὐδέν ἐστι τοῦτο σημεῖον τῆς ἐκείνου ῥώμης. ἐν γὰρ τοῖς
τοιούτοις καιροῖς πολλάκις μικραὶ δυνάμεις μεγάλας τὰς
ῥοπὰς ἐποίησαν, ἐπεὶ καὶ περὶ Χίων ἔχοιμ' ἂν τοῦτον
τὸν λόγον εἰπεῖν, ὡς ὁποτέροις ἐκεῖνοι προσθέσθαι βου-
140 ληθεῖεν, οὗτοι κατὰ θάλατταν κρείττους ἦσαν. ἀλλὰ γὰρ 39
οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν
ἐξ ὧν μεθ' ἑκατέρων γέγονεν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς ὑπὲρ αὑ-
τοῦ πεπολέμηκεν. Καὶ πρῶτον μὲν ἀποστάσης Αἰγύπτου
τί διαπέπρακται πρὸς τοὺς ἔχοντας αὐτήν; οὐκ ἐκεῖνος
μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον κατέπεμψε τοὺς εὐδοκιμωτά-
τους Περσῶν, Ἀβροκόμαν καὶ Τιθραύστην καὶ Φαρνάβα-
ζον, οὗτοι δὲ τρί' ἔτη μείναντες, καὶ πλείω κακὰ παθόν-
τες ἢ ποιήσαντες, τελευτῶντες οὕτως αἰσχρῶς ἀπηλλάγη-
σαν, ὥστε τοὺς ἀφεστῶτας μηκέτι τὴν ἐλευθερίαν ἀγα-
141 πᾶν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν; Μετὰ δὲ
ταῦτ' ἐπ' Εὐαγόραν στρατεύσας, ὃς ἄρχει μὲν μιᾶς πό-
λεως, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἔκδοτός ἐστιν, οἰκῶν δὲ νῆσον

139, 10. τὰς add. Urb. Ambr.

140, 3. αὑτοῦ] αυτοῦ Urb. αὐτοῦ Ambr. ἑαυτοῦ Vulg.

140, 5. οὐκ ἐκεῖνος — ἐπάρχειν;] Egi de hoc loco, quem inclusi, in Coniectura de tempore Panegyrici. Nomen satrapae Persici, Ἀκροκόμας, Harpocratio inseruit lexico suo; sed ibi Ἀβροκόμας dicitur. Morus.

140, 7. Ἀβροκόμαν Urb. Ambr. et Harpocratio. Ἀκροκόμαν Vulg. Etymol. Magn. et Lex. rhetor. in Bekkeri Anecd. p. 322. Ἀβροκόμης. Apud Xenoph. in Exped. Cyri Ἀβροκόμας. Spohn.

140, 9. ἀπηλλάγησαν] ἀπήλλαξαν Ambr. Vict. Apud Isocratem ἀπαλλάττειν intransitive positum non occurrit, sed apud alios scriptores haud raro cum adverbio de successu usurpatur. Aeschin. c. Ctesiph. §. 158. οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε (prospera fortuna discessit) Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος.

141, 2. Εὐαγόραν] Voluerat Euagoras, Salaminiorum tyrannus, subiectam Artaxerxi Mnemoni Cyprum sibi omnino vindicare (cf. ad c. 37. Diod. Sic. XIV. 98.), quare bellum exarsit (XV. 2.), quod, si numeros recte iniit Diodorus, per decem annos sic gestum est, ut duobus annis extremis pugnaretur, reliquum tempus apparatu insumeretur (XV. 9. vid. Wesseling.), Euagoras denique, navali proelio victus, obsidione pressus, et a sociis fere derelictus, pacem peteret (ibid.). Historiam Euagorae laudandi causa narravit Isocr. Euag. p. 193 sq. Morus.

141, 2. μιᾶς πόλεως] Sed non debebat Isocrates reticere, Euagoram omni fere Cypro imperasse (Diod. Sic. XV. 2.), cuius urbes et consilio et vi sibi adiunxerat (id. XIV. 98.), et multas cum aliis societates contraxisse (id. XV. 2.). Morus.

141, 2. πόλεως Urb. πόλεως τῶν ἐν Κύπρῳ Vulg. Ambr.

141, 3. ἔκδοτός ἐστιν] Foedere non comprehensus, sed Artaxerxi deditus erat. Nam pace Antalcidae

κατὰ μὲν θάλατταν προδεδυστύχηκεν, ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας τρισχιλίους ἔχει μόνον πελταστάς, ἀλλ' ὅμως οὕτω ταπεινῆς δυνάμεως οὐ δύναται περιγενέσθαι βασιλεὺς πολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὲν ἓξ ἔτη διατέτριφεν, εἰ δὲ δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, πολὺ πλείων ἐλπίς ἐστιν ἕτερον ἀποστῆναι πρὶν ἐκεῖνον ἐκπολιορκηθῆναι· τοιαῦται
142 βραδυτῆτες ἐν ταῖς πράξεσι ταῖς βασιλέως ἔνεισιν. Ἐν δὲ

Cyprus in Persarum potestatem venit. Xen. Hellen. V. 1, 28. Hinc Cypriorum nonnulli adversus vim Euagorae, late imperitantis, Artaxerxem in auxilium vocarant. Morus.

141, 3. οἰκῶν δὲ νῆσον] Unde duplex ortum est periculum et navale et pedestre.

141, 4. θάλατταν Urb. Ambr. θάλασσαν Vulg.

141, 4. προδεδυστύχηκεν] *Ab initio infeliciter pugnavit cum classe hostili.* Euagoram primo navali congressu victum esse narrat Diod. Sic. XV. 3. Morus.

141, 4. ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας] Victus navali praelio, in ipsa insula obsessus est (Diod. Sic. XV. 4, 8.), et ὑπὲρ τῆς χώρας pugnare coactus. Morus.

141, 5. τρισχιλίους] Diod. Sic. XV. 2. Euagoram, praeter socios, habuisse dicit militum sex millia. Nempe ab initio. Sed victum navali praelio, obsessumque Salamine, a sociis relictum esse narrat, XV. 8. Sic ergo fieri potuit, ut eius copiae tandem ad trium millium paucitatem redigerentur. Morus.

141, 5. ἔχει Urb. Ambr. Vict. εἶχε Vulg.

141, 7. ἓξ ἔτη] Si ergo tum, quum Isocrates haec scripsit, sextus huius belli annus exactus est, aut septimus agebatur, si eo anno clades navalis iam acciderat, et insula obsidebatur: non concedi potest Diodoro Sic. (XV. 9.), nono aut decimo anno finitum esse hoc bellum. Nam finitum est hac ipsa obsidione, quae, auctore Isocrate, in septimum annum belli incidit. Et cur non adsentiamus, monente ad h. l. Diodori Wesselingio, Isocrati, qui eo ipso tempore vixit? Quare Diodorus non accurate narravit, decem annos insumtos esse. Morus. Vide Spohnii dissertationem de anno editi Panegyrici.

141, 7. εἰ δὲ δεῖ — τεκμαίρεσθαι] Pro γεγενημένοις legitur προγεγενημένοις apud Clementem Alex. Strom. VI. p. 625. qui putavit Andocidem ex imitatione Isocratis in principio orationis de Pace dixisse: χρὴ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τεκμηρίοις χρῆσθαι τοῖς πρότερον γενομένοις περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. Male: nam antiquior est Andocides Isocrate. Eadem fere sententia usus est etiam Sophocles Oed. Tyr. 915. οὐδ', ὁποῖ' ἀνὴρ Ἔννους, τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται. Cor. Isocrates in Archidamo §. 59. εἴπερ χρὴ περὶ τῶν μελλόντων τεκμαίρεσθαι τοῖς ἤδη γεγενημένοις.

141, 8. ἐλπίς ἐστιν] Isocratem spes fefellit: nam Euagoras hac ipsa obsidione tandem coërcitus est. Morus.

142, 1. ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τῷ περὶ Ῥόδον] Narratio de hoc bello, quod rex Persiae, duce Conone socioque Euagora usus, contra Lacedaemonios gessit, occurrit in Euag. p. 200. (c. 21.) Or. ad Phil. p. 94. (c. 25.). Xen. Hellen. IV. 3, 6. Diod. Sic. XIV. 39. 79. 83. Iustin. VI. 2, 3. Cornel. Con. II. 3, 4. Meminit et Plutarch. in Artaxerxe p. 1022 ed. Francof. Quibus quidem locis quum constanter tradatur, ad Cnidum a Conone bellum gestum esse, debui e coniectura Wolfii Κνίδον atque Κόνωνος recipere, quum ante Wolfium contra omnem historiae fidem Ῥόδον et

τῷ πολέμῳ τῷ περὶ Ῥόδον ἔχων μὲν τοὺς Λακεδαιμονίων συμμάχους εὔνους διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν πολιτειῶν, χρώμενος δὲ ταῖς ὑπηρεσίαις ταῖς παρ' ἡμῶν, στρατηγοῦντος δ' αὐτῷ Κόνωνος, ὃς ἦν ἐπιμελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν, πιστότατος δὲ τοῖς Ἕλλησιν, ἐμπειρότατος δὲ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων, τοιοῦτον λαβὼν συναγωνιστὴν τρία μὲν ἔτη περιεῖδε τὸ ναυτικὸν τὸ προκινδυνεῦον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὑπὸ τριήρων ἑκατὸν μόνων πολιορκούμενον, πεντεκαίδεκα δὲ μηνῶν τοὺς στρατιώτας τὸν μισθὸν ἀπεστέρησεν, ὥστε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνῳ πολλάκις ἂν διελύθη-

Κίμωνος legeretur. Morus. His locis de hac pugna F. A. Wolfius in orat. Demosth. Leptin. p. 287. addit Andoc. de pac. p. 100. Dinarch. in Demosthen. p. 11. Quum mirus codicum consensus in hoc loco Ῥόδον defendat, et haec pugna non solum potuerit ibi commissa dici, quod etiam Coray vidit, quoniam Rhodus vicina erat, sed etiam a Schol. ad loc. Demosth. §. 58. περὶ Ῥόδον pugnata dicatur, pristinam lectionem Ῥόδον revocavi. Cfr. praeterea Ernest. ad Xenoph. Memorab. III. 5, 4. quem etiam F. A. Wolfius laudat, Drakenborch. ad Liv. XXXIX. 49. et de simili re Dorvill. ad Charit. p. 571 ed. Lips. Spohn. Ῥόδον tuentur et Ambrosianus et Urbinas, e cuius auctoritate etiam in orat. ad Philippum l. l. pro vulgato Κνίδον Bekkerus edidit Ῥόδον.

142, 2. Λακεδαιμονίων] Λακεδαιμονίους Ambr.

142, 3. διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν πολιτειῶν] *Quia ferre non poterant formam civitatum, a Lacedaemoniis institutam:* cf. ad c. 32. Diod. Sic. XIV. 82. διὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστάσεως, plane eodem sensu. Xenoph. Mem. II. 2, 7. ἡ χαλεπότης τῆς μητρός, *mores matris, quos filius ferre nequit.* Liv. *gravis ordo senatorius*, i. e. plebi molestus. Cononem sequuti sunt Rhodii, desertis Lacedaemoniis. Diod. Sic. XIV. 79. Morus.

142, 4. ταῖς ὑπηρεσίαις ταῖς παρ' ἡμῶν] Varia nostra Atheniensium opera usus est, nos commoda ei ministravimus. Scilicet cum Tithraustes, satrapa Persicus, vim Agesilai, tum in Asia bellum gerentis, timeret: pecunia sollicitavit Graecos, ut bello Spartanis inferendo Agesilaum redire cogerent. Effecta igitur societas est, cui et Athenienses se adiunxerunt. Sic Agesilao redire coacto inservierunt Athenienses Persis, et commodum iis ingens ministrarunt. Xenoph. Hellen. III. 5, 1. 9. it. 4, 2. Morus. Wieland. Mus. Attic. I. 1. p. 105. ὑπειρεσίαις. Recte Auger. où ses vaisseaux étoient remplis de rameurs Athéniens. Sic Demosth. p. 1208, 20. 1214, 23. 1216, 13. 1217, 2. Thuc. I. 143. cfr. Duker. ad eund. VI. 31. VIII. 1. Diod. Sic. XIV. 54. Spohn.

142, 5. Κόνωνος Ambr. firmans Wolfii coniecturam; κοίνωνος Urb. Κίμωνος ceteri.

142, 5. ὃς ἦν — κινδύνων] Respicit hunc locum Eustathius [et Schol. Venet.] ad Il. A. v. 225. Tom. I. p. 179 seq. ed. Polit. Spohn.

142, 8. τὸ προκινδυνεῦον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας Urb. Ambr. τὸ περὶ τὴν Ἀσίαν Vulg.

142, 9. μόνων Urb. Ambr. μόνον Vulg.

142, 9. πολιορκούμενον] Factum hoc est a Pharace, Lacedaemoniorum navarcho. Vide Diodorum lib. 14. (c. 79.) W.

142, 10. δὲ om. Urb. Ambr.

σαν, διὰ δὲ τὸν ἐφεστῶτα κίνδυνον καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν
περὶ Κόρινθον συστᾶσαν μόλις ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν.
143 *Καὶ ταῦτ᾽ ἐστὶ τὰ βασιλικώτατα καὶ σεμνότατα τῶν ἐκεί-*
νῳ πεπραγμένων, καὶ περὶ ὧν οὐδέποτε παύονται λέγον-
τες οἱ βουλόμενοι τὰ τῶν βαρβάρων μεγάλα ποιεῖν. ὥστ᾽
οὐδεὶς ἂν ἔχοι τοῦτ᾽ εἰπεῖν, ὡς οὐ δικαίως χρῶμαι τοῖς
παραδείγμασιν, οὐδ᾽ ὡς ἐπὶ μικροῖς διατρίβω τὰς μεγί-
144 *στας τῶν πράξεων παραλείπων· φεύγων γὰρ ταύτην τὴν*
αἰτίαν τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων διῆλθον, οὐκ ἀμνημονῶν
οὐδ᾽ ἐκείνων, ὅτι Δερκυλίδας μὲν χιλίους ἔχων ὁπλίτας
τῆς Αἰολίδος ἐπῆρχε, Δράκων δ᾽ Ἀταρνέα καταλαβὼν
καὶ τρισχιλίους πελταστὰς συλλέξας τὸ Μύσιον πεδίον
ἀνάστατον ἐποίησε, Θίβρων δ᾽ ὀλίγῳ πλείους τούτων δια-

142, 12. *ἐφεστῶτα κίνδυνον καὶ τὴν συμμαχίαν*] *ἐφεστῶτα καὶ συμμαχίαν* pr. Urb.

142, 12. *τὴν περὶ Κ. συστᾶσαν*] Haec est ipsa illa contra Spartanos conflata societas, de qua modo dixi. Nam quoniam Corinthi exercitus collectus est (Diod. Sic. XIV. 83.), indidemque ad bellum profectus (Xen. Hell. IV. 4, 1.), et commune sociorum concilium ibi habitum (Diod. Sic. XIV. 82. *ἐν τῇ Κορίνθῳ κοινὸν συνέδριον κατεστήσαντο*), ipsum bellum dictum est Corinthiacum. Hinc Diod. Sic. XIV. 87. *Τῶν κατὰ τὸν πόλεμον (τοῦτον) δεινῶν σχεδόν τι περὶ τὴν Κόρινθον γενομένων, ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κορινθιακός.* Sic Isocr. Plataic. p. 301 d. (c. 12.). Apud Xenoph. IV. 2, 8. *οἱ περὶ τοὺς Κορινθίους* opponuntur *τοῖς περὶ τοὺς Λακεδαιμονίους.* Morus.

142, 13. *μόλις* Urb. Ambr. *μόλις ποτὲ* ceteri.

143, 4. *δικαίως* Urb. *δικαίοις* Vulg. Ambr.

143, 6. *παραλείπων* Urb. *παραλιπὼν* Vulg. Ambr.

144, 2. *οὐκ ἀμνημονῶν οὐδ᾽ ἐκείνων*] Affert Priscianus l. XVIII. p. 1174. Cor.

144, 3. *Δερκυλίδας* Urb. Ambr. *Δερκυλλίδας* Vulg. Dercylidas, a Lacedaemoniis in Asiam harmósta missus, Thibroni successit, qui iniquius erga socios se gesserat. Xen. Hellen. III. 1, 6 sqq. Diod. Sic. XIV. 38. Iustin. VI. 1, 2. scribitur Hercyllides. Harpocratio, Dercylidam regem Lacedaemoniorum appellans, abusus est regis nomine. Morus.

144, 4. *ἐπῆρχε* Urb. *ἐπῆρξε* Vulg. Ambr.

144, 4. *Δράκων δ᾽ Ἀταρνέα καταλαβὼν*] Dracon Atarneo, oppido Mysiae, e regione Lesbi sito et a Dercylida occupato, praefectus est. Xenoph. Hell. III. 2, 9. Cf. Harpocratio in *Δράκων* et *Ἀταρνεύς*, et Hutchinson. Dissertat. ad Xenoph. de Expedit. Cyri, p. 39 ed. Lips. Morus. Cfr. Zonar. Berkel. et Holsten. ad Stephan. Byzant. s. h. v. Valckenar. ad Herodot. I. 160. Wesseling. ad Diodor. Sic. XVI. 52. et Herodot. VI. 4. Maussac. ad Harpocr. p. 272. et Vales. in eiusd. not. p. 337 ed. Gronov. Spohn.

144, 6. *Θίβρων* Urb. Ambr. et alii; alii *Θίμβρων*, de qua varietate Wesseling. ad Diod. Sic. XIV. 36. egregie disputavit. Res ita se habuit. Postquam Artaxerxes adiutores Cyri fratris ulcisci coeperat, Iones a Lacedaemoniis auxilium petierunt. Itaque Thibro harmosta

βιβάσας τὴν Λυδίαν ἅπασαν ἐπόρθησεν, Ἀγησίλαος δὲ τῷ Κυρείῳ στρατεύματι χρώμενος μικροῦ δεῖν τῆς ἐντὸς 145 Ἅλυος χώρας ἐκράτησεν. Καὶ μὴν οὐδὲ τὴν στρατιὰν τὴν μετὰ βασιλέως περιπολοῦσαν, οὐδὲ τὴν Περσῶν ἀνδρίαν

missus est. Diod. Sic. l. c. Xen. Hellen. III. 1, 3. Occupatis tum aliquot oppidis (ibid.), redire Spartam iussus est: sed paullo ante pacem Antalcidae denuo in Asiam missus ἔφερε καὶ ἦγε τὴν βασιλέως. Xenoph. Hellen. IV. 8, 17. Diod. Sic. XIV. 99. Cf. Harpocratio in Θίμβρων. Morus. Wesseling. ad Diod. Sic. XIII. 66. ad Herodot. II. 164. Schneider. ad Xenoph. Anab. VII. 2, 28. Ephem. lit. Ien. a. 1809. p. 128. et omnino Thes. Stephan. T. III. p. 1147. Interprr. Hesych. s. v. συμβίνη. Reland. Palaest. III. p. 911. Dorvill. ad Chariton. p. 469. 601. 672 ed. Lips. Orus in Etymol. M. p. 69. l. 16 ed. Sylburg. et inprimis Hemsterhuis. ad Aristoph. Plut. v. 729. Spohn. Philostephanus Athenaei VII. p. 293 A.

τῇ τ' ὀξύτητι μετὰ Θίβρωνα Δαίδαλε.

Scribitur Θίμβρωνα. Sopater ibid. VI. p. 230 E.

οἵαν ποτ' ἔσχε καὶ Θίβρων ὁ Ταντάλου.

Dind.

144, 7. ἅπασαν Urb. Ambr. πᾶσαν Vulg.

144, 7. Ἀγησίλαος δὲ] Reliquiae Graecorum, qui Cyrum minorem in illa nobilissima expeditione adversus fratrem adiuverant, et victo Cyro se duce Xenophonte receperant, adiunxerunt se Agesilao, tum in Asia pugnanti adversus Persas. v. ad Xenoph. Hellen. III. 4, 20. Quum autem Agesilaus illo tempore multos alios Europaeos et Asiaticos habuerit in exercitu (Xen. Hellen. III. 4, 2. 3. Agesil. 1, 14 sqq.): non video, cur Isocrates hoc loco eum tantummodo reliquias exercitus, qui Cyrum adiuverat, habuisse dicat, quasi non alios multos in exercitu habuisset. An simpliciter tempus hoc additamento notare voluit: *tunc, quum illas reliquias in exercitu suo habebat?* Agesilaus enim saepe pugnavit adversus Persas alio tempore. Morus.

144, 8. Κυρείῳ στρατεύματι] Harpocratio in Κύρειον exstare dicit hoc verbum in Isocratis Panegyrico; et interpretatur Κύρειον στράτευμα. Sed non exstat in Panegyrico. Ergo in hoc nostro Isocratis loco legerim: τῷ Κυρείῳ χρώμενος. Hoc aliquis explicaturus in margine τῷ Κύρου στρατοπέδῳ scripsit, quod glossema in textum venit. Harpocrationis locum Suidas T. II. p. 401. corruptum exhibet. Morus. Cfr. praeterea Photium, Phavorinum, Plutarch. Tom. I. 605. II. p. 212. Xenoph. Expedit. Cyr. I. 10, 1. quae addi possunt iis, quae Carol. Segaar. in Act. Traject. I. p. 81 sqq. collegit, qui etiam Κυρείῳ probare videtur. Coray Κυρείῳ στρατοπέδῳ, Langius Κυρείῳ στρατεύματι: quum loci Glossogr. ll. hoc diserte flagitent, ego quoque recepi. Κύρου στρατοπέδῳ eius glossa esse videtur, quae uti multae aliae deinde in textum recepta est, formulâ, quae minus usitata erat, expulsâ. Spohn. Spohnium secutus est Dindorfius; Bekkerus cum codd. Urb. et Ambr. retinuit Κύρου, sed idem recepit στρατεύματι, quod unde sumpserit incertum reliquit. Legebatur enim στρατοπέδῳ neque aliud nomen praebet Ambrosianus.

144, 9. χώρας Urb. Ambr. χώρας ἁπάσης Vulg.

145, 1. μὴν add. Urb. Ambr. Vict.

145, 2. βασιλέως] τοῦ βασιλέως Urb. Ambr. Βασιλεὺς, ubi κατ' ἐξοχὴν regem Persarum significat, tamquam nomen proprium articulo carere solet. (Vid. in nostra ora-

ἄξιον φοβηθῆναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι φανερῶς ἐπεδείχθησαν ὑπὸ τῶν Κύρῳ συναναβάντων οὐδὲν βελτίους ὄντες τῶν ἐπὶ θαλάττῃ. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας μάχας ὅσας ἡττήθησαν τι ἐῶ, καὶ τίθημι στασιάζειν αὐτοὺς καὶ μὴ βούλεσθαι προθύμως πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὸν βασιλέως διακινδυνεύειν.
146 *ἀλλ᾽ ἐπειδὴ Κύρου τελευτήσαντος συνῆλθον ἅπαντες οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες, ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς οὕτως αἰσχρῶς ἐπολέμησαν ὥστε μηδένα λόγον ὑπολιπεῖν τοῖς εἰθισμένοις τὴν Περσῶν ἀνδρίαν ἐπαινεῖν. λαβόντες γὰρ ἑξακισχιλίους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀριστίνδην ἐπειλεγμένους, ἀλλ᾽*

tione §. 94. 120. 121. 137. 138. 141. 160. 166. 175.) Exstant tamen aliquot exempla contraria; legitur enim *ὁ βασιλεὺς* infra §. 147. Philipp. §. 91. Panath. §. 106. *τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν* (*τοῦ* seclusit Bekkerus) Paneg. §. 179. *τῆς τοῦ βασιλέως δυνάμεως* Philipp. §. 109. *τὸν βασιλέα* Paneg. §. 149. Philipp. §. 89. de Pace §. 98. Panath. §. 162. quo postremo loco Bekkerus iterum articulum uncis inclusit. Conf. Schaefer. Melet. Crit. p. 4.

145, 2. *Περσῶν*] Persae hic opponuntur populis Asiae minoris, de quibus huc usque dixerat. Spohn.

145, 2. *ἀνδρίαν*] *ἀνδρείαν* Ambr. hîc et §. sequente.

145, 4. *τῶν Κύρῳ συναναβάντων*] Xenoph. Hist. III. 14. *οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου.* Spohn.

145, 4. *οὐδὲν*] *οὐδὲ* Ambr.

145, 5. *θαλάττῃ* Urb. Ambr. *θαλάττης* Vulg. *Οἱ ἐπὶ θαλάττῃ*, qui in Asia minore habitant, etiam non prope oras. Nam qui e Persia Asiam minorem adeunt, versus mare e mediterraneis proficiscuntur. Sic c. 41. *καταβαίνοντες ἐπὶ θάλατταν*, satrapae, qui e Persia in Asiae minoris provincias mittuntur. Infra, hoc ipso capite, *ἡ παραλία τῆς Ἀσίας*, de iisdem provinciis. C. 43. *αἱ πόλεις αἱ ἐπὶ θαλάττῃ*, urbes Asiae minoris. Xen. Hellen. I. 4, 1. et Diod. Sic. XIV. 12. *Κῦρος ἄρχων τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπῶν.* Idem XI. 2. provinciae *πάσης τῆς παραθαλαττίου*, quae Xerxi paret, sic enarrat, ut Asia minor describatur. Hinc in Xen. Hell. III. 4, 27. *πόλεις ἐπιθαλαττίδιοι.* Caeterum de bello Cyri adversus fratrem Artaxerxem nota sunt omnia e Xenophonte de expeditione Cyri et Diod. Sic. XIV. 19 sqq. Morus.

145, 7. *τὸν β.* Urb. Ambr. Vict. *τοῦ β.* Vulg.

146, 3. *ὑπολιπεῖν* Urb. Vict. *ὑπολείπειν* Vulg. Ambr.

146, 4. *Περσῶν* Urb. Ambr. *τῶν Περσῶν* Vulg.

146, 4. *λαβόντες γ. ἑξακισχ. τῶν Ἑλλήνων*] *Quum iis hostes obtigissent sex millia Graecorum.* Secundum Xenophontem Anab. V. 3, 4. e decem millibus Graecorum, qui cum Cyro fuerant, reversi sunt octo millia et sexcenti. Rem denuo narravit Isocrates or. ad Phil. p. 100. (c. 37.) Morus.

146, 5. *ἀριστίνδην* Urb. Ambr. *ἀριστίνδην μὲν* Vulg.

146, 5. *ἐπειλεγμένους* Urb. *ἐξειλεγμένους* Vict. *ἐπιλελεγμένους* Vulg. Ambr. — *ἀριστίνδην ἐπειλεγμένοι*, sic delecti, ut optimus quisque delectus sit, optimorum delectu facto. Proprie *ἀριστίνδην* est *eundo per optimos.* v. Albert. ad Hesych. in h. v. Morus. Cfr. Viger. p. 373. Bekker. Anecd. p. 444. Spohn. Similiter Theopompus (ap. Athenaeum p. 167.) de Philippi sodalibus: *ἐκ πολλῶν τόπων ἦσαν συνεῤῥυηκότες — οὐκ*

οἱ διὰ φαυλότητα ἐν ταῖς αὑτῶν οὐχ οἷοί τ' ἦσαν ζῆν, ἀπείρους μὲν τῆς χώρας ὄντας, ἐρήμους δὲ συμμάχων γεγενημένους, προδεδομένους δ' ὑπὸ τῶν συναναβάντων, ἀπεστερημένους δὲ τοῦ στρατηγοῦ μεθ' οὗ συνηκολούθη-
147 σαν, τοσοῦτον αὐτῶν ἥττους ἦσαν, ὥσθ' ὁ βασιλεὺς ἀπορήσας τοῖς παροῦσι πράγμασι καὶ καταφρονήσας τῆς περὶ αὑτὸν δυνάμεως τοὺς ἄρχοντας τοὺς τῶν ἐπικούρων ὑποσπόνδους συλλαβεῖν ἐτόλμησεν, ὡς εἰ τοῦτο παρανομήσειε συνταράξων τὸ στρατόπεδον, καὶ μᾶλλον εἵλετο περὶ τοὺς θεοὺς ἐξαμαρτεῖν ἢ πρὸς ἐκείνους ἐκ τοῦ φανεροῦ διαγω-
148 νίσασθαι. διαμαρτὼν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ τῶν στρατιωτῶν συμμεινάντων καὶ καλῶς ἐνεγκόντων τὴν συμφοράν, ἀπιοῦσιν αὐτοῖς Τισσαφέρνην καὶ τοὺς ἱππέας συνέπεμψεν, ὑφ' ὧν ἐκεῖνοι παρὰ πᾶσαν ἐπιβουλευόμενοι τὴν ὁδὸν ὁμοίως διεπορεύθησαν ὥσπερανεὶ προπεμπόμενοι, μάλιστα μὲν φοβούμενοι τὴν ἀοίκητον τῆς χώρας, μέγιστον δὲ τῶν ἀγαθῶν νομίζοντες εἰ τῶν πολεμίων ὡς πλείστοις
149 ἐντύχοιεν. κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων· ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐπὶ λείαν ἐλθόντες οὐδὲ κώμην καταλαβόντες, ἀλλ' ἐπ'

ἀριστίνδην ἐξειλεγμένοι, ἀλλ' εἴ τις ἦν — λάσταυρος ἢ βδελυρὸς ἢ θρασὺς τὸν τρόπον.

146, 6. *φαυλότητα*] *φαυλότητ'* Dind. Vid. ad §. 83.

146, 6. *αὑτῶν* Urb. *αὑτῶν πόλεσιν* Ambr. *ἑαυτῶν πόλεσιν* Vulg. Conf. §. 41. *ἐν ταῖς αὑτῶν ἀχρήστως ἔχειν.* [Adde §. 49. §. 168.] Panath. p. 267 d. auctore Urb. editum *συγγιγνόμενοι τοῖς μὴ δυναμένοις ἐν ταῖς αὑτῶν ζῆν* (*πατρίσι* add. Vulg.) Dind.

146, 8. *προδεδομένους* Urb. Ambr. *προδιδομένους* Vulg.

146, 9. *μεθ' οὗ συνηκολούθησαν*] Priscian. XVII. p. 1104. (ed. Putsch.) Cor.

147, 1. *αὐτῶν ἥττους* Urb. Ambr. *ἥττους αὐτῶν* Vulg.

147, 3. *ἐπικούρων* Urb. Ambr. Vict. *Ἑλλήνων* Vulg.

147, 4. *συλλαβεῖν ἐτόλμησεν*] Xenoph. Anab. II. c. 5. 6. Morus.

148, 1. *ἐπιβουλῆς*] Quid si *ἐπιβολῆς*? Sed utroque modo sententia constat, sive insidiae, sive conatus irritus intelligatur. Wolf. *ἐπιβολῆς* habet Urbinas.

148, 2. *ἐνεγκόντων* Urb. Ambr. *ἐνεγκάντων* Vulg. Aoristi primi activi non nisi indicativo modo utitur Isocrates, qui ceteros modos ab altero aoristo petere consuevit. Dind. Similiter *ἐπενέγκοιμεν* auctore Urb. restitutum est pro Vulg. *ἐπενέγκαιμεν* Panath. p. 261 b. *διενέγκοιεν* pro *διενέγκαιεν* ibid. p. 257 d.

148, 3. *Τισσαφέρνην* Urb. Ambr. *Τισαφέρνην* Vulg. Xenoph. Anab. l. III. c. 4 sqq. ubi semper, ut apud alios, scribitur *Τισσαφέρνης*. Morus.

148, 6. *τὴν ἀοίκητον*] Diod. Sic. XIV. 25. extr. Morus.

149, 2. *ἐπὶ λείαν*] *ἐπὶ λεῖαν* Urb. Ambr. *ἐπὶ λίαν* Vict. Libri ceteri *ἐπιμέλειαν*. Unde *ἐπὶ μὲν λείαν* H. Wolfius, *ἐπὶ Μυσῶν λείαν* Coray. — Egregia est H. Wolfii coniectura, quam retinui. Quae sequuntur *οὐδὲ κώμην καταλα-*

αὐτὸν τὸν βασιλέα στρατεύσαντες, ἀσφαλέστερον κατέβησαν τῶν περὶ φιλίας ὡς αὐτὸν πρεσβευόντων. ὥστε μοι δοκοῦσιν ἐν ἅπασι τοῖς τόποις σαφῶς ἐπιδεδεῖχθαι τὴν αὑτῶν μαλακίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας πολλὰς μάχας ἥττηνται, καὶ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην δίκην ἔδοσαν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν κακῶς ἀπώλοντο, οἱ δ' αἰσχρῶς ἐσώθησαν, καὶ τελευτῶντες ὑπ' αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καταγέλαστοι γεγόνασιν.

150 *Καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως γέγονεν, ἀλλὰ πάντ' εἰκό-* 41
τως ἀποβέβηκεν· οὐ γὰρ οἷόν τε τοὺς οὕτω τρεφομένους 72
καὶ πολιτευομένους οὔτε τῆς ἄλλης ἀρετῆς μετέχειν οὔτ' ἐν ταῖς μάχαις τρόπαιον ἱστάναι τῶν πολεμίων. πῶς γὰρ

βόντες saepe his annectuntur, uti iam vidit censor editionis Cor. in Ephem. liter. Ienens. a. 1810. n. 188. p. 301., qui haec attulit exempla: Plutarch. Camill. 23 *τὴν χώραν περιϊόντες ἐλεηλάτουν καὶ τὰς κώμας ἐπόρθουν.* Herodian. VI. 5, 5 *πολλὰς ἐνέπρησε κώμας λείαν τε ἀπήγαγεν.* VII. 2, 3 et 4 *τάς τε κώμας ἐμπιπράς . . . καὶ λείας ἀπέλαυνον.* VII. 9, 11 *ἀγρούς τε καὶ κώμας ἐμπιπράναι ληλατεῖν τε τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν.* Polyaen. VII. 29, 1 *φρούρια βασιλέως κατέσκαψε, κώμας κατέπρησε, φόρους ἥρπασε, λείαν ἤλασεν.* Adde Xenophont. Expedit. Cyr. VII. 6, 26. Herodian. I. 10, 2 *κώμαις τε καὶ ἀγροῖς ἐπιτρέχων ἐλῄστευεν.* Ib. III. 9, 7 *πολλὰς δὲ κώμας — πορθήσας τήν τε χώραν λεηλατήσας.* Ib. 17 *τὴν γῆν ἐλεηλάτει — καὶ κώμας ἐμπιπράς κ. τ. λ.* IV. 11, 11. Polyaen. III. 11, 10. Sensus est: neque enim agros incursaverant, et leviter incursionem fecerant in fines regni, praedandi causa, aut pagos, locos haud munitos, aggressi erant, ut eos celeriter diriperent; sed ipsum regem, quem ob potentiam magnum appellare solent homines, adorti et ad regiam sedem, ut totum regnum everterent, progressi erant. Spohn.

149, 4. *ὡς αὐτὸν* Urb. Ambr. Vict. Libri ceteri *αὐτῶν*. H. Wolfius *αὐτοῦ*.

149, 8. *οἱ μὲν — ἐσώθησαν*] Aristot. Rhet. III. c. 9. p. 182.

149, 9. *ὑπ'* Urb. Ambr. *ἐπ'* Vulg.

149, 9. *τοῖς βασιλείοις*] Euag. p. 200 e. (c. 22.) *μικροῦ δεῖν Κῦρος ἔλαθε τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸ βασίλειον ἐπιστάς.* Xenoph. Anabas. II. 4, 4. *ἡμεῖς* (Graeci cum Cyro) *ἐνικῶμεν τὴν βασιλέως δύναμιν ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ.* Morus.

150, 2. *οὐ* Urb. Ambr. Vict. *οὐδὲ* Vulg.

150, 4. *τρόπαιον ἱστ. τῶν πολεμίων*] *Τρόπαιον τινὸς* significat tropaeum, quod aliquis erexit, signum victoriae, aut victoriam, quam aliquis reportavit; ita Herodian. I. 15, 15 *πατρός τε καὶ προγόνων;* plerumque autem quod in alicuius victi memoriam erectum est, *τῶν βαρβάρων* Lys. p. 89 Reisk. Xenophon. Expedit. Cyr. VII. 6, 26. Isocrat. ad Philipp. c. 47. *τῶν πολεμίων* Xenophon Ages. I, 26. Sympos. 8, 38. Andocid. ed. Reisk. p. 73. Isocr. Panegyr. c. 24.; in memoriam rei, victoriae de re, *τρ. ἔργου* Lys. p. 112. 119. 924. Reisk. *τῶν κακῶν* Eurip. Orest. v. 712. *τῆς ἱππομαχίας* Thucyd. VI. 98. *τῆς νησομαχίας* Lucian. Ver. hist. I. 42.; Herodian. III. 4, 6 huc non referam. Lucian. Ver. hist. I. 18

ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐγγενέσθαι δύναιτ᾽ ἂν ἢ
στρατηγὸς δεινὸς ἢ στρατιώτης ἀγαθός, ὧν τὸ μέν πλεῖ-
στόν ἐστιν ὄχλος ἄτακτος καὶ κινδύνων ἄπειρος, πρὸς μὲν
τὸν πόλεμον ἐκλελυμένος, πρὸς δὲ τὴν δουλείαν ἄμεινον
151 τῶν παρ᾽ ἡμῖν οἰκετῶν πεπαιδευμένος, οἱ δ᾽ ἐν ταῖς με-
γίσταις δόξαις ὄντες αὐτῶν ὁμαλῶς μὲν οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ
πολιτικῶς οὐδεπώποτ᾽ ἐβίωσαν, ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον
διάγουσιν εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες,
ὡς ἂν ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διαφθαρεῖεν, καὶ τὰ
μὲν σώματα διὰ τοὺς πλούτους τρυφῶντες, τὰς δὲ ψυχὰς

τρόπαια ἐστήσαμεν, τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἀραχνίων τῆς πεζομαχίας, τὸ δὲ τῆς ἀερομαχίας ἐπὶ τῶν νεφῶν. Spohn. τρόπαιον κατὰ τινὸς legebatur Hel. p. 219 c. εὑρήσομεν — τότε πρῶτον τὴν Εὐρώπην κατὰ τῆς Ἀσίας τρόπαιον στήσασαν, ubi Bekkerus auctore Urb. praepositionem omisit; quae obtinet in orat. ad Phil. p. 112 b. τὸ τρόπαιον τὸ κατ᾽ ἐκείνων ὑπὸ τῶν βαρβάρων σταθὲν κ. τ. λ. et in Archid. p. 118 a. Conf. F. A. Wolf ad Demosth. Leptin. p. 296.

150, 4. ἱστάναι Urb. Ambr. ἑστάναι Vict. ἵστασθαι Vulg. In hac locutione non nisi activa forma utitur Isocrates. Conf. §. 87. Archid. p. 118 a. p. 136 d. p. 138 e. de Big. p. 350 e.

150, 4. γὰρ Urb. γὰρ ἂν Vulg. Ambr.

151, 2. ὁμαλῶς, *aequabiliter*, ut aequo iure alios tecum frui sinas, οὐκ ἐπιθυμῶν πλεονεξίας. v. Budaei Comment. L. Gr. p. 1069. Ergo ὁμαλῶς οὐδεπώποτ᾽ ἐβίωσαν non potest melius explicari, quam per illa, οὐ κοινῶς, οὐ πολιτικῶς. Morus. Coray ita haec verba explicat: „τὰ μὲν ταπεινῶς τὰ δ᾽ ὑπερηφάνως ζῶντες," — κοινῶς, ἐξ ἴσου τοῖς ἄλλοις, — πολιτικῶς, ὥσπερ χρὴ τὸν ἐν πολιτείᾳ, τοῦτ᾽ ἔστιν ἰσονομίᾳ, καὶ μὴ τυραννίᾳ, βιοῦντα. Equidem ita interpretor: nunquam aequabili, constante sibique conveniente ratione vixerunt, neque ita, ut cives decet, ut communi reliquorum civium, privatorum, statu frui vellent, et legibus et magistratibus obedirent, quippe qui cum aliis insolenter agere soleant potentiorum more, et δεσποτικῶς καὶ ὡς δυναστεύοντες vivere velle videantur, neque vero κοινῶς, aequa reliquorum conditione contenti; neque ita, ut magistratus decet et eos qui in administranda republica versantur, subditorum enim more obediunt et serviunt. De v. πολιτικῶς non est, quod exemplis hanc significationem confirmem; κοινῶς sic me legere memini apud Dion. Cass. l. 45. c. 43 ὥστε μηδ᾽ ἂν βούληται δύνασθαι δημοκρατικῶς ὑμῖν συμπολιτεῦσαι· εἰ μὲν γὰρ ἴσως καὶ κοινῶς, eodem statu, quo reliqui cives, ζῆν ἠβούλετο, οὐδ᾽ ἂν κ. τ. λ. et l. 46. c. 17 οὐδὲν ἔτι τὸ παράπαν ὡς καὶ δυναστεύων ἔπραξε καὶ προσέτι καὶ κοινῶς καὶ ἀφυλάκτως πᾶσιν ἡμῖν συνῆν. Spohn.

151, 5. ὡς ἂν — διαφθαρεῖεν Urb. Ambr. ὡσανεὶ — διεφθαρμένοι Vulg.

151, 6. τρυφῶντες] Τρυφᾶν, quia opponitur τῷ ταπεινῷ et περιδεεῖ, videtur indicare fastum et contemtum aliorum. Ergo: *quoad corpus*, externas res, *superbiunt*, cultu victuque luxuriantes, in quo est arrogantia et pauperum contemtus. Xen. Hellen. IV. 1, 13. est ἐντρυφᾶν luxu et deliciis se efferre. Morus.

αὐτὸν τὸν βασιλέα στρατεύσαντες, ἀσφαλέστερον κατέβησαν τῶν περὶ φιλίας ὡς αὐτὸν πρεσβευόντων. ὥστε μοι δοκοῦσιν ἐν ἅπασι τοῖς τόποις σαφῶς ἐπιδεδεῖχθαι τὴν αὐτῶν μαλακίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας πολλὰς μάχας ἥττηνται, καὶ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην δίκην ἔδοσαν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν κακῶς ἀπώλονθ᾽, οἱ δ᾽ αἰσχρῶς ἐσώθησαν, καὶ τελευτῶντες ὑπ᾽ αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καταγέλαστοι γεγόνασιν.

150 Καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως γέγονεν, ἀλλὰ πάντ᾽ εἰκό- 41
τως ἀποβέβηκεν· οὐ γὰρ οἷόν τε τοὺς οὕτω τρεφομένους 72
καὶ πολιτευομένους οὔτε τῆς ἄλλης ἀρετῆς μετέχειν οὔτ᾽
ἐν ταῖς μάχαις τρόπαιον ἱστάναι τῶν πολεμίων. πῶς γὰρ

βόντες saepe his annectuntur, uti iam vidit censor editionis Cor. in Ephem. liter. Ienens. a. 1810. n. 188. p. 301., qui haec attulit exempla: Plutarch. Camill. 23 τὴν χώραν περιϊόντες ἐλεηλάτουν καὶ τὰς κώμας ἐπόρθουν. Herodian. VI. 5, 5 πολλὰς ἐνέπρησε κώμας λείαν τε ἀπήγαγεν. VII. 2, 3 et 4 τάς τε κώμας ἐμπιπράς . . . καὶ λείας ἀπέλαυνον. VII. 9, 11 ἀγρούς τε καὶ κώμας ἐμπιπράναι λεηλατεῖν τε τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν. Polyaen. VII. 29, 1 φρούρια βασιλέως κατέσκαψε, κώμας κατέπρησε, φόρους ἥρπασε, λείαν ἤλασεν. Adde Xenophont. Expedit. Cyr. VII. 6, 26. Herodian. I. 10, 2 κώμαις τε καὶ ἀγροῖς ἐπιτρέχων ἐλῄστευεν. Ib. III. 9, 7 πολλὰς δὲ κώμας — πορθήσας τήν τε χώραν λεηλατήσας. Ib. 17 τὴν γῆν ἐλεηλάτει — καὶ κώμας ἐμπιπράς κ. τ. λ. IV. 11, 11. Polyaen. III. 11, 10. Sensus est: neque enim agros incursaverant, et leviter incursionem fecerant in fines regni, praedandi causa, aut pagos, locos haud munitos, aggressi erant, ut eos celeriter diriperent; sed ipsum regem, quem ob potentiam magnum appellare solent homines, adorti et ad regiam sedem, ut totum regnum everterent, progressi erant. Spohn.

149, 4. ὡς αὐτὸν Urb. Ambr. Vict. Libri ceteri αὐτῶν. H. Wolfius αὐτοῦ.

149, 8. οἱ μὲν — ἐσώθησαν] Aristot. Rhet. III. c. 9. p. 182.

149, 9. ὑπ᾽ Urb. Ambr. ἐπ᾽ Vulg.

149, 9. τοῖς βασιλείοις] Euag. p. 200 e. (c. 22.) μικροῦ δεῖν Κῦρος ἔλαθε τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸ βασίλειον ἐπιστάς. Xenoph. Anabas. II. 4, 4. ἡμεῖς (Graeci cum Cyro) ἐνικῶμεν τὴν βασιλέως δύναμιν ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ. Morus.

150, 2. οὐ Urb. Ambr. Vict. οὐδὲ Vulg.

150, 4. τρόπαιον ἱστ. τῶν πολεμίων] Τρόπαιον τινὸς significat tropaeum, quod aliquis erexit, signum victoriae, aut victoriam, quam aliquis reportavit; ita Herodian. I. 15, 15 πατρός τε καὶ προγόνων; plerumque autem quod in alicuius victi memoriam erectum est, τῶν βαρβάρων Lys. p. 89 Reisk. Xenophon. Expedit. Cyr. VII. 6, 26. Isocrat. ad Philipp. c. 47. τῶν πολεμίων Xenophon Ages. 1, 26. Sympos. 8, 38. Andocid. ed. Reisk. p. 73. Isocr. Panegyr. c. 24.; in memoriam rei, victoriae de re, τρ. ἔργου Lys. p. 112. 119. 924. Reisk. τῶν κακῶν Eurip. Orest. v. 712. τῆς ἱππομαχίας Thucyd. VI. 98. τῆς νησομαχίας Lucian. Ver. hist. I. 42.; Herodian. III. 4, 6 huc non referam. Lucian. Ver. hist. I. 18

ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐγγενέσθαι δύναιτ᾽ ἂν ἢ
στρατηγὸς δεινὸς ἢ στρατιώτης ἀγαθός, ὧν τὸ μέν πλεῖ-
στόν ἐστιν ὄχλος ἄτακτος καὶ κινδύνων ἄπειρος, πρὸς μὲν
τὸν πόλεμον ἐκλελυμένος, πρὸς δὲ τὴν δουλείαν ἄμεινον
151 τῶν παρ᾽ ἡμῖν οἰκετῶν πεπαιδευμένος, οἱ δ᾽ ἐν ταῖς με-
γίσταις δόξαις ὄντες αὐτῶν ὁμαλῶς μὲν οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ
πολιτικῶς οὐδεπώποτ᾽ ἐβίωσαν, ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον
διάγουσιν εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες,
ὡς ἂν ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διαφθαρεῖεν, καὶ τὰ
μὲν σώματα διὰ τοὺς πλούτους τρυφῶντες, τὰς δὲ ψυχὰς

τρόπαια ἐστήσαμεν, τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἀραχνίων τῆς πεζομαχίας, τὸ δὲ τῆς ἀερομαχίας ἐπὶ τῶν νεφῶν. Spohn. τρόπαιον κατὰ τινὸς legebatur Hel. p. 219 c. εὑρήσομεν — τότε πρῶτον τὴν Εὐρώπην κατὰ τῆς Ἀσίας τρόπαιον στήσασαν, ubi Bekkerus auctore Urb. praepositionem omisit; quae obtinet in orat. ad Phil. p. 112 b. τὸ τρόπαιον τὸ κατ᾽ ἐκείνων ὑπὸ τῶν βαρβάρων σταθὲν κ. τ. λ. et in Archid. p. 118 a. Conf. F. A. Wolf ad Demosth. Leptin. p. 296.

150, 4. ἱστάναι Urb. Ambr. ἑστάναι Vict. ἵστασθαι Vulg. In hac locutione non nisi activa forma utitur Isocrates. Conf. §. 87. Archid. p. 118 a. p. 136 d. p. 138 e. de Big. p. 350 e.

150, 4. γὰρ Urb. γὰρ ἂν Vulg. Ambr.

151, 2. ὁμαλῶς, *aequabiliter*, ut aequo iure alios tecum frui sinas, οὐκ ἐπιθυμῶν πλεονεξίας. v. Budaei Comment. L. Gr. p. 1069. Ergo ὁμαλῶς οὐδεπώποτ᾽ ἐβίωσαν non potest melius explicari, quam per illa, οὐ κοινῶς, οὐ πολιτικῶς. Morus. Coray ita haec verba explicat: „τὰ μὲν ταπεινῶς τὰ δ᾽ ὑπερηφάνως ζῶντες," — κοινῶς, ἐξ ἴσου τοῖς ἄλλοις, — πολιτικῶς, ὥσπερ χρὴ τὸν ἐν πολιτείᾳ, τοῦτ᾽ ἔστιν ἰσονομίᾳ, καὶ μὴ τυραννίᾳ, βιοῦντα. Equidem ita interpretor: nunquam aequabili, constante sibique conveniente ratione vixerunt, neque ita, ut cives decet, ut communi reliquorum civium, privatorum, statu frui vellent, et legibus et magistratibus obedirent, quippe qui cum aliis insolenter agere soleant potentiorum more, et δεσποτικῶς καὶ ὡς δυναστεύοντες vivere velle videantur, neque vero κοινῶς, aequa reliquorum conditione contenti; neque ita, ut magistratus decet et eos qui in administranda republica versantur, subditorum enim more obediunt et serviunt. De v. πολιτικῶς non est, quod exemplis hanc significationem confirmem; κοινῶς sic me legere memini apud Dion. Cass. l. 45. c. 43 ὥστε μηδ᾽ ἂν βούληται δύνασθαι δημοκρατικῶς ὑμῖν συμπολιτεῦσαι· εἰ μὲν γὰρ ἴσως καὶ κοινῶς, eodem statu, quo reliqui cives, ζῆν ἠβούλετο, οὐδ᾽ ἂν κ. τ. λ. et l. 46. c. 17 οὐδὲν ἔτι τὸ παράπαν ὡς καὶ δυναστεύων ἔπραξε καὶ προσέτι καὶ κοινῶς καὶ ἀφυλάκτως πᾶσιν ἡμῖν συνῆν. Spohn.

151, 5. ὡς ἂν — διαφθαρεῖεν Urb. Ambr. ὡσανεὶ — διεφθαρμένοι Vulg.

151, 6. τρυφῶντες] Τρυφᾶν, quia opponitur τῷ ταπεινῷ et περιδεεῖ, videtur indicare fastum et contemtum aliorum. Ergo: *quoad corpus*, externas res, *superbiunt*, cultu victuque luxuriantes, in quo est arrogantia et pauperum contemtus. Xen. Hellen. IV. 1, 13. est ἐντρυφᾶν luxu et deliciis se efferre. Morus.

διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινὰς καὶ περιδεεῖς ἔχοντες, ἐξεταζόμενοι πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καὶ προκαλινδούμενοι καὶ πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες, θνητὸν μὲν ἄνδρα προσκυνοῦντες καὶ δαίμονα προσαγορεύοντες, τῶν
152 δὲ θεῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνθρώπων ὀλιγωροῦντες. τοιγαροῦν οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν, οὓς καλοῦσι

151, 7. *ἐξεταζόμενοι*] Genealogia huius verbi haec est: 1) examinari, 2) habito examine talem, qualis quisque est, inveniri, (i. e. spectari,) 3) inveniri, cognosci omnino qualitate praeditum sine notione examinis, 4) inveniri, esse, versari aliquo in loco, 5) inveniri inter alios, h. e. iis annumerari, esse inter eos, 6) inveniri aliquid agentem, ideoque cerni agentem, ut manifestum sit et certum, te egisse. His exempla quaedam addidimus. Demosth. de Cor. c. 54 *ἐξηταζόμην λέγων καὶ πράττων τὰ δέοντα*, *inveniebar*, i. e. erat apertum, me dicere. C. 58 *ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασαι πεποιηκώς*, *inventus es*, eventu cognitum apertumque fuit, te fecisse. In his duobus locis simile est *τῷ ὁπτεσθαι*, atque adeo Demosth. Olynth. 2. p. 23. ed. Reisk. opponuntur *κρύπτεσθαι* ac *σκιάζεσθαι* verbo *ἐξετάζεσθαι*. Harpocratio e Demosth. *ἐξετάζεσθαι, ἀντὶ τοῦ ὁρᾶσθαι*. Dion. Hal. A. l. IV. p. 108. v. 38. In familia et civitate regenda *ἐξητάσθη πιστὸς καὶ δίκαιος*, *experimento talis inventus est*, fides eius et iustitia spectata est. Demosth. de Cor. c. 63 *εἰ παρῆν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο*, si adfuit (publicae laetitiae) et *cum aliis inventus est*, s. interfuit aliis. Aristid. Panath. p. 58. *Ἐπιδαύριοι σὺν Κορινθίοις ἐξεταζόμενοι*, *iis iuncti*, eorum socii. Sic apud Suidam: *ἐξεταζόμενος, συναριθμούμενος*. Demosth. c. 84 *ἐμπειρίαν μου εὑρήσετε ἐξεταζομένην ἐν τοῖς κοινοῖς*, meam dicendi facultatem cognoscetis semper *inventam*, i. e. versatam esse in causis publicis. Huic simillimum Sext. Emp. adversus rhetores fuit. *ῥητορικὴ ἐπ' ἀγορᾶς καὶ βημάτων ἐξεταζομένη*, versatur in foro. Cf. Hesych. in *ἐτάζεσθαι, ἐξετάζεται, ἐξητασμένος*, et similibus. Vales. ad Harpocrat. p. 63. Reiskii index gr. Demosth. Ernestii Glossar. Polyb. Itaque locus Isocraticus sic vertendus est · *Ante palatium inveniuntur*, i. e. versantur. Suidam, qui hunc ipsum locum in Lexico, T. I. p. 768. repetit, et sic interpretatur, *ἀριθμούμενοι ἐν τοῖς βασιλείοις*, *aulicis annumerantur*, non sequar, quum id non videatur h. l. dici., e quo quis genere hominum sit; sed qua re se submittat regi, et humiliter eum colat observetque. Non bene editor Cantabrigiensis: *tanquam lustratione facta recensiti*. Melius Wolfius *praestolati*. Morus.

151, 8. *πρὸς* Urb. Ambr. *δὲ πρὸς* Vulg.

151, 8. *προκαλινδούμενοι* Urb. Ambr. *προκυλινδούμενοι* Vulg. Contra in Philippo p. 98 c. Urb. praebuit *κυλινδουμένοις*, quum vulgo *καλινδουμένοις* legeretur. *καλινδουμένων* Sophist. p. 295 b. Antid. p. 316 b. *καλινδουμένας* Antid. §. 213. (ubi prima syllaba corr. in Urb.) Dind.

151, 9. *πάντα τρ. μ. φρ. μελετῶντες*] Aristoteles in Rhetor. III. c. 10. (p. 187). Cor.

151, 10. *δαίμονα προσαγορεύοντες*] Deos enim appellaverunt reges suos Persae. Unde Chorus apud Aeschylum (Pers. 155) Atossam, Darii uxorem, Xerxis matrem, sic alloquitur: *Θεοῦ μὲν εὐνάτειρα Περσῶν, θεοῦ δὲ καὶ μήτηρ ἔφυς*. Cor.

151, 11. *ὀλιγωροῦντες* Urb. Ambr. Vict. *καταφρονοῦντες* Vulg.

152, 2. *ἐπὶ θάλατταν*] Vide ad §. 145.

σατράπας, οὐ καταισχύνουσι τὴν ἐκεῖ παίδευσιν, ἀλλ' ἐν
τοῖς ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς διαμένουσι, πρὸς μὲν τοὺς φίλους
ἀπίστως, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀνάνδρως ἔχοντες, καὶ
τὰ μὲν ταπεινῶς τὰ δ' ὑπερηφάνως ζῶντες, τῶν μὲν συμ-
μάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες.
153 τὴν μέν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν ὀκτὼ μῆνας ταῖς
αὑτῶν δαπάναις διέθρεψαν, τοὺς δ' ὑπὲρ αὐτῶν κινδυ-
νεύοντας ἑτέρου τοσούτου χρόνου τὸν μισθὸν ἀπεστέρη-
σαν· καὶ τοῖς μὲν Κισθήνην καταλαβοῦσιν ἑκατὸν τάλαν-
τα διένειμαν, τοὺς δὲ μεθ' αὑτῶν εἰς Κύπρον στρατευ-
154 σαμένους μᾶλλον ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ὕβριζον. ὡς δ'
ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ
πολύ, τίς ἢ τῶν πολεμησάντων αὐτοῖς οὐκ εὐδαιμονήσας
ἀπῆλθεν, ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένων οὐκ αἰκισθεὶς τὸν
βίον ἐτελεύτησεν; οὐ Κόνωνα μέν, ὃς ὑπὲρ τῆς Ἀσίας 73
στρατηγήσας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακεδαιμονίων κατέλυσεν, ἐπὶ

152, 3. *ἐκεῖ* Urb. Ambr. *ἐκείνων* Vulg.

153, 2. *αὐτῶν* Bekkerus, qui quid in Urb. legatur non indicavit; *αὑτῶν*, ut solet, Ambr. *ἑαυτῶν* Vulg.

153, 2. *διέθρεψαν*] Accepit Agesilaus ea lege, ut recederet, a Tithrauste, Satrapa Persico, triginta talenta. Xen. Hellen. III. 4, 25. Diod. Sic. XIV. 80. nihil nisi semestres inducias commemorat. Morus.

153, 2. *κινδυνεύοντας* Urb. *κινδυνεύσαντας* Vulg. Ambr.

153, 3. *ἑτέρου τοσούτου χρόνου*] *Bis totidem mensium stipendio privaverunt*. C. 39. fin. de quindecim mensibus loquutus est. Ergo *alterum tantum temporis spatium* non *ἀκριβῶς* dixit. Morus.

153, 4. *Κισθήνην*] Harpocratio de monte Thraciae cepit; Suidas item, apud quem *Κισσήνη* scribitur. Cf. Intt. ad Hesych. in *Κισσήνη*. Wolfius de urbe Aeolidis intelligit, quam Cellar. Geogr. T. II. p. 44. ad Mysiam retulit, et Stephanus de urbibus in *Πᾶσσα* itemque Plinius Hist. Nat. V. 32. commemoravit. Sed quam diu de re, quam Isocrates respicit, non constat, (mihi quidem non constat) tam diu de situ loci nihil definiri potest. Morus. Assentior H. Wolfio. *Κισθήνη* urbs, prope quam erat portus; Strabonis aetate *ἔρημος* ea erat p. 607. Plin. V. 30. Pompon. Mela I. 18. ubi cfr. Tzschuck. Spohn.

153, 5. *αὑτῶν* Urb. Ambr. *ἑαυτῶν* Vulg.

153, 5. *στρατευσαμένους*] Iones. cf ad c. 37. Morus.

154, 2. *ἓν* add. Urb. Ambr.

154, 5. *ὑπὲρ τῆς Ἀσίας*] Nomine regis Persiae. c. 39. Morus.

154, 6. *τὴν ἀρχὴν τὴν Λ.* Urb. Ambr. *τὴν Λ. ἀρχὴν* Vulg.

154, 6. *κατέλυσεν*] Diod. Sic. XIV. 84. *Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν ἀπέβαλον.* Nam eo bello confecto omnis Graecia Athenis paruit, Isocr. Areop. p. 141. liberataque est a dominatu Spartanorum, Iustin. VI. 4. Cornel. Con. c. 4. Morus.

θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτόλμησαν, Θεμιστοκλέα δ', ὃς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κατεναυμάχησε, τῶν μεγίστων δωρεῶν
155 *ἠξίωσαν; καίτοι πῶς χρὴ τὴν τούτων φιλίαν ἀγαπᾷν οἳ τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμωροῦνται, τοὺς δὲ κακῶς ποιοῦντας οὕτως ἐπιφανῶς κολακεύουσιν; περὶ τίνας δ' ἡμῶν οὐκ ἐξημαρτήκασιν; ποῖον δὲ χρόνον διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες τοῖς Ἕλλησιν; τί δ' οὐκ ἐχθρὸν αὐτοῖς ἐστι τῶν παρ' ἡμῖν, οἳ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾷν ἐν τῷ*
156 *προτέρῳ πολέμῳ καὶ κατακάειν ἐτόλμησαν; διὸ καὶ τοὺς Ἴωνας ἄξιον ἐπαινεῖν, ὅτι τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν ἐπη-*

154, 7. *θανάτῳ* Urb. Ambr. Vict. *θάνατον* Vulg. Emendarat iam Wolfius. — Quum solennes sint formulae *λαμβάνειν*, *συλλαμβάνειν*, *ἄγειν ἐπὶ θανάτῳ* vid. Wesseling. ad Diod. Sic. Tom. II. p. 86 n. 45. et p. 182 n. 24. cuius exemplis adde Xenophon. Exped. Cyr. V. 7, 34. ed. Zeun. Memor. IV. 4, 3. Lucian. Pisc. 4. et ipse Isocrates Encom. Helen. c. 16. (p. 214 d.) quem locum Coray indicavit, ita dixerit, Corayum sequutus dedi *ἐπὶ θανάτῳ*. Caeterum Xenoph. Expedit. Cyr. I. 6, 10 lect. var. *ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο*. Spohn. Conf. Matthiae Gr. §. 585. p. 1166.

154, 7. *συλλαβεῖν ἐτόλμησαν*] Xen. Hellen. IV. 8, 16. et Diod. Sic. XIV. 85. falso crimine captum tradunt, ut pax Antalcidae perficeretur. Paullo aliter Cornel. Con. c. 5. Morus.

154, 7. *ὃς* a correctore habet Urbinas. Bekk.

154, 8. *τῶν μεγίστων* Urb. *μεγίστων* Ambr. *καὶ μεγίστων* Vulg.

154, 8. *δωρεῶν ἠξίωσαν*] Cornel. Themist. c. 9. 10. Morus. Cornelius autem expressit verba Thucydidis I. 138.

155, 4. *ἐξημαρτήκασιν* Urb. Ambr. (nisi quod hic non habet *ν* finale) *ἐξαμαρτάνουσι* Vulg.

155, 4. *διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες* Urb. Ambr. *διαλελοίπασιν οὐκ ἐπιβουλεύοντες* Vulg.

155, 6. *ἕδη*] Ne videantur otiosa tautologia *τὰ τῶν θεῶν ἕδη* templis iungi, interpreter *τὰ ἕδη*, *simulacra*: de qua significatione ad Xenoph. Hellen. in iud dixi: nisi quis hanc periphrasin templorum, *τὰ τῶν θεῶν ἕδη*, ad indignationem augendam facere debere existimet. De re vid. c. 27. Morus. *ἕδος* manifesto *simulacrum* significat in orat. de Antid. §. 2. *Φειδίαν τὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδος ἐργασάμενον*. Bekker. Anecd. p. 246, 3. *ἕδος· αὐτὸ τὸ ἄγαλμα*. Schol. ad Isocr. Nicocl. §. 9. *ἕδη· ἑδράσματα, ἀγάλματα*. Conf. Musgrave ad Soph. Oed. Tyr. vs. 886.

155, 7. *κατακάειν* Urb. *κατακαίειν* Vulg. Ambr. *Κατακάειν* pro *κατακαίειν* ex Urbinate restitutum est etiam Panath. p. 281 b. et pro *καίειν* ibid. p. 288 a.

156, 1. *τοὺς Ἴωνας*] Ante pugnam Plataeensem coniuratum esse a Graecis in hanc sententiam, et Diod. Sic. XI. 29. et Lycurg. in Leocr. c. 19. servata etiam iurisiurandi formula, narravit: ille in Isthmo in ipso itinere factum dixit, hic ad Plataeas, itinere finito. Sed de Ionibus ne verbum quidem: tantum *Ἕλληνας* commemorant, quo nomine hic Europaeos Graecos indicari, docet Herodotus IX. 28 sq. quo loco aciem Graecorum describit, etsi de iureiurando plane nihil retulit. Igitur vel audiendus est iudex inprimis peritus, Wesselingius, ad locum istum Diodori, qui Isocratem in hoc similem Theopompo, a quo tota res in dubita-

ράσαντο εἴ τινες κινήσειαν ἢ πάλιν εἰς τἀρχαῖα καταστῆσαι βουληθεῖεν, οὐκ ἀποροῦντες πόθεν ἐπισκευάσωσιν, ἀλλ᾽ ἵν᾽ ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ᾖ τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας, καὶ μηδεὶς πιστεύῃ τοῖς τοιαῦτ᾽ εἰς τὰ τῶν θεῶν ἐξαμαρτεῖν τολμῶσιν, ἀλλὰ καὶ φυλάττωνται καὶ δεδίωσιν, ὁρῶντες αὐτοὺς οὐ μόνον τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀναθήμασι πολεμήσαντας.

157 Ἔχω δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων τοιαῦτα 42
διελθεῖν. καὶ γὰρ οὗτοι πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ὅσοις πεπολεμήκασιν ἅμα διαλλάττονται καὶ τῆς ἔχθρας τῆς γεγενημένης ἐπιλανθάνονται, τοῖς δ᾽ ἠπειρώταις οὐδ᾽ ὅταν εὖ πάσχωσι χάριν ἴσασιν· οὕτως ἀείμνηστον τὴν ὀργὴν

tionem adducta est, arbitratur: aut Ἴωνας mutandum in Ἕλληνας. Quod si sequamur, c. 42. in. καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων erit, *nominatim et de civibus et maioribus Atheniensium*. Morus. Aliam rem quam quae a Diodoro et Lycurgo narrata est, nobis ignotam, innuere videtur Isocrates. Illi enim *iusiurandum* memorant, hic *deprecationem*; neque profecto, si de Graecorum generositate ante pugnam Plataeensem spectata loqui voluisset, suos maiores non prae omnibus nominasset. Ionibus autem talia deprecandi occasiones minime defuisse satis constat. Conf. omnino Valckenar. ad Herod. V. 102.

156, 3. εἴ τινες] Vere correxit Valckenar. l. l. εἴ τι τινὲς, sublata distinctione ante εἰ. Non enim templa devoverunt, sed eos, qui ea refecturi essent: et ut hic τὶ τῶν ἱερῶν, sic Lycurgus l. c. οὐδὲν τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων ἀνοικοδομήσω. Diodorus οἰκοδομήσω. Morus. τι receperunt Coray, Spohnius, Dindorfius. Sed necessarium non videtur. Vid. Matthiae Gr. §. 323.

156, 3. κινήσειαν Urb. Ambr. οἰκοδομήσαιεν Vulg.

156, 3. τἀρχαῖα Urb. Ambr. τὰ ἀρχαῖα Vulg.

156, 4. πόθεν Urb. Ambr. ὅθεν vel ὁπόθεν Vulg.

156, 4. ἐπισκευάσωσιν] *Unde reaedificarent*. Xen. Hell. II. 1, 7. II. 2, 1. ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, *reficere naves*. Diod. Sic. XX. 84. Thucyd. I. 29. ἐπισκευὴ τῶν νεῶν, *refectio classis*. v. Schol. Demosth. de Cor. c. 35. et 97. ἐπισκευὴ τῶν τειχῶν, *refectio murorum*, quam Lycurg. c. 11. κατασκευὴν dixit: eodemque significatu Thuc. IV. 116. ἀνασκευάζειν. Caeterum ὑπόμνημα τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας ipsius formulae verba sunt. Morus.

156, 6. τοιαῦτ᾽ εἰς Dind. τοιαῦτα εἰς libri scripti. Sed vide de Pace §. 38. §. 58. §. 62. Panath. §. 94.

156, 6. τὰ τῶν θεῶν Urb. τὰ τῶν θεῶν ἕδη Vulg. Ambr. Sic in Nicocle p. 28 c. εἰς τὰ τῶν θεῶν (ἕδη add. Vulg.) ἐξαμαρτάνοντας ex libro Urbinate scribendum est. Dind.

156, 7. τολμῶσιν Urb. Ambr. τολμήσασιν Vulg.

156, 9. ἀναθήμασι] ἀνάθημα, res deo sacrata, nominatim donarium, ipsumque adeo templum cum donariis. Virg. Georg. III. 533. donaria alta, i. e. templa. Ovid. Fast. 3. 335. tangere manibus donaria, i. e. templa, sive vasa sacra. Morus.

157, 1. τοιαῦτα Urb. πολλὰ τοιαῦτα Vulg. Ambr.

157, 3. γεγενημένης Urb. Ambr. Vict. προγεγενημένης Vulg.

157, 5. τὴν ὀργὴν πρὸς αὐτοὺς

πρὸς αὐτοὺς ἔχουσιν. καὶ πολλῶν μὲν οἱ πατέρες ἡμῶν μηδισμοῦ θάνατον κατέγνωσαν, ἐν δὲ τοῖς συλλόγοις ἔτι καὶ νῦν ἀρὰς ποιοῦνται, πρὶν ἄλλο τι χρηματίζειν, εἴ τις ἐπικηρυκεύεται Πέρσαις τῶν πολιτῶν· Εὐμολπίδαι δὲ καὶ

Urb. Ambr. πρὸς αὐτ. τ. ὀργὴν Vulg.

157, 7. κατέγνωσαν] κατέγνων Ambr.

157, 8. χρηματίζειν] Quum omnino significet, *rem tractare:* etiam nominatim significat, *publicum negotium tractare*, h. e. in concione aut senatu aliquid agere, de republica agere, ideoque in hoc Isocratico loco, *decernere et suadere in concione.* Cf. Hesych. et Budaeus in Comm. L. Gr. p. 325. Variatur autem usus verbi ita, ut vel χρηματίζειν, verbum generis, ponatur solum eo significatu, *publicam rem tractare;* vel adiungatur forma (species), quae potissimum intelligenda sit. E priore genere sunt: ἡ βουλὴ χρηματιοῦσα περὶ φυλακῆς, *acturus, deliberaturus senatus de praesidio* Lycurg. c. Leocr. c. 11. χρηματίζειν περί τινος, *deliberare communi consilio* Aristoph. Thesmoph. v. 384. χρηματίζειν τοῖς πρεσβευταῖς, *legatis operam dare, cum iis agere* Polyb. III. 66. et Exc. Leg. n. 3. τῇ πόλει χρηματίζειν περὶ φιλίας, *cum civitate agere de amicitia* Thucyd. V. 4. E posteriore genere sunt: Πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν, καὶ εἵλοντο πρέσβεις, *negotium publicum tractarunt, inque senatu legatos crearunt* Demosth. de Cor. c. 23. χρηματίζει ἡ βουλὴ καὶ προβουλεύει, *senatus deliberat et probuleuma facit* ibid. c. 53. χρηματίζων τε καὶ δικάζων, *negotium publicum tractans, ac nominatim ius dicens* Dion. Hal. A. p. 710. χρηματίζειν τε καὶ πράττειν, *administrare publicam rem et moderari* Diod. Sic. I. 70. Denique in Plat. apol. Socr. c. 26. ἀμελήσας χρηματισμοῦ, *qui omni genere occupationis privatae vel publicae abstinuit.* Morus. Cfr. Coray ad Heliodor. II. p. 347. Spanhem. ad Iulian. p. 122. Interprr. Thom. M. p. 919. ed. Bernard. Duker. ad Thucyd. p. 58. 354. 417. Wesseling. ad Diod. Sic. I. p. 53. 74. 81. Spohn.

157, 8. εἴ τις ἐπικηρυκεύεται] *Si quis legatos de pace et amicitia mittendos censeat.* Eodem sensu apud Thucyd. IV. 27. ubi Scholia πρεσβείαν πέμπειν explicandi causa habent. Plene dixit Dion. Hal. A. p. 616. ἐπικηρυκεύειν περὶ διαλλαγῶν καὶ φιλίας, quo fere modo Harpocratio ἐπικηρυκείαν dixit esse, τὸ περὶ διαλλαγῶν καὶ φιλίας κήρυκας πέμπειν. Ad Isocratis locum refero Hesychianum: Ἐπικηρυκεύεται, προσκηρύσσεται, h. e. *per praeconem nunciat:* ut Thucyd. IV. 118. προσκηρυκεύεσθαι dixit. Ita verbum, quod per se significabat, *praeconem aut caduceatorem mittere*, nominatim dici coepit de his, qui de pace et amicitia mittunt legatos. Cf. Aristoph. Thesmoph. v. 342 sqq. Morus. De huius vocab. rat. omnino disseruerunt Valesius in Notas Maussaci ad Harpocrat. p. 146. et 281. ed. Gronov. Valckenar. in Animadv. ad Ammon. p. 80. Abresch. ad Thucyd. p. 411. Duker. ad Thucyd. l. VII. c. 48. VIII. c. 80. Adde Zonar. p. 802. et 838. atque Tittmann. ad post. loc. et F. A. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 275 sq. Spohn. Bekker. Anecd. 153, 11. Dind.

157, 9. Εὐμολπίδαι] Hesychius: Εὐμολπίδαι· οὕτως οἱ ἀπὸ τοῦ Εὐμόλπου (v. Paneg. c. 19.) ἐκαλοῦντο, τοῦ πρώτου ἱεροφαντήσαντος, h. e. qui Athenienses primus docuit Eleusiniae Cereris sacra. v. Intt. Hesych. a quibus Suidas et Meursius in Eleus. nominati sunt. Morus.

Κήρυκες ἐν τῇ τελετῇ τῶν μυστηρίων διὰ τὸ τούτων μῖσος καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ
158 *τοῖς ἀνδροφόνοις, προαγορεύουσιν. οὕτω δὲ φύσει πολεμικῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν ὥστε καὶ τῶν μύθων ἥδιστα συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωικοῖς καὶ Περσικοῖς, δι᾽ ὧν ἔστι πυνθάνεσθαι τὰς ἐκείνων συμφοράς. εὕροι δ᾽ ἄν τις ἐκ* 74
μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους ὕμνους πεποιημένους, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας θρήνους ἡμῖν γεγενημένους, καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἑορταῖς ᾀδομένους,
159 *τῶν δ᾽ ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἡμᾶς μεμνημένους. οἶμαι δὲ*

157, 10. *Κήρυκες*] **Plura fuerunt Athenis genera** *Κηρύκων*, **diversorum occupatione, et tempore ac loco, quo fungebantur praeconum munere. v. Pollux VIII. 103. Hoc loco intelliguntur ii, de quibus ita scripsit Harpocratio:** *Κήρυκες· Ἰσοκράτης Πανηγυρικῷ· γένος ἐστὶν* **(fuit familia sacra, in Eleusiniis mysteriis praeconum munere fungens, plane ut Eumolpidae, quae et ipsa est familia sacra, certae occupationi destinata, v. Sigon. de rep. Athen. p. 46. Potter. archaeol. gr. II. 3. p. 228.)** *ἐν Ἀθήναις, οὕτως ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ Κήρυκος τοῦ Ἑρμοῦ.* **Adde Hesych. et Polluc. IV. 12. inprimis VIII. 103. ubi unum genus** *τῶν κηρύκων* **dicitur** *μυστικόν*. **Hinc Xen. Hellen. II. 4, 13.** *τῶν Μυστῶν κῆρυξ* **ubi in ind. monui. Solent autem** *Εὐμολπίδαι* **et** *Κήρυκες* **saepe iungi, ubi de mysteriis sermo est: Thuc. VIII. 53. Aesch. c. Ctesiph. p. 406. ed. Reisk. Diod. Sic. I. 29. Aeliani fragm. in** *Εὐμολπίδαι*: **et voluerunt iungere nonnulli in Cornel. Alcib. c. 4. In quo sequi possumus Diodor. Siculum, Eumolpidas cum Aegyptiorum sacerdotum dignitate comparantem,** *Κήρυκας* **cum Aegyptiis pastophoris, inferioris quippe dignitatis. Si ergo Ceryces f milia fuerunt: non video, cur Wolfius verterit,** ***praecones***, **etsi munere praeconum functi sunt, quum debuisset servare nomen** ***Ceryces***. **vid. Taylor. ad Aeschin. l. l. Morus. Similis error est in editione Bekkeri (Lipsiensi quidem) ubi prave scriptum est** *κήρυκες*, **littera initiali minuscula.**

157, 10. *τελετῇ*] *τελευτῇ* **Urb.**

157, 12. *προαγορεύουσιν*] **Tum, quum initiant mysteriis, Eumolpidae iubent edici, et a Cerycibus edicitur, ut Persae procul absint. Morus.**

158, 3. *δι᾽*] *καὶ δι᾽* **Ambr.**

158, 5. *ὕμνους — θρήνους*] **Philostratus in vit. Soph. p. 493. ubi argumentum Epitaphii Gorgiani exposuit, haec habet nostro loco simillima:** *διέτρεψε δὲ* **(Gorgias)** *τοῖς τῶν Μηδικῶν τροπαίων ἐπαίνοις, ἐνδεικνύμενος αὐτοῖς ὅτι τὰ μὲν κατὰ τῶν βαρβάρων τρόπαια ὕμνους ἀπαιτεῖν, τὰ δὲ κατὰ Ἑλλήνων θρήνους.* **Quae ipsius Gorgiae verba videntur Spengelio in** *Συναγωγῇ τεχνῶν* **p. 66. quocum consentio.**

158, 6. *τοὺς* **add. Urb. Ambr.**

158, 7. *ἐν ταῖς ἑορταῖς*] **Quod factum est a rhapsodis: neque enim nisi particulas Homerici carminis, velut hymnos in laudem heroum, intelligere videtur, non factos peculiares hymnos. Morus.**

158, 8. *τῶν*] *τοὺς* **Urb. Ambr. quod recte se habebit, si in seqq.** *ἡμᾶς* **deleveris. Vid. ad §. 74.**

158, 8. *ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς*] **Bella Graecorum intestina sunt materia lugubris orationis, si quis** *ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς*, **de magno luctu, aut in publico luctu dicat. Etiam**

καὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε, καὶ διὰ τοῦτο βουληθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην ἔν τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων, ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἔχθραν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτούς, καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων τῶν αὐτῶν ἔργων ἐκείνοις ἐπιθυμῶμεν.

160 Ὥστε μοι δοκεῖ πολλὰ λίαν εἶναι τὰ παρακελευόμενα 43
πολεμεῖν αὐτοῖς, μάλιστα δ' ὁ παρὼν καιρός, ὃν οὐκ ἀφετέον· καὶ γὰρ αἰσχρὸν παρόντι μὲν μὴ χρῆσθαι, παρελθόντος δ' αὐτοῦ μεμνῆσθαι. τί γὰρ ἂν καὶ βουληθεῖμεν ἡμῖν προσγενέσθαι, μέλλοντες βασιλεῖ πολεμεῖν, ἔξω τῶν
161 νῦν ὑπαρχόντων; οὐκ Αἴγυπτος μὲν αὐτοῦ καὶ Κύπρος
ἀφέστηκε, Φοινίκη δὲ καὶ Συρία διὰ τὸν πόλεμον ἀνάστατοι γεγόνασι, Τύρος δ', ἐφ' ᾗ μέγ' ἐφρόνησεν, ὑπὸ τῶν

fabularum scenicarum argumentum sic versari solebat in luctu, ut huiusmodi res describerentur, Panath. p. 258. (c. 46). Dem. de Cor. c. 21. Morus.

159, 5. *τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις*] Musica certamina sunt, in quibus certatur edendis literarum artium ingeniique speciminibus. Nam Musa omnem eruditionem et elegantiam indicat. Atticos dicere potius *ἀγῶνα* (sive *ἆθλον*) *μουσικῆς*, quam *ἀγῶνα μουσικὸν*, praeclare docuit Hemsterh. ad Aristoph. Plut. v. 1163. 1164. Apud Thucyd. III. 104. *ἀγὼν μουσικῆς* et *μουσικός* promiscue occurrit. Itaque quum fere usurpetur *ἀγὼν μουσικῆς*, non *τῆς μουσικῆς*, quanquam posterius Aristid. Panath. p. 52. habet, etiam hoc loco articulum inclusi. Causa erroris e dativo *τοῖς* orta est. Putem quoque in Euagorae initio *μουσικῆς* scribendum pro *μουσικῇ*, ut *ἀγῶσι μουσικῆς καὶ γυμνικοῖς* cohaereat, quod idem, si quis Aristophanis locum corrigeret, legendum esset. Morus.

159, 7. *ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτοὺς* Urb. Ambr. *πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχουσαν* Vulg.

159, 8. *τῶν στρατευσαμένων* Urb. *τῶν ἐπ' ἐκείνους στρατευσαμένους* (sic) Ambr. *τῶν στρατευσαμένων ἐπὶ Τροίαν* Vulg. Bekk. Dind. Verba *ἐπὶ Τροίαν* facile cogitatione supplentur; quod quum secus visum esset librariis, glossema textui inserebant.

160, 3. Quae post *ὃν οὐκ ἀφετέον* vulgo ponunt, *οὐ σαφέστερον οὐδὲν*, a pr. Urb. omissa ante illa *ὃν οὐκ ἀφετέον* ponit [Ambrosianus et] rec. marg. Urb. Bekk.

160, 4. *βουληθεῖμεν* Urb. *βουληθείημεν* Vulg. Ambr. Contracta optativi forma Isocrati ex libro Urbinate toties est reddita, ut vix quinque [*βουληθείημεν* Busir. §. 20. *δυνηθείημεν* de Pace §. 69. *ἡσθείημεν* de Antid. §. 218. *μνησθείημεν* Archid. §. 47. §. 57. *πεισθείητε* Aeginet. §. 16. *ἀποσταίημεν* Archid. §. 57. *καταγνοίημεν* Archid. §. 70. *καταγνοίητε* Callim. §. 65.] alterius formae exempla restent. Dind.

161, 1. *Αἴγυπτος — Κύπρος*] Vid. c. 39. Morus.

161, 2. *Φοινίκη — Συρία*] Diod. Sic. XV. 2. de Euagora: *Ἐκυρίευε κατὰ τὴν Φοινίκην Τύρου*

ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου κατείληπται; τῶν δ' ἐν Κιλικίᾳ πό-
λεων τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ' ἡμῶν ὄντες ἔχουσι, τὰς
δ' οὐ χαλεπόν ἐστι κτήσασθαι. Λυκίας δ' οὐδεὶς πώ-
162 ποτε Περσῶν ἐκράτησεν. Ἑκατόμνως δ' ὁ Καρίας ἐπί-
σταθμος τῇ μὲν ἀληθείᾳ πολὺν ἤδη χρόνον ἀφέστηκεν,
ὁμολογήσει δ' ὅταν ἡμεῖς βουληθῶμεν. ἀπὸ δὲ Κνίδου
μέχρι Σινώπης Ἕλληνες τὴν Ἀσίαν παροικοῦσιν, οὓς οὐ
δεῖ πείθειν, ἀλλὰ μὴ κωλύειν πολεμεῖν. Καίτοι τοιού-
των ὁρμητηρίων ὑπαρξάντων, καὶ τοσούτου πολέμου τὴν
Ἀσίαν περιστάντος, τί δεῖ τὰ συμβησόμενα λίαν ἀκριβῶς
ἐξετάζειν; ὅπου γὰρ μικρῶν μερῶν ἥττους εἰσὶν, οὐκ
ἄδηλον ὡς ἂν διατεθεῖεν, εἰ πᾶσιν ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγ-
163 κασθεῖεν. ἔχει δ' οὕτως. ἐὰν μὲν ὁ βάρβαρος ἐῤῥωμε-
νεστέρως κατάσχῃ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ, φρουρὰς
μείζους ἐν αὐταῖς ἢ νῦν ἐγκαταστήσας, τάχ' ἂν καὶ τῶν 75
νήσων αἱ περὶ τὴν ἤπειρον, οἷον Ῥόδος καὶ Σάμος καὶ
Χίος ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας ἀποκλίναιεν· ἢν δ' ἡμεῖς αὐ-

καὶ τινῶν ἑτέρων, ubi Wesselingius hunc Isocratis locum comparavit. De Syria nihil habeo. Morus.

161, 4. τῶν ante ἐκείνου omisit Urbinas. Bekk.

161, 6. οὐδεὶς Ambr. οὐδ' εἷς ceteri. Vid. Buttmann Gr. Gr. §. 70. n. 6. (vol. I. p. 281).

162, 1. Ἑκατόμνως Urb. Ambr. Morus; Ἑκατόμνος Cor. Ἑκάτομνος Spohnius. — Hunc locum Harpocratio in ἐπίσταθμος respexit, ubi Ἑκάτομνος scribitur. Diod. Sic. XV. 2. Εὐαγόρας (bello cum Artaxerxe suscepto) παρ' Ἑκατόμνου, τοῦ Καρίας δυνάστου, (et IV, 98. ubi vid. Wesseling.) λάθρα συμπράττοντος αὐτῷ, χρημάτων ἔλαβε πλῆθος, εἰς διατροφὴν ξενικῶν δυνάμεων. Morus.

162, 2. τῇ μὲν ἀληθείᾳ, *si rem vere aestimemus*, non ex eius simulatione: ὁμολογήσει, ita, ut palam fiat, *ipsa re*, *ipso facto*, quod, sublata simulatione, ἀλήθειαν in lucem profert, et veluti fatetur. Morus.

162, 5. καίτοι Urb. Ambr. Vict. καὶ Vulg.

162, 6. ὁρμητηρίων] ὁρμητήριον, *locus*, *unde proficiscimur*, *erumpimus in hostem*. Illustravit verbi usum Wesseling. ad Diod. Sic. XIV. 47. et monuit, talem locum arcem ac sedem belli latine dici, usus auctoritate Casaub. ad Polyb. I. 17. Morus.

162, 8. ἐξετάζειν Urb. Ambr. προαγορεύειν Vulg. et marg. Ambr.

162, 8. οὐκ ἄδηλον ὡς Urb. Ambr. Vict. πῶς Vulg.

163, 2. ἐπὶ θαλάττῃ] Vid. ad §. 145.

163, 4. αἱ Urb. αἵ εἰσι Vulg. αἳ εἰσὶν εἰς ὑπέρτερον Ambr. Vict.

163, 4. περὶ τὴν ἤπειρον] Vid. ad §. 132. Ita mox διαβαίνειν εἰς τὴν ἤπειρον et ἠπειρῶται. Morus.

163, 4. Utrumque καὶ om. Ambr.

163, 5. Χίος] Χῖος Ambr. De vario accentu vocum Χίος et Χῖος v. Friedemannum in diss. de med. pentametri syll. apud Spitzner. de versu Gr. heroico p. 288. 354. Spohn.

163, 5. ἀποκλίναιεν] ἀποκλίνειαν Vict.

τὰς πρότεροι καταλάβωμεν, εἰκὸς τοὺς τὴν Λυδίαν καὶ
Φρυγίαν καὶ τὴν ἄλλην τὴν ὑπερκειμένην χώραν οἰκοῦντας
164 ἐπὶ τοῖς ἐντεῦθεν ὁρμωμένοις εἶναι. Διὸ δεῖ σπεύδειν καὶ
μηδεμίαν ποιεῖσθαι διατριβήν, ἵνα μὴ πάθωμεν ὅπερ οἱ
πατέρες ἡμῶν. ἐκεῖνοι γὰρ ὑστερίσαντες τῶν βαρβάρων
καὶ προέμενοί τινας τῶν συμμάχων ἠναγκάσθησαν ὀλίγοι
πρὸς πολλοὺς κινδυνεύειν, ἐξὸν αὐτοῖς προτέροις διαβᾶ-
σιν εἰς τὴν ἤπειρον μετὰ πάσης τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνά-
165 μεως ἐν μέρει τῶν ἐθνῶν ἕκαστον χειροῦσθαι. δέδεικται
γάρ, ὅταν τις πολεμῇ πρὸς ἀνθρώπους ἐκ πολλῶν τόπων
συλλεγομένους, ὅτι δεῖ μὴ περιμένειν ἕως ἂν ἐπιστῶσιν,
ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοις αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν
προεξαμαρτόντες ἅπαντα ταῦτ' ἐπηνωρθώσαντο, κατα-
στάντες εἰς τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. ἡμεῖς δ' ἂν σωφρο-
νῶμεν, ἐξ ἀρχῆς φυλαξόμεθα, καὶ πειρασόμεθα φθῆναι
περὶ τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν στρατόπεδον ἐγκαταστή-
166 σαντες, εἰδότες ὅτι καὶ βασιλεὺς οὐχ ἑκόντων ἄρχει τῶν
ἠπειρωτῶν, ἀλλὰ μείζω δύναμιν περὶ αὐτὸν ἑκάστων αὐ-
τῶν ποιησάμενος· ἧς ἡμεῖς ὅταν κρείττω διαβιβάσωμεν,
ὃ βουληθέντες ῥᾳδίως ἂν ποιήσαιμεν, ἀσφαλῶς ἅπασαν
τὴν Ἀσίαν καρπωσόμεθα. πολὺ δὲ κάλλιον ἐκείνῳ περὶ

163, 7. τὴν ὑπερκειμένην] *quae ultra Phrygiam sita est*, Persiae propinquior. Morus.

164, 3. ὑστερίσαντες Urb. Ambr. ὑστερήσαντες Vulg. In Nicocle p. 30 d. ubi legebatur ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων, Urb. praebuit ὑστερίζουσι. In ὑστερίζω consentiunt libri in Euagora p. 204 a. Dind. Sed ὑστερῶν omnes tuentur Epist. VI. p. 418 e.

164, 3. ὑστ. τῶν βαρβάρων] *Passi sunt, se a barbaris praeveniri.* Unde mox: πειρασόμεθα φθῆναι. Qui autem Herodotum IV. 89 — 104. et V. 4 — 94. legerit, reperiet, primum τινὰς τῶν συμμάχων proditos et Ionas esse, et quotquot in Graecia a Persis ante pugnam Marathoniam subacti sint (IV. 103. V. 49. 100.), deinde, quae hic dicantur de maiorum negligentia, ad Darii Hystaspis tempora pertinere, non, ut Wolfio placuit, ad Xerxis tantum aetatem. Omnino enim, si Persas praevertere voluerunt, ante debuerunt Persiam petere, quam Persae primum omnium Europam: hoc autem a Dario factum est. Morus.

164, 4. προέμενοί] προσέμενοί Urb.

164, 7. χειροῦσθαι Urb. Ambr. χειρώσασθαι Vulg.

165, 2. τόπων συλλ. Urb. Ambr. συλλ. τόπων Vulg.

165, 3. ἐπιστῶσιν Urb. Ambr. ἀθροισθῶσιν Vulg. et marg. Ambr.

165, 4. οὖν om. Urb. Ambr.

165, 5. προεξαμαρτόντες] προσεξαμαρτόντες Urb.

165, 8. καὶ τὴν Urb. Ambr. καὶ περὶ τὴν Vulg.

166, 3. ὅταν Urb. Ambr. ὁπόταν Vulg.

τῆς βασιλείας πολεμεῖν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἡγε-
μονίας ἀμφισβητεῖν.
167 Ἄξιον δ᾽ ἐπὶ τῆς νῦν ἡλικίας ποιήσασθαι τὴν στρα- 44
τείαν, ἵν᾽ οἱ τῶν συμφορῶν κοινωνήσαντες, οὗτοι καὶ τῶν
ἀγαθῶν ἀπολαύσωσι καὶ μὴ πάντα τὸν χρόνον δυστυχοῦν-
τες διαγάγωσιν. ἱκανὸς γὰρ ὁ παρεληλυθώς, ἐν ᾧ τί τῶν
δεινῶν οὐ γέγονεν; πολλῶν γὰρ κακῶν τῇ φύσει τῇ τῶν
ἀνθρώπων ὑπαρχόντων αὐτοὶ πλείω τῶν ἀναγκαίων προσ-
εξευρήκαμεν, πολέμους καὶ στάσεις ἡμῖν αὐτοῖς ἐμποιή-
168 σαντες, ὥστε τοὺς μὲν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνόμως ἀπόλλυσθαι,
τοὺς δ᾽ ἐπὶ ξένης μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν ἀλᾶσθαι, 76
πολλοὺς δὲ δι᾽ ἔνδειαν τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἐπικουρεῖν ἀναγ-
καζομένους ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τοῖς φίλοις μαχομένους ἀπο-
θνήσκειν. ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς πώποτ᾽ ἠγανάκτησεν, ἀλλ᾽ ἐπὶ μὲν
ταῖς συμφοραῖς ταῖς ὑπὸ τῶν ποιητῶν συγκειμέναις δακρύειν
ἀξιοῦσιν, ἀληθινὰ δὲ πάθη πολλὰ καὶ δεινὰ γιγνόμενα

167, 2. ἵν᾽ — ἀπολαύσωσι] Bekkeri Anecd. 123, 6. Dind.

167, 2. τῶν συμφ.] τῶν νῦν συμφ. Urb.

167, 4. παρεληλυθώς Urb. παρεληλυθὼς χρόνος Vulg. Ambr. παρελθὼν χρόνος Vict.

167, 6. πλείω Urb. Ambr. Vict. πλεῖον Vulg.

168, 3. δι᾽ ἔνδειαν] Legerim τῇ ἐνδείᾳ, *inopiae succurrere coactos.* Vulgatam qui defendere velit, ponet comma post ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, et ἐπικουρεῖν ὑπὲρ τ. ἐχθ. capiet, ut ὑπέρ τινος βοηθεῖν, *auxilio defendere aliquem.* Morus. Nihil mutandum est; ἡ ἔνδεια τῶν καθ᾽ ἡμέραν Archidam. c. 23. Philipp. c. 50. de Pac. c. 16. Busir. c. 8. c. 16. Panegyr. c. 9. coll. Panathen. c. 67 sq. et infra c. 46. est inopia rerum ad vitam sustentandam necessariarum, penuria; multi igitur, βίου δεόμενοι, Panath. c. 68. *propter* penuriam, propterea quod deerat iis victus, quo vitam sustentare possent, coacti, ἐπίκουροι ἐγένοντο τῶν βαρβάρων, ne fame perirent veriti, καὶ ἀποθνήσκουσι μαχόμενοι, ἤγουν πολεμοῦντες, τοῖς φίλοις, τουτ᾽ ἔστι τοῖς Ἕλλησι, popularibus, amicis, ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν i. e. τῶν βαρβάρων. De verbo ἐπικουρεῖν eiusque significatione diversa a verbo συμμαχεῖν vid. Ammon. de different. affin. voc. p. 31. ed. Valckenar. et p. 55. idem de differentia vocum ἐπίκουροι et σύμμαχοι dixit; adde Etymolog. Magn. et Thom. Mag. s. v. βοηθεῖν. Sed hoc discrimen [ut scilicet ἐπίκουρος dicatur qui oppugnatis, σύμμαχος qui oppugnantibus auxilietur] non semper servatum esse, notum est. Spohn. Veram huius loci interpretationem iam Wolfius dederat: „Verba sic ordinanda sunt: πολλοὺς ἀναγκαζομένους ἐπικουρεῖν, δι᾽ ἔνδειαν τῶν καθ᾽ ἡμέραν, ἀποθνήσκειν μαχομένους τοῖς φίλοις, ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν. Est autem ἐπικουρεῖν hic non τὸ βοηθεῖν sed ἐπὶ μισθῷ συστρατεύειν. Unde ἐπίκουροι, οἱ μισθοφόροι στρατιῶται.“

168, 5. οὐδεὶς] οὐδεὶς τῶν Ambr.

168, 5. μὲν add. Urb. Ambr. Vict.

διὰ τὸν πόλεμον ἐφορῶντες τοσούτου δέουσιν ἐλεεῖν, ὥστε καὶ μᾶλλον χαίρουσιν ἐπὶ τοῖς ἀλλήλων κακοῖς ἢ τοῖς αὐ-
169 τῶν ἰδίοις ἀγαθοῖς. ἴσως δ' ἂν καὶ τῆς ἐμῆς εὐηθείας πολλοὶ καταγελάσειαν, εἰ δυστυχίας ἀνδρῶν ὀδυροίμην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ἐν οἷς Ἰταλία μὲν ἀνάστατος γέγονε, Σικελία δὲ καταδεδούλωται, τοσαῦται δὲ πόλεις τοῖς βαρβάροις ἐκδέδονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις ἐστίν.

170 Θαυμάζω δὲ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πόλεσιν, εἰ 45
προσήκειν αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγα φρονεῖν, μηδὲν πώποθ' ὑπὲρ τηλικούτων πραγμάτων μήτ' εἰπεῖν μήτ' ἐνθυμηθῆναι δυνηθέντες. ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς, εἴπερ ἦσαν ἄξιοι τῆς παρούσης δόξης, ἁπάντων ἀφεμένους τῶν ἄλλων περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους εἰσηγεῖσθαι καὶ συμ-
171 βουλεύειν. τυχὸν μὲν γὰρ ἄν τι συνεπέραναν· εἰ δὲ καὶ προαπεῖπον, ἀλλ' οὖν τούς γε λόγους ὥσπερ χρησμοὺς εἰς

168, 9. *αὐτῶν ἰδίοις*] *αὐτῶν ἰδίοις* Urb. Ambr. Bekk. Dind. *ἰδίοις αὐτῶν* Vulg. Conf. Philipp. §. 73. de Pace §. 127.

169, 2. *δυστυχίας ἀνδρῶν ὀδυρ. ἐν τοῖς τοιούτ. καιροῖς* Urb. Ambr. *δυστυχίαν ἀ. ἐν τοιούτοις κ. ὀδυροίμην* Vulg.

169, 2. *ἀνδρῶν*] Clades *hominum singulorum:* quum *integrae civitates* pereant clade. Morus.

169, 3. *Ἰταλία μὲν*] De Pace §. 179 b. (c. 33.) *Λακεδαιμόνιοι* (accepto principatu) *τὰς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ πολιτείας ἀνῄρουν, καὶ τυραννίδας καθίστασαν.* Hinc interpretor *ἀνάστατον γίγνεσθαι καὶ καταδουλοῦσθαι.* Locum iam indicarat Wolfius. Nimirum Dionysius, Siciliae tyrannus, fractis in Sicilia opibus Atheniensium, quidquid Graecorum ibi et in Italia (Diod. Sic. XIV. 90. 91. Thuc. l. VI. init.) fuit, fuit autem magna multitudo, iuvantibus inprimis Spartanis (cf. ad c. 35.), sibi subiicere conatus est. Iustin. XX. 1. Aristid. Panath. p. 80. Morus.

169, 4. *τοῖς βαρβ. ἐκδέδονται*] Vid. ad §. 117.

171, 1. *συνεπέραναν* Urb. Ambr. *διεπέραναν* Vulg.

171, 1. *εἰ δὲ καὶ προαπεῖπον*] *Sin ante exitum rei defecissent,* v. c. fatigati labore, infirmitate detenti, necessitate coacti, etc. ideoque rem infectam abiecissent. Nemo, opinor, reprehendet hanc verbi *προαπειπεῖν* interpretationem, quum ita *διαπεραίνειν* et *προαπειπεῖν* accurate opponantur, quod non est in huius verbi versione Wolf. *diem obire:* neque enim necessarium erat, hoc loco perfectioni conatus impedimentum mortis opponere, qui praeterea rarissimus est significatus. Hemsterh. ad Lucian. dial. sel. p. 78. exemplum verbi *προαπειρηκέναι* sic usurpati posuit, ut hic *προαπειπεῖν* usurpatur. Morus. Mihi quidem hic etiam H. Wolfius optime intellexisse videtur Isocratem; *προαπειπεῖν* enim sine dubio denotat antea mori, diem obire re nondum perfecta: nam de morte impediente cogitandum esse docet locus Lycurgi similis, quem Coray attulit, in Leocr. c. 21. *καί μοι δοκοῦσι τῶν ἀρχαίων τινὲς ποιητῶν ὥσπερ χρησμοὺς γρά-*

τὸν ἐπιόντα χρόνον ἂν κατέλιπον. νῦν δ' οἱ μὲν ἐν ταῖς
μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν, ἡμῖν δὲ
τοῖς τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκόσι περὶ τηλικούτων πραγμά-
των συμβουλεύειν παραλελοίπασιν.
172 Οὐ μὴν ἀλλ' ὅσῳ μικροψυχότεροι τυγχάνουσιν ὄντες
οἱ προεστῶτες ἡμῶν, τοσούτῳ τοὺς ἄλλους ἐῤῥωμενεστέ-
ρως δεῖ σκοπεῖν ὅπως ἀπαλλαγησόμεθα τῆς παρούσης
ἔχθρας. νῦν μὲν γὰρ μάτην ποιούμεθα τὰς περὶ τῆς εἰ-
ρήνης συνθήκας· οὐ γὰρ διαλυόμεθα τοὺς πολέμους, ἀλλ'
ἀναβαλλόμεθα, καὶ περιμένομεν τοὺς καιροὺς ἐν οἷς ἀνή-
173 κεστόν τι κακὸν ἀλλήλους ἐργάσασθαι δυνησόμεθα. δεῖ δὲ 46
ταύτας τὰς ἐπιβουλὰς ἐκποδὼν ποιησαμένους ἐκείνοις τοῖς
ἔργοις ἐπιχειρεῖν, ἐξ ὧν τάς τε πόλεις ἀσφαλέστερον οἰκή-
σομεν καὶ πιστότερον διακεισόμεθα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.
ἔστι δ' ἁπλοῦς καὶ ῥάδιος ὁ λόγος ὁ περὶ τούτων· οὔτε 77
γὰρ εἰρήνην οἷόν τε βεβαίαν ἀγαγεῖν, ἢν μὴ κοινῇ τοῖς
βαρβάροις πολεμήσωμεν, οὔθ' ὁμονοῆσαι τοὺς Ἕλληνας,
πρὶν ἂν καὶ τὰς ὠφελίας ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τοὺς κινδύ-
174 νους πρὸς τοὺς αὐτοὺς ποιησώμεθα. τούτων δὲ γενομέ-

ψαντες τοῖς ἐπιγενομένοις τάδε τὰ ἰαμβεῖα καταλιπεῖν, et comprobant verba: εἰ καὶ προαπεῖπον, tamen εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον reliquerunt. Χρησμοὶ dici possunt verba eorum, qui in eadem sentiendi ratione perseverantes morte opprimuntur; sed nisi καταγέλαστος fieri voluit Isocrates, eorum λόγους, qui per parvum temporis spatium idem constanter suaserant, paullo post autem de successu desperantes a priore consilio desciverant, χρησμοὺς appellare non potuit, neque dicere eos λόγους, quos prius habuerint, καταλιπεῖν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον. Spohn.

171, 3. ἂν add. Urb. Ambr.

171, 5. τοῖς τῶν πολιτ. ἐξεστηκόσι] Qui alieni sumus ab administranda re publica. Vide de hoc verbo Hemsterhuis. ad Lucian. Tim. p. 152. Dorvill. ad Chariton. I. 4. 8. 2. Spohn.

171, 6. παραλελοίπασιν Urb. Ambr. Vict. καταλελοίπασιν Vulg.

172, 1. Οὐ μὴν ἀλλ'] Viger. p. 464. Abresch. Dilucidatt. Thucyd. 5, 45. Bergler. ad Alciphron. p. 253. Hoogeveen. doctrin. partic. ed. Schütz. p. 481 sq. Spohn. οὐ μὴν — ὑμῶν Bekkeri Anecd. 168, 31. Dind.

172, 2. τοσούτῳ Urb. Vict. τοσοῦτον Vulg. Ambr.

172, 5. οὐ γὰρ — ἀναβαλλόμεθα] Laudat hunc locum Aristoteles Rhet. III. c. 10. (p. 187). Cor.

173, 2. ἐκποδὼν] ἐκπολλῶν pr. Urb.

173, 6. οἷόν τε Urb. Ambr. οἷόν τέ ἐστι Vulg.

173, 6. ἢν Ambr. (Urb.) ἐὰν Vulg.

173, 8. ὠφελίας Urb. ὠφελείας Ambr. Vict. φιλίας Vulg.

174, 1. γενομένων Urb. Ambr. γεγονότων Vulg.

νων, καὶ τῆς ἀπορίας τῆς περὶ τὸν βίον ἡμων ἀφαιρεθείσης, ἣ καὶ τὰς ἑταιρίας διαλύει καὶ τὰς συγγενείας εἰς ἔχθραν προάγει καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς πολέμους καὶ στάσεις καθίστησιν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ ὁμονοήσομεν καὶ τὰς εὐνοίας ἀληθινὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἕξομεν. Ὧν ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον ὅπως ὡς τάχιστα τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν ἤπειρον διοριοῦμεν, ὡς μόνον ἂν τοῦτ᾽ ἀγα-

174, 2. *τῆς ἀπορίας τῆς περὶ τὸν βίον*] C. 44. *ἡ ἔνδεια τῶν καθ᾽ ἡμέραν.* Morus.

174, 3. *ἑταιρίας*] *ἑταιρείας* Ambr. Male. Vide ad §. 79.

174, 5. *οὐκ ἔστιν* om. pr. Urb.

174, 7. *τὸν ἐνθένδε πόλεμον*] Langius in indice p. 794. haec dicta esse putat pro *τὸν πόλεμον ἐνθένδε διοριοῦμεν.* Coray: Putare aliquis possit, inquit, Isocratem scripsisse *ὅπως ὡς τάχιστα τὸν πόλεμον ἐνθένδε εἰς τὴν* etc., sed *ἐνθένδε* significat *ἐνταῦθα.* Res ita se habet: denotat bellum *hinc* (Barbaris) imminens. Primo adspectu videtur quidem simile aliquid significare, ac si dixisset auctor, bellum quod hic oritur; re vera autem diversum est, originem et originis locum indicat, verum etiam id inde aliorsum flecti. De re simili monuit Matthiae Gr. Gr. §. 596. Spohn. Proprie et plene dicendum erat: *τὸν ἐνθάδε πόλεμον ἐνθένδε εἰς τὴν ἤπειρον διοριοῦμεν.* Haec autem ita contrahuntur, ut quae definitio ad verbum pertineat ea cum nomine iungatur, altera prorsus omissa. Illustrarunt hunc idiotismum, in vocabulis motum significantibus obvium, Buttmannus Gr. min. §. 151. I. 8. et Hermannus ad Viger. p. 893. *attractionem* vocantes, quod nescio an melius *contractionis* nomine appelletur. Exemplis ab iis allatis ex Isocrate addi possunt: *τὰς βοῦς τὰς ἐκ τῆς Ἐρυθείας ἀγαγεῖν* Helen. p. 212 e. *τοὺς ἐκ Δεκελείας μετεπέμποντο* de Big. p. 350 b. *κατελθόντων τῶν ἐκ Πειραιῶς* ibid. p. 356 c. Coray apte contulit Eurip. Bacch. 48. *εἰς δ᾽ ἄλλην χθόνα τἀνθένδε θέμενος εὖ μεταστήσω πόδα.* Infra §. 187. similiter dixit *εἰ τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διακομίσαιμεν.*

174, 8. *τὴν ἤπειρον*] Lexicon rhetoricum in Bekkeri Anecdot. graec. Vol. I. p. 263. *ἤπειρος ἡ Ἀσία, καὶ ἠπειρῶται οἱ βάρβαροι.* Locus Harpocrationis iam a Moro adscriptus est (ad §. 132.). Adde locis ibi commemoratis: Archidam. c. 9. c. 31. Euagor. c. 25. de Pace c. 33. Philipp. c. 40. c. 43. (p. 102 e.) c. 50. Xenophon. Hellen. I. 2, 11. Ita etiam intelligendi sunt loci Dion. Cass. l. XLVIII. c. 24. L. c. 6. c. 28. *ἡ ἤπειρος*, et l. XLVIII. c. 26. *τήν τε Κιλικίαν κατέσχε καὶ τῆς Ἀσίας τὰς ἠπειρώτιδας πόλεις*, neque vero uti vulgo vertitur; huc etiam spectant Aeschyl. Pers. 45. *ἠπειρογενὲς ἔθνος.* Aristid. de concord. urb. Tom. II. p. 301. ed. Iebb. Callimach. hymn. in Del. v. 178. e recepta lectione. Ita etiam Aelian. V. H. VIII. c. 5. intelligo; neque enim de Epiro cum Gesnero cogitandum, neque cum Vulteio et Kuhnio *in continente* vertendum; dicit enim: condidit Miletum, Ephesum etc.: *καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς ὕστερον ᾤκισε πόλεις ἐν τῇ ἠπείρῳ*, i. e. alias etiam multas Asiae (minoris) urbes. Caeterum cfr. praeter Vales. ad Harpocrat. p. 87. (ed. Gronov.) Ezech. Spanhem. ad Callimach. hymn. in Del. v. 62. eundem in Observation. ad Iulian. Orat. p. 122 sq. Tittmann. ad Zonar. p. 1001. Spohn.

174, 8. *ἂν* Urb. Ambr. *δ᾽ ἂν* vel *γ᾽ ἂν* Vulg.

*θὸν ἀπολαύσαιμεν τῶν κινδύνων τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς,
εἰ ταῖς ἐμπειρίαις ταῖς ἐκ τούτων γεγενημέναις πρὸς τὸν
βάρβαρον καταχρήσασθαι δόξειεν ἡμῖν.*
175 *Ἀλλὰ γὰρ ἴσως διὰ τὰς συνθήκας ἄξιον ἐπισχεῖν, ἀλλ'* 46
*οὐκ ἐπειχθῆναι καὶ θᾶττον ποιήσασθαι τὴν στρατείαν, δι'
ἃς αἱ μὲν ἠλευθερωμέναι τῶν πόλεων βασιλεῖ χάριν ἴσα-
σιν, ὡς δι' ἐκεῖνον τυχοῦσαι τῆς αὐτονομίας ταύτης, αἱ δ'
ἐκδεδομέναι τοῖς βαρβάροις μάλιστα μὲν Λακεδαιμονίοις
ἐπικαλοῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετασχοῦσι
τῆς εἰρήνης, ὡς ὑπὸ τούτων δουλεύειν ἠναγκασμέναι. καί-
τοι πῶς οὐ χρὴ διαλύειν ταύτας τὰς ὁμολογίας, ἐξ ὧν τοι-
αύτη δόξα γέγονεν, ὡς ὁ μὲν βάρβαρος κήδεται τῆς Ἑλλά-
δος καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης ἐστίν, ἡμῶν δέ τινές εἰσιν· οἱ*
176 *λυμαινόμενοι καὶ κακῶς ποιοῦντες αὐτήν; ὃ δὲ πάντων κα-
ταγελαστότατον, ὅτι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς ὁμολογίαις
τὰ χείριστα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες. ἃ μὲν γὰρ αὐτο-
νόμους ἀφίησι τάς τε νήσους καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς
Εὐρώπης, πάλαι λέλυται καὶ μάτην ἐν ταῖς στήλαις ἐστίν·*

174, 9. *τῶν κινδ.* **Urb. Ambr.** *ἐκ τῶν κινδ.* **Vulg. Wolfius particulam** *ἐκ* **eiiciendam putat: non male, etsi non necessarium est. Morus.** *ἀπολαύειν* **enim etiam cum praepositione legitur, uti** *ἀπό τινος* **Lucian. Dial. Mort. IV. 2.** *ἔκ τινός τι* **Dionys. Halicarn. l. VI. p. 343. Spohn. Conf. Matthiae Gr. §. 326. 4.**

175, 2. *στρατείαν* **Ambr. (Urb.)** *στρατιὰν* **Vulg. Conf. §. 138.**

175, 6. *ἐπικαλοῦσιν* **Urb. Ambr.** *ἐγκαλοῦσιν* **Vulg. Verbum** *ἐπικαλεῖν*, **quod ante Bekkerum nullo loco legebatur, Isocrati ex Urbinate restitutum est etiam in Panath. p. 234 d. in Busiride p. 230 a.**

175, 6. *τοῖς ἄλλοις*] **Videtur intelligere Athenienses. Vid. ad c. 33. Est autem foedus, de quo Isocrates toto hoc capite loquitur, pax Antalcidae. Morus.**

175, 6. *μετασχοῦσι* **Urb. Ambr.** *μετέχουσι* **Vulg.**

175, 7. *ὑπὸ* **Urb. Ambr.** *ὑπὲρ* **Vulg.**

175, 7. *ἠναγκασμέναι*] *ἠναγκασμένοι* **Urb.**

175, 9. *ὡς* **Ambr.** *ὥστε* **ceteri. (***ὥσθ'* **Dind.) Veram lectionem divinarant Augerus et Morus, (praeeunte quodam modo Wolfio, qui in annotatione ad h. l. tacite scripsit** *ὡς ὁ μὲν β. κήδεται*) **sed neuter eam recepit.** *ὥστε* **h. l. defendi non potest exemplis huius particulae pro** *ὡς* **positae quae e Thucydide et Aristophane attulit Lobeck ad Phrynichum p. 427. quippe quae longe diversa sunt. Ambrosiani autem lectione vitatur etiam hiatus qui erat in** *ὥστε ὁ*. **Errorem peperisse videtur praecedens** *τοιαύτην*.

175, 10. *φύλαξ τῆς εἰρήνης*] ***Tuetur pacem*, ne quis eam violet, ut** *νομοφύλακες* **Graecorum leges tuebantur, ne quis eas violaret, Cic. Leg. III. 20. Sed ipsa re quid fecerit Artaxerxes, disci potest e c. 34. Morus.**

175, 11. *λυμαινόμενοι*] *λυμαιν οἱ* **Urb.**

176, 5. *ἐν ταῖς στήλαις*] **Conf.**

ἃ δ᾽ αἰσχύνην ἡμῖν φέρει καὶ πολλοὺς τῶν συμμάχων ἐκ-
δέδωκε, ταῦτα δὲ κατὰ χώραν μένει καὶ πάντες αὐτὰ κύ-
ρια ποιοῦμεν, ἃ χρῆν ἀναιρεῖν καὶ μηδεμίαν ἐᾶν ἡμέραν,
νομίζοντας προστάγματα καὶ μὴ συνθήκας εἶναι. τίς γὰρ
οὐκ οἶδεν ὅτι συνθῆκαι μέν εἰσιν αἵτινες ἂν ἴσως καὶ κοι-
νῶς ἀμφοτέροις ἔχωσι, προστάγματα δὲ τὰ τοὺς ἑτέρους 78
177 ἐλαττοῦντα παρὰ τὸ δίκαιον; Διὸ καὶ τῶν πρεσβευσάντων
ταύτην τὴν εἰρήνην δικαίως ἂν κατηγοροῖμεν, ὅτι πεμ-
φθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐποιήσαντο
τὰς συνθήκας. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴτ᾽ ἐδόκει τὴν αὐτῶν
ἔχειν ἑκάστους, εἴτε καὶ τῶν δοριαλώτων ἐπάρχειν, εἴτε
τούτων κρατεῖν ὧν ὑπὸ τὴν εἰρήνην ἐτυγχάνομεν ἔχοντες,
ἕν τι τούτων ὁρισαμένους καὶ κοινὸν τὸ δίκαιον ποιησαμέ-
178 νους, οὕτω συγγράφεσθαι περὶ αὐτῶν. νῦν δὲ τῇ μὲν
ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τῇ Λακεδαιμονίων οὐδεμίαν τιμὴν ἀπέ-
νειμαν, τὸν δὲ βάρβαρον ἁπάσης τῆς Ἀσίας δεσπότην κα-
τέστησαν, ὥσπερ ὑπὲρ ἐκείνου πολεμησάντων ἡμῶν, ἢ
τῆς μὲν Περσῶν ἀρχῆς πάλαι καθεστηκυίας, ἡμῶν δ᾽ ἄρτι

c. 48. ἐν στήλαις λιθίναις ἀναγράψαντες. Morus.

176, 6. ἃ δ᾽ — ταῦτα δὲ] Vid. ad §. 98.

176, 6. ἡμῖν φέρει Urb. Ambr. φέρει ἡμῖν Vulg.

176, 7. κατὰ χώραν] Vide de significatione Viger. p. 161. Schol. Thucyd. ad I. c. 28. et Stephan. ad h. l. ad III. c. 22. IV. c. 26. et c. 76. Exempla apud Thucydidem, Dion. Cassium satis multa. Spohn.

176, 7. πάντες Urb. Ambr. Vict. πάντ᾽ Vulg.

176, 8. χρῆν Urb. Ambr. χρὴ Vulg.

176, 9. προστάγματα] C. 34. προστάττει ἃ χρὴ ποιεῖν ἑκάστους. Morus.

176, 10. συνθῆκαι μὲν — προστάγματα δὲ] Quod hîc Isocrates discrimen statuit inter vv. συνθῆκαι et προστάγματα, hoc idem inter vv. εἰρήνη et σπονδαὶ esse voluit Andocides de Pace §. 11. εἰρήνη καὶ σπονδαὶ πολὺ διαφέρουσι σφῶν αὐτῶν. εἰρήνην μὲν γὰρ ἐξ ἴσου ποιοῦνται πρὸς ἀλλήλους ὁμολογήσαντες περὶ ὧν ἂν διαφέρωνται· σπονδὰς δὲ, ὅταν κρατήσωσι κατὰ τὸν πόλεμον, οἱ κρείττους τοῖς ἥττοσιν ἐξ ἐπιταγμάτων ποιοῦνται.

176, 11. ἀμφοτέροις Urb. Ambr. Vict. ἐν ἀμφοτέροις Vict.

176, 11. ἑτέρους] ἑταίρους Urb. Ambr.

177, 4. αὐτῶν] αυτῶν Urb. αὐτῶν Ambr. ἑαυτῶν Vulg.

177, 5. δοριαλώτων] δορυαλώτων Ambr. Vict. Vide varietatem lectionis ad Archid. §. 19. et Antid. §. 125.

177, 5. εἴτε τούτων Urb. εἴτε καὶ τούτων Vulg. Ambr.

178, 4. ὥσπερ Ambr. Vict. ὡς ceteri. Illud flagitabat sensus, qui est: *quasi nos pro illo bellum gessissemus*, non: *opinantes nos pro illo bellum gessisse.*

178, 5. δ᾽ ἄρτι Dind. δὲ ἄρτι ceteri.

τὰς πόλεις κατοικούντων, ἀλλ' οὐκ ἐκείνων μὲν νεωστὶ ταύτην τὴν τιμὴν ἐχόντων, ἡμῶν δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν
179 τοῖς Ἕλλησι δυναστευόντων. Οἶμαι δ' ἐκείνως εἰπὼν μᾶλλον δηλώσειν τήν τε περὶ ἡμᾶς ἀτιμίαν γεγενημένην καὶ τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν. τῆς γὰρ γῆς ἁπάσης τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης δίχα τετμημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας τῆς δ' Εὐρώπης καλουμένης, τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν συνθηκῶν εἴληφεν, ὥσπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμό-

178, 7. **ταύτην** **add. Urb. Ambr.**

179, 3. **τοῦ βασιλέως**] **Articulum seclusit Bekkerus. Vide ad §. 145.**

179, 4. *τῷ κόσμῳ*] *Κόσμος* est coeli ambitus, cum sideribus, ut Ammian. Marcell. XII. 42. *consideratio* mundani *motus et siderum.* v. Ernesti ad Xen. Mem. I. 1, 11. Itaque *γῆ ὑπὸ τῷ κόσμῳ* terra est, quae sub coelo iacet. Sic Alexandrini Iob. 1, 7. 2, 2. *ἡ ὑπ' οὐρανόν*, de orbe terrarum. Aristid. Pan. p. 14. *αἱ ὑφ' ἡλίῳ πόλεις* ex Hom. Il. *δ*, 44. Theophrast. Char. prooem. *τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀέρα κειμένης.* Ovid. Tr. V. 3, 7. se, in Ponto habitantem, nominat *suppositum stellis ursae*. Morus. His adiungas Platon. Timae. Tom. III. p. 31. et 40. ed. Steph. Polit. Vol. VI. p. 30. Bip. et quos laudant interprr. ad Diogen. Laërt. VIII. 485. c. 25. Achill. Tat. Isag. p. 129. Bentley ad Phalar. Epist. p. 292. ed. Lennep. Philo de incorrupt. mund. Tom. II. p. 488. ed. Mang. Apud Latinos mundus eodem sensu; vide quos laudarunt interpp. Plin. H. N. II. 51. et Pompon. Mel. Tom. III. P. I. p. 19. ed. Tzschuck. Gronov. Observat. I. c. 9. et Forcellin. in Lex. s. h. v. Spohn. Hunc locum a Philostrato (in vit. Soph. I, 17. p. 504.) repetitum esse indicavit Wolfius.

179, 4. *δίχα τετμημένης*] Constat Africam ab antiquis vel Asiae annumeratam esse, vel Europae: unde hic duae partes terrae. V. Agathemerus de geograph. 2, 2. apud Hudson. in Geogr. minoribus vol. II. Ciaccon. ad Pompon. Melam 1, 1. Cort. ad Sallust. Iug. c. 17. Cellar. Geogr. T. I. l. 1. c. 11. Morus. Adde: Berkel. ad Stephan. Byzant. s. v. *ἤπειρος*. Varro de re rust. lib. I. c. 2. de ling. lat. IV. 5. Hudson. ad Scymn. Chi. v. 76. p. 2. Lycophr. v. 1295. ibiq. Tzetz. Salmas. Exercitat. Plin. p. 228 extr. Schaefer. ad Lamberti Bos Ellips. p. 531. Meletemat. crit. p. 27. 32. ad Schol. Paris. Apollon. Rhod. Argon. II. v. 778. Tom. II. p. 188. Ukert. in libro: *Geographie der Griechen und Römer* T. I. P. 2. p. 280 sq. Spohn.

179, 6. *ὥσπερ — νεμόμενος*] *Quasi* frater Iovis *terram inter se et Iovem divisisset*. Tralatitium est, omnem mundum inter Iovem, Neptunum et Plutonem divisum esse. Quae quidem quum divisio totius in partes permagnas fuerit, habet aliquid simile huic divisioni, quae totam terram in duas partes magnas distribuit. Morus. Isocrates haec scribens videtur eorum meminisse quae Xerxes praedicabat contra Graecos profecturus: *γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμουρέουσαν.* Herod. VII. 8, Cor. Scholiastes ad Aristidem Iebbii vol. I. p. 127, 16. ex Isocrate attulit *ὥσπερ* (sic Meermann. A. et Monac. A.: *καθάπερ* Monac. B. et Photius Bibliothec. p. 402 b. Bekk.) *πρὸς τὸν Δία τὰ ὄντα διανεμόμενος* (*διανειμάμενος* Photius), *τῷ μὲν τοῦ Ὀλύμπου παραχωρῶν, ἑαυτῷ δὲ τὴν γῆν ἔχειν* (*ἔχειν* om. Monac. B. et Photius). Dind.

μενος, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς ἀνθρώπους τὰς συνθήκας ποιούμε-
180 νος. καὶ ταύτας ἡμᾶς ἠνάγκασεν ἐν στήλαις λιθίναις ἀνα-
γράψαντας ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν καταθεῖναι, πολὺ
κάλλιον τρόπαιον τῶν ἐν ταῖς μάχαις γιγνομένων· τὰ μὲν
γὰρ ὑπὲρ μικρῶν ἔργων καὶ μιᾶς τύχης ἐστίν, αὗται δ᾽
ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ πολέμου καὶ καθ᾽ ὅλης τῆς Ἑλλάδος
ἑστήκασιν.
181 Ὑπὲρ ὧν ἄξιον ὀργίζεσθαι, καὶ σκοπεῖν ὅπως τῶν τε
γεγενημένων δίκην ληψόμεθα καὶ τὰ μέλλοντα διορθωσό-
μεθα. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἰδίᾳ μὲν τοῖς βαρβάροις οἰκέταις
ἀξιοῦν χρῆσθαι, δημοσίᾳ δὲ τοσούτους τῶν συμμάχων πε-
ριορᾶν αὐτοῖς δουλεύοντας, καὶ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωικὰ
γενομένους μιᾶς γυναικὸς ἁρπασθείσης οὕτως ἅπαντας συν-
οργισθῆναι τοῖς ἀδικηθεῖσιν, ὥστε μὴ πρότερον παύσα-
σθαι πολεμοῦντας πρὶν τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐποίησαν 79
182 τοῦ τολμήσαντος ἐξαμαρτεῖν, ἡμᾶς δ᾽ ὅλης τῆς Ἑλλάδος
ὑβριζομένης μηδεμίαν ποιήσασθαι κοινὴν τιμωρίαν, ἐξὸν

179, 7. *ἀνθρώπους* Urb. Ambr. *τοὺς ἀνθρώπους* Vulg. Malim *ἀνάρθρως*. W.

180, 1. *ἡμᾶς ἠνάγκασεν* Urb. Ambr. *συνηνάγκασεν ἡμᾶς* Vulg.

180, 2. *ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν*] Wolfius: *in publicis templis;* quod equidem sic ceperim, ut Thuc. V. 18. *ἱερὰ κοινά* de Delphico templo, ut Xenoph. Mem. I. 1, 2. *κοινοὺς τῆς πόλεως βωμούς*, ut Isocr. Paneg. c. 12. *κοινὰς θυσίας* a communione sacrorum dixit, et verterim: *communia toti Graeciae templa*, quale fuit Delphicum et Iovis Olympii, quoniam foedus Antalcidae totius Graeciae nomine factum, eiusque tabula in communi templo posita est. Exemplum occurrit apud Thucyd. V. 47. Nam publica, i. e. urbis templa, sic intelligere, ut opponantur privatis, i. e. singulorum sacellis, de quibus ad Theophr. Char. c. 16. Casaubonus dixit, ab hoc loco alienum fuerit. Morus.

180, 2. *καταθεῖναι* Urb. Ambr. *ἀναθεῖναι* Vulg. Bekk. Dind. Verbum *ἀναθεῖναι*, quod de donariis usurpatur in templis suspensis, h. l. ineptum est; *καταθεῖναι* vero proprie dicuntur qui res magni momenti, ut leges, foedera, pacta, similia, in templis asservandas reponunt. Sic loco simillimo Thucydidis, a Moro laudato, legimus: *τὰς δὲ ξυνθήκας — ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ. καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλην χαλκῆν.* Demosthenes in Philipp. III. §. 41. *γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων δεικνύων, ἃ 'κεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν.*

180, 2. *πολὺ — πολέμου*] Hunc quoque locum laudavit Aristoteles Rhet. III. c. 10. (p. 187). Cor.

180, 5. *ἅπαντος* Urb. Ambr. *παντὸς* Vulg.

181, 1. *ων* Urb. Ambr. *ὧν καὶ* Vulg.

181, 1. *τῶν τε* Urb. *τῶν τότε* Ambr. *τῶν* Vulg.

181, 3. *ἰδίᾳ μὲν — δουλεύοντας*] Aristot. Rhet. III. c. 9. p. 182. *ἰδίᾳ μὲν τοῖς βαρβ. οἰκ. χρῆσθαι, κοινῇ δὲ πολλοὺς τῶν συμμ. περιορᾶν δουλεύοντας.*

ἡμῖν εὐχῆς ἄξια διαπράξασθαι. μόνος γὰρ οὗτος ὁ πόλεμος εἰρήνης κρείττων ἐστί, θεωρίᾳ μὲν μᾶλλον ἢ στρατείᾳ προσεοικώς, ἀμφοτέροις δὲ συμφέρων, καὶ τοῖς ἡσυχίαν ἄγειν βουλομένοις καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσιν. εἴη γὰρ ἂν τοῖς μὲν ἀδεῶς τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν καρποῦσθαι, τοῖς δ᾽ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων μεγάλους πλούτους κατακτήσασθαι.

183 Πολλαχῇ δ᾽ ἄν τις λογιζόμενος εὕροι ταύτας τὰς πρά- 49
ξεις μάλιστα λυσιτελούσας ἡμῖν. φέρε γάρ, πρὸς τίνας χρὴ πολεμεῖν τοὺς μηδεμιᾶς πλεονεξίας ἐπιθυμοῦντας, ἀλλ᾽

182, 4. εἰρήνης κρείττων Urb. Ambr. κρείττων εἰρήνης Vulg.

182, 4. θεωρίᾳ μὲν Urb. Ambr. καὶ θεωρίᾳ Vulg. *Bellum, similius legationi solemni*, sacrorum et splendoris causa profecturae, *quam expeditioni, aut exercitui*, ad bellum profecturo. Videbimur θεωρίαν mittere, non exercitum: ergo bellum habebit plus admirationis, splendoris et ostentationis, quam periculi et laboris. De θεωρίᾳ, solemni legatione, v. Ernestium ad Xen. Mem. III. 3, 12. Valckenar. ad Herodot. VI. 87. Schol. Triclin. ad Soph. Oed. T. 114. [Reines. epist. ad Vorst. p. 62. Cuper. Observ. l. IV. c. 15. Thom. Mag. ibique interprr. Sp.] Sententiam imitatus est Aristid. Panath. p. 30. de bello contra Darium: Ἡ πόλις πόμπην ἀγούσῃ προσεῴκει μᾶλλον ἢ πρὸς ἀγῶνα κοσμουμένῃ. Ibid. p. 75. de alio bello: Ἐξῆλθον, ὥσπερ πομπῆς, ἀλλ᾽ οὐ κινδύνων μεθέξειν μέλλοντες. Quae loca dubitare non sinunt, θεωρίαν hic esse πομπήν. Male igitur Wolfius *spectaculum* interpretatur. Similis locus Thuc. VI. 31. de apparatu bellico: μᾶλλον ἐπίδειξις τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευή. Morus.

182, 4. στρατείᾳ Bekkerus; στρατιᾷ Vulg. Ambr. Conf. §. 138. Coray mutavit in στρατείᾳ vocem στρατιᾷ, quae antea adfuit; recte: πόλεμος enim exercitui similis esse non potest, sed expeditioni. Spohn.

182, 5. ἡσυχίαν Urb. Ambr. τὴν ἡσυχίαν Vulg. male; nunquam enim in hac locutione articulus additur.

182, 6. βουλομένοις om. Urb. Ambr.

182, 7. εἴη Urb. ἐξείη Ambr. ἐξέσται Vulg. Soloece. In Trapezitica p. 370 c. Bekkerus recte ὥστ᾽ οὐκ ἂν εἰκότως περὶ ὀλίγου ποιήσαισθε τὰς ἐκείνων ἐπιστολάς: nam libri ποιήσεσθε. In Aristophanis Nubibus 1157. scribendum ex MS. οὐδὲν γὰρ ἄν με φλαῦρον ἐργάσαισθ᾽ ἔτι, et alia alibi similiter corrigenda. Dind. Bekkeri emendatio Isocratis l. l. firmatur codice Ambrosiano. Conf. etiam Matthiae Gr. §. 599 d.

182, 8. κατακτήσασθαι Urb. Ambr. Bekk. καταστήσασθαι Vulg. Dind. Male. Vid. ad §. 62. Panath. p. 274 b. τοῖς πλούτους μεγάλους κτησαμένοις. Paneg. §. 132. τοσοῦτον πλοῦτον κεκτημένους. De Pace p. 160 a. οἱ κεκτημένοι τοὺς μεγίστους πλούτους.

183, 1. Πολλαχῇ Ambr. πολλαχοῦ ceteri. Unus Coray e coniectura dedit πολλαχῇ, quoniam πολλαχοῦ dumtaxat locum, πολλαχῇ vero et locum et modum significare possit; in annotatione tamen ad h. l. tacite πολλαχῇ scripserat iam Wolfius. De orthographia huius adverbii vid. Buttmannus Gr. §. 116. n. 21. vol. II. p. 284.

183, 2. μάλ. λυσιτελούσας Urb. Ambr. λυσιτ. μάλιστα Vulg.

αὐτὸ τὸ δίκαιον σκοποῦντας; οὐ πρὸς τοὺς καὶ πρότερον
κακῶς τὴν Ἑλλάδα ποιήσαντας καὶ νῦν ἐπιβουλεύοντας καὶ
184 *πάντα τὸν χρόνον οὕτω πρὸς ἡμᾶς διακειμένους; τίσι δὲ*
φθονεῖν εἰκός ἐστι τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακει-
μένους, ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένους; οὐ
τοῖς μείζους μὲν τὰς δυναστείας ἢ κατ' ἀνθρώπους περι-
βεβλημένοις, ἐλάττονος δ' ἀξίοις τῶν παρ' ἡμῖν δυστυ-
χούντων; ἐπὶ τίνας δὲ στρατεύειν προσήκει τοὺς ἅμα μὲν
εὐσεβεῖν βουλομένους, ἅμα δὲ τοῦ συμφέροντος ἐνθυμου-
μένους; οὐκ ἐπὶ τοὺς καὶ φύσει πολεμίους καὶ πατρικοὺς
ἐχθρούς, καὶ πλεῖστα μὲν ἀγαθὰ κεκτημένους, ἥκιστα δ'
ὑπὲρ αὐτῶν ἀμύνεσθαι δυναμένους; οὐκοῦν ἐκεῖνοι πᾶσι
185 *τούτοις ἔνοχοι τυγχάνουσιν ὄντες. Καὶ μὴν οὐδὲ τὰς πό-*
λεις λυπήσομεν στρατιώτας ἐξ αὐτῶν καταλέγοντες, ὃ νῦν
ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους ὀχληρότατόν ἐστιν αὐ-

183, 5. *κακῶς τὴν Ἑλλάδα* **Urb. Ambr.** *τὴν Ἑλλάδα κακῶς* **Vulg.**

183, 6. *πρ. ἡμ. διακειμένους* **Urb. Ambr.** *διακ. πρ. ἡμᾶς* **Vulg**

184, 3. *τούτῳ τῷ πράγματι*] **H. e. invidia. Hac autem utitur moderate, qui in invidendo tenet medium, ideoque nec viris bonis, quorum virtus dignitatem meretur, invidet, neque tamen aequo animo videre potest ignavos et malos opibus auctos: quod qui ferre potest, is** *ἀνάνδρως διάκειται.* **Idem vidimus Wolfio placuisse. Ergo sic procurrit oratio:** ***Cui videtur invidere is, qui non plane ignavus est*** **(non plane nullos invidiae stimulos sentit),** ***nec tamen immodicus in hac re*****, in invidendo? Non placet Augeri sententia,** *πρᾶγμα* **referentis ad** *ἀνανδρίαν.* **Morus. Recte interpretatus esse videtur Coray, qui ex illo** *ἀνάνδρως* **subaudiendum putat v.** *ἀνδρία;* **est enim** *ἀνάνδρως ἄνευ ἀνδρίας,* **ita ut hunc in modum procedat,** *τοὺς μὴ παντάπασιν ἄνευ ἀνδρίας ὄντας, ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι (τῇ ἀνδρίᾳ) χρωμένους.* **Similem locum Coray ex Archidam. c. 3. (p. 117 d.) attulit,** *τοῖς μὴ λίαν ἀνάνδρως διακειμένοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ μικρὸν (μετρίως) ἀρετῆς ἀντιποιουμένοις.* **Spohn. Conf. ad §. 110. Ferri potest etiam Augeri interpretatio; nam recte** ***prorsus ignavis*** **opponuntur** ***mediocriter ignavi*** **i. e. ii in quibus aliquantulum saltem fortitudinis inest. Sequor tamen Corayum propter locum Archidami, et** *μετρίως* **dictum puto pro** *καὶ μετρίως,* ***vel*** **mediocriter. Memini enim voculam** *καὶ* **hoc sensu interdum esse supplendam, ut in Antid. §. 302.** *τοὺς μικρὰ λογίζεσθαι δυναμένους* **dixit quos de Pace §. 60.** *τοὺς καὶ μικρὰ λογίζεσθαι δυναμένους* **vocaverat.**

184, 5. *δυστυχούντων*] **Exsules aut servi, similes Helotibus, c. 32. 36. Morus.**

184, 6. *στρατεύειν προσήκει* **Urb.** *στρατεύειν μᾶλλον προσήκει* **Ambr.** *μᾶλλον προσήκει στρατεύειν* **Vulg.**

184, 7. *ἐνθυμουμένους* **Urb. Ambr.** *προνοουμένους* **Vulg. et marg. Ambr.**

184, 10. *ἀμύνεσθαι* **Urb. Ambr. (in quo ε a sec. manu):** *ἀμύνασθαι.* **Vulg.**

185, 3. *ἔστιν αὐταῖς* **Urb. Ambr.** *αὐταῖς ἔστι* **Vulg.**

ταῖς· πολὺ γὰρ οἶμαι σπανιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς μένειν ἐθελήσοντας τῶν συνακολουθεῖν ἐπιθυμησόντων. τίς γὰρ οὕτως ἢ νέος ἢ παλαιὸς ῥᾴθυμός ἐστιν ὅστις οὐ μετασχεῖν βουλήσεται ταύτης τῆς στρατιᾶς τῆς ὑπ' Ἀθηναίων μὲν καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ δὲ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροιζομένης, ὑπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης ἐκπεμπομένης, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν βαρβάρων τιμωρίαν πορευομένης;
186 *φήμην δὲ καὶ μνήμην καὶ δόξαν πόσην τινὰ χρὴ νομίζειν ἢ ζῶντας ἕξειν ἢ τελευτήσαντας καταλείψειν τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἀριστεύσαντας; ὅπου γὰρ οἱ πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμήσαντες καὶ μίαν πόλιν ἑλόντες τοιούτων ἐπαίνων ἠξιώθησαν, ποίων τινῶν χρὴ προσδοκᾶν ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς ὅλης τῆς Ἀσίας κρατήσαντας; τίς γὰρ ἢ τῶν ποιεῖν δυναμένων ἢ τῶν λέγειν ἐπισταμένων οὐ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει βουλόμενος ἅμα*

185, 5. *ἐθελήσοντας* Urb. *ἐθέλοντας* Vulg. Ambr.

185, 6. *ἢ νέος ἢ παλαιὸς*] Nota *παλαιὸς* positum pro *πρεσβύτερος* vel *γέρων*, ut apud Homerum Il. ξ, 108. *ἢ νέος ἠὲ παλαιός*. Cor.

185, 6. *ὅστις οὐ κ. τ. λ.*] Affert Herodianus *περὶ σχημάτων* p. 53, 11. *τίς γὰρ οὐκ ἂν ἡδέως μετάσχοι στρατείας* [sic h. l. Ambr.] —. Apud Tiberium p. 53. ed. Boiss. scriptum *ἴσως ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀθροιζομένης, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν βαρβάρων πονηρίαν πορευομένης*. Dind.

185, 10. *τῶν* om. Herodianus.

186, 1. *φήμην δὲ καὶ μνήμην*] Aristoteles Rhet. III. c. 7. (p. 178.) Morus. Eadem alliteratione usus est Isocrates in Philippo c. 56. p. 109 c. *καὶ τὴν φήμην καὶ τὴν μνήμην*, et Lysias in Epitaphio §. 3. *μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών*. Alia exempla huius figurae attulit Bremi Exc. VI. Conf. Spohn. ad §. 111.

186, 2. *ἢ ζῶντας — καταλείψειν*] Aristot. Rhet. III. c. 9. p. 182.

186, 3. *τοῖς τοιούτοις* Urb. Ambr. *τούτοις τοῖς* Vulg.

186, 4. *Ἀλέξανδρον*] Paridem Troianum intelligit. Morus.

186, 6. *τεύξεσθαι* om. pr. Urb.

186, 6. *τῆς* add. Urb. Ambr.

186, 7. *γὰρ*] *γὰρ ἂν* Ambr. Vict.

186, 7. *ποιεῖν — λέγειν*] *Οἱ ποιεῖν δυνάμενοι καὶ οἱ εἰπεῖν βουληθέντες* (poëtae et oratores) est apud Lysiam Epitaph. p. 27. (§. 2.) e quo locum hunc Isocratis ductum putant Taylorus et Marklandus. Morus.

186, 8. *πονήσει*] *ποιήσει* Ambr. Langius coniecit *ποιήσει* quum de poëtis proprium sit, *πονεῖν* vero de athletis supra c. 12. dictum sit; sed in Addendis p. 76. ipse reiecit, memor loci Panathen. c. 104. extr. Spohn. Vid. ad §. 6.

186, 8. *φιλοσοφήσει*] Quid sit *φιλοσοφεῖν*, ad c. 1. (§. 6.) dixi. Morus. Conf. Heusdium in Cornelii Anne den Tex dissertatione de vi musices ad excolendum hominem e sententia Platonis, Traiecti, 1816. 8. p. 110 sq. Spohn.

τῆς θ᾽ αὑτοῦ διανοίας καὶ τῆς ἐκείνων ἀρετῆς μνημεῖον εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καταλιπεῖν;

187 *Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων ἔν τε τῷ* 51
παρόντι καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου. τότε μὲν γὰρ ᾤμην ἀξίως δυνήσεσθαι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν· νῦν δ᾽ οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀλλὰ πολλά με διαπέφευγεν ὧν διενοήθην. αὐτοὺς οὖν χρὴ συνδιορᾶν ὅσης ἂν εὐδαιμονίας τύχοιμεν, εἰ τὸν μὲν πόλεμον τὸν νῦν ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἠπειρώτας ποιησαίμεθα, τὴν δ᾽ εὐδαιμο-
188 *νίαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διακομίσαιμεν, καὶ μὴ μόνον ἀκροατὰς γενομένους ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πράττειν δυναμένους παρακαλοῦντας ἀλλήλους πειρᾶσθαι διαλλάττειν τήν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων, τοὺς δὲ τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας πρὸς μὲν τὴν πα-*

186, 9. *τῆς θ᾽* **Urb. Ambr.** *τε τῆς* **Vulg.**

186, 9. *μνημεῖον* **Urb. Ambr.** *μνήμην* **Vulg.**

187, 2. *παρόντι* **Urb. Ambr.** *παρόντι καιρῷ* **Vulg.**

187, 3. *τῶν* **Urb. Ambr. Vict.** *περὶ τῶν* **Vulg.**

187, 5. *συνδιορᾶν* **Urb. Ambr.** *συνορᾶν* **Vulg. Verbo** *συνδιορᾶν* **caret Stephani Thesaurus cum similibus verbis,** *συνδιαβρέχειν* **Galeni vol. VI. p. 176. Charter.** *συνδιανήχεσθαι* **Sotionis Stobaei vol. I. p. 332. Gaisford.** *συνδιασήπειν* **Galeni VII. p. 114. 146 bis.** *συνδιεκβάλλειν* **eiusdem IV. p. 516.** *συνδιεκπίπτειν* **VII. p. 455 bis deinceps. Dind.**

187, 6. *εἰ — ποιησαίμεθα*] **Hunc locum Isocrates orat. ad Phil. p. 84 b. (c. 4.) repetiit:** *εἰ δόξειε ταῖς πόλεσι ταῖς μεγίσταις, διαλυσαμέναις τὰ πρὸς σφᾶς αὐτάς, εἰς τὴν Ἀσίαν* **(haec est ergo** *ἤπειρος*) *τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν.* **Illam** *εὐδαιμονίαν ἐκ τῆς Ἀσίας* **c. 48. extr. appellavit** *μέγαν πλοῦτον ἐκ τῶν ἀλλοτρίων.* **Morus.**

187, 6. *μὲν* **om. Urb. Ambr.**

188, 5. *τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας*] ***Qui certant dicendo,*** *ἅμιλλαν ποιοῦνται,* **omninoque** *οἱ ἐπιστάμενοι λέγειν*, **ut c. 50. Coniunxit ergo** *λέγειν καὶ πράττειν*, **quae interdum, ubi aliquis** *δεινὸς λέγειν τε καὶ πράττειν* **dicitur, administrationem reipublicae indicant, quae agendo et dicendo absolvebatur. Morus.**

188, 5. *πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην*] **Ut e verbis, quae paullo post leguntur,** *πρὸς τὸν λόγον ἁμιλλᾶσθαι*, **facile apparet,** *πρὸς τὴν παρακατ.* **esse,** ***contra depositum*****, non,** ***de deposito:*** **ita obscurum est, qua de re agatur; nisi quis Wolfii opinionem probare velit, cui ficta controversia declamationis forensis videtur, scripta illa ab Isocrate, et aliorum contrariis orationibus refutata. Morus. Thomas Magister p. 682 sq. ed. Bernard. et** *παραθήκη* **et** *παρακαταθήκη* **comprobat, Moeris autem p. 313. ed. Pierson. et Phrynich. p. 138. ed. Pauw hoc Atticis vindicant,** *παραθήκην* **vero** *ἑλληνικῶς* **dici tradunt. Cfr. praeterea de h. v. eiusque significationibus Hesych. Suid. Zonar. Phot. Phavorin. Harpocration s. v.** *ὅρος* **p. 133. ed. Gronov. Raphel. Pricaeum et Wetsten. ad I Timoth. VI. 20. Perizon. ad Aelian. V. H. IV. c. 1. Palairet. Observatt. Philolog. p. 469.**

ρακαταθήκην καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν φλυαροῦσι παύεσθαι γράφοντας, πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ποιεῖσθαι τὴν ἅμιλλαν, καὶ σκοπεῖν ὅπως ἄμεινον ἐμοῦ περὶ τῶν αὐτῶν
189 πραγμάτων ἐροῦσιν, ἐνθυμουμένους ὅτι τοῖς μεγάλα ὑπισχνουμένοις οὐ πρέπει περὶ μικρὰ διατρίβειν, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν ἐξ ὧν ὁ βίος μηδὲν ἐπιδώσει τῶν πεισθέντων, ἀλλ' ὧν ἐπιτελεσθέντων αὐτοί τ' ἀπαλλαγήσονται τῆς παρούσης ἀπορίας καὶ τοῖς ἄλλοις μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι δόξουσιν εἶναι.

Wesseling. ad Diodor. Sicul. XV. c. 76. Wass. ad Thucyd. II. c. 72. Dorvill. ad Charit. p. 508. ed. Lips. Huius loci sensum ingeniose constituit H. Wolfius. Dicit enim Isocratem innuere declamationem, quam, referente Diogene Laertio (VI. 15.), Antisthenes quidam scripserit contra orationem Isocratis *πρὸς Εὐθύνουν* **inscriptam. Quum ibi de** *παρακαταθήκῃ* **agatur, facile potuisset altera inscriptione** *ἢ περὶ παρακαταθήκης* **dici, Isocrates igitur hoc loco dicere: desinant contra alias orationes inprimis contra illam** *πρὸς Εὐθύνουν* **scribere, et ad huius (Panegyrici) aemulationem se convertant.** Spohn. **Nec defuit qui contra Panegyricum scriberet. Diog. Laert. V. p. 323 ed. Steph.** (*Ἀριστοτέλης*) *Σικελιώτης ῥήτωρ πρὸς τὸν Ἰσοκράτους Πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς.*

188, 6. *ἄλλων* **Urb. Ambr.** *ἄλλων ἁπάντων* **Vulg.**

188, 6. *παύεσθαι* **Urb. Ambr.** *παύσασθαι* **Vulg.**

189, 1. *μεγάλα ὑπισχνουμένοις* **Urb. Ambr. Vict.** *μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιουμένοις* **Vulg.**

189, 4. *αὐτοί τ'* **Dind.** *αὐτοί τε* **Bekk.** *αὐτοῖς αὐτοί τε* **Vict.** *αὐτοῖς οὗτοι τὲ* **Ambr.**

189, 4. *παρούσης* **Urb. Ambr. Vict.** *τοιαύτης* **Vulg.**

189, 5. *ἀπορίας*] **Sive** *ἡ ἀπορία τῶν λόγων*, **sive** *ἡ ἀπορία τῆς οὐσίας, ἢ περὶ τὸν βίον*, **ut supra dixit. Videntur enim, ut nunc, ita olim etiam paupertatis clientes fuisse ludimagistri. Cum hac posteriori interpretatione consentit orationis de Pace epilogus:** *ὡς ἐν ταῖς τῆς Ἑλλάδος εὐπραγίαις συμβαίνει καὶ τὰ τῶν φιλοσόφων πράγματα πολλῷ βελτίω γίγνεσθαι.* **W.**

INDEX NOMINUM.

INDEX VERBORUM ET ANNOTATIONUM.

*αὐτὸ τὸ δίκαιον σκοποῦντας; οὐ πρὸς τοὺς καὶ πρότερον
κακῶς τὴν Ἑλλάδα ποιήσαντας καὶ νῦν ἐπιβουλεύοντας καὶ*
184 *πάντα τὸν χρόνον οὕτω πρὸς ἡμᾶς διακειμένους; τίσι δὲ
φθονεῖν εἰκός ἐστι τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακειμένους, ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένους; οὐ
τοῖς μείζους μὲν τὰς δυναστείας ἢ κατ' ἀνθρώπους περιβεβλημένοις, ἐλάττονος δ' ἀξίοις τῶν παρ' ἡμῖν δυστυχούντων; ἐπὶ τίνας δὲ στρατεύειν προσήκει τοὺς ἅμα μὲν
εὐσεβεῖν βουλομένους, ἅμα δὲ τοῦ συμφέροντος ἐνθυμουμένους; οὐκ ἐπὶ τοὺς καὶ φύσει πολεμίους καὶ πατρικοὺς
ἐχθρούς, καὶ πλεῖστα μὲν ἀγαθὰ κεκτημένους, ἥκιστα δ'
ὑπὲρ αὐτῶν ἀμύνεσθαι δυναμένους; οὐκοῦν ἐκεῖνοι πᾶσι*
185 *τούτοις ἔνοχοι τυγχάνουσιν ὄντες. Καὶ μὴν οὐδὲ τὰς πόλεις λυπήσομεν στρατιώτας ἐξ αὐτῶν καταλέγοντες, ὃ νῦν
ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους ὀχληρότατόν ἐστιν αὐ-*

183, 5. *κακῶς τὴν Ἑλλάδα* Urb. Ambr. *τὴν Ἑλλάδα κακῶς* Vulg.

183, 6. *πρ. ἡμ. διακειμένους* Urb. Ambr. *διακ. πρ. ἡμᾶς* Vulg

184, 3. *τούτῳ τῷ πράγματι*] H. e. invidia. Hac autem utitur moderate, qui in invidendo tenet medium, ideoque nec viris bonis, quorum virtus dignitatem meretur, invidet, neque tamen aequo animo videre potest ignavos et malos opibus auctos: quod qui ferre potest, is *ἀνάνδρως διάκειται*. Idem vidimus Wolfio placuisse. Ergo sic procurrit oratio: *Cui videtur invidere is, qui non plane ignavus est* (non plane nullos invidiae stimulos sentit), *nec tamen immodicus in hac re*, in invidendo? Non placet Augeri sententia, *πρᾶγμα* referentis ad *ἀνανδρίαν*. Morus. Recte interpretatus esse videtur Coray, qui ex illo *ἀνάνδρως* subaudiendum putat v. *ἀνδρία*; est enim *ἀνάνδρως ἄνευ ἀνδρίας*, ita ut hunc in modum procedat, *τοὺς μὴ παντάπασιν ἄνευ ἀνδρίας ὄντας, ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι (τῇ ἀνδρίᾳ) χρωμένους*. Similem locum Coray ex Archidam. c. 3. (p. 117 d.) attulit, *τοῖς μὴ λίαν ἀνάνδρως διακειμένοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ μικρὸν (μετρίως) ἀρετῆς ἀντιποιουμένοις*. Spohn. Conf. ad §. 110. Ferri potest etiam Augeri interpretatio; nam recte *prorsus ignavis* opponuntur *mediocriter ignavi* i. e. ii in quibus aliquantulum saltem fortitudinis inest. Sequor tamen Corayum propter locum Archidami, et *μετρίως* dictum puto pro *καὶ μετρίως*, *vel* mediocriter. Memini enim voculam *καὶ* hoc sensu interdum esse supplendam, ut in Antid. §. 302. *τοὺς μικρὰ λογίζεσθαι δυναμένους* dixit quos de Pace §. 60. *τοὺς καὶ μικρὰ λογίζεσθαι δυναμένους* vocaverat.

184, 5. *δυστυχούντων*] Exsules aut servi, similes Helotibus, c. 32. 36. Morus.

184, 6. *στρατεύειν προσήκει* Urb. *στρατεύειν μᾶλλον προσήκει* Ambr. *μᾶλλον προσήκει στρατεύειν* Vulg.

184, 7. *ἐνθυμουμένους* Urb. Ambr. *προνοουμένους* Vulg. et marg. Ambr.

184, 10. *ἀμύνεσθαι* Urb. Ambr. (in quo ε a sec. manu): *ἀμύνασθαι*. Vulg.

185, 3. *ἔστιν αὐταῖς* Urb. Ambr. *αὐταῖς ἔστι* Vulg.

ταῖς· πολὺ γὰρ οἶμαι σπανιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς μένειν ἐθελήσοντας τῶν συνακολουθεῖν ἐπιθυμησόντων. τίς γὰρ οὕτως ἢ νέος ἢ παλαιὸς ῥάθυμός ἐστιν ὅστις οὐ μετασχεῖν βουλήσεται ταύτης τῆς στρατιᾶς τῆς ὑπ' Ἀθηναίων μὲν καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ δὲ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροιζομένης, ὑπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης ἐκπεμπομένης, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν βαρβάρων τιμω-
186 ρίαν πορευομένης; φήμην δὲ καὶ μνήμην καὶ δόξαν πόσην τινὰ χρὴ νομίζειν ἢ ζῶντας ἕξειν ἢ τελευτήσαντας καταλείψειν τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἀριστεύσαντας; ὅπου γὰρ οἱ πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμήσαντες καὶ μίαν πόλιν ἑλόντες τοιούτων ἐπαίνων ἠξιώθησαν, ποίων τινῶν χρὴ προσδοκᾶν ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς ὅλης τῆς Ἀσίας κρατήσαντας; τίς γὰρ ἢ τῶν ποιεῖν δυναμένων ἢ τῶν λέγειν ἐπισταμένων οὐ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει βουλόμενος ἅμα

185, 5. ἐθελήσοντας Urb. ἐθέλοντας Vulg. Ambr.

185, 6. ἢ νέος ἢ παλαιὸς] Nota παλαιὸς positum pro πρεσβύτερος vel γέρων, ut apud Homerum Il. ξ, 108. ἢ νέος ἠὲ παλαιός. Cor.

185, 6. ὅστις οὐ κ. τ. λ.] Affert Herodianus περὶ σχημάτων p. 53, 11. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἡδέως μετάσχοι στρατείας [sic h. l. Ambr.] —. Apud Tiberium p. 53. ed. Boiss. scriptum ἴσως ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀθροιζομένης, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν βαρβάρων πονηρίαν πορευομένης. Dind.

185, 10. τῶν om. Herodianus.

186, 1. φήμην δὲ καὶ μνήμην] Aristoteles Rhet. III. c. 7. (p. 178.) Morus. Eadem alliteratione usus est Isocrates in Philippo c. 56. p. 109 c. καὶ τὴν φήμην καὶ τὴν μνήμην, et Lysias in Epitaphio §. 3. μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών. Alia exempla huius figurae attulit Bremi Exc. VI. Conf. Spohn. ad §. 111.

186, 2. ἢ ζῶντας — καταλείψειν] Aristot. Rhet. III. c. 9. p. 182.

186, 3. τοῖς τοιούτοις Urb. Ambr. τούτοις τοῖς Vulg.

186, 4. Ἀλέξανδρον] Paridem Troianum intelligit. Morus.

186, 6. τεύξεσθαι om. pr. Urb.

186, 6. τῆς add. Urb. Ambr.

186, 7. γὰρ] γὰρ ἂν Ambr. Vict.

186, 7. ποιεῖν — λέγειν] Οἱ ποιεῖν δυνάμενοι καὶ οἱ εἰπεῖν βουληθέντες (poëtae et oratores) est apud Lysiam Epitaph. p. 27. (§. 2.) e quo locum hunc Isocratis ductum putant Taylorus et Marklandus. Morus.

186, 8. πονήσει] ποιήσει Ambr. Langius coniecit ποιήσει quum de poëtis proprium sit, πονεῖν vero de athletis supra c. 12. dictum sit; sed in Addendis p. 76. ipse reiecit, memor loci Panathen. c. 104. extr. Spohn. Vid. ad §. 6.

186, 8. φιλοσοφήσει] Quid sit φιλοσοφεῖν, ad c. 1. (§. 6.) dixi. Morus. Conf. Heusdium in Cornelii Anne den Tex dissertatione de vi musices ad excolendum hominem e sententia Platonis, Traiecti, 1816. 8. p. 110 sq. Spohn.

*τῆς θ' αὐτοῦ διανοίας καὶ τῆς ἐκείνων ἀρετῆς μνημεῖον
εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καταλιπεῖν;*
187 *Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων ἔν τε τῷ* 51
*παρόντι καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου. τότε μὲν γὰρ ᾤμην
ἀξίως δυνήσεσθαι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν· νῦν δ' οὐκ ἐφι-
κνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀλλὰ πολλά με διαπέφευγεν
ὧν διενοήθην. αὐτοὺς οὖν χρὴ συνδιορᾶν ὅσης ἂν εὐδαι-
μονίας τύχοιμεν, εἰ τὸν μὲν πόλεμον τὸν νῦν ὄντα περὶ
ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἠπειρώτας ποιησαίμεθα, τὴν δ' εὐδαιμο-*
188 *νίαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διακομίσαιμεν, καὶ
μὴ μόνον ἀκροατὰς γενομένους ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τοὺς μὲν
πράττειν δυναμένους παρακαλοῦντας ἀλλήλους πειρᾶσθαι
διαλλάττειν τήν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμο-
νίων, τοὺς δὲ τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας πρὸς μὲν τὴν πα-*

186, 9. *τῆς θ'* Urb. Ambr. *τε τῆς* Vulg.

186, 9. *μνημεῖον* Urb. Ambr. *μνήμην* Vulg.

187, 2. *παρόντι* Urb. Ambr. *παρόντι καιρῷ* Vulg.

187, 3. *τῶν* Urb. Ambr. Vict. *περὶ τῶν* Vulg.

187, 5. *συνδιορᾶν* Urb. Ambr. *συνορᾶν* Vulg. Verbo *συνδιορᾶν* caret Stephani Thesaurus cum similibus verbis, *συνδιαβρέχειν* Galeni vol. VI. p. 176. Charter. *συνδιανήχεσθαι* Sotionis Stobaei vol. I. p. 332. Gaisford. *συνδιασήπειν* Galeni VII. p. 114. 146 bis. *συνδιεκβάλλειν* eiusdem IV. p. 516. *συνδιεκπίπτειν* VII. p. 455 bis deinceps. Dind.

187, 6. *εἰ — ποιησαίμεθα*] Hunc locum Isocrates orat. ad Phil. p. 84 b. (c. 4.) repetiit: *εἰ δόξειε ταῖς πόλεσι ταῖς μεγίσταις, διαλυσαμέναις τὰ πρὸς σφᾶς αὐτάς, εἰς τὴν Ἀσίαν* (haec est ergo *ἤπειρος*) *τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν.* Illam *εὐδαιμονίαν ἐκ τῆς Ἀσίας* c. 48. extr. appellavit *μέγαν πλοῦτον ἐκ τῶν ἀλλοτρίων.* Morus.

187, 6. *μὲν* om. Urb. Ambr.

188, 5. *τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας*] *Qui certant dicendo, ἅμιλλαν ποιοῦνται*, omninoque *οἱ ἐπιστάμενοι λέγειν*, ut c. 50. Coniunxit ergo *λέγειν καὶ πράττειν*, quae interdum, ubi aliquis *δεινὸς λέγειν τε καὶ πράττειν* dicitur, administrationem reipublicae indicant, quae agendo et dicendo absolvebatur. Morus.

188, 5. *πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην*] Ut e verbis, quae paullo post leguntur, *πρὸς τὸν λόγον ἁμιλλᾶσθαι*, facile apparet, *πρὸς τὴν παρακατ.* esse, *contra depositum*, non, *de deposito:* ita obscurum est, qua de re agatur; nisi quis Wolfii opinionem probare velit, cui ficta controversia declamationis forensis videtur, scripta illa ab Isocrate, et aliorum contrariis orationibus refutata. Morus. Thomas Magister p. 682 sq. ed. Bernard. et *παραθήκη* et *παρακαταθήκη* comprobat, Moeris autem p. 313. ed. Pierson. et Phrynich. p. 138. ed. Pauw hoc Atticis vindicant, *παραθήκην* vero *ἑλληνικῶς* dici tradunt. Cfr. praeterea de h. v. eiusque significationibus Hesych. Suid. Zonar. Phot. Phavorin. Harpocration s. v. *ὅρος* p. 133. ed. Gronov. Raphel. Pricaeum et Wetsten. ad I Timoth. VI. 20. Perizon. ad Aelian. V. H. IV. c. 1. Palairet. Observatt. Philolog. p. 469.

ρακαταθήκην καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν φλυαροῦσι παύεσθαι γράφοντας, πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ποιεῖσθαι τὴν ἅμιλλαν, καὶ σκοπεῖν ὅπως ἄμεινον ἐμοῦ περὶ τῶν αὐτῶν·
189 πραγμάτων ἐροῦσιν, ἐνθυμουμένους ὅτι τοῖς μεγάλα ὑπισχνουμένοις οὐ πρέπει περὶ μικρὰ διατρίβειν, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν ἐξ ὧν ὁ βίος μηδὲν ἐπιδώσει τῶν πεισθέντων, ἀλλ' ὧν ἐπιτελεσθέντων αὐτοί τ' ἀπαλλαγήσονται τῆς παρούσης ἀπορίας καὶ τοῖς ἄλλοις μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι δόξουσιν εἶναι.

Wesseling. ad Diodor. Sicul. XV. c. 76. Wass. ad Thucyd. II. c. 72. Dorvill. ad Charit. p. 508. ed. Lips. Huius loci sensum ingeniose constituit H. Wolfius. Dicit enim Isocratem innuere declamationem, quam, referente Diogene Laertio (VI. 15.), Antisthenes quidam scripserit contra orationem Isocratis *πρὸς Εὐθύνουν* **inscriptam. Quum ibi de** *παρακαταθήκῃ* **agatur, facile potuisset altera inscriptione** *ἢ περὶ παρακαταθήκης* **dici, Isocrates igitur hoc loco dicere: desinant contra alias orationes inprimis contra illam** *πρὸς Εὐθύνουν* **scribere, et ad huius (Panegyrici) aemulationem se convertant. Spohn. Nec defuit qui contra Panegyricum scriberet. Diog. Laert. V. p. 323 ed. Steph.** (*Ἀριστοτέλης*) *Σικελιώτης ῥήτωρ πρὸς τὸν Ἰσοκράτους Πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς.*

188, 6. *ἄλλων* **Urb. Ambr.** *ἄλλων ἁπάντων* **Vulg.**

188, 6. *παύεσθαι* **Urb. Ambr.** *παύσασθαι* **Vulg.**

189, 1. *μεγάλα ὑπισχνουμένοις* **Urb. Ambr. Vict.** *μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιουμένοις* **Vulg.**

189, 4. *αὐτοί τ'* **Dind.** *αὐτοί τε* **Bekk.** *αὐτοῖς αὐτοί τε* **Vict.** *αὐτοῖς οὗτοι τὲ* **Ambr.**

189, 4. *παρούσης* **Urb. Ambr. Vict.** *τοιαύτης* **Vulg.**

189, 5. *ἀπορίας*] **Sive** *ἡ ἀπορία τῶν λόγων*, **sive** *ἡ ἀπορία τῆς οὐσίας*, *ἢ περὶ τὸν βίον*, **ut supra dixit. Videntur enim, ut nunc, ita olim etiam paupertatis clientes fuisse ludimagistri. Cum hac posteriori interpretatione consentit orationis de Pace epilogus:** *ὡς ἐν ταῖς τῆς Ἑλλάδος εὐπραγίαις συμβαίνει καὶ τὰ τῶν φιλοσόφων πράγματα πολλῷ βελτίω γίγνεσθαι.* **W.**

